

OSNOVNA
BIBLIJSKA
VJEROVANJA

INSTITUT ZA IZUČAVANJE RELIGIJE

Naziv djela:
Osnovna biblijska vjerovanja

Priredivač:
Pavle Simović

Izdavač:
Institut za izučavanje religije, Cetinje
www.religija.me

Dizajn korica i priprema za štampu:
Pavle Simović

Štampa:
„Ivpe“ Cetinje

Tiraž: 200 primjeraka

Prvo izdanje, 2019. godine

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-9940-9983-0-1

COBISS.CG-ID 39549456

ISBN 978-9940-9983-0-1

Sadržaj

Uvod u biblijsku vjeru i nauku	5
I DIO: OPŠTE OBJEKTIVNE ISTINE	14
1. Biblija ili Sveto Pismo	15
2. Bog	37
3. Božji Zakon i poredak života	52
4. Isus Hrist	95
5. Duh Božji ili Sveti Duh	124
6. Stvaranje	150
7. Pobuna i velika borba	167
8. Pad čovjeka u grijeh	192
9. Ljudska priroda	203
10. Božji Plan spasenja	212
11. Hrist kao drugi Adam i jevanđelje	229
12. Hristovo uskrsenje: dokazi i značaj	244
13. Hristovo posredovanje u nebeskoj Svetinji i Sud	275
14. Drugi Hristov dolazak	288
15. Dvije smrti i dva uskrsenja	303
16. Milenijum i kraj grijeha	310
17. Obnova Zemlje i univerzuma	329
II DIO: SUBJEKTIVNE KONOTACIJE ŽIVOTA U VJERI	339
18. Iskustvo primanja vjere i novorođenje	340
19. Krštenje i Gospodnja večera	349
20. Opravdanje vjerom	355
21. Hrišćanski život, rast i služba Bogu	361
22. Duhovni rodovi i duhovni darovi	375
23. Zajednica vjernika	384
24. Progresivna svjetlost i sadašnja istina	392
25. Brak i porodica	398

Priručnik: 25 osnovnih biblijskih vjerovanja

Uvod u biblijsku vjeru i nauku

Čovjek kao razumno živo biće ima potrebu za znanjem, što podrazumijeva znanje o našem porijeklu, svrsi života i budućnosti ljudskog roda.

U osnovi postoje dva različita koncepta o životu. Prvi se zasniva na vjerovanju u dizajnirano i svrhovito stvaranje našeg univerzuma, planete Zemlje i života na njoj od strane Bića koje u nauci nazivamo Stvoriteljom, a u teologiji Bogom. Drugi koncept isključuje inteligentni dizajn, a porijeklo materije i života pretpostavlja nizu slučajnih procesa, počevši od „Velikog praska“ za nastanak univerzuma, te dalje preko formiranja najjednostavnijih oblika života koji su zatim „evoluirali“ putem mutacija i prirodnih selekcija u sve složenije vrste i jedinke, do današnjeg čovjeka kojeg u biologiji nazivaju „homo sapijensom“, za kojeg se smatra da se u današnjem obliku razvio prije oko 200.000 godina od nižih „primata“. Prema ovoj teoriji, svemir je beskonačan, uz procijenjenu starost od oko 14 milijardi godina.¹

Da bismo dobili smislene i racionalne odgovore na pitanja o našem porijeklu, potrebno je da se držimo logike, posmatramo ono što se oko nas događa (operativna nauka) i preispitamo prošlost na osnovu raspoložive zaostavštine, historijskih izvještaja i dokaza (nauka o porijeklu). *Osnovni, glavni kriterijum nauke mora da bude istinitost, ne obavezna ateističnost, nego istinitost.*

---

¹ Prema NASA-inom projektu zvanom Wilkinsonova Mikrotalasna Anizotropna Proba (WMAP).

Evolucija „od molekula do čovjeka“ je *vjerovanje* o prošlosti. Ono *pretpostavlja*, bez opažanja, da su prirodni procesi i puno vremena dovoljni da objasne porijeklo i diversifikaciju života. To je vjerovanje o prošlosti zasnovano na antibiblijskim pretpostavkama ili tačnije na ateističkoj ideologiji.

U svojoj suštini, ateizam je vjerovanje da nije bilo ničega i da se ništa dogodilo u ničemu i zatim je ništa magično eksplodiralo bez razloga stvorivši sve, i onda se ogranak svega magično preuredio bez razloga u samoreproduktivne čestice koje su se zatim pretvorile u dinosauruse. Prema ateističkom pogledu na svijet i život, mrtva materija je vječna, ona je sama sebe stvorila i samoorganizovala se putem niza slučajnosti, sve dok nije proizvela prvo jednostavne a zatim sve složenije oblike života koji su evoluirali iz jedne u drugu vrstu. I pošto sada ne vidimo nijedan od ovih magičnih procesa niti ih možemo eksperimentalno potvrditi, sve se to desilo tokom više milijardi godina.

U ideološkoj osnovi, ateizam predstavlja poricanje Boga i borbu protiv Boga. Ateizam vuče korjene iz antičke prošlosti i neki njegovi oblici mogu se pratiti u indijskoj filozofiji (jainizam, budizam i određene hinduističke sekte), zatim u klasičnoj grčkoj i rimskoj filozofiji (sofizam, epikurejizam), da bi se u skorijoj istoriji razvio u periodu renesanse i prosvetiteljstva, uglavnom kao proizvod kritičizma tadašnjeg religijskog establišmenta.

Nasuprot tome, Biblija izlaže svjedočanstvo Stvoritelja očevica, koji nam kazuje šta se dogodilo sa stvaranjem Zemlje, različitih vrsta života, fosila, kamenitih slojeva i cijelog univerzuma. Biblija nam daje pravu, „veliku sliku“ početnih pretpostavki za nauku o porijeklu.

Tako kreacionisti i evolucionisti razvijaju potpuno različite rekonstrukcije istorije. Stoga bitka između Biblije i evolucije „od molekula do čovjeka“ nije sukob između religije i nauke. To je prije sukob između različitih gledišta o svijetu – kreacionističkih početnih pretpostavki (biblijsko gledište) i evolucionističkih početnih pretpostavki (antibiblijsko gledište).

Postoji mnogo načina da testiramo tačnost biblijskog pogleda na svijet nasuprot pogledu naturalističkog ateizma (pogleda koji kontroliše većinu istraživanja o porijeklu). Kad se naše istraživanje zasniva na biblijskim istinama o prošlosti, nalazimo da su naša tumačenja bioloških i geoloških činjenica smisljena u odnosu na ono što vidimo u realnom svijetu, dok se evolucionističke interpretacije ne uklapaju u ono što vidimo.

Kratko ćemo analizirati moguće pretpostavke o nastanku života. *Opcija 1:* Život je u početku nastao od živog bića. *Opcija 2:* Život je nastao od nežive materije. Opcija 2, da je život nastao od neživog odnosno od mrtve materije danas je najprihvaćenija među naučnicima. Međutim, odmah pada u oči da je on u potpunoj suprotnosti sa prirodnim zakonima. Iako svuda oko nas živa bića nastaju od živih bića, a i Pasterov zakon govori o tome da „živo nastaje samo od živog“, „ljudi od nauke“ tvrde upravo suprotno. To je potpuno nerazumna tvrdnja, jer najprostiji živi sistem neuporedivo mnogo puta je složeniji od bilo kog neživog sistema koji ne nastaje slučajno. Uopšte nije potrebno da posmatramo nastanak prvog života na Zemlji da bi mogli da zaključimo da je prvo živo biće na Zemlji nastalo stvaralačkim aktom živog Bića. Na to nas upućuju prirodni zakoni. Ako se držimo prirodnih zakona i logike, ne postoji alternativni odgovor.

Dakle, jedini mogući odgovor na pitanje: „Kako je nastao prvi život na Zemlji?“, bio bi da je prvi život na Zemlji nastao od živog Bića.

Pogledajmo još jedan primjer. Biblija kaže da je Bog stvorio različite grupe životinja „po svojim vrstama“ (tačnije prototipovima). Počevši sa ovom biblijskom istinom kao našom pretpostavkom, očekivali bismo opažanje životinja podijeljenih u različite grupe ili vrste. Kreacionistički postulat je da je Bog stavio fenomenalnu varijabilnost u genima svake vrste, tako da može postojati značajna raznolikost unutar svake vrste. Ali predprogramirani mehanizam za varijacije unutar određene vrste nikad ne može promijeniti jednu vrstu u drugu različitu vrstu, kao što tvrde evolucionisti i zahtijeva njihov sistem vjerovanja.

Sledeći primjer nalazimo u zakonima informacije. Poznato je da informacija tokom prenosa može da se kopira, može čak i da se izgubi, ali informacija ne može da *nastane* u procesu prenosa. Doktor Verner Git (Werner Gitt), jedan od svjetskih stručnjaka za informacionu teoriju, kaže: „*Kada se njeno kretanje prati unazad lancem kojim se prenosi, svaka informacija vodi do mentalnog izvora, do uma pošiljaoca.*“ To je zanimljivo zato što DNK sadrži informaciju. Molekul DNK je najsloženiji molekul u svemiru. Čovjek ima preko 50 triliona ćelija (1 trilion = 1000 milijardi), a u svakoj od tih ćelija se nalazi 46 molekula DNK (hromozoma). Kada bi se svi molekuli DNK iz ljudskog tijela sakupili, napunili bi tek dvije supene kašike. Međutim, ako bismo rastegnuli sve molekule DNK, prostirali bi se od Zemlje do Mjeseca i nazad 550.000 puta. DNK sadrži više informacija nego svi računarski programi ikada napisani zajedno. Ako bismo sav kod

koji se nalazi u molekulu DNK zapisali u knjige, imali bismo dovoljno knjiga da napunimo Veliki Kanjon 78 puta. To su instrukcije potrebne da se stvori jedno ljudsko biće.

DNK sadrži uputstva za naš fizički oblik i donekle ličnost. To je kodirano na molekulu, što je zadivljujuće. Kako je to moguće? Kako dobijamo uputstva? Dobijamo ih od svojih roditelja, a oni su dobili od svojih, i tako sve unazad do Adama i Eve, a njih dvoje su dobili od Boga. Ta informacija je bila kopirana mnogo puta, ali ona vodi do uma. Nije moguće da to bude rezultat mutacija i prirodne selekcije, zato što informacija uvijek dolazi iz uma, prema zakonima informacione teorije.

Materija i energija ne nastaju same po sebi. Svijet i svemir ne mogu nastati samo po sebi. Život ne može nastati sam po sebi. Sve ima svoje porijeklo, pa prema tome i svijet i svemir. Dakle, možemo zaključiti da Sveto Pismo daje racionalne i naučne odgovore o našem porijeklu, egzistenciji i budućnosti.

Iskustvo svjedoči da se ljudskim bićima ne može pokloniti povjerenje za definisanje važnih životnih istina, bilo u domenu nauke ili religije, te opšte životne ideologije. Kasnije ćemo kroz tematska izlaganja doći do odgovora na pitanje zašto je to tako. Stoga nam je pored razumnog i logičkog sticanja znanja o fundamentalnim pitanjima ljudske egzistencije potreban i pošten pristup odnosno želja i spremnost da se sazna objektivna istina, bez obzira na naše subjektivne doživljaje, želje i htjenja, i bez obzira na broj pristalica istine ili pritiska pseudo nauke i pseudo autoriteta koji polažu pravo na znanje i istinu ali se to u praksi pokazuje kao, u najboljem slučaju, mješavina istine i zablude. Nadasve, potreban nam je standard istine iznad ljudskog. Svaki

čovjek, u prvom koraku, na osnovu zdravog razuma, logike i nauke treba i može ustanoviti da postoji Stvoritelj ili Bog, dok u drugom koraku provjerava gdje Bog govori svojim stvorenjima. Nesumnjivo da će svaki iskreni tragalac za istinom doći do Biblije kao jedinstvene Božje objave upućene čovjeku, iako spoznaje njenih istina u početku mogu da budu otežane zbog stečenih predrasuda i suprotstavljenih težnji čovjeka u odnosu na Božji koncept i poredak života.

Drugim riječima, čovjek ima moralni problem i konflikt sa Tvorcem, te je kao takav spreman iskoristiti svoje potencijale u negiranju i izvrtanju činjenica kako bi opravdao svoje stanje, ponašanje i ideologiju. To znači da ne postoji neutralan teren odakle bismo mogli nezavisno početi naša istraživanja ili diskusije o porijeklu i smislu života. Ili smo za Boga ili smo protiv Njega.

Zbog svega navedenog, neophodno je da pravimo razliku između objektivnih vjerovanja koja definišemo na osnovu otkrivenja od Boga i subjektivnih konotacija vjerskog života koje zavise od lične spoznaje istine, progressa u vjeri, ličnog odnosa sa Bogom, duhovnih rodova i darova, itd. Da bismo imali zdravo subjektivno iskustvo, objektivne istine moraju biti formirane na *objektivan način*, onako kako su date, bez ikakvog pokušaja indoktrinacije, manipulisanja biblijskom naukom, sofizma ili unošenja pretpostavki koje nemaju podršku u Svetom Pismu.

„Čuvajte se **da se vaše srce ne prevari, pa da zastranite i da obožavate druge bogove i klanjate im se.**“ (5. Mojsijeva 11:16)²

---

² Svi biblijski citati uzeti su iz *Biblije Novi revidirani prevod*, ukoliko nije drugačije naznačeno.

Biblijska ili izvorna Božja religija nije nešto što imamo sami po sebi. Čak iako imamo određena vjerovanja koja mogu biti zasnovana na našoj mašti, razmišljanju, pod uticajem vaspitanja, tradicije ili društvene paradigme, to nije vjera o kojoj govori Biblija. Takve vrste vjere ili vjerovanja nemaju utemeljenje, jer potiču od pale ljudske prirode koja, istina, ima u sebi tragove Božjeg obličja, ali nema moći da spozna Božju istinu. Stoga istinska vjera može doći samo od Boga. „*Dakle, vjera proističe iz propovijedanja, a propovijedanje kroz objavu Božju.*“ (Rimljanima 10:17) Primanje vjere usko je povezano sa onim što Biblija naziva duhovnim začecem ili novorođenjem, kada se haotična, nerazumna i nepouzdana životna ideologija i praksa, koje odlikuju palog čovjeka, mijenjaju i usklađuju sa konceptom života koji definiše naš Tvorac i Iskupitelj.

Da bismo imali pravu vjeru, mi moramo **znati istinu**. „*Ako ostanete u mojoj riječi, zaista ste moji učenici, i upoznaćete istinu i istina će vas osloboditi.*“ (Jovan 8:31,32)

Zapazimo kako apostol Pavle definiše vjeru: „*Vjera je, dakle, pouzdanje u ono što se očekuje, otkrivanje onog što se ne vidi; jer u ovome su i stari bili osvjedočeni. Vjerom shvatamo da su eoni uređeni prema Božjoj objavi, tako da ono što se opaža ne proističe iz pojavnoga.*“ (Jevrejima 11:1-3) Pisac ovdje ukazuje na neophodnost vjere za pravilno shvatanje svijeta u kojem živimo. Eoni određuju ključne faze Plana spasenja, i bez Božje objave nije moguća spoznaja pune istine samim posmatranjem onog što se vidi. To znači da nauka kao primijenjena logika i ljudska filozofija, premda mogu biti korisne, imaju ograničene domene, limitirane ljudskim iskustvom i spoznajom.

Vjera podrazumijeva priznanje da je Bog Izvor života i Stvo-ritelj, da je Božji poredak jedini održiv, smislen i svrshodan, te Njegovo djelo iskupljenja i Njegovu samopožrtvovanu ljubav, bez obzira na nadu u nagradu ili strah od toga da se može biti izgubljen.

Prava vjera nikad ne isključuje razum, već naprotiv zahtijeva primjenu razuma i umnih kapaciteta, ali vjera nam takođe omo-gućava da vidimo stvari onako kako ih Bog vidi, iz Njegove per-pektive i kroz Njegove planove, što daleko nadmašuje ljudski rezon. Vjera se drži Božjih obećanja koja pripadaju budućnosti, jer Bog daje sve dokaze da je Njegova Riječ istinita i Njegov ka-rakter nepromjenljiv.

Religija treba da čovjeka učini mudrim, sposobnim da raz-likuje dobro od zla, a njegovu savjest odgovornom, ali i rastere-ćenom. Ona treba da čovjekovu volju učini slobodnom u izboru dobra, a njegovo srce očišćenim od grijeha.

Pošto je istina koja je od Boga kontradiktorna ljudskoj paloj prirodi, ona nije samo informativne prirode i za njenu spoznaju nisu dovoljni naši intelektualni i drugi kapaciteti. Najvažnije je poštenje i spremnost da se prihvati istina onakva kakva jeste, bez obzira što to može biti u suprotnosti sa našim željama, težnjama i planovima. Moralno oštećenom ljudskom srcu neophodno je **pokoravanje Bogu**. U Rimljanima 1:5 Pavle pominje „posluš-nost vjere“, a u Rimljanima 6:17 konstatuje: „*Hvala Bogu što ste, premda ste bili robovi grijeha, od srca postali poslušni učenju koje vam je predato.*“ (Rimljanima 6:17)

Vjera se manifestuje kroz četiri različita aspekta:

1) Lično vjerovanje, umni pristanak / priznanje postojanja

Boga i realnosti koje ne opažamo čulima (Jevrejima 11:1,6; 2. Korinćanima 4:18; 2. Korinćanima 5:7).

- 2) Ponašanje ili djela inspirisana podređenošću Bogu vjekom (Matej 9:2; Jevrejima 11:27; Jakov 2:14-26; Galatima 5:6; 1. Solunjanima 1:3; 2. Solunjanima 1:11).
- 3) Povjerenje i pouzdanost (Matej 24:45; 25:21,23; Luka 19:17; 1. Korinćanima 4:2) zasnovane na Božjoj vjernosti (Rimljanima 3:3).
- 4) Vjera u funkciji očuvanja biblijskih doktrina i jedinstvenosti i jedinstva biblijske religioznosti (Juda 1:3; Efevcima 4:5,23; Djela 6:7; 14:22; 16:5; 2. Korinćanima 13:5; 1. Korinćanima 16:13; 2. Timoteju 4:6,7; Rimljanima 10:8).

Dakle, prava vjera je povjerenje u Boga i Božju objavu koju pokreću motivi ljubavi, zahvalnosti, poštenja, istinoljubivosti, pravdoljubivosti, odanosti...

Mi vjerujemo da je Bog u Svetom Pismu dao čovjeku sva bitna znanja koja se tiču našeg porijekla, egzistencije, vjerovanja i ponašanja, te napokon budućnosti. Ali, kao što smo već pomenuli, to znanje nije samo informativnog tipa niti nešto što se uči napamet, već mi sami moramo koristiti vlastiti razum, potencijale i talente, uključujući i iskustva drugih (provjerenih) Božjih ljudi iz prošlosti, kako bismo razumjeli istinu i primijenili je u životu.

I dio:
OPŠTE OBJEKTIVNE ISTINE

*„Jer nikad proroštvo nije prenošeno od
čovječije volje, nego vođeni Duhom svetim
govoriše sveti Božiji ljudi.“ (2. Petrova
1:21)*

1. Biblija ili Sveto Pismo

Biblija (τὰ βιβλία [tà biblíā] u značenju „knjige“) potiče sa prostora Bliskog i Srednjeg Istoka, odakle su i korjeni ljudske civilizacije. Ona otkriva Boga i prikazuje čovječanstvo. Biblija je jedinstvena kao Knjiga; ona nije odobreno ili autorizovano djelo, nego zbirka od 66 knjiga ili spisa, koja iza sebe ima Božji autoritet. Ovi spisi dijele se na Stari i Novi Savez. Bibliju je pisalo najmanje 40 ljudi, u razdoblju od oko 1600 godina (zaključno sa krajem 1. vijeka n.e.), u više različitih zemalja, na tri različita jezika: hebrejskom, aramejskom i grčkom.

Biblija je najčitanija i najprodavanija knjiga u istoriji, voljena i omražena, uzdizana i osporavana. Srž njene poruke je Božja postojana ljubav i inicijativa prema palom ljudskom rodu u cilju ponovnog povezivanja (re-ligare, odakle potiče riječ „religija“) čovjeka i Boga radi našeg spasenja, te konačnog rješavanja kosmičkog konflikta između Boga i Sotone, istine i zablude i eliminacije grijeha i zla.

Biblija ili Sveto Pismo (Rimljanima 1:2; 2. Timoteju 3:15), kako se zbog svoje bogonadahnutosti još naziva, jedinstvena je poruka koju je Bog uputio ljudima. Ona stoga ne dokazuje postojanje Boga, već to uzima kao gotovu činjenicu (kao što ne bi bilo normalno da autor neke knjige dokazuje svoje postojanje, jer se to podrazumijeva). Poruke Biblije su sveobuhvatne: važe za sve ljude u svim vremenima, jer se tiču vječnih istina. Istinu zapravo nije moguće razumjeti na bilo koji drugi način osim

pomoću otkrivenja našeg Tvorca u Njegovoj Riječi. To znači da bi ispravno teološko obrazovanje trebalo biti osnova za svaku drugu nadogradnju znanja. Biblija odgovara na sva bitna životna pitanja, i što je dublje proučavamo, to su nam vidici širi, uključujući spoznaju i vrednovanje svih drugih stvari na ovom svijetu i izvan njega.

Logika i nauka potvrđuju Bibliju

Biblija ruši zidove neznanja ili pogrešnog znanja o Bogu. Ako Biblija nije tačna, nije moguće dokazati da je bilo šta tačno, zato što samo Biblija daje smisao stvarima koje su neophodne za znanje. Potrebno je da određene postavke i tvrdnje već budu tačne da bismo mogli da saznamo nešto. U stvarnosti, kada pažljivo istražimo poglede na svijet, vidjećemo da biblijski ima smisla. On može da dovede do znanja, on je samodоследan i funkcioniše. Kada pažljivo istražimo sekularni pogled na svijet, on ne može da funkcioniše. Ne može da dovede do znanja. To je prazna filozofija. To nije ideologija koja vodi k znanju. Način na koji to otkrivamo naziva se unutrašnja kritika, procjena stvari na osnovu njihove smislenosti. Mi procjenjujemo pogled na svijet prema uslovima koje on sam postavlja.

Uzmimo za primjer pouzdanost naših čula. To je nešto što se zove preduslov razumljivosti, nešto što već mora da bude tačno da bismo saznali bilo šta o bilo čemu. Jedino Biblija daje smisao tim preduslovima razumljivosti, kao što je pouzdanost naših čula. Bog je stvorio naša čula, tako da možemo znati da će ona u osnovi biti pouzdana. Možda ne savršeno pouzdana, jer

sada živimo u svijetu opterećenom i oštećenom grijehom, ali dovoljno sačuvana da možemo shvatiti šta je istina.

Koje su to postavke za platformu izgradnje istine i znanja?

1) Zakoni logike. – Potrebni su nam zakoni logike da bismo nešto saznali. Zakoni logike su ukorijenjeni u karakteru i prirodi Boga. Ako su dvije izjave protivrečne, zašto ne mogu obje da budu tačne? Zato što Bog ne poriče sebe, kao što kaže Biblija. Bog je samodоследan, i zbog toga će istina, koja proističe iz Božje prirode, uvijek biti samodоследna. Tako imamo zakon o neprotivrečnosti. Znamo da će uvijek da bude tako zato što se Bog ne mijenja. Znamo da se taj zakon primjenjuje svuda zato što ne postoji ništa izvan Božjeg stvaranja i prisutnosti. Dakle, zakoni logike odražavaju način na koji Bog misli, i na koji mi moramo da mislimo ako hoćemo da saznamo istinu i ako hoćemo da zaista imamo znanje. Stoga zakoni logike imaju smisla. Imamo standard za ispravno zaključivanje, a taj standard je Bog.

Zašto bi u evolucionističkom i ateističkom konceptu postojao standard ispravnog zaključivanja? Ko odlučuje šta bi to bilo? Zašto bi uopšte postojali zakoni ako nema Zakonodavca? Posebno zakoni logike. Zašto bi oni imali osobine koje imaju, kao što je nepromjenljivost u vremenu i prostoru, u slučajnom svemiru? Ateizam u stvari nema platformu za istinu i zato „krade“ principe i pretpostavke biblijskog pogleda na svijet.

2) Ontološki argument. – Razvio ga je Rene Dekart (1596-1650), veliki francuski matematičar i filozof. „*Mislim, dakle postojim!*“ i na osnovu svoga postojanja zaključujem da mora postojati jedno drugo Biće. Zašto? Jer ja nisam potpuno biće, osjećam žeđ i potrebu za nekim drugim Bićem koje bi moralo

biti apsolut svih kvaliteta i vrijednosti.

Kako znamo to što znamo? Gdje su granice znanja? U ljudskom umu postoje tzv. „urođena znanja“ i „urođene ideje“ koje čovjek nikada ne bi mogao naučiti iskustvom. Na primjer, ideja o vječnosti. Mi nikad nismo vidjeli vječnost ili vječno biće pa i-pak u svom srcu nosimo takvu ideju. Zatim ideja apsolutne pravde za kojom čovjek neprestano čezne i često umire, vjerujući da će pravda ipak biti zadovoljena. Čovjek svjesno ili nesvjesno teži Bogu i želi da posjeduje kvalitetniju ljubav, pravdu, mir, istinu. To nije ništa drugo do traženje Boga. Jedino u Bogu čovjek može pronaći mir i potpunost svoga bića.

3) Uniformnost u prirodi. – Uniformnost je ideja da postoji osnovni poredak u prirodi, koji možemo da nazovemo prirodnim zakonima ili naučnim zakonima. Zašto bi postojali prirodni zakoni u slučajnom svemiru? Zašto bi oni ostali isti? Zašto bi se primjenjivali sve vrijeme? Zašto su često opisani finim, kratkim jednačinama kao što je $E=mc^2$? Govori li nam to nešto? Kao da je dizajnirano da ga razumije ljudski um. To ima smisla u biblijskom pogledu na svijet. Zato što Bog održava svemir. On to radi na dosledan način tako da možemo da razumijemo. Ako je svemir samo slučajnost, onda ne postoji razlog zbog koga bi nauka uopšte bila moguća. Zato što ne postoji osnova za prirodne zakone, a to je ono što nauka pokušava da otkrije.

4) Princip uzroka i posljedice ili kosmološki argument. – Bazira se na uzročno-posledičnom poretku stvari. Sve što postoji ima uzrok svoga postojanja. Ljudsko iskustvo ne poznaje činjenicu da ni iz čega samo po sebi može nešto postati. Svijet postoji, dakle mora postojati Stvoritelj svijeta.

5) Teleološki argument. – Riječ *teleios* znači dovesti nešto u stanje savršenosti, kompletnosti. Svijet u sebi ima sklad i harmoniju, a tako i svemir. Ustrojstvo u prirodi, nama samima, složenost i svrshodnost organizama svjedoče o Tvorcu svega.

6) Apsolutna moralnost. – Većina ljudi razmišlja o tome šta je dobro, a šta loše, tj. ima etičke dileme. Kada se čovjek nalazi u dilemi da učini ili ne učini nešto, potrebno je da napravi takav izbor koji može postati univerzalni izbor svih ljudi. Šta to znači? Ako postoje univerzalni izbori, onda postoji i univerzalno biće. Postoji dakle Bog. „*Ukoliko je čovjekova savjest jedini dokaz postojanja Boga, onda je on dovoljan*“, rekao je Imanuel Kant. I opet, suština je da dobro i loše imaju smisla samo u biblijskom pogledu na svijet. Zato što imamo Zakonodavca koji nam kaže šta je dobro, a šta loše, koji je i nas stvorio po svom obličju i koji nas smatra odgovornim za naše moralno ponašanje. Ali, ako smo mi samo preuređena žabokrečina koja je nastala putem niza slučajnosti, zašto bismo imali apsolutnu moralnost? To šta jedna hemikalija radi drugoj je moralno nebitno u pogledu na svijet nastao „prirodnom selekcijom“ gdje opstaju samo „najači“.

7) Zakon vjerovatnoće i matematički dokaz. – Složenost svijeta je toliko velika da je matematički potpuno dokazivo da nije moguće da je sve postalo slučajno. Zakon vjerovatnoće kaže da mogućnost da stvari krenu na bolje same po sebi je: $1/e^{260}$. e je prirodni broj, 2,718... Ovo je funkcija koja najbrže raste u matematici. Procijenjeno je da je ovaj broj veći od ukupnog broja atoma u svemiru.

8) Drugi zakon termodinamike. – Procesi u izolovanim sistemima se uvijek odvijaju u smjeru povećanja entropije

(mjere neuređenosti, haosa sistema). Sve što je prepušteno samo sebi odvija se u smjeru većeg haosa. To je najuniverzalniji zakon koji važi u čitavom svemiru. Sve propada i kvari se samo po sebi. Neko je morao da uloži izuzetan napor da bi sve usmjerio u pravom smjeru i stvorio red. Bez ovakvog napora red nije moguć. Prema tome, svemir nije mogao nastati sam po sebi, niti je život mogao nastati sam od sebe. Neko inteligentan je morao da stvori tako inteligentno organizovan svijet i kosmos. Samo Onaj koji posjeduje životodavnu silu mogao je da podari život svemu životu. „*Omne vivum ex vivo*“ (sve živo od živog).

9) Svijest o Bogu. – U svim civilizacijama, čak i nezavisno jedna od druge, postoji razvijena svijest o postojanju Boga. S obzirom da se ta svijest proteže tokom čitave istorije, nemoguće je da zajedno sa realnostima života u ljudskoj svijesti tako dugo opstane jedna nerealnost.

10) Izvor biblijskog predznanja. – Biblijski pisci su predskazali mnoge događaje i hiljadama godina unaprijed. To nisu mogli samo ljudskim sposobnostima. Oni svi do jednog tvrde da su ta otkrivenja dolazila od Boga.

„*Gdje su mudraci ovoga svijeta? Gdje su književnici? Gdje su oni što vole rasprave? Zar Bog nije mudrost svijeta pretvorio u ludost?*“ (1. Korinćanima 1:20)

Razlozi zbog kojih preferiramo Bibliju

1) Biblija (Stari i Novi Savez) potvrđuju svoju nadahnutost iz božanskog izvora (2. Timoteju 3:16,17; 2. Petrova 1:19).

2) Biblija odgovara logici, nauci, iskustvu, poznatoj istoriji,

savjesti i zdravom razumu. Ona je tačna i pouzdana sa nekoliko različitih aspekata: veliki broj naučnih dokaza potvrđuje Bibliju; proroštvo (predskazanja) potvrđuje Bibliju; ona je tekstualno vjerodostojna i dokaziva kao što to potvrđuju najstariji otkriveni manuskripti; istorijski je posvjedočena ne samo od Jevreja i ljudi koji su živjeli u vrijeme Isusa Hrista, već i relevantnih istoričara.

3) Biblija otkriva transparentnog Stvoritelja i Spasitelja, koji na jasan način obznanjuje sebe (5. Mojsijeva 30:10-14; Isaija 45:19; Jovan 18:20).

4) Biblija nas informiše o ljudskoj istoriji od postanka, o Padu u grijeh i pobuni protiv Boga, te moralnim i drugim konsekvencama pobune i stanja čovječanstva u uslovima postojanja grijeha. Biblija je naša zaštita od vjerskih i ideoloških zabluda.

5) Biblijska teologija jasno izlaže Božji Plan spasenja koji sprovode Bog Otac i Njegov Sin Isus Hrist.

6) Sam Bog ostavlja svjedočanstvo da je to Njegova Riječ, što je Sin Božji, Isus Hrist, sam potvrdio (Isaija 8:20; 55:11; Matej 4:4; Luka 11:28; Jovan 10:35; 17:17; 2. Timoteju 3:15-17; 1. Petrova 1:25; 1. Solunjanima 2:13; Jevrejima 4:12).

7) Moralno i etički Biblija je superiorna u odnosu na ostalu vjersku literaturu.

8) Biblijska istina je praktična. Ona je savršen i primjenljiv odgovor na čovjekove duhovne potrebe. Ona govori našem umu kako da pravilno upotrijebimo svoju volju i da se sačuvamo od zla u trenucima iskušenja. Ona pruža razložan odgovor na suštinske potrebe našeg bića. U svojoj suštini istina je dobra jer otkriva Božju ljubav prema nama (ali ne i prema našim grijesima i samopravednim zamislima).

Razmišljanjem o svrhovitosti (smislenosti) biblijske nauke, mi prepoznajemo i spremnost istine da izdrži svaku kritiku i preispitivanje. Istinu prihvatamo zato što smo je razumjeli, a ne zato što smo dobili neki znak da ona to jeste. Na osnovu smisla onoga šta je kazano prosuđujemo ispravnost autoriteta koji govori.

9) Biblija ima silu da radikalno utiče na naše živote; otuda proizilazi da je ona živa Božja Riječ.

10) Iako je Biblija kompilacija nastala sabiranjem djela oko 40 različitih pisaca u rasponu od oko 1500 godina, jedinstvo njene nauke je fascinantno (Jovan 5:39; Isaija 8:20; Luka 24:25-27, 44, 45).

11) Biblija je gotovo savršeno sačuvana kroz vrijeme.

12) Biblijski pisci su uglavnom bili progonjene ili osporavane ličnosti zbog onoga što su otkrivali (Matej 5:11,12; 23:34; Luka 11:49; 2. Timoteju 3:12; Jevrejima 11:36-38).

13) Biblija nije knjiga koja je nastala kao plod ljudskog umovanja, prosto zato jer ne odgovara psihološkim potrebama čovjeka sa moralno izopačenom prirodom.

14) Biblija ne ugađa ljudskoj sujeti niti uljepšava stvari, već prikazuje ljude i događaje onakvima kakvi jesu.

15) Biblija je plod saradnje božanskog i ljudskog, na Božju inicijativu. Ali Bog se ne predstavlja kao Pisac, pisci Biblije su bili Božji pisari koji su se izražavali na svoj način, iako postoje djelovi Biblije koji su proizvod direktne božanske objave, verbalnog nadahnuća ili diktata Duha Božjeg ili preko anđela. Božanski um i volja se kombinuju sa ljudskim umom i voljom; tako su izjave čovjeka riječ Božja.

Razumijevanje nadahnuća od Boga

Najbitniji dokaz da je Biblija Božija Riječ, pored njene tačnosti (dokaz rukopisa) i istorije potvrdivosti (arheološki nalazi), predstavlja dokaz o nadahnuću.

Nadahnuće Biblije podrazumijeva da njeni spisi potiču iz **božanskog izvora**. Grčka riječ za „nadahnuto“ je „teopneustos“, što znači božanski udahnuto. Dakle, Bog je Izvor koji djeluje kroz Njegove kanale nadahnuća. Pošto se ovo nadahnuće tiče otkrivenja Božje volje i planova za čovječanstvo, od Boga odabrane osobe služile su kao proročki posrednici za verbalne ili pisane objave i njihovo pronošnje.

Samo Sveto Pismo daje jasnu izjavu po tom pitanju:

„Sve je Pismo nadahnuto od Boga i korisno za poučavanje, za ukoravanje, za popravljavanje, za vaspitavanje u pravednosti, da čovjek Božji bude savršen, potpuno opremljen za svako dobro djelo.“ (2. Timoteju 3:16,17)

Biblijski pisci svjedoče da su njihove poruke došle od Boga. One su „riječ Gospodnja“ data Jeremiji, Ezekielu, Osiji i drugima (Jeremija 1:1; 2:9; Ezekiel 1:3; Osija 1:1; Joel 1:1; Jona 1:1). Kao Gospodnji glasnici (Hagaj 1:13; 2. Dnevnika 36:16), oni su dobijali nalog da govore u Njegovo ime, objavljujući „ovako govori Gospod“ (Ezekiel 2:4; Isaija 7:7). *„Jer vam napominjem, braćo, da dobra vijest koju sam objavio nije od čovjeka, jer je nisam primio od čovjeka niti me je neko učio o njoj, već kroz otkrivenje I-susa Hrista.“ (Galatima 1:11,12)*

Božansko nadahnuće počiva na dva ključna principa:

1) Božansko nadahnuće je cjelovito i **sve** što je božanski

nadahnuće ima svoje mjesto u velikom mozaiku božanske **istine**. (Ovo je stav Svetog Pisma.) Stoga se Duh Božji kao kanal nadahnuća naziva Duhom istine, jer definiše i održava istinu. „*Ali kad dođe Duh istine, uputiće vas u svu istinu.*“ (Jovan 16:13)

2) Od početka do kraja Biblije, nadahnuti Riječ je **uvijek** u skladu sa prethodnim objavama i jedna istina **ne poništava ili isključuje** druge prethodne (svjetlost može progresivno rasti ali ne i negirati prethodnu svjetlost; ovo je takođe biblijski princip).

Da li su biblijski pisci bili nadahnuti samo u mislima ili se radi o diktiranom, verbalnom nadahnuću?

Prvo: Nadahnuti glasnik Božji, bilo prorok ili apostol, nije bio pod nadahnućem 24 sata na dan, sedam dana u sedmici, već kad mu je Gospod želio dati nadahnutu poruku ili otkrivenje, dolazila mu je Riječ Gospodnja, ili se Duh Božji spuštao na njega. Potvrdu ove teze nalazimo u 2. Samuelovoj 24:11, 12; 2. Kraljevima 20:4-6; 2. Dnevnika 24:20.

Drugo: Kad Božji glasnik nije pod direktnim nadahnućem Svetog Duha, on nije nepogrešiv, već može praviti greške kao svako drugi (Djela 14:15).

Božji glasnici nisu sebe ničim izdvajali od drugih ljudi, jer i oni su grijehili (vidi: 1. Dnevnika 17:1-4; Djela 21:18-25; Galatima 2:11-14). To je samo po sebi logično, jer nadahnuće ne mijenja ljudsku prirodu, niti mu je to svrha.

Treće: Postoje prilike kad nadahnuti glasnik Gospodnji daje svoj vlastiti sud ili mišljenje, i ne daje nadahnuće svjedočanstvo Gospodnje (vidi 1. Korinćanima 7:6; 7:12; 7:25).

Dakle, Božji glasnici ili proroci birani su i upućivani po Božjoj volji, vođeni i nadahnuti Svetim Duhom, što je rezultiralo

njihovim verbalnim ili pisanim objavama:

„Jer nikad proroštvo nije prenošeno od čovječije volje, nego vođeni Duhom svetim govoriše sveti Božiji ljudi.“ (2. Petrova 1:21)

Međutim, Bog govori ljudima na način i jezikom koji oni mogu razumjeti:

*„Duh Gospodnji govorio je preko mene, riječ njegova bila je **na mom jeziku.**“ (2. Samuelova 23:2)*

„Zatim mi je Gospod rekao: ‘Svoje riječi stavljam u tvoja usta.’“ (Jeremija 1:9)

„Ljudi, braćo, trebalo je da se ispune riječi iz Pisma, koje je Sveti Duh prorekao preko Davidovih usta o Judi, koji je doveo one što su uhvatili Isusa.“ (Djela 1:16)

„O tome i govorimo, ne riječima kojima uči ljudska mudrost, nego onima kojima uči Duh, dok se služimo duhovnim riječima da objasnimo ono što je duhovno.“ (1. Korinćanima 2:13)

U Postanju 49:1-28 nalazimo proročke riječi koje Jakov na umoru uputio svojim sinovima pod božanskim nadahnućem. On je na sebi imao duh proroštva dok je govorio.

Gospod je preko Mojsija dao Zakon i mnoge druge uredbe ili sudove, koje su se morale strogo poštovati. Nakon što je Bog dao Mojsiju različite zakone i uredbe, On mu je naredio da siđe i upozna narod sa ovim zakonima. Mojsije je bio upućen da ih pročita pred narodom. Dok je bio na gori, morao ih je zapisati upravo onako kako su izrečene. *„Tada je Mojsije došao i prenio narodu sve riječi Gospodnje i sve uredbe, a cio narod je jednoglasno odgovorio: ‘Izvršavaćemo sve riječi koje je Gospod izgovorio.’“ (Izlazak 24:3)...* Mojsije im nije prepustio da pogrešno tumače riječi Gospodnje ili pogrešno primjenjuju Njegove zahtjeve. On

je zapisao sve riječi Gospodnje u knjigu, da bi se kasnije moglo pozivati na njih. Gospod je govorio Mojsiju riječi koje je ovaj morao ponavljati djeci Izraela. U Mojsijevim knjigama nema mjesta za „nadahnuće misli“. Evo još nekoliko primjera: 2. Mojsijeva 19:3-7; 24:3; 35:1; 3. Mojsijeva 1:1,2; 4. Mojsijeva 15:17,18.

Primjer Mojsija i Arona je upravo primjer kako Bog govori svojim prorocima, a zatim prorok ponavlja te riječi koje mu je Gospod dao onima kojima su upućene! *„Gospod reče Mojsiju: ‘Evo, postavljam te da budeš bog faraonu, a tvoj brat Aron biće ti prorok. Ti ćeš govoriti sve što čemu ću te uputiti, a onda će tvoj brat Aron govoriti faraonu da pusti Izraelove sinove da idu iz njegove zemlje.’“* (2. Mojsijeva 7:1, 2)

Sličan primjer nalazimo kod proroka Balam. *„Gospod je stavio riječi u usta Balamu i rekao mu: ‘Vrati se Balaku i tako mu reci.’“* (4. Mojsijeva 23:5) *„Ali Gospodnji anđeo je rekao Balamu: ‘Idi s tim ljudima, ali govori samo ono što ti ja kažem.’ I Balam je pošao dalje s Balakovim knezovima... A Balam odgovori Balaku: ‘Evo, došao sam k tebi. Da li ću uopšte moći da kažem nešto? Šta mi Bog stavi u usta, to ću govoriti.’“* (4. Mojsijeva 22:35, 38)

Kralj David napravio je zapisnik sa detaljima nacрта Hrama i hramskog namještaja pod direktnim nadahnućem Duha Božjeg. *„...nacrt svega drugog za šta je pod nadahnućem dobio uputstva... Gospod mi je dao da razumijem sve to što je bilo zapisano njegovom rukom koja je bila na meni, sve što treba izraditi prema nacrtu.“* (1. Dnevnika 28:10-19; uporedi sa 2. Mojsijeva 25:40; Jevrejima 8:5)

Primjer proroka Jeremije: *„Na početku kraljevanja Joakima, sina Josije, Judinog kralja, došla mi je Gospodnja riječ: ‘Ovako*

kaže Gospod: 'Stani u dvorište Gospodnjeg doma, i onima koji dolaze iz svih Judinih gradova da se poklone u Gospodnjem domu objavi sve riječi koje ću te uputiti da im kažeš. Nemoj izostaviti nijednu riječ.'" (Jeremija 26:1,2)

„Četvrte godine Joakima, sina Josije, Judinog kralja, Gospod je uputio ovu riječ Jeremiji: 'Uzmi svitak i zapiši u njega sve riječi koje sam ti rekao protiv Izraela i protiv Jude i protiv svih naroda, od dana kada sam počeo da ti govorim, od Josijinog vremena pa do danas. Možda će Judin dom htjeti da sasluša o svim nevoljama koje mislim da mu nanese, pa će se vratiti svaki sa svog zlog puta, a ja ću im oprostiti njihov prestup i njihov grijeh.' Jeremija je pozvao Baruha, Nirijinog sina, da Baruh po njegovom kazivanju zapiše u svitak, u knjigu, sve riječi koje je Gospod rekao Jeremiji.“ (Jeremija 36:1-4)

Ni sam Isus Hrist nije bio izuzetak od ovog pravila:

„Podignuću im proroka između njihove braće, kao što si ti. Staviću svoje riječi u njegova usta i on će im govoriti sve što ga upućujem.“ (5. Mojsijeva 18:18)

„Jer ja nisam govorio sam od sebe, nego mi je Otac, koji me je poslao, dao nauk šta da kažem i šta da govorim.“ (Jovan 12:49)

„Ko me ne voli, ne drži se moje riječi, a riječ koju slušate nije moja, nego je od Oca koji me je poslao.“ (Jovan 14:24)

„Jer riječi koje si dao meni ja sam dao njima, i oni su ih primili i zaista su spoznali da sam izašao od tebe, i povjerovali su da si me ti poslao.“ (Jovan 17:8)

Prvi učenici, koji su se bili skupili u gornjoj sobi na Pedeseticu, bili su ispunjeni Svetim Duhom i govorili drugim jezicima, kao što im je Duh davao da govore. Oni nisu imali nikakve

kontrole nad onim što su govorili. To je bila čudesno ispoljava-
nje božanskog nadahnuća među prvim hrišćanima, koji su go-
vorili riječi koje im Sveti Duh stavio u usta (Djela 2:3, 4).

Način na koji je nadahnuta knjiga Otkrivenja govori nam o
božanskom izvoru i kanalima nadahnuća:

*„Otkrivenje Isusa Hrista, koje mu je dao Bog, da pokaže
svojim slugama ono što će se uskoro dogoditi. I on je to poslao i
pokazao u znacima preko svog anđela svom sluzi Jovanu.“
(Otkrivenje 1:1,2)*

Ima još jedna važna stvar vezano za nadahnuće biblijskih
spisa. Naime, neke knjige, kao na primjer jevanđelja, pisana su
sa određene vremenske distance u odnosu na vrijeme kad su se
događaji zbili. Na primjer, kako su apostoli mogli precizno pam-
titi posle 20-30 ili više godina Isusove riječi? Bog se i za to pobri-
nuo. Pogledajte sledeći stih:

*„A utješitelj, Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje ime, **po-
učiće vas svemu i podsjetiće vas na sve što sam vam govorio.**“
(Jovan 14:26; uporedi sa 1. Jovanova 2:27)*

Dakle, kontrolu nad nadahnućem nema čovjek već Bog, i-
ako su nadahnute riječi izražene ljudskim jezikom. Gospod go-
vori ljudskim bićima nesavršenim govorom, kako bi degeneri-
sana čula, otupljena zemaljska percepcija zemaljskih bića mogla
shvatiti Njegove riječi. Tako se pokazuje Božje udostojavanje.
On dočekuje pala ljudska bića gdje oni jesu. Biblija, savršena kao
što jeste u svojoj jednostavnosti, ne odgovara velikim zamislama
Božjim; jer bezgranične ideje se ne mogu savršeno oformiti u
ograničenim kotačima misli. Umjesto preuveličavanja u prika-
zima Biblije, kao što mnogi ljudi pretpostavljaju, snažne ekspre-

sije se razbijaju pred veličanstvenošću misli, iako pisac odabira najizražajniiji jezik preko kojeg prenosi istine većeg obrazovanja.

Bibliju su pisali nadahnuti ljudi, ali to nije Božji način mišljenja i izraza, već ljudski. Bog se ne predstavlja kao pisac. Ljudi će često kazati da takvo izražavanje ne liči na Boga. Ali Bog nije izložio sebe sudu u riječima, u logici, u retorici, u Bibliji. pisci Biblije bili su Božji pisari, ne Njegovo pero. Nadahnuće ne djeluje na same čovjekove riječi ili njegovo izražavanje već na samog čovjeka, koji, pod uticajem Svetog Duha, biva prožet sa mislima. Ali te riječi primaju obilježje individualnog uma. Božanski um se razliva. Božanski um i volja se kombinuju sa ljudskim umom i voljom; tako su izjave čovjeka riječ Božja.

Biblija takođe upozorava na mogućnost obmane putem lažnog nadahnuća:

*„A što se tiče dolaska našeg Gospoda Isusa Hrista i našeg sakupljanja k njemu, molimo vas, braćo, ne dajte da vas u prosuđivanju brzo pokolebaju ili uznemire **preko duha** ili neke riječi ili nekog navodno našeg pisma, o tome da je Gospodnji dan blizu.“*
(2. Solunjanima 2:1,2)

Da bi spriječio pokušaj lažiranja neke poslanice, Pavle je lično potpisivao svoja pisma (vidi 2. Solunjanima 3:17).

Glavna karakteristika lažnog nadahnuća je **gubljenje autentičnog izvora (Boga), autentičnog božanskog kanala (Hrista) i autentičnog posrednika na relaciji Nebo-Zemlja (Božjeg anđela)**, te falsifikovanje posredstvom demonskih duhova. To se događa kad ljudi žele „prilagoditi“ istinu svojim željama i zamislima ili odstupe od istine (vidi: 1. Kraljevima 22:20-23).

Metode i sadržaj otkrivenja od Boga

Gospod je verbalno izgovorio riječi Dekaloga na Horevu (2. Mojsijeva 20:1; 5. Mojsijeva 4:12,13). Božanske poruke često su prenošene putem vizija i snova (4. Mojsijeva 12:6). Vizija je jedan od oblika komunikacije Boga sa čovjekom, gdje Bog daje vizuelne projekcije primaocu koji pod uticajem Svetog Duha pada u specifični proročki zanos u budnom stanju (vidi 4. Mojsijeva 24:4; Danilo 8:18; Otkrivenje 1:10) ili u snu (Danilo 2:19; 4:5). U viziji izabranom ljudskom oruđu otkrivaju se Božje namjere ili budući događaji putem poznatih (vidi 2. Mojsijeva 25:40; 4. Mojsijeva 8:1; Jevrejima 8:5) ili simboličnih predstava (1. Mojsijeva 28:10-17; Ezekiel 1; Danilo 2:19; 7:2,7,13,15; 8:13; Otkrivenje 9:16). Bog koristi pojmove bliske ljudima da bi im prenio važne istine, kao što je činio i sam Isus, što znači da je sama poruka bitna, a ne nužno i slika putem koje se ona prenosi (vidi Otkrivenje 12:1).

Vizije i proroštvo takođe mogu poticati od drugog natprirodnog izvora: Sotone i palih anđela (vidi 5. Mojsijeva 13:15; Jeremija 40:14; Plač 2:14; Ezekiel 13:2-17; 2. Solunjanima 2:8-12).

Ponekad je Gospod govorio tako da ga mogu čuti prisutni slušaoci ili samo Njegovi glasnici (4. Mojsijeva 12:7,8; 5. Mojsijeva 34:10; 1. Samuelova 3:8-10). Zaharija je primio simboličke predstave sa objašnjenjima (Zaharija 4. glava). Vizije koje su primali Danilo ili Jovan bile su praćene oralnim instrukcijama (Danilo; Otkrivenje). Ezekiel je bio prenijet u viziji na drugu lokaciju (Ezekiel 8. glava; uporedi sa Djela 8:39). Ponekad su primaoci sudjelovali u svojim vizijama vršeći određene funkcije kao dio

same vizije (Otkrivenje 10:10).

Što se sadržaja tiče, neke poruke otkrivaju događaje koji tek treba da se dese (Danilo 2, 7, 8, 12). Drugi pisci su iznosili svjedočanstva i ukore od Gospoda, neki bilježili istorijske događaje, objektivne i tačne, gledano iz božanske perspektive (Sudije, 1. Samuelova, 2. Dnevnika, Jevandjelja, Djela apostola...). Ovi događaji takođe služe kao tipovi ili primjeri, za savjet ili upozorenja vjernicima sadašnjeg vremena (1. Korinćanima 10:11; Rimljanima 15:4; 2. Petrova 2:6).

Redosled spisa i kanon Biblije

Originalni Stari Savez ili jevrejski „Tanah“ sastoji se iz tri dijela: Zakon (hebrejski „Tora“), Proroci („Neviim“) i Spisi („Ketuvim“).

Tematski složen Stari Savez izgledao bi ovako:

a) Istorijske knjige: 1. Mojsijeva ili Postanje, 2. Mojsijeva ili Izlazak, 3. Mojsijeva ili Levitska, 4. Mojsijeva ili Brojevi, 5. Mojsijeva ili Ponovljeni Zakon, Jošua Nunov, Sudije, Ruta, 1. Samuelova, 2. Samuelova, 1. Kraljevima, 2. Kraljevima, 1. Dnevnika, 2. Dnevnika, Ezra, Nehemija, Estera.

b) Poetske i mudrosne knjige: Knjiga o Jovu, Psalmi, Izreke Solomonove, Propovjednik, Pjesma nad pjesmama.

c) Veliki proroci: Isaija, Jeremija, Plač Jeremijin, Ezekiel, Danilo.

d) Mali proroci: Osija, Joel, Amos, Ovadija, Jona, Mihej, Nahum, Havakuk, Sofonija, Hagaj, Zaharija, Malahija.

Nema konsenzusa o tome kako je postavljen jevrejski kanon

Starog Saveza. Neki to pripisuju Nehemiji ili Ezri (oko 400. god. prije n.e.), Judi Makabejcu (167. god. prije n.e), dok drugi izvori tvrde da je to konačno utvrđeno u 2. vijeku n.e. ili čak kasnije.

U starosavezni kanon ušli su spisi koji nose pečat proročkog autoriteta. To znači ili da su ih pisali proroci, ili da su autentični zapisi o djelovanju proroka. Proročki autoritet ne nose samo one knjige koje imaju naslove „knjiga proroka“. Mojsije, Jošua Nunov, Samuel, Solomon, David, te brojne izraelske sudije, takođe su bili Božji glasnici ili proroci, jer su prenosili narodu Božje objave ili vodili narod po Božjem otkrivenju.

Protestantski prevodi Starog Saveza u osnovi sadrže iste knjige kao jevrejski Tanah, ali redosled i broj knjiga se razlikuje. Protestanti, koji su se služili opšteprihvaćenim biblijskim tekstom (*Textus Receptus*) broje 39 knjiga, dok Jevreji broje 24. Ova razlika nastaje zato što judaisti smatraju da Samuelove knjige, knjige o Kraljevima i knjige Dnevnika čine po jednu cjelinu svaka, 12 malih proroka grupišu u jednu knjigu, dok knjige o Ezri i Nehemiji takođe smatraju jednom knjigom.

Opšteprihvaćeni redosled knjiga u Starom Savezu neuporedivo je smisleniji od tradicionalnog jevrejskog i savršeno simetričan, hronološki i tematski.

Kanon Novog Saveza čine:

a) *Četiri jevandjelja*: po Mateju, Marku, Luci i Jovanu.

b) *Djela apostolska*

c) *Poslanice ili pisma* apostola Pavla: Rimljanima, 1. Korinćanima, 2. Korinćanima, Galatima, Efescima, Filipljanima, Kološanima, 1. Solunjanima, 2. Solunjanima, 1. Timoteju, 2. Timoteju, Titu, Filimonu, Jevrejima; zatim poslanica apostola Jakova,

1. i 2. Petrova poslanica, 1., 2. i 3. Jovanova poslanica, te Judina poslanica.

d) *Otkrivenje*, kao proročka knjiga.

Osnovni uslov prihvatanja spisa Novog Saveza u kanon bio je apostolski pečat. Svi pisci novosaveznih spisa bili su ili apostoli (Matej, Jovan, Petar, Pavle) ili iz njihovog neposrednog kruga (Marko, Luka, Juda i Jakov). Iako je pitanje šta sve obuhvata naziv apostol, ipak je jasno da se radi o očevicima Isusovog života (osim Pavla, ali koji kasnije ima viziju i direktno otkrivenje Hrista), koji su bili poslani (grč. *apostolos* znači *poslanik*) od samoga Isusa da šire Jevanđelje. Hrišćanska zajednica je pomno ispitala sve spise koji su za sebe tvrdili da su apostolski i odbacivala je sve one koji nisu imali dokazano porijeklo, odnosno potvrđenu predaju iz apostolskih vremena. Dodatni test za provjeru svih „pretendenata“ na kanoničnost bilo je njihovo učenje, koje se moralo slagati s priznatim kanonskim spisima. Uglavnom, svim odbačenim spisima, iako dijelom pravovjernim, nedostajao je upravo apostolski pečat, dok je većina njih svojim učenjem duboko zastranila s pozicije apostolske nauke.

Odbačeni spisi koji ne prolaze kriterijume kanoničnosti Svetog Pisma nazivaju se *apokrifima*. Apokrifi su, dakle, knjige koje su nazivima i sadržajem nalik biblijskoj tematici, ali nisu uvrštene u kanon Svetog Pisma zbog očigledne bogonenadahnutosti i/ili lažnog autorstva. Riječ „apokrif“ doslovno znači „skriven“. Ovi spisi proizvod su prevaranata, jeretika, okultista i različitih crkvenih mistika, čija osnovna svrha je bila pravdanje paganskih učenja, filozofije i praksi razvijenih u prvim vijekovima otpada, te podrivanje Božje Riječi u pokušajima njenog

prilagođavanja kompromisnoj teologiji.

Tumačenje Svetog Pisma

Duh Božji upućuje na svaku istinu (Jovan 16:13) i čini Njegovu Riječ djelotvornom. To ne smijemo nikad zaboraviti. Ali isto tako ne smijemo zaboraviti da Bog daje svoj Duh onima koji se Njemu pokoravaju (Djela 5:32) i vjeruju Mu. Duh Božji prosvjetljuje naš razum, ali to nije zamjena za ono što sami možemo i trebamo da uradimo u ispravnom pristupu i ophođenju sa Biblijom. Saradnja božanskog i ljudskog je model koji daje konkretne rezultate, pri čemu Bog uvijek koristi, razvija i unapređuje sposobnosti koje već imamo. Duhovni darovi dobijaju se shodno potrebama Božjeg djela (1. Korinćanima 12:4-11).

Navešćemo osnovna pravila za proučavanje Biblije.

1) Analiza konteksta. – Vrlo je važno u kojem kontekstu je dat određeni biblijski tekst. Svaki tekst, svaka objava, dio je jednog velikog smislenog mozaika Božje Riječi i uklapa se u cjelinu osnovnih poruka Biblije. Prilikom proučavanja određenog biblijskog teksta treba da istražimo kome je, kako i kada dat i kako se on uklapa u progresivno otkrivenje istine. Takođe moramo paziti gdje se određeni redak nalazi, o čemu pisac govori prije i poslije određene izjave. Cjelokupno Pismo je neophodno i može se razumjeti marljivom primjenom i proučavanjem (2. Timoteju 3:15-17). Svaka riječ mora imati svoje odgovarajuće značenje u vezi predmeta o kojem Biblija govori (Matej 5:18).

2) Analiza strukture. – Literarni stil i struktura određene biblijske knjige spadaju u važan dio pristupa proučavanju. Nije

isto pisati u proznom i u poetskom izražavanju. Biblijski pisci koriste paralelizam, kontrastni paralelizam, inverziju, stilske figure, ilustracije, simbolizam... Ako hoćemo da ih razumijemo, moramo ih kombinovati, vezujući sve u cjelinu. (Psalam 89:19; Osija 12:10; Havakuk 2:2; Djela 2:17; 1. Korinćanima 10:6; Jevrejima 9:9.24; Psalam 78:2; Matej 13:13.34; 1. Mojsijeva 41:1-32; Danilo poglavlja 2, 7 i 8; Djela 10:9,16). Za figurativne pojmove uvijek treba tražiti njihovo značenje (Danilo 2:35, 44; 7:8, 17; Otkrivenje 7:1, 15; Ezekiel 4:6). Proročanstva treba uvijek pratiti u njihovom istorijskom kontekstu ispunjenja (Isaija 46:10).

3) Analiza stila izražavanja i rječnika pisca. – Da bismo zaista shvatili značenje biblijskih tekstova moramo se upoznati sa jezikom pisca, i posebno sa terminologijom – stvarnim značenjem određenih pojmova. Mnoge riječi danas su promijenile svoje značenje kroz opšte shvatanje i paradigmu, dok su druge postale arhaične i nerazumljive savremenom čitaocu. Otuda potreba za revidiranim prevodima koji će ispoštovati originalno značenje, koristeći rječnik blizak čovjeku ovog doba.

4) Istorijsko-kulturološka pozadina. – Važno je razumjeti istorijsko i kulturno okruženje u kojem su živjeli i djelovali biblijski pisci. Tadašnja opšta shvatanja neminovno su u određenoj mjeri oblikovala misli i stil izražavanja pisca.

5) Poređivanje tematsko srodnih tekstova. – Nijedan biblijski tekst ne smije se izdvajati sam za sebe za građenje teoloških postavki, nezavisno od cjelokupnog biblijskog otkrivenja. Ovo je posebno značajno prilikom razmatranja određenog predmeta pomoću tematski srodnih tekstova. Najbolji primjer za ovo pravilo dao je sam Isus Hrist (Luka 24:27, 32, 44, 45). Uvijek treba

imati na umu široku sliku Plana spasenja i opštih fundamentalnih istina. Ukoliko možemo da oformimo određenu teološku doktrinu bez protivrečnosti, tada smo sigurni da nismo u zabludi (Isaija 28:7-29, 35:8; Izreke 19:27; Luka 24:27,44,45; Rimljanima 16:26; Jakov 5:19; 2. Petrova 1:19,20). Dalje, moramo pratiti kako i na koji način se predmetni tekst odnosi prema ranijim otkrivenjima određenih istina. *Sveto Pismo najbolje tumači samo sebe.* Mi nikad biblijskim tekstovima ne smijemo pridavati značenje koje nemaju ili izvoditi iz određenih izjava značenje koje pisac nije imao na umu. Biblijski Bog misli ono što govori.

Autoritet Svetog Pisma

Zbog nespornog božanskog nadahnuća, te objava koje potiču od najvišeg Izvora znanja i mudrosti, Biblija je standard za procjenu istine i zablude, što se prvenstveno odnosi na teologiju (5. Mojsijeva 4:2; 12:32; Jošua 1:7; Izreke 30:6; Otkrivenje 22:18, 19). Ona je iznad ljudske mudrosti i ne smije se potčinjavati ljudskim tradicijama, normama, idejama i pretpostavkama (Matej 15:9; Kološanima 2:8).

Napokon, Sveto Pismo zadržava autoritet i nad duhovnim darovima kao što su dar proroštva ili govorenje jezicima (1. Korinćanima 12; 14:1; Efescima 4:7-16). Sveto Pismo ne dopušta uspostavljanje novih i revidiranih „istina“ koje su u kontradikciji sa onim već objavljenim (Galatima 1:8,9). Duhovi se provjeravaju i testiraju Biblijom (1. Jovanova 4:1).

„K zakonu i svjedočanstvu! Ako ne govore prema ovoj riječi, to je zato što nema svjetlosti u njima.“ (Isaija 8:20)

2. Bog

Bog je termin koji označava vrhovno samopostojeće vječno Biće (Isaija 40:28), stvoritelja i vladara univerzuma i svega što postoji. Bog je Izvor života i apsolut istine i zakona života, od kojih su prioritetni duhovni i moralni zakoni.

Riječ *Bog* se koristi na dva različita načina u Svetom Pismu. Prvo, pojam *Bog* se upotrebljava vezano za Vrhovno Biće univerzuma koje je konačni *izvor svega*. Svaki put kad Biblija pominje jedinog pravog Boga, to se odnosi na vrhovno biće, Onoga koji je bio prije svega drugog i od kojeg je sav život potekao. **U ovom smislu niko drugi nije Bog.** Prvi Uput Dekaloga glasi: „**Ja sam Gospod, tvoj Bog, koji te je izveo iz egipatske zemlje, iz doma robovanja. Nemoj imati drugih bogova ispred mene.** (2. Mojsijeva 20:2,3). Ali riječ *Bog* se takođe koristi vezano za nekog ko posjeduje atribute božanstva ili karakteristike Boga.

Ko je Bog? Da li je Bog osoba? Ili možda neka nevidljiva i nedokučiva kosmička sila? Na razumijevanju Božjeg identiteta počiva cijeli naš vjerski život, kako doktrinarno tako i u subjektivnom iskustvu. Ukoliko propustimo da ispravno identifikujemo ko je naš Bog, prirodan slijed stvari je da će sve ostalo što vjerujemo biti zatrovano našim pogrešnim premisama.

Sveto Pismo ne govori o filozofskom Bogu koga je nemoguće spoznati.

Proroku Danilu je data vizija koja nam pomaže da razumijemo Boga. „*Dok sam gledao, bili su postavljeni prestoli i*

Pradavni je sjeo. Odjeća mu je bila bijela kao snijeg, a kosa na glavi kao čista vuna. Presto mu je bio plamen ognjeni, a točkovi oganj razgorjeo.“ (Danilo 7:9) Neko ko je nazvan „Pradavnim“, nosi bijelu odjeću i ima bijelu kosu zauzima sjedište na prestolu. Pradavni mora biti Bog, Otac. Tako je prema Bibliji naš nebeski Otac stvarna osoba, sa svim karakteristikama ličnosti.

Jovanu je data vizija u kojoj se navodi: „*U desnici Onoga koji je sjedio na prestolu vidio sam svitak ispisan iznutra i spolja, zaпечаćen sa sedam pečata.*“ (Otkrivenje 5:1) Tako opet nalazimo da je Bog stvarna osoba koja sjedi na prestolu i ima svitak u svojoj desnoj ruci.

Bog mora biti stvarna osoba jer je Isus rekao: „*Blago onima čista srca, jer oni će gledati Boga.*“ (Matej 5:8) I Isus je upozorio: „*Pazite da ne prezrete jednog od ovih malenih. Jer, kažem vam: njihovi anđeli na nebesima stalno gledaju lice moga Oca, koji je na nebesima.*“ (Matej 18:10) Realno je očekivati da je Bog stvarna osoba jer mi smo stvoreni po Njegovom obličju i prilici (Postanje 1:26). U Jevrejima 1:3 saznajemo da je Isus Hrist tačni izraz Božjeg obličja. Stoga Bog mora biti osoba jer i Isus Hrist je stvarna osoba takođe. Pavle je ovo potvrdio kad je pisao: „*Neka u vama bude tendencija koja je u Hristu Isusu, koji, iako je bio u Božjem obličju, nije se grabio da bude jednak sa Bogom.*“ (Filipljanima 2:5,6) Grčka riječ koja je prevedena kao „obličje“ označava „formu ili oblik po kojem osoba odgovara viđenju, spoljašnjoj pojavi“ (Thayer’s Greek Lexicon). Bog ima svoj spoljašnji izgled i Njegov Sin Isus Hrist ima isti tip izgleda. Otkrivenje 2:7 i 22:1,2 kažu da je Božji presto u raju gdje se nalazi drvo života i gdje nalazimo Boga i Njegovog Sina.

Bog nas poziva da Ga upoznamo, jer se ta spoznaja tiče onog što bi nam trebalo biti najvažnije:

„*A ovo je život vječni: da upoznaju tebe **jedinog istinitog Boga i Isusa Hrista koga si poslao.***“ (Jovan 17:3)

Grčka riječ „ginosko“ označava spoznaju u smislu odnosa sa Bogom (vidi 1. Kor. 8:3; Gal. 4:9; 2. Tim. 2:19; Jov. 10:14,27).

Biblijske izjave o Bogu Ocu i Njegovom Sinu Isusu Hristu su vrlo decidne i jasne. Ne postoji ništa u Svetom Pismu što bi nas moglo navesti na pretpostavke da Otac i Sin u svojim izjavama ne misle ono što kažu ili da to eventualno ima neko drugo značenje. Ako gajite takvu vjeru, morate znati da ona nije biblijska, bez obzira na broj pristalica. A Božja Riječ nam kaže da se ispravna spoznaja Boga i Isusa Hrista tiče našeg vječnog života. Zapazite da Biblija govori o *dvije različite ličnosti*, pri čemu je Otac označen kao **jedini istiniti Bog**. Isus Hrist je **poslat** od Boga u misiju spasenja čovječanstva, te je stoga i kvalifikovan u najvišem smislu tog izraza da nam otkrije istinu o Ocu.

Bog Otac je izvor svega uključujući Njegovog Sina.

„*Za nas postoji **jedan Bog Otac od koga je sve, i mi u Njemu, i jedan Gospod, Isus Hrist, kroz koga je sve, i mi kroz Njega.***“ (1. Korinćanima 8:6)

„*On [Bog] nas je izbavio iz vlasti tame i prenio nas u kraljevstvo svog voljenog Sina, u kome imamo iskupljenje krvlju njegovom i oproštaj grijehova. **On je slika nevidljivog Boga, prvorođeni prije svakog stvaranja.** Jer je **kroz njega** sve bilo stvoreno na nebesima i na zemlji, vidljivo i nevidljivo, bilo da su to prestoli ili uprave ili poglavarstva ili vlasti. Sve je stvoreno kroz njega i za njega. On je prije svega, i sve je u njemu objedinjeno.*“

(Kološanima 1:13-17)

Bog Otac je Izvor svega, a Njegov prvorodeni Sin Kanal kroz kojeg je sve. To je obrazac odnosa Oca i Sina koji se zapaža kroz cijelo Sveto Pismo. Logično, te pozicije se nikako ne mogu zamijeniti ili izjednačiti, što bi bila besmislica. Logički je razumljivo da može postojati samo jedan Bog, Izvor i Apsolut svega.

Koliko Biblija kaže da postoji božanskih bića?

„A ovo je život vječni: da upoznaju **tebe jedinog istinitog Boga i Isusa Hrista** koga si poslao.“ (Jovan 17:3)

„Vjerujte u Boga, i u mene vjerujte.“ (Jovan 14:1)

„Jer jedan je Bog, i jedan je posrednik između Boga i ljudi, **čovjek, Hristos Isus.**“ (1. Timoteju 2:5)

„Uzvikivali su jakim glasom: ‘Spasenje (dugujemo) **našem Bogu, koji sjedi na prestolu, i Jagnjetu!**’“ (Otkrivenje 7:10; upoređi sa Otk. 5:13)

„Evo, vidim otvorena nebesa i **Sina čovečijeg** kako stoji s **desne strane Bogu.**“ (Djela 7:56)

„Jer ovo znate i dobro razumijete da niko ko je bludnik ili nečist ili pohlepan – što znači da je idolopoklonik – nema nasljedstva u **kraljevstvu Hrista i Boga.**“ (Efescima 5:5)

„Da bi svi **poštovali Sina kao što poštuju Oca.** Ko ne poštuje Sina, ne poštuje ni Oca koji ga je poslao.“ (Jovan 5:23)

„**Niko ne zna ko je Sin, osim Oca, i niko ne zna ko je Otac, osim Sina** i onoga kome Sin hoće da ga otkrije.“ (Luka 10:22)

„A ako smo djeca, onda smo i nasljednici – **nasljednici Božji, a sunasljednici Hristovi.**“ (Rimljanima 8:17)

„**Jakov, sluga Boga i Gospoda Isusa Hrista**, pozdravlja dvanaest plemena koja su rasijana po svijetu.“ (Jakov 1:1)

„I da rasvijetlim svima šta je zajedništvo tajne koja je od eona sakrivena u **Bogu**, koji je **sve stvorio kroz Isusa Hrista**.“ (Efe-scima 3:9)

„I život se javi, i vidjeli smo, i svjedočimo, i javljamo vam život vječni, koji je bio kod Oca, i javio se nama. Što smo vidjeli i čuli to javljamo vama da i vi s nama imate zajednicu; a **naša je zajednica s Ocem i sa Sinom Njegovim Isusom Hristom**.“ (1. Jovanova 1:2,3)

„I pokazao mi je rijeku vode života, bistru kao kristal, kako teče iz **Božjeg i Jagnjetovog prestola**.“ (Otkrivenje 22:1)

„Za nas postoji **jedan Bog Otac** od koga je sve, i mi u Njemu, i **jedan Gospod, Isus Hrist**, kroz koga je sve, i mi kroz Njega.“ (1. Korinćanima 8:6)

Odgovor je u svim slučajevima isti – dva. Povrh toga, Biblija uvijek jasno razdvaja ličnosti Oca kao JEDINOŠ BOGA i Isusa Hrista, Njegovog Sina, kao Gospoda. Može li biti jasnije od ovoga?

Jedan Bog doslovno znači jedan i jedini

Više od tri hiljade godina, Jevreji su ponavljali riječi iz Ponovljenog Zakona 6:4: „*Čuj, Izraele: Gospod Bog naš, Gospod je jedini*.“ Ovaj sveti pasus se zove Šemá (nazvan je po prvoj riječi u rečenici na hebrejskom jeziku) i visoko je cijenjen i pamćen od posvećenih Jevreja vjekovima.

„Zar nemamo svi jednog oca? Zar nas nije jedan Bog stvorio?“

Zašto smo onda nevjerni jedni drugima, skrnaveći savez naših praočeva?“ (Malahija 2:10)

*„**Ja sam Gospod i nema drugog. Osim mene nema Boga...** Jer ovako kaže Gospod, Stvoritelj nebesa, istiniti Bog, onaj koji je oblikovao i načinio zemlju, onaj koji ju je učvrstio i koji je nije stvorio uzalud, već ju je oblikovao da bude nastanjena: **Ja sam Gospod i nema drugog.**“ (Isaija 45:5,18)*

Logično je da prvi uzrok svih uzroka mora sam da ne bude ničim prouzrokovan, da postoji od vječnosti. Tvorac je samopostojeći entitet. Niz uzroka mora da se zaustavi na **jednom** prouzroku koji je prouzrokovao sve ostalo, da bi nastao svijet koji vidimo.

„Prije mene nijedan bog nije bio načinjen, niti će biti posle mene. Ja, ja sam Gospod, i osim mene nema spasitelja... Za sva vremena ja sam isti.“ (Isaija 43:10,13)

U pasusu Marko 12:28-34, „jedan od književnika je prišao“ Isusu i „upitao ga: ‘Koji je nauk prioritetniji od svih?’ Isus je odgovorio: ‘Prvi nauk ispred svih je: **Čuj, Izraele, Gospod Bog naš, Gospod je jedini**, i Voli Gospoda, svog Boga, svim svojim srcem i svom svojom dušom i svom svojom snagom. Drugi sličan ovom je: Voli svog bližnjeg kao samog sebe. Većeg nauka od ovih nema.’ Književnik mu je rekao: ‘Učitelju, dobro je i istinito što si rekao: **‘On je jedan i nema drugog osim njega.**’ I voljeti ga svim srcem i svim razumom i svom snagom i voljeti bližnjeg kao samog sebe vrijedi mnogo više od svih žrtava paljenica i drugih žrtava.’ Tada mu je Isus, vidjevši da je **pametno odgovorio**, rekao: ‘Nisi daleko od Božjeg kraljevstva.’“

Da li za nas Isusove riječi imaju težinu neupitnog autoriteta

ili preferiramo „autoritete“ koji „znaju bolje“ (Jovan 5:43)?

„Jer je **Bog samo jedan** – i on će opravdati obrezanje vjerom, i neobrezanje kroz vjeru.“ (Rimljanima 3:30)

„Ti vjeruješ da **postoji jedan Bog**, zar ne? Sasvim dobro činiš. Ali i demoni vjeruju i drhte.“ (Jakov 2:19) Ovi demoni su pali anđeli koji su poznavali Boga i Njegovog Sina. Oni su bili stanovnici Neba prije svog pada. Dakle, oni znaju da „postoji jedan Bog“ i oni znaju da je Isus „Sin Božji“: „Šta mi imamo s tobom, Isuse, Sine Božiji?“ (Matej 8:29)

„A Kralju vječnom, neraspadljivom, nevidljivom, **jedinom premudrom Bogu**, neka je čast i slava u vjekovima vjekova. Amin.“ (1. Timoteju 1:17)

Božja imena i Njegovi atributi

Ime (šem) na hebrejskom jeziku označava osobinu, karakter, titulu, autoritet, čast. Prvo Božje ime koje se pominje u Bibliji je „Elohim“, množina veličanstva (vidi Izl. 7:1; 11:3) od „El“, u značenju „moćan“, „jak“, „tvorac“ (Post. 1:1; Pnz. 5:23; Isa. 54:5; Jer. 32:27; Isa. 45:18; 8:15; Ps. 68:7). Složenice od „El“ su „El Šadaj“ („Bog Svemogućí“ - Post. 17:1; 28:3; 35:11; Izl. 6:1; Ps. 91:1,2); „El Elion“ („Najviši Bog“ - Post. 14:19; Ps. 9:2; Dan. 7:18,22,25) i „El Olam“ („Vječni Bog“ - Post. 16:13); „El Kana“ („Moćni Revnitelj, pravedan, revnostan, ljubomoran“ - Izl. 20:5; 34:14), „El Roi“ („Moćni koji vidi“ - Post. 16:13).

Sledeće ime „Jehova“ ili „Jahve“ (pomenuto 6.519 puta) potiče od glagola „biti“, „postojati“ (Post. 4:3; Izl. 6:3), uključujući složenice koje otkrivaju dodatne činjenice o Božjem karakteru:

„Jehova Jire“ („Gospod će se postarati“ - Post. 22:14), „Jehova Nisi“ („Gospod je moja Zastava“ - Izl. 17:15), „Jehova Šalom“ („Gospod je Mir“ - Sud. 6:24), „Jehova Sabaot“ („Gospod nad vojskama“ - 1 Sam. 1:3; 17:45), „Jehova Makadešem“ („Gospod vaš Posvetitelj“ - Izl. 31:13), „Jehova Roi“ („Gospod Pastir moj“ - Ps. 23:1), „Jehova Cidkenu“ („Gospod naša Pravednost“ - Jer. 23:6), „Jehova Šamah“ („Gospod je tu“ - Ezek. 48:35), „Jahve E-lohim Izrael“ („Gospod Bog Izraelov“ - Sud. 5:3; Isa. 17:6).

Božje ime „Adonaj“ množina je od „gospodar“, „vlasnik“ - Post. 18:2; 40:1; 1 Sam. 1:15; Izl. 21:16; Još. 5:14.

Ime „Atik“ (Dan. 7:9,13,22) znači „Pradavni“, dok „Kadoš“ znači „Sveti“ (Isa. 57:15).

Sam Bog je objasnio kako treba shvatiti Njegova imena (Izl. 33:18-23; 34:6,7; vidi takođe Isa. 7:14; 9:6 i Mat. 1:21).

Na grčkom jeziku nalazimo sledeća imena: i) „Teos“ u značenju a) „pravi Bog“ - Mat. 23:9; Rim. 3:30; b) „jedinствен“ - 1 Tim. 1:17; Jovan 17:3; Otk. 15:4; 16:7; c) „uzvišen“ - Djela 17:24; Jev. 3:4; Otk. 10:6; d) „Spasitelj“ - Jn. 3:16; 1 Tim. 1:1; 2:3; 4:10. ii) „Kurios“ ili „Gospod“ (Jn. 4:11; 20:28; Luk. 19:33; Djela 2:36; Rim. 10:9; Kol. 3:22). iii) „Despotos“ - „Gospodar“ (Luk. 2:29; Djela 4:24; Otk. 6:10; 2 Pet. 2:1; Jud. 4). iv) Novi Savez posebno otkriva Boga kao našeg Oca kroz vjeru u Hrista (Mat. 7:11; Jak. 1:17; Jev. 12:5-11; Jovan 15:16; 16:23; Ef. 2:18; 3:15; 1 Sol. 3:11). Bog kao „Otac“ objavljuje se 15 puta u Starom Savezu i čak 245 puta u Novom Savezu.

Bog je vječan, besmrtn i neograničen (5. Mojs. 33:27; Ps. 90:2; 1. Tim. 1:17). Bog je nepromjenljiv, što znači apsolutno pouzdan i istinit (Mal. 3:6; Br. 23:19; Ps. 102:26, 27; 117:2; 1. Sam.

15:29). On je neuporediv i savršen (2. Sam. 7:22; Ps. 86:8; Is. 40:25; Mat. 5:48). Bog je apsolutno pravedan (5. Mojs. 32:4; Ps. 18:30). On je svemoguć ali Njegove akcije su uvijek u skladu sa Njegovim karakterom (Otk. 19:6; Jer. 32:17,27). Bog je svojim Duhom sveprisutan (Ps. 139:7-13; Jer. 23:23) ali to ne znači da je Bog sve. On je Vrhovni Suveren (Ps. 103:19; 135:6; Isa. 46:10; 2. Dn. 20:6). Bog je duh (Jn. 4:24), što znači da je On duhovno Biće. Bog je svet ili apsolutno moralan (Otk. 15:4; Isa. 6:3). U odnosu na grijeh i zlo, On je vatra koja proždire (Isa. 6:3; Hav. 1:13; Izl. 3:2, 4-5; Jev. 12:29). Bog je dobar, ljubazan i milostiv, spreman da oprostí (Izl. 33:19; 34:6,7; Isa. 55:7). Bog je ljubav u najpotpunijem smislu tog izraza (1. Jov. 4:8).

Zašto se na hebrejskom jeziku imenica „Bog“ piše u množini – „Elohim“?

Pojam „Elohim“ u jevrejskom Tanahu se koristi za pravog Boga, lažne bogove, natprirodne duhove (anđele) i čak ljudske vođe kao što su kraljevi i sudije. Tako se riječ *Elohim* može koristiti i koristi se vezano za pojedinačnu osobu, i u tom slučaju lingvisti je nazivaju „množinom veličanstva“ koja označava veličinu. Jevreji su pluralizovali imenice kad su željeli da izraze veličinu ili veličanstvo kao što su činili sa Bogom. Tako kad se *Elohim* koristi za jedinog pravog Boga, to se naziva „množinom veličanstva“ koja naglašava Božju veličinu, ne broj.

Ovo su radili Jevreji tako da u grčkom prevodu hebrejske Biblije (Septuaginti) na mjestima gdje se *Elohim* odnosi na pravog Boga, korišćena je riječ *Teos* koja nije u množini već u

jednini (na primjer, Marko 12:29).

Ispod se nalaze Braun-Drajver-Brigsove definicije za riječ *Elohim*. Kad se *Elohim* odnosi na onoga ko je velik, to se naziva množinom moći koja ima značenje jednine. Ali kad je imenica stvarno u množini, prevodi se u množini kao bogovi. A kad je imenica stvarno u jednini, prevodi se u množinu moći – sa značenjem jednine kao Bog koji je jedan ali takođe veliki. To se naziva „množinom moći“ ili „množinom veličanstva“.

Braun-Drajver-Brigsova definicija:

1) (<i>množina</i>)	2) (<i>množina moći – značenje jednine</i>)
1a) vladari, sudije	2a) bog, boginja
1b) božanska jednina	2b) bogoliki
1c) anđeli	2c) djela ili naročita svojstva Božja
1d) bogovi	2d) pravi Bog
	2e) Bog ³

Što se tiče Postanja 1:26, zamjenice su u množini u hebrejskom tekstu tako da se prevodi na sledeći način: „*Zatim Bog reče: 'Hajde da **načinimo** čovjeka po svom (**našem**) obličju, sličnog **nama...**'*“³ Već smo vidjeli da se *Elohim* se odnosi na jedinog pravog Boga, što samo ostavlja upitnim ko je još sudjelovao u činu stvaranja. Sveto Pismo nas ne ostavlja u nedoumici. U Efescima 3:9 čitamo: „*I da rasvijetlim svima šta je zajedništvo tajne koja je od eona sakrivena u Bogu, **koji je sve stvorio kroz Isusa Hrista.***“ U ovom stihu Bog je očigledno neko drugi pored Isusa Hrista, a Jevrejima 1:2 i Jovan 1:3 takođe potvrđuju da je Bog sve stvorio preko svog Sina. Ovdje se potvrđuje biblijski odnosno božanski

---

³ Brown–Driver–Briggs or BDB, A Hebrew and English Lexicon of the Old Testament.

princip Izvora i Kanala. Dakle, ko govori u Postanju 1:26 i kome se On obraća? Bog Otac kaže svom Sinu: „*Hajde da načinimo čovjeka po našem obličju.*“ Hrist je izraz Očevog lika, tako da je svako ko je stvoren po Očevom obličju takođe stvoren po obličju Njegovog Sina.

Gdje Bog živi?

Prema Bibliji, Bog je „*jedini Silni Kralj nad kraljevima i Gospodar nad gospodarima, jedini koji ima besmrtnost, koji prebiva u nedostupnoj svjetlosti, koga niko od ljudi nije vidio niti ga može vidjeti.*“ (1. Timoteju 6:15,16)

Ovaj tekst kaže da Bog jedini ima vječni život, besmrtnost u apsolutnom smislu, odnosno da nema početka ni kraja. Bog je okružen svjetlošću svoje sile i slave i kao takav direktno nedostupan otvorenom kontaktu stvorenog bića. Biblija nas uči da i anđeli, stvorenja u službi Bogu, zaklanjaju svoja lica u Njegovom prisustvu. Ali Biblija isto tako uči o Bogu kao realnom entitetu koji prebiva na realnom mjestu, u prostoru i vremenu.

Bog je opisan kao konkretni Stvoritelj. Bog *ne živi* izvan prostora i vremena.

Prostor i vrijeme su oblik energije, Božje stvaralačke sile, oblik realnosti u kojoj je Bog stvorio svu tvar i živa stvorenja. Prema tome, vrijeme i prostor ne potiču sami od sebe niti stoje sami po sebi, već proističu od Boga. Pošto Bog postoji, postoje i prostor i vrijeme. Odatle se nameće logičan zaključak da vrijeme i prostor nemaju svoj početak niti će imati kraj kao ni sam Bog. Bog postoji vječno, što znači da je postojao i uvijek će postojati,

a postojanje bilo kod realnog entiteta pa i Boga nužno zahtijeva prostor-vrijeme. (Bog „izvan vremena i prostora“ zapravo bi bio bezličan, onemogućen sam po sebi, nepostojeć.)

Bog je, dakle, postojao prije stvaranja bilo kojeg živog (stvorenog) bića i naravno prije našeg univerzuma. Štaviše, prema biblijskoj hronologiji naš svijet datira prije nešto više od 6.200 godina. Stoga je besmisleno vezati Božje postojanje izvan prostora, materije i vremena samo zato što je On stvorio naš univerzum kojeg prethodno nije bilo. Upravo činjenica da Bog aktivno djeluje u vremenu koje protiče linearno i da poduzima nove stvaralačke poduhvate govori u prilog tome da je On realni entitet koji živi na realnom mjestu gdje se odvijaju realne aktivnosti sa realnim akterima. To je stvarnost o kojoj na mnogo mjesta svjedoči Sveto Pismo.

Prorocima je pokazivan Božji presto, pristupanje Sina Božjeg Bogu Ocu i tom prestolu, zatim mnoga živa bića koja ne pripadaju našem univerzumu, počevši od anđela do drugih svjetova, aktivnosti vezane za Plan spasenja i predstojeći sud, itd. Apostol Pavle svjedoči da je bio prenesen do „trećeg neba“ (2. Korinćanima 12:2-4) i da je to bio Božji raj (Eden je vjerovatno načinjen po uzoru na nebeski originalni Raj). Dakle, Pavle pominje konkretnu lokaciju (pretpostavljamo da je računao „treće nebo“ kao ono što dolazi nakon atmosfere i svemirskog prostora) i konkretni prostor sa konkretnim okruženjem.

Tako Bog zaista živi *izvan našeg prostora i vremena*, izvan našeg univerzuma, jer On je stvorio univerzum. Ali On ne živi izvan ukupnog prostora i vremena, iz jednostavnog razloga što sve potiče od Njega. U tom smislu, Bog nije samo Tvorac već i

Održavalac svega.

Ništa ne postoji izvan ovog okvira. Mi svi živimo unutar tog okvira, unutar Božjeg velikog obrasca prostor-vrijeme, kao što je otkriveno u Bibliji. „*Jer u njemu imamo život i mičemo se i postojimo.*“ (Djela 17:28)

Napokon, jedno od najčešće korišćenih imena u Bibliji za Boga je יהוה (JHVH). Korjen ove hebrejske riječi potiče od glagola „biti“ ili „postojati“. To ime u suštini znači Onaj koji postoji ili Biće koje vječno postoji. I to naravno nije slučajno.

Već smo rekli da sve što postoji potiče od Boga i da ne postoji ništa izvan toga. To znači da Bog kontroliše sve i da je u konačnom odgovoran za sve. Bog svojim duhom može biti prisutan na svakom mjestu.

Apostol Petar je pisao u kontekstu ispunjenja proročanstava: „*Jedno, pak, ne zaboravljajte, ljubazni, da je jedan dan pred Gospodom kao hiljadu godina i hiljadu godina kao jedan dan.*“ (2. Petrova 3:8) Petar tu zapravo parafrazira Psalam 90:4 koji kaže: „*Jer je hiljadu godina u očima tvojim kao dan jučerašnji kad mine, i kao straža noćna.*“ Drugim riječima, sa aspekta Božje vječne egzistencije vrijeme u Njegovim očima nije isto što i za nas sa vrlo ograničenim životnim vijekom i uskogrudim shvatanjima. Poenta Petrovog osvrta je da ne smijemo biti nestrpljivi u pogledu konačne realizacije Plana spasenja jer Bog „*ne želi da iko propadne, već da svi dođu do pokajanja.*“ (2. Petrova 3:9)

Bog raspolaže apsolutnim znanjem pa tako i predznanjem u smislu da Ga ništa ne može iznenaditi iako je stvorenim moralnim bićima darovao slobodnu volju bez koje ljubav nije moguća i bez koje ne bismo mogli nositi Njegovo moralno i kreativno

obličje. Ali Bog je istovremeno Biće koje poštuje zakonitosti koje je sam uspostavio, što znači da u slučaju da želi promijeniti svoje boravište kao Osoba, to premještanje bi zahtijevalo izvjesni protok vremena. Biblija nas obavještava da će se to zaista dogoditi pred Izvršni sud i da će Božji presto biti izmješten na našu planetu (vidi Otkrivenje 21:1-3; 22:1-5)! Dakle, Bog će prebivati na Zemlji, očigledno u prostoru i vremenu. Zemlja će biti novi centar Božje vladavine zbog jedinstvenog iskustva sa pobunom, grijehom i iskupljenjem koje realizuju Otac i Sin.

Pred kraj svoje zemaljske misije, Isus je dao učenicima jedno veliko obećanje: *„Neka se vaše srce ne uznemiruje. Vjerujte u Boga, i u mene vjerujte. U kući mog Oca ima mnogo stanova. Da nije tako, rekao bih vam. A sada idem da vam pripremim mjesto. I kad odem i pripremim vam mjesto, ponovo ću doći i uzeću vas k sebi, da i vi budete tamo gdje sam ja.“* (Jovan 14:1-3)

Kad Hrist dođe drugi put, povešće sa sobom spasene na mjesto gdje prebivaju On i Bog Otac i taj boravak spasenih na Nebu će se završiti nakon hiljadu godina (vidi Otkrivenje 20. glava). Kao što se jasno vidi iz Isusovog obećanja, Božje prebivalište je konkretno mjesto sa konkretnim stanovima za spasene. Osim toga, dužina tog boravka je vremenski određena. Prema tome, Bog očito ne živi izvan prostora i vremena, inače spaseni ljudi ne bi imali nikakvu mogućnost pristupa Božjem domu.

Dakle, u biblijskoj religiji nema mjesta ni za kakve špekulacije i nagađanja. Posebno ne za teze koje atakuju na zdravi razum ili imaju tendenciju unošenja zabune i besmisla. Kad god se neka sumnjiva pretpostavka provuče kroz filter Božje Riječi i zdravog razuma, neminovno se ogoli njena kakvoća.

Naše ograničeno znanje o Bogu

Odnos stvorenih bića prema Stvoritelju podrazumijeva poštovanje i moralno obavezivanje. Tvorac je umno i na svaki drugi način superiorno Biće i kvalitativno se razlikuje od svojih stvorenja. „*Vaše misli nisu moje misli, i moji putevi nisu vaši putevi, govori Gospod. Koliko su nebesa viša od zemlje, toliko su i moji putevi viši od vaših puteva i moje misli od vaših misli.*“ (Isaija 55:8,9) „*Zar ne znaš? Zar nisi čuo? Gospod, Stvoritelj svih krajeva zemaljskih, vječan je Bog. On se ne umara i ne posustaje. Razum je njegov nedokučiv.*“ (Isaija 40:28)

To znači da naše znanje o Bogu, istinsko znanje, zavisi od Njega, a ne od naših filozofskih pokušaja da „objasnimo“ Boga. Tačno je da mi možemo steći implicitno znanje o Bogu kroz Njegovu tvorevinu: „*Jer im je očigledno ono što se može znati o Bogu – Bog im je to učinio očiglednim. Jer njegova nevidljiva svojstva, naimo njegova vječna moć i božanstvo, jasno se vide još od stvaranja svijeta, budući da se prepoznaju po onome što je stvoreno, tako da nemaju izgovora.*“ (Rimljanima 1:19) Ali ko je zaista Bog i kakav je On, saznajemo iz Njegovog otkrivenja sebe. Zbog toga je krucijalno važno da se držimo Svetog Pisma. Mi ne treba da se bavimo tajnama božanskog Bića koje nam nisu poznate.

„*Ono što je sakriveno pripada Gospodu, našem Bogu, a ono što je otkriveno pripada nama i našim sinovima do vijeka da bismo izvršavali sve riječi ovog zakona.*“ (5. Mojsijeva 29:29)

Nema ničeg bitnog za nas što nam Bog nije otkrio ili neće otkriti. „*Jer Gospod Jahve ne čini ništa, a da svoju namisao ne otkrije svojim slugama, prorocima.*“ (Amos 3:7)

3. Božji Zakon i poredak života

Božji zakon i prirodni zakoni

Mi opažamo da se cijeli univerzum pokorava određenim zakonima. Ovi zakoni su precizni i mnogi od njih su matematički po svojoj prirodi. Prirodni zakoni su hijerarhijski: sekundarni zakoni prirode se zasnivaju na primarnim zakonima prirode koji upravo omogućavaju održivost poretka u univerzumu. Svi ovi zakoni bez sumnje ukazuju na Stvoritelja, velikog Zakonodavca. Sve u univerzumu, svaka biljka i životinja, svaka čestica materije ili svjetlosni talas vezani su zakonima kojima se potčinjavaju. Božja logika je ugrađena u univerzum. Takvi zakoni postoje da bi univerzum bio funkcionalan i održiv.

Pošto je Bog stvorio univerzum radi života u njemu, duhovna kategorija ima primat nad materijalnom. To znači da vrhovni Zakon u univerzumu, ili ako hoćemo sistemu univerzuma, mora biti izraz Božje volje i Božjeg karaktera. Takav Zakon mora postojati zbog održivosti života stvorenih bića po Božjem obličju, kao što su nužni prirodni zakoni za održivost univerzuma sa svim njegovim komponentama i funkcijama. Zakon je takođe neophodan da obezbijedi mehanizme zaštite sistema kroz kvalitativnu uslovljenost života poslušnošću Bogu za stvorena moralna bića u slučaju nečijeg iracionalnog pokretanja alternative u pobuni.

U idealnim uslovima koji podrazumijevaju sklad u odnosima Tvorac – stvorena bića – priroda, cijeli ovaj paket zakona je

Str. | 52

neprimjetan u smislu da nikome ne predstavlja opterećenje, već nasuprot tome radost u uzajamnoj ljubavi i nesebičnosti službe na dobrobit drugih. Takav sistem takođe omogućava razvoj kreativnosti i potencijale stalnog užitka u vječnom životu, ali čiji trajni kontinuitet je uslovljen poslušnošću kroz moralno obavezivanje (što je osnovna svrha Zakona) u ljubavi i neodvajanju od Izvora i Održavaoca života. U duhovnoj sferi, održivost Božjeg poretka garantuje nesebična ljubav u službi drugima, a materijalnoj sferi Božja superiorna logika koja je ugrađena u univerzum ili sistem univerzuma i šta god postoji.

Samo u uslovima pobune koju mogu inicirati moralna bića sa slobodnom voljom bez koje ljubav nije moguća, duhovni vječni Zakon se „aktivira“ da sankcioniše grešnika, koji se okreće sebičnosti, čija svrhovitost postaje izopačena i čija volja više nije izraz Božje volje i karaktera. Zakon grešniku pokazuje da je bezakonik i osuđuje ga.

Dokaz zaokruženosti sistema i međusobne zavisnosti svega stvorenog, živog i neživog svijeta, pod sveobuhvatnim Zakonom života i održivosti, upravo je situacija nastala posle Pada u grijeh, a koju opisuje Biblija. Prirodni zakoni i mehanizmi su dobili svoju disfunkciju i okrenuli se protiv čovjeka, u smislu otežanih uslova za život, izloženosti svakovrsnim opasnostima, te gubitku kakvoće i vrijednosti stvari prije Pada. Sve navedeno ima svoju progresiju, uporedo sa razvojem i širenjem posledica grijeha. Zbog pobune Božjeg upravitelja – čovjeka – razdvojenost između Tvorca i pobunjenika takođe znači Njegovo odstupanje sa „kontaminirane teritorije“. Neposredno prisustvo Božje postaje posredno i limitirano. Samo zahvaljujući Planu spasenja

moguć je obrnuti proces, ali ne bez posljedica.

Zaključujemo, dakle, da je Božji Zakon oduvijek postojao, prvo kao izraz Njegove volje i karaktera, a zatim kao kompleksni skup različitih zakona čija uloga je uređivanje i održavanje poretka u univerzumu. Duhovni Božji Zakon, moralni zakon najvišeg reda, možemo takođe nazvati originalni Zakon.

Zakon u Bibliji

Sa teološkog stanovišta, pod zakonom se podrazumijeva Tora ili Petoknjžje, za koje se tradicionalno misli da sadrži 613 zapovijesti. Međutim, biblijsko gledište o Zakonu je znatno šire.

U Bibliji nalazimo različite vrste zakona: obredne, građanske, zdravstvene, društvene, te Božja velika načela duhovnosti i moralnosti koja se nalaze u središtu koncepta. Najpoznatiji pismeno izraženi dio Božjeg Zakona je Dekalog, koji grešniku pokazuje kakav treba da bude njegov odnos prema Bogu, odakle dalje proističu međuljudski odnosi i obaveze. Dekalog je postavljen kao osnov Božjeg Saveza sa Njegovim narodom na Sinaju. S druge strane, Zakon, kao široki pojam, uključujući i Dekalog, usko je povezan sa jevanđeljem i milošću.

Riječi za zakon

Najuobičajenija riječ u Starom Savezu za zakon je hebrejska riječ *tôrâh*, u značenju „smjernica“, „uputstvo“ ili „zakon“ i ona se odnosi na sve upute koje je Bog dao svojem narodu (vidi: Postanje 26:5; Izlazak 16:4; Izlazak 1:10; 8:20). U Psalmu 119

nalazimo više riječi kojima je opisan Božji zakon („propisi“, „odredbe“, „pravila“, „uputstva“, „pouke“) i sve potpadaju pod jedan koncept: tôrah, ukupnost otkrivene Božje volje. U pojam tôrah uključeni su moralni, obredni i građanski zakoni Izraela.

Novi savez koristi grčku riječ *nomos* za tôrah.

Vrste zakona

Opsežni pravni materijal u Bibliji obuhvata sve strane života – zdravlje, prehranu, polnost, rad, društvo, obrede, vlast i životnu sredinu. Neki od ovih zakona su univerzalni u primjeni (moralni, zdravstveni, dok su drugi bili primjenjivi samo u određeno vrijeme i na određenim mjestima. Međutim, svi su oni tôrah: božanske instrukcije za Božji narod.

Koji zakoni nisu univerzalni? Izraelu su dati neuniverzalni zakoni da ih se drže građani i tuđinci koji žive s njima. Ovi obredni i građanski zakoni nisu se odnosili na one koji nisu pripadali Božjem narodu.

i) *Obredni zakoni* bili su propisi kojima se Bog poslužio da pomoću simbola i obredne prakse podučava o Planu spasenja. Stari savez jasno pokazuje da su ovi zakoni stupili na snagu odmah nakon pada u grijeh, kako se to vidi iz izvještaja o Adamu i Evi, te Abelu i Kajinu (Postanje 3:21; 4:3-7). Nakon izlaska iz Egipta, obredni propisi su sistematizovani i zapisani u Levitskom zakoniku u kojem je opisan čitav obredni sistem izraelskog Svetilišta i kasnije hrama u Jerusalimu.

Uspostavljeni obredni sistem, zajedno sa praznicima, ukazivali su na Hristovu misiju. Hrist je bio njegov temelj, njegova

vijest i njegovo očekivanje, a bio je i izraz vjere u Hrista. Dakle, taj sistem je bio sjena ili simbol stvarne žrtve za grijeh (Kol. 2:13-17). On nije mogao stvarno očistiti grešnike od grijeha. Bio je samo obećanje da će spasenje doći prinosom žrtve Božjeg Jagnjeta i izraz vjere u to obećanje (Jev. 10:1-10).

ii) *Građanske zakone* Bog je dao izraelskom narodu preko Mojsija da upravljaju životom društvene zajednice. Ovi zakoni većinom su bili proširena primjena univerzalnih načela sadržanih na drugoj ploči Dekaloga, koja su uređivala odnose među ljudima. Temeljno načelo građanskih zakona bilo je pravda u javnoj službi vladara i sudija, kao i pravednost u svim poslovima naroda Saveza (2. Mojs. 23:1-9; 5. Mojs. 16:18-20; 3. Mojs. 19:9-18). Svakako je dobro poštovati sve što je vezano za primjenu univerzalnih načela pravednosti i poštenja u svim građanskim i ekonomskim poslovima, ali neke krivično-pravne i izvršne odredbe bile su primjenjive samo u teokratskom uređenju.

Univerzalni zakoni. – Božje zanimanje za ljude ogleda se u zakonima koje je dao za sve ljude i koji se mogu primijeniti na sve ljude, a vrijede za sva vremena i u svim prilikama. Primjeri ovih univerzalnih zakona jesu prirodni i zdravstveni zakoni, zakoni o čistoj i nečistoj hrani (3. Mojsijeva 11. glava), seksualni zakoni i naravno moralni Zakon koji definiše odnos prema Bogu i međuljudske odnose i sve to sažima.

Božji Zakon nije bio samo otkrivenje Božje volje i milosti, već i otkrivenje Njegove svetosti. Bog je svoj narod mogao nazvati svetim zato što je sam bio svet (Levitska 19:2). Zakon prikazuje Božji karakter, Njegovu pravednost i savršenstvo, Njegovu dobrotu i istinu (Psalam 19:8, 9; 119:142, 172). Pavle ga je nazvao

„duhovnim“ (Rim. 7:14) i potvrdio: „*Tako, dakle, Zakon je svet, i propis je svet i pravedan i dobar.*“ (Rim. 7:12) Svako kršenje Zakona znači odvajanje od Boga (Isaija 59:2), od Izraela (Izl. 12:15, 19; Lev. 7:20, 21, 25, 27) i od samog života (Izl. 28:43; Pnz. 18:20). Kršenje zakona znači pobunu, otpad i smrt.

Poznavanje Boga i zakon

Poznavanje Boga nije ni teorija ni nagađanje. Ne radi se o ontološkom poznavanju Boga – poznavanju Njegova bića, već spoznaji odnosa – poznavanju Njegovog karaktera. Ova snažna spoznaja određuje način života i moralno ponašanje onoga ko voli Boga – on „živi tako kako je on živio“.

Ljubav je temeljno načelo moralnog Zakona. Primarni nauk o jedinome Bogu je nauk ljubavi. „*Voli Gospoda, svog Boga, svim svojim srcem i svom svojom dušom i svom svojom snagom!*“ (Marko 12:30) Drugi nauk je sličan prvom: „*Voli bližnjega svoga kao samoga sebe!*“ Temeljno načelo Zakona nije u čovjeku, već izvan njega. To je jedinstvena priroda Boga ljubavi koji istu vrstu ljubavi prenosi na svoja stvorenja. To je ona prava ljubav koja ljubi Boga iznad svega, a bližnjega kao sebe samog.

Cilj moralnog Zakona jeste moralno obavezivanje ali ne i rješavanje problema grijeha. Ovo zato što odvajanje čovjeka od Boga onemogućava grešniku da tvori Zakon ljubavi, jer je lišen Božje slave. To može učiniti samo Hristova žrtva pomirenja koju, da bi bila djelotvorna na individualnom nivou, svaki čovjek mora prihvatiti vjerom. Primarna namjena Zakona je definicija Božjeg poretka života. Zakon čuva odnos između Boga i stvorenih

moralnih bića. U uslovima kontaminacije grijehom, Zakon dobija i dodatnu ulogu osvjedočenja u grijeh, kao i proširenja u tipološkom i krivično-pravnom sistemu. Ostvarujući drugi cilj, Zakon daje smjer u hrišćanskom životu i pokazuje način na koji Bog želi da Njegov narod živi u zahvalnosti, vjeri i poslušnosti.

Priroda i svrha Božjeg Zakona

Dekalog je po svojoj prirodi:

- a) Odras karaktera Zakonodavca (Rim. 7:12; Ps. 119:172).
- b) Moralna kao Božji obrazac ponašanja za čovječanstvo.
- c) Duhovan (Rim. 7:14), jer obuhvata sve, uključujući unutrašnje motive (Mat. 5:21,22,27,28; Mar. 7:21-23).
- d) Pozitivan, jer iako je zbog grijeha izražen jezikom zabrana, on sadrži dalekosežna pozitivna načela.
- e) Jednostavan za shvatanje (5. Mojs. 30:10-15).
- f) Zakon načela, jer sumira sve principe pravednosti u odnosu prema Bogu i u međuljudskim odnosima (Prop. 12:13).
- g) Jedinstven, jer ga je Bog izgovorio pred Izraelcima (5. Mojs. 5:22) i zapisao na dvije kamene ploče (5. Mojs. 10:2) koje su čuvane unutar Kovčega saveza (2. Mojs. 31:18; 5. Mojs. 10:2).
- h) Zakon za uživanje kao nadahnuće za dušu (Ps. 119:97, 127, 143; 1. Jov. 5:3).

Bog je dao svoj Zakon na blagoslove čovječanstvu. Svrha Zakona je sledeća:

- a) On otkriva Božju volju i svrhu za čovječanstvo (Jak.

2:10; Mat. 19:17).

- b) On je osnova Božjeg saveza sa čovjekom (2. Mojs. 20:1, 24:8; 5. Mojs. 9:9).
- c) Biće mjerilo na Božjem sudu kao standard pravednosti (Prop. 12:13, 14; Jak. 2:12; Otk. 11:19).
- d) On ukazuje na grijeh (Jak. 1:23-25; Rim. 3:20).
- e) On ukazuje na našu bespomoćnost u grijehu i potrebu za obraćenjem i Spasiteljem (Ps. 51:1-5; Djela 13:38,29; Rim. 8:3; Gal. 2:16).
- f) On pruža istinsku slobodu (Ps. 119:45; Jak. 2:8).
- g) On obuzdava zlo i donosi blagoslove (5. Mojs. 11:13-28; 30:19,20).

Davanje definicija

U Starome savezu Zakon je određivao zdravlje svakog pojedinca i cijelog naroda. Dekalog, kao sažetak Tore, određivao je kakvoću posvećenog života pred Bogom. Subotnji počinak, za uzvrat, znak je ispravne svijesti o posvećenju.

Ovo je načelo preneseno i u Novi savez. Kao božansko samootkrivenje, Zakon ljubavi određuje Božji karakter. U središtu tog otkrivenja je Hristov krst. Na prvom mjestu je Božja volja. Njegov Zakon ne može se mijenjati zato što je Njegova volja savršena. Ali originalni Zakon Neba je taj koji nije podložan promjeni, jer su sam Bog i Njegov Sin oživotvorenje te Ljubavi.

Hristova žrtva najbolje potvrđuje vječnost Zakona kao izraza Božje volje i karaktera.

S obzirom na svojstvo da definiše grijeh, Zakon može i

osvjedočiti o grijehu (Rimljanima 3:20; 7:7).

Glavna svrha Zakona je potvrđivanje da Bog, apsolutni vladar univerzuma, ima pravo na svakoga i vlast koja Mu pripada kao Stvoritelju i Iskupitelju. **Zakon definiše i štiti odnos Boga i čovjeka.** Bez poznavanja Zakona i poslušnosti Zakonu, „bogom“ bismo mogli zvati koga god hoćemo.

Istina je da ljudski rod zbog grijeha i odvojenosti od Boga više ne može živjeti životom koji odražava Božji karakter. U tom smislu Zakon, sam po sebi, je nemoćan da nam pomogne, ali Bog kroz Hrista osigurava duhovnu obnovu odozgo (duhovno začće ili novorođenje) za opravdanje i posvećenje.

Međutim, i kad primimo spasenje vjerom i „*uživamo u Božjem Zakonu po unutrašnjem čovjeku*“ (Rimljanima 7:22), mi smo još uvijek podložni grehovom zakonu u svojim udima (Rimljanima 7:23-25), te tako *još uvijek u potrebi za uputama i svjedočanstvima kao pokazateljima* ispravnosti našeg puta do konačnog oslobođenja i faktičkog primanja spasenja (vidi: Otkrivenje 12:17; 22:14).

Davanje usmjerenja

Božji zakon pruža upute za život Njegove djece. Način života koji je Bog namijenio ljudskim bićima, zasnovan je na Njegovim namjerama i načelima. Nečije želje ili ideje, ili određeni skup običaja i načina življenja što ga određuje neko društvo, ne mogu biti temelj na kojem će ljudi graditi svoj život. Bog je iznio svoja načela i apsolutna mjerila za život i objavio ih u Bibliji. Ovim uputama i podukama Bog je naumio ukazati na život (Rim.

7:10) koji će biti svet, pravedan i dobar (Rim. 7:12), ali pod grijehom ta ista načela osuđuju grešnika na smrt (Rim. 7:7-25).

Vrednovanje težine grijeha

Postoje li različiti stepeni grijeha? Da li je gore činiti preljubu nego krasti? Ili ubiti nego lagati? Ili činiti idolatriju nego prekršiti Subotu? Pravi li Bog razliku između različitih tipova grijeha? Jakov je pisao da ko sagriješi u jednom uputu, kriv je za sve (Jakov 2:9-11). Jedan grijeh krši cijeli kod Moralnog zakona. Grijeh izaziva lančanu reakciju ili lavinu drugih grijeha. Sam I-sus potvrdio je postojanje različitih stepena grijeha u odgovoru Pilatu: „*Ne bi imao nikakvu vlast nada mnom da ti nije dato odozgo. Zato je veći grijeh onoga koji me je predao tebi.*“ (Jovan 19:11) Zakon u starom Izraelu je vrednovao težinu grijeha adekvatnom kaznom. Građanski zakon u Izraelu, koji je bio produžena ruka Moralnog zakona u uslovima grijeha, za otmicu ljudskog bića je propisivao smrt (2. Mojsijeva 21:16), dok je za krađu stoke kazna bila višestruka naknada štete (2. Mojsijeva 22:1).

Ova načela ukazuju da kazna mora odgovarati zločinu. „*Oko za oko, zub za zub, ruku za ruku, nogu za nogu, opekotinu za opekotinu, ranu za ranu, udarac za udarac.*“ (2. Mojsijeva 21:24, 25) Zakon je definisao smrtno grijeha i one koji nisu za smrt. To načelo potvrđuje apostol Jovan: „*Ako neko vidi svog brata kako čini grijeh koji ne vodi u smrt, neka moli, i Bog će mu dati život, naime, onima koji ne čine grijeh koji vodi u smrt. Postoji grijeh koji vodi u smrt. Za taj grijeh mu ne kažem da moli. Svaka nepravednost je grijeh, ali postoji grijeh koji ne vodi u smrt.*“ (1.

Jovanova 5:16,17) U pogledu nasleđa vječnog života, samo nepokajani grijeh uporne hule na Duha Božjeg je onaj koji sigurno vodi u vječnu smrt. Iskrenim pokajanjem, grešnik se može vratiti na stazu života. „Zato vam kažem: biće oprostjen ljudima svaki grijeh i hula, ali im neće biti oprostena hula na Duha. I ako neko kaže nešto protiv Sina čovječijega, biće mu oprosteno. Ali, ako kaže protiv Svetoga Duha, neće mu biti oprosteno ni u ovom dobu niti u onom koje dolazi.“ (Matej 12:31,32) To je namjerno odbacivanje spasenja i hula na ponuđenu blagodat (vidi: Jev. 6:4-6; 10:26,27), pripisivanje Božjeg djela Sotoni (Mat. 12:24).

Međutim, svaki grijeh ima učinak razdvajanja i otuđenja čovjeka od Boga i međusobnog otuđenja. „*Prestupi vaši postali su ono što vas razdvaja od Boga, i zbog vaših grijeha on je okrenuo svoje lice od vas da ne čuje.*“ (Isaija 59:2)

Moralni Zakon opunomoćava Boga da sankcioniše grešnike. Bog je i kroz ljudsku istoriju više puta intervenisao primjenom smrtonosne sile. Najupečatljiviji primjer svakako je bio globalni potop, opisan u 1. Mojsijevoj 6-8. glava, nakon nepopravljivog kvarenja čovječanstva (1. Mojs. 6:5), čime je Gospod spasio našu planetu od potpune propasti (vidi takođe 1. Mojs. 18-19. glava; Djela 5:1-11). Kažnjavanje smrću je vršeno i uz pomoć ljudskih oruđa. U Zakonu datom Izraelu, Bog je jasno kategorisao različite stepene grijeha i krivice, od kojih su neki, pored *zločina ubistva sa predumišljajem*, sankcionisani smrtnom kaznom:

- Otmica (kidnapovanje) ljudskog bića (2. Mojs. 21:16);
- Fizički napad na roditelja (2. Mojs. 21:15);
- Proklinjanje roditelja (2. Mojs. 21:17; Mojs. 20:9);
- Ritualno žrtvovanje djece paganskim bogovima ili

- demonima (3. Mojs. 20:2);
- Okultne prakse vraćanja (2. Mojs. 22:18; 3. Mojs. 20:27);
  - Za spiritističke medijume (3. Mojs. 20:27);
  - Kršenje Subote (2. Mojs. 31:14);
  - Idolske žrtve (2. Mojs. 22:20; 5. Mojs. 17:2-5);
  - Prestupi vezano za Božja sveta mjesta i stvari (2. Mojs. 19:12,13; 4. Mojs. 1:51; 3:10,38; 18:7);
  - Hule na Boga (3. Mojs. 24:10-16);
  - Lažno proroštvo (5. Mojs. 13:1-5; 18:20);
  - Navođenje na otpad od Boga (5. Mojs. 13:6-18);
  - Za drsko ponašanje i preziranje presude najvišeg suda u zemlji (5. Mojs. 17:8-12);
  - Lažno svjedočenje u važnom slučaju (5. Mojs. 19:16-19);
  - Za hotimičnu nemarnost koja je rezultirala nečijom smrću (2. Mojs. 21:28-29);
  - Seksualna preljuba, uhvaćena na djelu (5. Mojs. 22:22; 3. Mojs. 20:10,11);
  - Incest (3. Mojs. 18:9-17; 20:12);
  - Bračni odnos i sa majkom i njenom ćerkom (3. Mojs. 20:14);
  - Silovanje vjere ili udate žene (5. Mojs. 22:23-29);
  - Homoseksualnost (3. Mojs. 20:13);
  - Seks između čovjeka i životinje (3. Mojs. 20:15,16);
  - Prostitucija ćerke koja obeščašćuje oca u službi Bogu (3. Mojs. 21:9);
  - Laganje o djevičanstvu prilikom stupanja u brak – pred-bračni seks (5. Mojs. 22:13-21).

Moralni zakon i posljednji sud

Sveto pismo uči o stvarnosti posljednjeg suda (Mat. 12:36, 37; Rim. 14:10-12; 2. Kor. 5:10). Dok se spasenje dobiva vjerom u Hristovu posredničku žrtvu, sud je zasnovan na Zakonu: „*Govorite i postupajte kao oni koji očekuju da će im biti suđeno po zakonu slobode!*“ (Jak. 2:12) Zakon sudi u dva aspekta. Onoga koji čini zlo, danas osuđuje za prestup; u budućnosti će ga osuditi kao grešnika. Čovjek može izgubiti slobodu kršenjem Zakona ili uvjerenjem da djela Zakona daju pravednost; tako se ne možemo opravdati (Gal. 2:16). Međutim, **ropstvo ne dolazi od Zakona; ono je posljedica pokoravanja grijehu** (Isa. 59:2; Rim. 6:16-19). Jakov prikazuje Božji Zakon kao „kraljevski Zakon“ i „zakon slobode“, mjerilo Božjeg poslednjeg suda (Jak. 2:8-12).

Jedinstvenost i trajnost Dekaloga

Jedinstvenost Dekaloga, moralnog sinajskog Zakona je u činjenici da je Dekalog ili „Deset riječi“ (Izl. 34:28; Pnz. 4:13) sam Bog izgovorio i napisao na kamene ploče i dao Mojsiju.

Zbog jedinstvenih okolnosti u kojima je nastao, Dekalog je imao u Tori položaj iznad svih drugih izraelskih zakona. Bog ga je dao u najspektakularnijoj božanskoj samoobjavi u cijeloj izraelskoj istoriji. U Dekalogu Bog je proglasio temelj svojeg Saveza s Izraelom. Dekalog je bio jedini dio Tore objavljen uz munje i gromove s vrha gore (Izl. 20:18-20), da bi ga Bog poslije svojim prstom napisao na dvije kamene ploče (Izl. 31:18; 34:28; Pnz. 4:13; 10:4). Imao je posebno ime i bio stavljen u Kovčeg saveza

(Izl. 40:20; Pnz. 10:2-5).

I	Ja sam Gospod, tvoj Bog, koji te je izveo iz egipatske zemlje, iz doma robovanja. Nemoj imati drugih bogova ispred mene.
II	Ne pravi sebi rezani lik niti bilo kakvu sliku od onoga što je gore na nebesima ili dolje na zemlji ili u vodama ispod zemlje. Ne klanjaj im se niti im služi, jer sam ja, Gospod, tvoj Bog, revnosni Bog, koji pohodim prestupe očeva na sinovima, do trećeg i do četvrtog pokolenja, onih koji me mrze, a milost pokazujem hiljadama onih koji me vole i drže moja Uputstva.
III	Ne spominji ime Gospoda svog Boga na nedostojan način, jer Gospod neće smatrati nevinim onoga ko bez svrhe spominje njegovo ime.
IV	Sjećaj se subotnog dana i smatraj ga svetim. Šest dana radi i obavljaj sav svoj posao. A sedmi dan je Subota posvećena Gospodu, tvom Bogu. Ne radi nikakav posao, ni ti, ni tvoj sin, ni tvoja kći, ni tvoj rob, ni tvoja robinja, ni tvoja stoka, ni stranac koji živi u tvom gradu. Jer je za šest dana Gospod stvorio nebesa i zemlju, more i sve što je u njima, a sedmog dana je počينو. Zato je Gospod blagoslovio subotni dan i posvetio ga.
V	Poštuj svog oca i svoju majku da ti se produže dani na zemlji koju ti daje Gospod, tvoj Bog.
VI	Ne počinij zločin ubistva.
VII	Ne učini preljubu.
VIII	Ne ukradi.
IX	Ne svjedoči lažno protiv svog blišnjeg.
X	Ne poželi kuću svog blišnjeg. Ne poželi ženu svog blišnjeg, ni njegovog roba, ni njegovu robinju, ni njegovog bika, ni njegovog magarca, niti išta što pripada tvom blišnjem.

Problematika ljudskog roda kroz biblijsku i svjetovnu istoriju otkriva da su vjekovima kršena upravo ova načela. Ljudi su imali (i imaju) „druge bogove“ (predstavništva i entitete za obožavanje iza kojih stoje demoni); idolatrija je prisutna kroz sve vjekove u svim pseudo religijama; Bog se spominje ili Njegovo ime pronosi ne nedostojne načine i bez svrhe; Subota koja otkriva Stvoritelja Neba i Zemlje je pogažena i zanemarena; međuljudski odnosi su pokvareni, puni nepoštovanja, ubistava, preljuba, krađa, laži, pohlepe i zlih namjera...

Da li je Dekalog vječan ili je takođe dodat zbog grijeha (Galatima 3:19)?

Zbog jasnoće i određenosti u uslovima postojanja grijeha, Dekalog je objavljen u odričnom obliku. Takva preciznost je bila potrebna zbog čovjekove sklonosti da krivo tumači jasne Božje instrukcije, izbjegavajući svoje obaveze i odgovornosti i upuštajući se u prakse suprotne Božjoj volji kao što su idolatrija (obožavanje lažnih bogova), okultizam, nemoral... Kad se radi o Božjoj volji u moralnom pogledu, ne smije biti pogrešnog razumijevanja jer On jedini određuje što je pravo.

Po svom sadržaju i formulaciji, Dekalog očito postavlja vječna Božja načela ljubavi prema Bogu i ljubavi prema bližnjem – dva najveća nauka – u formi brane od grijeha, odakle zaključujemo da u *toj formulaciji* zaista jeste dodat zbog grijeha. Originalni moralni Zakon je zapravo osnov za sva zakonska proširenja (dodatke) u uslovima postojanja grijeha (obredni zakoni, krivično-pravno ustrojstvo i dr.). To znači da su pozitivna *načela Zakona* principi nebeskog poretka života i kao takvi vječni.

Obredni zakon

Obredni sistem stupio je na snagu odmah nakon što su Adam i Eva pali u grijeh (Post. 3:21) i trajao je u doba patrijarha. Svrha mu je bila da svakom vjerniku ukaže na dolazak Mesije i Spasitelja, pravu žrtvu za njegov grijeh. Na Sinaju je praksa žrtava i prinosa proširena, protumačena i sistematizovana u pisanoj formi.

Obredni zakon, dat zbog prestupa Zakona života i odvajanja od Boga, sastojao se od žrtava i prinosa – simbola ili tipova – koji su ukazivali na buduće otkupljenje. Bio je iskustveno pomagalo za razumijevanje i prihvatanje Hristova spasenja, u simbolima i tipovima, prije nego što se ostvari žrtva za to spasenje.

On je bio uspostavljen da ukaže na Njegovu savršenu žrtvu na krstu (Jev. 10:1). Njegova poruka je bila Hrist. Njegovo je očekivanje bilo Hrist. I njegovo izražavanje vjere bilo je vjera u Hrista. Međutim, obredni sistem je bio nesavršen. Bio je tip, simbol, sjenka buduće stvarnosti (Jev. 10:1). Nije mogao stvarno očistiti grešnike od grijeha. Mogao je samo obećati da će spasenje doći prinošenjem i žrtvom Božjeg Jagnjeta, te daljim posredovanjem Hristovom do konačne realizacije Plana spasenja.

Zakon o žrtvama i obredima bio je božanski uveden sistem bogoslužnja. Njegov cilj je bio iskazivanje poslušnosti Bogu i prihvatanje Njegovih odredbi za grijeh putem obreda, dok ne dođe stvarnost simbolizovana u obredima i žrtvama.

Božja namjera je bila iznositi Plan spasenja po Isusu Hristu i vjernicima omogućiti da svoju vjeru u Njega i Njegovu buduću žrtvu izraze ispunjavanjem propisa obrednog zakona. On će

vrijediti samo dok na krstu Golgote ne bude prinesena prava žrtva (Dan. 9:27; Jev. 9:10; Efes. 2:15). **Biblija samo na ovim mjestima govori o ukidanju određenog zakona, i to se odnosi na obredni sistem.**

Obredno bogoslužje moglo se vršiti isključivo na način koji je Bog dao u Zakonu, na mjestu koje je On izabrao i od strane sveštenika koje je On posvetio za službu. Dvije grupe *godišnjih praznika* takođe su usko bile vezane za zemaljsko svetište i tipski prikaz Plana spasenja.

Pod Novim Savezom obredna i svešteneička služba su ukinute, iz razloga što je Hrist posle uskrsenja preuzeo stvarnu antitipsku svešteneičku službu u nebeskoj Svetinji (vidi Jevrejima poslanicu). Takvu službu Isus je mogao preuzeti isključivo nakon prinošenja sebe na Žrtvu na krstu Golgote, baš kao što je to obredni zakon propisivao, nikako prije.

Bilo kakva svešteneička ili obredna služba pod Novim Savezom može biti samo falsifikat i grubo pomračivanje stvarne Hristove pomiriteljske službe u nebeskoj Svetinji (Jev. 10:18; Kol. 2:16,17).

Isusov stav o Zakonu

Isus se bavio Zakonom i objasnio njegovu funkciju. Najdirektnije Hristovo učenje o Božjem zakonu nalazimo u Propovijedi na gori (Matej 5:17-48), gdje je On istaknuo dubine Zakona koje istovremeno otkrivaju dubine grijeha u grešnim motivima.

Isus je izjavio: „*Nemojte da mislite da sam došao da ukinem Zakon ili Proroke. Nisam došao da ih ukinem, nego da ih ispunim.*

Istinu vam kažem: dok nebo i zemlja ne nestanu, neće nestati ni jedno slovo ni crtica iz Zakona dok se sve ne ispuni.“ (Matej 5:17,18)

Isusove riječi o ispunjenju Zakona imaju trostruki smisao:

1) Isus je pokazao da je život po Zakonu moguć u Božjoj sili.

2) Isus je ispunio Zakon kao opšti Čovjek, drugi Adam, i tako nas iskupio od prokletstva Zakona.

3) Isus je ispunio obredni zakon i tipsku službu, ukinuo ga i uveo stvarnu Službu pomirenja.

Vrlo je važno zapaziti da se u tom smislu **Zakon još uvijek ispunjava**, sve do konačne realizacije Plana spasenja, kada će **prestati svrha svih proširenja Zakona zbog grijeha** (Gal. 3:19). Tada će se obnoviti Božji prvobitni poredak i namjera, koji podrazumijevaju ista načela, jer se Bog ne mijenja (Mal. 3:6; 4. Mojs. 23:19; Jev. 13:8). Zakon se ispunjava u smislu realizacije Božje volje i namjere kroz Plan spasenja, što nikako ne znači da se njegova originalna vječna načela ukidaju prije ili nakon toga, jer je Zakon temelj koji drži i definiše Božji poredak života.

S božanskim autoritetom Isus je učio da je poslušnost istovjetna potrebi da čovjek slijedi Hrista (Jovan 14:15). To dvoje je tako povezano da jedno bez drugoga postaje samo gluma hrišćanskog življenja. Legalistička poslušnost odvaja čovjeka od Hrista; prava duhovna poslušnost način je života hrišćanina koji je u Hristu (vidi Rimljanima 8. glava).

Isus je upućivao na smjernice Zakona iz cijelog srca. „*Ne griješi više*“ (Jov. 5:14; 8:11; Mat. 12:43-45), bila je Njegova poruka kad god bi oprostio grešniku.

Učenje o zakonu apostola Pavla

Pavle se školovao u rabinskom judaizmu i bio veliki poznavalac Zakona (Filip 3:4-7). Kao obraćeni hrišćanin, on svojim sunarodnicima izlaže istine o spasenju nasuprot zabludama judaizma pa neupućen čitalac može steći pogrešan dojam o ovom predmetu (2. Pet. 3:15-17). Pavle se služi riječju „zakon“ na različite načine. Može se odnositi na Mojsijev zakon (Gal. 4:21), na cijeli Stari savez (1. Kor. 14:21), na Dekalog (Rim. 2:17-23; 7:7; 13:8-10) ili na neki poseban zakon, kao onaj koji vezuje muža i ženu (Rim. 7:2). On uzima riječ „zakon“ (nomos) i u slikovitom smislu, kao kad govori o „zakonu grijeha i smrti“ (vidi Rim. 8:2).

Pavle nikad o „zakonu“ ne govori u množini; Zakon je uvijek jedan, otkrivenje Božje volje. To ga vodi do zaključka da se Zakon ne može ukinuti. *„Da li mi onda ukidamo Zakon kroz vjeru? Nipošto! Naprotiv, mi podupiremo Zakon.“* (Rim. 3:31) Vjernik je „po zakonu vjere“ poslušan Zakonu (Rim. 9:30-32).

Premda je Zakon prikazan dobrim i pravednim (Rim. 7:12), on ne opravdava niti spašava. Ako se opravdavamo vjerom, ne možemo Zakonom. Opravdanje – obnova grešnikovog raskinutog odnosa sa Bogom – vodi čovjeka iz nezavisne, buntovne i grešne odvojenosti u smirenu prisnu zajednicu s Bogom. Ona se postiže samo u Isusu Hristu, jedinom sredstvu opravdanja. Čovjek Ga prima samo vjerom (Rim. 5:1-10).

Ko god se pokušava opravdati djelima, živi „pod Zakonom“, a ne „pod milošću“ (Rim. 6:14). Da bi bio pravedan, čovjek bi morao biti savršeno poslušan Zakonu. No grešnik je pred Zakonom nesavršen i ne može se opravdati djelima. Da bi to izbjegao,

grešnik mora vjerom prihvatiti Isusa Hrista. To što Pavle odbacuje Zakon kao sredstvo opravdanja, ne znači da odbacuje poslušnost uputima Zakona od strane opravdanog grešnika, koji je sada pomiren s Bogom i hodi po Duhu. To je velika razlika od teze „isključivo pod blagodaću“ bez potrebe za Zakonom.

U Rimljanima 7:5-12 Pavle raspravlja o učinku Zakona. **Zakon nikoga ne čini grešnikom; to čini grijeh.** Zakon donosi spoznaju o grijehu i uzrokuje da grešnik postane svjestan da živi u grijehu. S jedne strane, grešnik ima tendenciju da stalno umanjuje značenje i posledice grijeha, dok Zakon, s druge strane, čini da grešnik vidi njegovu stvarnu veličinu.

U Galatima 3:19-29 Pavle ponovno raspravlja o svrsi Zakona i ističe da njegov cilj nije bio stvoriti pravednost ili život, jer život je mogao doći samo preko obećanja, vjerom u Hrista. Jevrejski sistem trebao je biti „čuvar“ ili „nadzornik“, pedagog.

Glavna tema Poslanice Galatima je sloboda u Hristu. Sloboda hrišćanskog načina života u suprotnosti je s tradicionalnim jevrejskim načinom života – robovanja Zakonu (Gal. 3:13; 4:3, 5, 9), kao i paganskom načinu života i robovanju ljudskim požudama (Gal. 1:4; 5:13, 24). Gledano iz perspektive Božje volje (Gal. 1:3-5), sloboda znači oslobođenje, izbavljenje od zle sile koja vlada u „sadašnjem dobu“. To izbavljenje je pravi cilj Hristove misije. Gledano iz perspektive poslušnosti istini, sloboda znači istinsku slobodu (Gal. 5:1-13; uporedi sa Rim. 8:21; 1. Kor. 10:29; 2. Kor. 3:17).

Hrišćanska sloboda nije razuzdanost. Naprotiv, ona je postojana, to je istinski predan i pravedan način života. Razlog tome je što hrišćanin ne donosi moralne odluke kao rob požuda

ili pravila, već kao slobodna osoba u Hristu. Budući da je hrišćaninova volja sjedinjena s Hristovom (Gal. 2:20) i osnažena Duhom, hrišćanin može odlučivati i djelovati u skladu s plodom Duha (Gal. 5:22, 23). Svi spoljašnji postupci hrišćana rezultat su novog odnosa s Hristom u slobodi. Međutim, toj slobodi još uvijek prijeti jedna opasnost: tijelo. Kad je Izraelcima dao svoj Zakon, Bog je želio da se ujedine s Njim pod Njegovom voljom. No u Zakonu je postojala opasnost od legalizma koji bi Zakon, a ne Boga, učinio odlučujućom moralnom snagom u životu. Kad je Hrist došao osloboditi sva ljudska bića, pojavila se opasnost od razuzdanosti, korišćenja slobode kao prilike za tijelo.

U Galatima 3:13 i 4:5 nalazimo slobodu iz perspektive Hristova djela koja ukazuje na otkupljenje. Tu se sloboda definiše mnogo preciznije i obuhvata stanje iz kojega je hrišćanin oslobođen, prokletstvo Zakona, i novo stanje postignuto takvom slobodom, odnosno usvojenjem u Božju porodicu.

Biti slobodan od Zakona znači biti otkupljen od njegova „prokletstva“ (Gal. 3:13). Pavle kaže da su oni koji pripadaju djelima Zakona „pod prokletstvom“. Ovaj izraz Pavle koristi samo ovdje; njime želi reći da je otkupljenje sloboda od robovanja „prirodnim silama svijeta“ (Gal. 4:19, 21-25; 5:1; uporedi sa 2:4,5). S druge strane, Jevreji su bili pod „prokletstvom“ Zakona. Ovo prokletstvo nije moglo biti ni Zakon ni neposlušnost Zakonu, jer je sam Hrist postao „za nas prokletstvom“ (Gal. 3:13), to jest On je na sebe uzeo božansku osudu za grijeh da bi vjernik mogao primiti Abramov blagoslov i obećanje Duha.

Pavle navodi četiri starosavezna teksta da pokaže u čemu je prokletstvo Zakona (Pnz. 27:26; Hav. 2:4; Lev. 18:5; Pnz. 21:23).

On ne govori o radikalnom razdvajanju vjere i Zakona, već o radikalnom razdvajanju prokletstva i opravdanja. Prokletstvo je posljedica za onoga „ko ne izvršava riječi ovog zakona i ne postupa po njima“ (Pnz. 27:26). Za zločinca se prokletstvo sastojalo u tome što ga je čekala smrt vješanjem o stablo (Pnz. 21:22,23). **Prokletstvo nije bilo Zakon ni sama neposlušnost, već posljedica neposlušnosti, smrt.** Svrha Zakona bila je da zaštititi život; onaj koji ga vrši, živjeće (Lev. 18:1-5). No ljudski rod je bio neposlušan Zakonu i neposlušnost je donijela smrt. U takvim uslovima postojao je samo jedan način da se dobije život: vjera (Havakuk 2:4). Međutim, čovječanstvo nije moglo živjeti po vjeri jer se nalazilo pod prokletstvom Zakona. Ono je prvo moralo biti oslobođeno tako što će Hrist postati prokletstvo za nas, prvo kroz Obećanje a zatim u stvarnosti. Hrist nije bio zločinac, ali se s Njim postupalo kao sa zločincem da bi se s nama moglo postupati kao da nismo bili zločinci. Svojom smrću Hrist nije ukinuo Zakon ili poslušnost Zakonu. Hrist je oslobodio one koji su bili pod prokletstvom Zakona (Gal. 3:13), praveći bajpas, uzimajući na sebe njegovo prokletstvo. Preuzeo je grijeh prokletih i *posrednički* umro umjesto njih.

Onaj ko je oslobođen prokletstva Zakona više nije rob, već Božji usvojeni sin. Posljedica slobode je novi odnos posinjenja koje je sam Bog izvršio; u tom odnosu dijete Zakonodavca uživa u poslušnosti Božjoj volji izraženoj u Božjim uputima. Time vjernici dobivaju sve što pripada Bogu; oni postaju Božji „naslednici“ (Gal. 4:5-7), nisu više robovi „pod Zakonom“, već gospodari „svoga“, i sinovi i kćeri pod blagodaću. Oni se s neiskazanom zahvalnošću raduju ovom novom stanju i,

zahvaljujući Hristu koji prebiva u njima, vrše ono što je Bogu ugodno (vidi: Filipljanima 2:13).

U Galatima 5:24 i 6:14 sloboda se definiše riječju „razapeti“. Ovdje nalazimo značenje slobode i Zakona u kontekstu hrišćaninova načina života – života novog stvorenja. Onaj ko pripada Hristu, „razapeo“ je tijelo (Gal. 5:24) i svijet je njemu „razapet“ (Gal. 6:14). Pojam raspeće znači etiku slobode koju čuva volja. Dragovoljna smrt tijelu, uključujući požude i želje, odluka je volje. Ovaj tekst tijesno je povezan s Galatima 2:19,20, gdje je lično duhovno raspeće iskustvo zajedništva s Hristom. U tom kontekstu Zakon je definisan kao život i hod po Duhu. Citirajući Stari savez, Pavle definiše Zakon kao ljubav. Zatim objašnjava da to znači živjeti po Duhu. A živjeti po Duhu znači biti slobodan od Zakona i od požuda. To znači odbaciti i jevrejske i neznabožačke sisteme samoopravdanja.

I legalizam i liberalizam protive se Bogu. Bog nije dao Zakon kao skup pravila koja treba poštovati, već kao otkrivenje svoje volje. Bog je dao slobodu, ne za razuzdanost, već da omogući djelovanje čovjekove slobodne volje. Pavle ne otklanja Božju volju ili djelovanje ljudske volje. On objašnjava da je jedini način za usklađivanje ovih dviju volja život u Duhu. Zbog toga Pavle potvrđuje da je razapeti se svijetu i imati svijet razapet sebi, ili hoditi u Duhu, „mjerilo“ hrišćanstva (Gal. 6:16).

Dakle, vršenje Zakona ukazuje na ljudsku inicijativu i djelovanje; ispunjenje Zakona inicijativa je i djelo Duha. Pavle u suštini kaže da ispunjenje Zakona može biti potpuno samo zahvaljujući djelovanju Svetoga Duha. Poslušnost je rod Duha.

Zakon u Otkrivenju

Otkrivenje ne samo što svjedoči o potrebi za Božjim uputstvima za hrišćane krajem prvog stoljeća, već ukazuje i na to da to vrijedi za hrišćansku zajednicu kroz cijelu istoriju do Hristovog drugog dolaska (vidi: Otk. 12:17; 22:11,14).

Kada opisuje ostatak, vjerne hrišćane poslednjeg vremena, Jovan posebno ističe njihova obilježja: oni drže Božje Upute i imaju svjedočanstvo Isusa Hrista (vidi Otk. 12:17). Svjedočanstva su smjernice, ukori, savjeti, opomene... koji se primaju proročkim Duhom, što je u svim vjekovima potrebno hrišćanima.

U Otkrivenju 15:5 pominje se Božji Kovčeg saveza u kojem se nalazi Dekalog u kontekstu suda. U 22. glavi navodi se pravednost kao obilježje onih koji će primiti spasenje, kao suprotnost nepravednosti (Otk. 22:11), dok se u 14. retku srećnima ili blagoslovenima nazivaju oni koji drže Božja uputstva.

Sve dok živimo u uslovima grijeha, mi imamo potrebu da vođstvom, uputima i smjernicama, o čemu govori cijela Biblija pod oba saveza. Mi moramo živjeti i po slovu i po duhu. Spontani, prirodni život bez bilo kakve opterećenosti Božjim načelima života, biće moguć na Nebu i na obnovljenoj Zemlji. Predukus tog života moguć je sada samo vjerom u Hristu.

Zakon i spasenje

Božji zakon je na mnogo načina povezan sa spasenjem.

i) *Zakon i Savez.* – Savez je zahtijevao poslušnost Bogu, jer je Božji zakon bio izraz Njegove volje i temelj Saveza. Kad je

narod zaboravio jedinog Boga čija je volja bila izražena u Zakonu i pristupio Zakonu kao skupu propisa o ponašanju ili kulturnih odredaba, Bog je poslao svojeg proroka da kaže da su „*prestupili moj savez i prekršili su moj zakon.*“ (Osija 8:1) Poslušnost bez poštovanja Boga bila je pobuna. Jedino moguće rješenje za takvo stanje bilo je sklapanje novog Saveza. Bog je rekao: „*Evo dolaze dani ... kad ću s domom Izraelovim i s domom Judinim sklopiti novi Savez.*“ (Jer. 31:31) I ponovno je Božja volja bila jasno izražena u Savezu i Zakonu: „*Svoj zakon staviću u njih i upisaću ga u njihova srca.*“ (Jer. 31:33). Savez i Zakon otkrivali su Božju volju narodu Saveza, Božjem narodu. Oni su tvorili duhovno jedinstvo koje je daleko nadilazilo formalnosti kulta ili ispravnog ponašanja. Oni su otkrili jedini način kako On može biti njihov Bog, a oni Njegov narod.

Da bismo razumjeli odnos između izraelskog sistema Zakona i Saveza, moramo shvatiti da riječ „savez“ u Bibliji označava posebnu spasiteljsku zajednicu između Boga i Izraela. Bog je začetnik Saveza koji počiva na rješavanju problema grijeha, vjeri u obećanje u Spasitelja (Postanje 3:15). Taj savez je trajan i ratifikovan je u Hristu (vidi: Galatima 3:15-18). Savezni odnos uključivao je Božja obećanja i Izraelove obaveze, precizirane kasnije pisanim Zakonom koji je određivao poseban način života unutar Saveza. Građanski zakoni utvrđivali su identitet Božjeg naroda, obredni zakon je narodu pomogao da razumije Plan spasenja, a zdravstveni zakoni su omogućavali zdrav i dug život u saveznoj zajednici, te prevenciju bolesti.

No Biblija spominje dva Saveza – stari i novi. Premda oba izražavaju Božju volju ljubavi, očite su i određene razlike. Oba se

odnose i na spasenje i na Božji zakon.

Stari savez. – Prema Bibliji, još prije stvaranja svijeta, Otac i Sin su se u nebeskom savjetu međusobno zavjetovali da će Sin, ukoliko čovjek alternativno odluči da se odvoji od Boga i padne u grijeh, zauzeti mjesto grešnika, ponijeti njegovu zakonsku krivicu i žrtvovati se, kako bi čovjek mogao dobiti oprostjenje i šansu za povratak prvobitnog statusa (Efes. 1:4-7; 1. Jov. 2:2; Jov. 3:16). Taj Plan spasenja aktiviran je odmah nakon pada u grijeh (vidi 1. Mojsijeva 3. glava).

Dakle, Bog je našim praroditeljima obećao Spasitelja od grijeha i smrti, a do Njegovog dolaska, uspostavio uslove Saveza kroz vjeru u obećanog Spasitelja, čiji osnov je bio Zakon koji uključuje obredni sistem životinjskih žrtava, prinosa i praznika (5. Mojsijeva 4:12,13). Cilj ovakvog praktikovanja vjere bilo je tipsko (simbolično) prikazivanje budućeg Spasitelja, Plana spasenja i neprekidna potreba za pokajanjem i oprostjenjem radi održavanja živog odnosa sa Bogom u vjeri i poslušnosti.

Taj Savez Boga i čovjeka potvrđivan je krvlju nevinih životinja (2. Mojsijeva 24:3-8), da bi na Sinaju bio sistematizovan kroz pisani Zakon, čiju osnovu je činio Dekalog, zasebno smješten u Kovčegu saveza u Svetinji nad svetinjama.

Manjkavost starog Saveza bila je u odnosu Izraela prema njemu, načinu na koji su ga pokušali držati – u duhu legalizma. Pavle objašnjava: „A Izrael, koji je slijedio Zakon pravednosti, nije uspio da **postigne svrhu tog Zakona**. Zašto? Zato što ga nije tražio vjerom, nego djelima.“ (Rim. 9:30-32) Pravednost po vjeri osnova je Mojsijeve nauke o Zakonu i temelj čitavog Starog saveza (vidi Pnz. 30:11-14), kao i osnova Pavlovog učenja u

Novom savezu. Objašnjavajući pravednost po vjeri u Rimljanima 9. i 10. glava, Pavle citira ono što je Mojsije napisao u Ponovljenom zakonu 30:11-14. Obojica, i Pavle i Mojsije, govore o istoj istini: pravednost, spasenje, život i čak poslušnost mogući su samo vjerom.

Novi savez. – Novi savez počiva na spasonosnom odnosu sa Bogom u Hristu. Poslušnost po vjeri Božja je volja koja preko Duha djeluje na slobodnu čovjekovu volju da odražava načela Božjeg Zakona ljubavi u okviru zajednice vjere. Kao dio novog Saveza Bog je obećao: „*Svoj zakon staviću u njih i upisaću ga u njihova srca.*“ (Jer. 31:33) Zapazite da ne kaže, ukinuću zakon ili poništiću zakon. Preko proroka Ezekielia Bog je obećao: „*Daću vam novo srce i u vas ću nov duh staviti. Izvadiću iz vašeg tijela kameno srce i daću vam mesno srce. Staviću u vas svoj Duh, pa ćete živjeti po mojim propisima i držaćete se mojih zakona i izvršavacete ih.*“ (Ezek. 36:26, 27)

Prirodu Saveza određuju dva elementa: vrijeme njegove potvrde žrtvom i prisutnost Duha. Žrtva kojom je potvrđen stari Savez bila je prinesena pod Sinajem. Žrtva kojom je potvrđen novi Savez bila je prinesena na Golgoti. Stari Savez uspostavljen je pod Sinajem i odmah potvrđen krvlju žrtvovane životinje (Izl. 24:5-8; Jev. 9:18-20). Trajni ili Novi Savez bio je prvi put sklopljen s Adamom i Evom nakon što su sagriješili (Post. 3:15), ponovljen Avramu i potvrđen Hristovom žrtvom na krstu (Jev. 9:15; Gal. 3:15-18). Ali i Stari i Novi Savez potvrđuju nepromjenljiva načela ljubavi prema Bogu i međusobnoj ljubavi.

U Jevrejima poslanici 8-10. glava, Pavle precizno objašnjava manjkavosti Starog saveza i prednosti Novog. On se takođe

poziva na Božja obećanja i najavu Novog saveza koja *ne isključuju* Zakon, već ga upisuju u srce vjernika (Jev. 8:10). U cijelom kontekstu 8-10. glave, Pavle se bavi ispunjenjem *obrednog* sistema u Hristu, što je osnov za potvrđivanje Novog saveza, ovog puta jednom zauvijek Hristovom krvlju.

Novi savez je opet *zakonski* utemeljen na boljim obećanjima (Jev. 8:6). Obećanje ne ukida Zakon na način da on gubi svaku važnost za hrišćanina. Naprotiv, umjesto da bude napisan na kamenim pločama, načela Zakona se urezuju u misli i srce Božjeg naroda. To je predukus Neba i života na obnovljenoj Zemlji, koji sada primamo vjerom.

Zakon i blagodat

Kao što je pokazano u Abramovom slučaju (Post. 15:6; Rim. 4:1-5.22. Gal. 3:6), odnos između Zakona i blagodati isti je u oba Saveza; uvijek je uključena i vjera. Cijelo Sveto Pismo potvrđuje da ljudska bića, budući da su sagriješila, prema Zakonu moraju umrijeti. Međutim, Božja opšta blagodat⁴ omogućava nam ovaj propadljivi život kao priliku za pomirenje sa Bogom i mogućnost spasenja vjerom u žrtvu Isusa Hrista, kada primamo spasonosnu blagodat.

Ali blagodat sama ne može riješiti problem grijeha. Krst, to središte djelovanja Božje blagodati, potvrda je Zakona upravo po poslušnosti i smrti. Hrist nije ukinuo Zakon; On je podnio njegovu osudu i bio poslušan njegovim odredbama. Hrist je umro

---

⁴ Blagodat je Božja nezasluživa milost i dobronamjernost prema čovjeku.

smrću koju je Zakon zahtijevao od grešnika pod prokletstvom Zakona. Da bi grešnicima omogućio spasenje, Hrist je postao „prokletstvo Zakona“, bio je obješen na stablo (Pnz. 21:22,23). Bio je učinjen „umjesto nas grijehom“ (2. Kor. 5:21), i umro na krstu pod prokletstvom Zakona „za nas“ „da Obećanje, Duha, primimo“ (Gal. 3:13,14). Na krstu je Hrist podnio kletvu Zakona, a Bog je pokazao „svoju ljubav prema nama“ (Rim. 5:8).

Ono što je Božja i Hristova milost uklonila na krstu nije bio Zakon, već osuda prokletih pod Zakonom.

Ali Zakon i dalje ostaje kao mjerilo po kojemu će Hrist suditi po djelima (Matej 16:27; Jovan 5:22; Djela 17:31; 1: Petrova 4:5; Otkrivenje 20:12; 22:12). Elementarna logika upućuje da tamo gdje nema zakona ne može biti ni suda.

*„Zaista, zaista, kažem vam, ko sluša moju riječ i vjeruje o-
nome koji me je poslao, ima vječni život i **ne dolazi na sud**, nego
je prešao iz smrti u život.“ (Jovan 5:24)*

Kao što vidimo vjera u poslušnosti nas stavlja pod zaklon blagodati, i zahvaljujući našem Iskupitelju i Zastupniku ne dolazimo na Sud, jer nas On opravdava, ali to i dalje ne znači da Suda nema ili da Zakona po kojem se sudi nema.

Izopačena funkcija zakona: legalizam

Legalizam, u negativnom smislu te riječi, ima dva aspekta:

- 1) kada Zakon postane sam sebi svrha;
- 2) kada Zakon postane sredstvo opravdanja.

U prvom slučaju Zakon dobija svoju izopačenu funkciju tako što umjesto da služi svrsi koju je Bog namijenio, da služi

čovjeku, čovjek počinje da služi odnosno robuje Zakonu, pokrenut fanatičnim motivima. Ovo se najlakše može razumjeti na primjeru jevrejskog shvatanja Zakona u Isusovo vrijeme. Isus je činio djela milosrđa i iscjeljivao subotom. Prema učenju rabina, to je bilo bogohuljenje i kršenje Zakona. Međutim, ako je to tačno, onda sam Bog krši svoj Zakon time što obezbjeđuje održivost života i univerzuma subotom. „*Subota je stvorena radi čovjeka, a ne čovjek radi Subote.*“ (Marko 2:27) Izopačenost ove vrste legalizma vidi se i u jednoj poslovice koja se može čuti od tradicionalista: „Bolje da propadne selo nego običaji.“

Drugi negativni aspekt legalizma izražen je u zabludi da se čovjek može opravdati pred Bogom onim što nadahnuti spisi nazivaju „djelima Zakona“. Kad bi to bilo moguće, Bog bi jednostavno postavio norme koje treba da ispunimo i ne bismo imali potrebu za Spasiteljem. Tako bi i sam Božji Zakon postao varijabilan i prilagodljiv okolnostima, što bi značilo da Božji poredak nije savršen i da sam Bog nije savršen. Upravo zato što Zakon jeste savršen i definiše pravedni poredak života, grešniku je neophodan Spasitelj koji će ga ispod jurisdikcije Zakona staviti pod zaklon blagodati.

Oba pomenuta oblika legalizma su pogrešni i u funkciji zloupotrebe Zakona. Sveobuhvatnost Plana spasenja u Bogu i Hristu najbolje je objedinjena u Psalmu 85:10: „*Ljubav i istina srešće se, pravednost i mir poljubiće se.*“ Mi ne smijemo isključivati nijedan od navedenih elemenata za račun „svoje“ i ničije teologije.

Pavle zaključuje da je nezavisnost i samopravednost legalizma navela njegove protivnike da se hvale pouzdanjem u tijelo, tražeći pravnu nevinost i nastojeći postići svoju pravednost

djelima Zakona (Fil. 3:1-11). Oni koji su tako prihvatili legalizam i postali „neprijatelji krsta Hristova“, neće postići spasenje, već „propast“.

Legalizam navodi ljude da misle kako se mogu spasiti poslušnošću Zakonu. Time se odvrćaju od blagodati, od vjere i izvrcu jevanđelje (Gal. 1:6,7). Izopačeno jevanđelje više uopšte nije jevanđelje. Grčka riječ za „izvrtanje“ znači „naglavce postaviti stvari“. Upotreba političkog izraza *metastrefō* koji aludira na revolucionarne aktivnosti, ukazuje na to da je Pavle legalizam smatrao pobunom protiv Božje blagodati i samoga Boga. Legalizam pogrešno prikazuje spasenje i odvodi ljude od njega.

Svjedočanstvo prave poslušnosti

U Svetom Pismu nema protivrječnosti između Zakona i blagodati, kao da su se ljudi u starosavezna vremena spašavali poslušnošću Zakonu (pravednost koja dolazi od Zakona), a u novosavezna blagodaću (pravednost po Hristu). Zapravo je riječ samo o prelazu s obećanja na ispunjenje (Gal. 3:4).

Prema Rimljanima 9:30–10:13, Izrael je bio poslušan Zakonu kao sredstvu samoopravdanja, ali opravdanje nije postigao. Međutim, nije to opšti slučaj. Pavle u Jevrejima poslanici 11. glava navodi širok spisak osoba opravdanih vjerom, počevši od Abela. Citirajući Stari savez, Pavle je rekao da „*Abram je vjerovao Gospodu, i to mu je uračunato za pravednost.*“ (Rim. 4:3). U jednom autobiografskom psalmu David kaže: „*Srećan je onaj kome je prestup oprostjen, kome je grijeh pokriven!*“ (Ps. 32:1). U originalu Svetog Pisma, na mnogo mjesta kako u Starom tako i u

Novom savezu se u kontekstu žrtve ili pomiriteljske službe uvijek veže pojam „zaklon milosti“.

Poslušnost sama po sebi nije sredstvo postizanja spasenja. Naprotiv, ona je dokaz djelovanja Božje blagodati vjerom u čovjekovu životu, izraz zahvalnosti za *već primljeno spasenje*. Poslušnost je jedini način na koji možemo manifestovati da je u nama na djelu Božja sila. „*Jer mi smo njegovo djelo, stvoreni u Hristu Isusu za dobra djela, koja je Bog unaprijed pripremio da u njima hodimo.*“ (Efes. 2:10) Svjedočiti sâm za se ne računa se; pravo svjedočanstvo dolazi od Duha. Mi možemo pokazati poslušnost samo kad Gospodnji Duh djeluje i proizvodi djela poslušnosti adekvatna Zakonu. Ova djela hrišćanin vrši vjerom samo zato što Duh djeluje u obraćenom životu punom milosti.

Prema Efescima 2:4-10 spasenje je, kao dar od Boga, u potpunosti „blagodaću ... po vjeri“. Dobra djela, djela poslušnosti Zakonu, ne pokreću Božju blagodat da opravda ili posveti. Spasenje, uključujući opravdanje i posvećenje, dar je Božje blagodati. Dobra djela samo su posljedica rođenja odozgo. Zato je poslušnost kao rezultat blagodati vidljiv dokaz da u životu hrišćanina ista blagodat djeluje vjerom u ljubavi.

Zakon i Hristova žrtva

Na Golgoti su se zbilila dva važna događaja povezana sa Zakonom. Prvi je bio *kraj obrednog sistema, a drugi potvrda moralnog Zakona*.

Žrtveni i praznični sistem sa svim svojim obrednim zakonima imao je jedan glavni cilj: najaviti Hristovu žrtvu i učiti o

njezinom značenju. Kad je Isus umro na krstu, simboli su prerastali u stvarnost, tip u antitip, te zato više nisu bili potrebni. Sva sinoptička jevanđelja bilježe da se nakon Hristove smrti hramski zastor, koji je razdvajao Svetinju od Svetinje nad svetinjama, „razderao na dvoje“ (Mat. 27:51; Mar. 15:38; Luk. 23:45).

Danilo je već prorekao da će Mesija svojom smrću sklopiti „savez s mnogima“ i da će prestati „žrtva i prinos“ (Dan. 8:27). Ista se misao javlja u Novom savezu. Budući da je obredni sistem bio „sjenka budućih dobara“ (Jev. 10:1), on je bio na snazi samo „do časa uvođenja pravog reda“ (Jev. 9:10) ili „dok ne dođe Sjeme“ (Gal. 3:19).

Kad je Hrist umro, prestao je obredni sistem sa svojim složenim žrtvama i ceremonijama. Prinesena je prava žrtva za grijeh. Budući da je oprost ponuđen besplatno, krst je „izbrisao pisani dokument koji je svojim odredbama bio protiv nas, koji nam se protivio, uklonivši ga s puta i pribivši ga na krst.“ (Kol. 2:14). Hrišćani se više ne moraju brinuti za obrednu hranu ili piće, obredne blagdane, mladine ili šabate, jer je cijeli obredni sistem bio „sjenka onoga što dolazi“. Stvarnost te sjene, „srž“, bila je Hristova žrtva. To je bila jedina žrtva koja je mogla očistiti savjest i uzeti grijeh (Jev. 9:12-14; 10:4).

Kao što je na krstu Isus ukinuo žrtveni sistem, tako je srušio „pregradu koja ... je rastavljala“ Jevreje i neznabošce. Jevrejski obredni sistem, koji je Bog dao u vaspitno-ilustrativne svrhe da sve ljude dovede Hristovom krstu, postao je „neprijateljstvo“ i udaljio neznabošce otudivši ih od izraelskoga građanstva. Svojom žrtvom Isus je pomirio Jevreje i neznabošce s Bogom i učinio ih jednim tijelom (Efes. 2:11-18).

Hristova žrtva je najveći dokaz da se načela Božjeg Zakona ne mogu ukinuti ili proglasiti nevažećima. Ako je Bog naumio ukinuti moralni Zakon, to je mogao lako učiniti prije krsta. Reći da nije potrebno ispuniti Zakon prije nego što se ukinu, značilo bi da se Bog potrudio poslati svojeg Sina na krst samo zato da grešnike opravda u njihovoj grešnosti. Spasenje bi se postizalo samo pravnom formalnošću, oslobađanjem od suda, a ne i od grijeha.

Ukidanje Zakona umjesto rješavanja problema grijeha produžilo bi opstanak grijeha i značilo bi njegovo legitimno prihvatanje od strane samoga Boga. Na krstu je Hrist platio zahtjeve Zakona, u stvari Božje zahtjeve, Zakonodavca. Hrist je došao uništiti grijeh, a ne ukinuti Zakon. Hristova smrt ne oslobađa ljude od Zakona; naprotiv, ona pokazuje da je Zakon vječan kao i Božja pravda. Zbog toga je Isus Hrist rekao da nije došao ukinuti Zakon, već ga ispuniti (Mat. 5:17).

Ispunjenje Zakona na krstu njegova je apsolutna potvrda: potvrda njegove presude, posljedica grijeha (Rim. 5:6-21); potvrda njegove pravde, plaćene cijene grijeha u potpunosti (Rim. 6:23); ne i kazne za grijeh koje je druga smrt i koja pripada uzročniku grijeha i onima koji odbiju Dar spasenja; potvrda njegove svrhe, potpunog postizanja poslušnosti Bogu (Fil. 2:5-16) sa savršenom Božjom ljubavi prema cijelom čovječanstvu (Rim. 8:31-39); i potvrda kompletne Riječi Božje, zahtjeva Zakona utvrđenog vjerom na krstu (Rim. 3:19-31).

Hrist potvrđuje Božji Zakon, vjernici svojom vjerom isto tako: „*Da li mi onda ukidamo Zakon kroz vjeru? Nipošto! Naprotiv, mi podupiremo Zakon.*“ (Rim. 3:31)

Praktične posledice po hrišćanski život

Budući da je moralan, duhovan i sveobuhvatan, Zakon u svojim najvećim načelima – ljubavi prema Bogu i međusobnoj ljubavi – prepis je Božjeg karaktera. On prenosi nebeski koncept života na sva ljudska bića, po cijelome svijetu i u svim vremenima. Taj isti Zakon u obliku Dekaloga, u uslovima vladavine grijeha i zbog grijeha, Bog je na Sinaju kao jedini dio božanske objave upisao prstom na kamene ploče, ali izražen na način primjeren i svrsishodan čovjeku u grijehu. Samo u tom smislu Dekalog je privremen, nikako u smislu njegovih načela.

Njegova podjela na dva dijela proističe iz dva temeljna načela ljubavi na kojima funkcioniše Božje kraljevstvo: „*Voli Gospoda, svog Boga, svim svojim srcem i svom svojom dušom i svom svojom snagom i svim svojim umom, i svog bližnjeg kao samog sebe.*“ (Luka 10:27; uporedi sa Pnz. 6:4, 5; Lev. 19:18)

Ovaj Zakon je jedno od oruđa Duha, kojim nas osvjedočava o grijehu. Njegova svrha je da definiše grijeh i osvjedoči nas o našoj grešnosti. Nas grešnike Duh okuplja u podnožju gore Zakona da čujemo božanska načela pravednosti, da u nama izazove osvjedočenje o grijehu i osudi na vječnu smrt. U ovom beznadnom stanju on nas vodi do Golgote i otkriva put oslobođenja. Pod dubokim osvjedočenjem o grijehu mi smo spremni čuti Radosnu vijest o spasenju vjerom u pomiriteljski život, smrt i posredovanje Isusa Hrista.

Zbog toga Zakon i jevanđelje rade ruku pod ruku na otkupljenju grešnih ljudskih bića (Matej 13:52). Oni ne mogu biti neprijatelji. Zakon ne može uzeti grijeh niti je Isus došao ukinuti

Zakon, već osudu i prokletstvo Zakona. Mi spasenje ne možemo steći svojim dobrim djelima ili strogom poslušnošću Zakonu. Poslušnost je plod naše vjere u spasenje u Hristu i Hristovog života Duhom u nama. Vjera nije dokaz našeg života pod blagodaću, već su **rodovi vjere** vidljivi izraz naše duboke zahvalnosti za Božju nedokučivu ljubav. Vjernici koji shvate sveobuhvatnost Plana spasenja, ne odvajajući jedan aspekt na štetu drugog, mogu počivati u sigurnosti Božje pripreve.

Činjenica je da Hristovoj poslušnosti dugujemo sve. Upravo to Pismo kaže: „*Jer kao što su neposlušnošću jednog čovjeka mnogi postali grešnici, tako će i poslušnošću jednoga mnogi postati pravedni.*“ (Rim. 5:19) Poslušnost podrazumijeva postojanje Zakona ili Osobe koja oličava Zakon (Boga Oca). Čitavo Hristovo otkupljenje sastoji se u osiguravanju mjesta poslušnosti koje joj pripada. Ono nas vraća u život poslušnosti, zahvalne poslušnosti, poslušnosti iz ljubavi. Ili smo možda zaboravili, kako to pita Pavle, da smo robovi „*bilo grijeha – na smrt, bilo poslušnosti na pravednost*“ (Rim. 6:16)? Opravdani poslušnošću Hristu, mi smo slični Njemu i u Njemu smo robovi poslušnosti za pravednost. Upravo zbog poslušnosti iz ljubavi Jednoga, poslušnost iz ljubavi mnogih ima svoje korijene i život.

Od gubitka slave Božje padom u grijeh pa sve do ulaska u obećanu slavu, pokoravanje u poslušnosti Zakonu Božjem (načelima ljubavi, uputima, smjernicama, proroštvu, svjedočanstvima, poukama...) je neophodnost za nas (vidi: Rim. 8:16-39).

Pošto je Zakon izraz Božje volje, planova, smjernica, uputa, poduka, opomena, savjeta i sl., možemo slobodno zaključiti da je cijela Biblija Zakon (vidi: 1. Kor. 14:21; uporedi sa 2. Tim.

3:16). To što se Božje otkrivenje prilagođava stanju i shvatanju palog čovjeka, čiji predstavnici i služe kao oruđa za prenošenje Božje objave (vidi: Rim. 10:17), ne umanjuje njegovu suštinu. Otuda je Božja Riječ vrhovni standard za procjenjivanje svih pitanja istine i zablude. Otuda i poziv u knjizi proroka Isaije: „K zakonu i svjedočanstvu! Ako ne govore prema ovoj riječi, to je zato što nema svjetlosti u njima.“ (Isaija 8:20)

Opasnosti dvije krajnosti

Kompletan ovaj „paket“ otkrivene Božje volje planova koji se naziva „Zakon“ (jer teško je naći prikladniji termin), podložan je dvostrukoj zloupotrebi: 1) legalističkom pristupu koji ga pretvara u „zapovijesti“ i pravila koja se drže radi spasenja po principu uslovljavanja nagrada-kazna ili udovoljavanja Bogu kao strogom „Zapovjedniku“, i koja kao takva imaju tendenciju zadržavanja trajnog statusa kvo – religije licemjerja i umirivanja nečiste savjesti koja postaje sama sebi svrha; 2) eliminaciji bilo kakve potrebe za Zakonom na račun blagodati u Hristu i života vođenog Duhom, što se figurativno može poistovjetiti sa pokušajem odsijecanja grane na kojoj sjedimo, ili kao kad bismo željeli brak u kojem se samo vodi ljubav bez odgovornosti i obaveza učesnika same ustanove. Iluzija ljubavi bez obaveza je zanese-njačka fantazija.

Blagodat bez Zakona je besmislena kao što bi Zakon bio samo formalizam bez pokretačkog motiva samopožrtvovane ljubavi. Zakon definiše Božje namjere, svrhovitost i održivost uspostavljenog poretka, pravednost i istinu, blagodat i ljubav im daju

kakvoću, ali sve zajedno čini integralni, nerazdvojivi sistem. Kao što na drugom sekundarnom nivou ne možemo odvojiti prirodne zakone od materijalnog i nematerijalnog svijeta, to je još ubjedljivija istina na primarnom duhovnom nivou.

Sve dok smo na ovoj zemlji, u uslovima kakvi jesu i u stanju kakvom se nalazimo, neophodan nam je kompletni Božji nauk, jer saradnja božanskog i ljudskog pod Planom spasenja je ista sve do našeg faktičkog oslobođenja. To konkretno znači da nam je potrebno sve Božje oružje koje imamo na raspolaganju (Efe-scima 6:10-18). Tome nas uče i Biblija i istorija.

Biblija je naša zaštita. „*Zakon i svjedočanstvo tražite. Ako ne govore prema ovoj riječi, to je zato što nema svjetlosti u njima.*“ (Isaija 8:20) Ponekad falsifikat toliko liči na istinu, da je nemoguće napraviti razliku, osim pomoću Svetog Pisma. Svjedočanstvom Božje Riječi moramo ispitati svako tvrđenje.

„*Ali ti ostani u onome što si naučio i u šta si se uvjerio, budući da znaš ko te je svemu tome poučio i da od ranog djetinjstva poznaješ svete spise koji te mogu učiniti mudrim na spasenje kroz vjeru koja je u Hristu Isusu. Sve je Pismo nadahnuto od Boga i korisno za poučavanje, za ukoravanje, za popravljavanje, za vaspitavanje u pravednosti, da čovjek Božji bude savršen, potpuno opremljen za svako dobro djelo.*“ (2. Timoteju 3:14-17)

Da li Bog zapovijeda ili daje upute?

Pošto je ljudska priroda u stanju pobune opterećena svojim slabostima i rukovođena grešnim motivima, ona je sklona pogrešne motive pripisati i samom Bogu, odnosno projektovati

Boga kroz predstavu sopstvene pale prirode ili čak sotonske prirode. Čovjek u grijehu je naviknut na prinudu, i njemu je „prirodno“ najshvatljiviji bog koji koristi prisilu i strah. U duhovnoj realnosti takvi bogovi zapravo su demoni, bez obzira kako ih ljudi definisali ili doživljavali. Proučavanjem svjetskih religija u svjetlosti biblijskog otkrivenja nije teško zapaziti podanički odnos višim silama iz pogrešnih motiva, radi koristoljublja, sticanja privilegija u grijehu i kontrole drugih grešnika.

Zbog ovakve tendencije, ni same biblijske ličnosti nisu ostale imune na određene pogrešne percepcije o Bogu. Te slabosti uticale su i na prevode biblijskih spisa.

U namjeri da povećaju imperativ Božje Riječi, njeni pronosioci to mogu činiti na pogrešan način putem pokretanja grešnih motiva, kao što su strah od Boga i fanatični motivi ljudske prirode. Na istoj liniji mogu se naći i prevodioci. Upravo to je slučaj sa terminom koji se u velikoj većini Biblija prevodi kao „zapovijesti“. Umjesto da time pomognu Bogu, oni su mu napravili ono što je naziva „medvjedom uslugom“.

Istina je da Bog nigdje svoj moralni Zakon nije nazvao zapovijestima. To su Deset riječi ili deset govora (vidi: 2 Mojsijeva 34:28; 5. Mojsijeva 10:4). U drugom govoru (2. Mojsijeva 20:6) susrećemo se sa pojmom koji je obično preveden kao „zapovijesti“: imenicom ženskog roda „*micva*“.

„*Micvot*“ (množina) izražavaju Božju volju, ali ne u smislu naređenja da se nešto uradi, već prije moralnog imperativa ili moralne obaveze. U jevrejskom načinu razmišljanja, „*micvot*“ nemaju konotacije bremena zapovijesti, već prilike da se izrazi zahvalnost Bogu za dar života (vidi: 1. Jov. 5:3). Najprecizniji

prevod na naš jezik bio bi „instrukcije“ ili „uputstva“, ali opet ne u tehničkom već u moralno obavezujućem smislu tih izraza. Logično, razumno moralnom biću se predočava moralna obaveza. U Mojsijevom Petoknjižju nalazimo kako pozitivne tako i negativne „micvot“, što je sasvim razumljivo ako imamo u vidu očiglednu potrebu za formulacijom Božjeg Zakona čovjeku sa grešnom prirodom. Međutim, svako načelo Dekaloga je bazirano na vječnim principima odnosa prema Bogu i međuljudskim odnosima.

„Micva“ je takođe i propis u pogledu različitih Božjih uputa za ispravno sprovođenje obredne tipske službe i ponašanja u teokratskom uređenju.

Božje instrukcije u Dekalogu nisu date u imperativu, već u obliku budućeg vremena. Dati oblik budućeg vremena ne znači objavu budućeg stanja, već izražava nepromjenljivost Božje volje u pogledu moralnih načela.

Merriam-Webster rječnik definiše pojam „*commandment*“ (zapovijest) kao akt ili silu zapovijedanja – izdavanja naredbi – ili nešto što je zapovijedeno (naređeno).

Pažljivim uvidom u izvorni smisao biblijskih pojmova i nadalje spoznajom Božje prirode i karaktera, nije teško shvatiti da to nije Božji rječnik. Ako Bog zaista izdaje zapovijesti koje podrazumijevaju izvršnu silu, tada Njegov Zakon ne bi mogao biti nazvan zakonom slobode. U to ćemo se još lakše uvjeriti u nastavku ove kratke analize. Kroz ovakvu pogrešnu terminologiju na suptilan način baca se sjenka na sam Božji autoritet: naime, ako Bog zapovijeda, a zapovijest ostaje faktički neizvršena ili bez učinka, tada On govori u prazno, ne misli zaista ono što

govori, ili eventualno nema silu kojom se naredba sprovodi u djelo. Svi koji su bili u vojsci lako će prepoznati ovo dokazivanje.

Pogledajmo sada neke primjere.

„**Ako budeš slušao** glas Gospoda, svog Boga, i držao i tvorio sva njegova uputstva koja ti danas dajem, Gospod, tvoj Bog, uzvišće te iznad svih drugih naroda na zemlji. Svi ovi blagoslovi doći će na tebe i stići će te samo **ako budeš slušao** glas Gospoda, svog Boga.“ (5. Mojsijeva 28:1,2)

Očito, čovjeku se daje sloboda da posluša ili ne posluša. Kod zapovijesti nema te slobode.

Apostol Pavle je ovo odlično razumio: „**Sve mi je dozvoljeno**, ali nije sve korisno. Sve mi je dozvoljeno, ali neću dopustiti da bilo šta ovlada mnome.“ (1. Korinćanima 6:12) Riječ „dozvoljeno“ u originalu ima zakonsku konotaciju.

U slučaju opredjeljenja za neposlušnost, Bog je takođe predočio posledice Izraelcima (vidi: 5. Mojsijeva 28:15).

Jošua Nunov je pred Izraelce na skupu u Šekemu stavio ovaj izbor: „A sada, bojte se Gospoda i služite mu u besprekornosti i u istini... Ako ne želite da služite Gospodu, izaberite danas kome ćete služiti, bogovima kojima su služili vaši praočevi s one strane rijeke ili bogovima Amoreja u čijoj zemlji živite. A ja i moj dom služićemo Gospodu.“ (Jošua 24:14,15) Jošua je konkretno mogao da se izjasni samo za sebe i svoju porodicu. Dakle, niti vas Bog primorava da mu služite, niti to može učiniti vaš vjerski autoritet ili vjerska zajednica, jer je služba Bogu zasnovana na dobrovoljnosti iz ljubavi. Privrženost Bogu jednaka je odanosti životu, pravdi, miru, istini, ljubavi. Ukoliko je vaša religija totalitarna, možete biti sigurni da nema veze sa pravim Bogom.

Međutim, neposlušnost ima svoje tragične posledice, i to je pouka koju je Bog u raznim prilikama želio dobro utisnuti u svijet ljudi. Posebnu odgovornost uvijek su imali ljudi određeni za naročitu službu u Božjem djelu.

Kad se Gospod obratio proroku Joni sa nalogom da ide u Ninivu i propovijeda protiv grijeha te antičke metropole, šta je Jona prvo uradio? Uputio se u suprotnom pravcu, prema Tarsisu! Jona je imao problem sa poslušnošću iz ljubavi i morao je proći kroz neobičnu i tešku pouku, zbog njega samog i zbog ljudi u Ninivi.

Iz ovih i drugih primjera, možemo razumjeti Božji karakter i kako Bog postupa sa čovjekom. To nas istovremeno osposobljava za prepoznavanje i demaskiranje lažnih bogova, koji kao da čekaju da čovjek nešto pogriješi da bi ga kaznili.

Ljubav se ne može zapovijediti. Ovo je najveći argument u prilog dokazivanja koje smo upravo izložili.

„Učitelju, koji nauk je najveći u Zakonu?’ A Isus mu reče: ‘Voli Gospoda, svoga Boga, svim svojim srcem, svom svojom dušom i svim svojim umom. To je najveći i prioritetni nauk. A drugi je sličan ovom: Voli svoga bližnjega kao samoga sebe. Na ova dva nauka zasniva se cijeli Zakon i proroci.’“ (Matej 22:36-40)

Ako pogledate grčki novosavezni termin za „zapovijesti“, vidjećete da je originalna riječ „entolas“, što znači učenje, uputstva (instrukcije) ili nalozi (smjernice) u širokom i moralno obavezujućem smislu tih pojmova. Jedan dobar prevod takođe je „nauk“, što odgovara hebrejskim izrazima u jednini u Starom savezu. Riječ „entolas“ se uvijek koristi u Jovanovim poslanicama u pogledu uputstava ili učenja koja su došla od Isusa Hrista.

Kad novosavezni pisci govore o Zakonu u svojim spisima, oni koriste različitu grčku riječ – „nomos“, baš kao što je to slučaj i u Starom savezu. Zakon nije sporan, ali jeste terminologija o tome šta sačinjava Zakon.

„Uput novi vam dajem: Volite jedan drugoga. Kao što sam ja volio vas, tako i vi volite jedan drugoga.“ (Jovan 13:34)

Isus ne zapovijeda ljubav, niti je to moguće. To bi bilo u potpunom neskladu sa načelima Božjeg kraljevstva i Božjim karakterom. U tom slučaju takođe bi bila poništena sloboda izbora.

Isto tako, nije moguće zapovijediti „*Ne poželi*“ (2. Mojsijeva 20:17), jer je to stvar srca, unutrašnjih motiva ili pitanje moralne obaveze pred Bogom.

Kad je odgovarao na Pilatovu znatiželju kako to da se smatra Judejskim kraljem, Isus je iznio jednu veliku istinu o principima Božjeg poretka: „*Moje kraljevstvo nije od ovog svijeta. Kad bi moje kraljevstvo bilo od ovog svijeta, moje sluge bi se borile da ne budem predat Judejcima. Ali moje kraljevstvo nije odavde.*“ (Jovan 18:36) Drugim riječima, kad bi se Božje kraljevstvo zasnivalo na izvršnoj sili kao što je to slučaj sa zemaljskim, Isus bi imao pravo da ga silom odbrani ili nametne. Zbog koncepta Mesije koji silom uspostavlja svoje kraljevstvo, Jevreji su kao nacija odbacili Isusa. Kad je dotle u svojim shvatanjima mogao doći narod koji se nazivao Božjim, nije teško zamisliti do kakvih izopačenih predstava su dolazili (i još uvijek dolaze) drugi.

4. Isus Hrist

Isus Hrist (5/4. prije n.e. – 31. n.e.) je jedinstvena i najpoznatija Ličnost u historiji čovječanstva od čijeg rođenja se računa cijela jedna era. Prema računici koja se izvodi iz rođenja Jovana Krstitelja i Isusa (Luka 1. i 2. glava), te rasporeda svešteničke službe (1. Dnevnika 24:1-19), Isus je rođen u septembru mjesecu po današnjem kalendaru. „Isus“ je grčka varijacija hebrejskog imena „Ješua“ ili „Jehošua“ koje znači „Gospod je spasenje“. Grčka riječ „Hristos“ ima isto značenje kao i hebrejska riječ „Mesija“ (doslovno: Mašiah) i znači „Pomazanik“ ili „neko ko je određen za neku misiju“. Mesijansko poslanje Isusa Hrista od Boga je najvažnija misija u historiji svemira – spasenje ljudskog roda: „*Ali kad se vrijeme navršilo, **Bog je poslao svog Sina, rođenog od žene i rođenog pod Zakonom, da iskupi one koji su pod Zakonom, kako bismo mogli dobiti posinaštvo.***“ (Gal. 4:4,5) Stoga je Isus Hrist jedini kvalifikovani i autorizovani od Boga Posrednik između ljudi i Boga: „*Jer jedan je Bog, i jedan je posrednik između Boga i ljudi, čovjek, Hristos Isus.*“ (1. Tim. 2:5)

Kao što vidimo, Sveto Pismo ne govori o Hristu samo kao o jednom Čovjeku koji je živio u određenom historijskom periodu, već Ga identifikuje kao jedinorođenog Sina Božjeg (Jovan 1:14, 1:18, 3:16 i 3:18; 1. Jovanova 4:9). U Tajerovom i Smitovom „Grčkom leksikonu“ za *monogenes* stoji sledeće:

„Jedini od svoje vrste, jedinac.

Koristi se samo za sinove ili kćeri (posmatrano u odnosu sa

njihovim roditeljima).

Koristi se za Hrista, u značenju jedini rođeni sin Božji.⁵

Istina o Isusu Hristu kao Jedinorođenom Božjem Sinu jedna je od temeljnih i najznačajnijih istina kompletnog Božjeg otkrivenja. To je vječna istina, bilo u kontekstu stanja bez grijeha ili realizacije Plana spasenja. Bez pravilnog razumijevanja ove istine, mi ne možemo da shvatimo ni Boga ni Hrista niti njihovu zamisao i svrhu stvaranja. Božji Plan spasenja, njegov osnov i realizaciju, takođe je nemoguće pravilno shvatiti bez ove istine. Zbog toga nadahnuti pisac konstatuje:

„Ko vjeruje u Sina Božjeg, prihvata svjedočanstvo koje mu je dato. Ko ne vjeruje Bogu, učinio ga je lažljivcem, jer ne vjeruje u svjedočanstvo kojim Bog svjedoči o svom Sinu. A u ovome je to svjedočanstvo: Bog nam je dao vječni život, i taj život je u njegovom Sinu. Ko ima Sina, ima život, a ko nema Sina Božjeg, nema život.“ (1. Jovanova 5:10-12)

Da bi se neko nazvao „sinom“, normalno je i logično da ima oca. Ništa drugačije nije u slučaju nebeskog Oca i Njegovog jedinog Sina. Pogledajmo kako nam to objašnjava nadahnuće preko apostola Pavla:

*„On [Bog] nas je izbavio iz vlasti tame i prenio nas u kraljevstvo svog voljenog Sina, u kome imamo iskupljenje krvlju njegovom i oproštaj grijehova. On je slika nevidljivog Boga, **prvorodeni prije svakog stvaranja**. Jer je **kroz njega sve bilo stvoreno** na nebesima i na zemlji, vidljivo i nevidljivo, bilo da su to prestoli ili uprave ili poglavarstva ili vlasti. Sve je stvoreno kroz njega i za*

---

⁵ Thayer's and Smith's Bible Dictionary – New Testament Greek Lexicon.
Str. | 96

njega. On je prije svega, i sve je u njemu objedinjeno. On je glava tijela, zajednice pozvanih, koji je početak, prvorodeni iz mrtvih, da u svemu bude prvi. Jer je [Očeva] volja bila da sva punoća prebiva u njemu; pomirivši njegovom krvlju na krstu sve u njemu – pomiri sa sobom sve, bilo na zemlji bilo na nebesima.“ (Kološanima 1:13-20)

Ovaj nadahnuti tekst otkriva nam jako puno o Božjem stvaranju. Od jedinog samopostojećeg Boga koji nikome ne duguje život i koji je Izvor **svega**, duhovnog Bića kojem je nemoguće direktno pristupiti (1. Timoteju 6:16), prije nego je išta bilo stvoreno, negdje u za nas nepojmljivom vremenu, proistekao je Njegov Jedinorođeni Sin, kao Njegovo **vidljivo obličje**. Zbog toga se Hrist naziva **prvorodeni** koji je uz to i **jedinorođeni** ili jednostavno **jedinac Božji**.

Ovdje nalazimo porijeklo odnosa. Bog Otac i Sin Božji predstavljaju *prvobitni prototip svih daljih odnosa*. Njihov odnos počiva na *principu Izvora i Kanala*. To je jasna činjenica kako iz samog odnosa Oca i Sina tako i iz Plana spasenja. Pavle konstatuje da je **kroz** Sina Božjeg **sve bilo stvoreno**. On dalje pominje hijerarhije u vidu prestola, upravnih tijela ili vlasti. To znači da prvobitni prototip odnosa između Oca i Sina podrazumijeva razlikovanje autoriteta, poretka i svrhe postojanja. Bog ima **samo jednog Sina** koji je **rođen**, a ne stvoren. Po stvaranju, sva moralna bića, kao anđeli i ljudi, stvoreni su kao djeca Božja, ali status **jedinorođenog sina** može biti samo Jednoga. Jer čitajući Bibliju na raznim mjestima zapažamo **pravo nasleđa i autoriteta** koje može imati samo Sin, a ne može imati nijedno stvoreno biće. Prvi koji je došao na sebičnu ideju da može imati status Sina

Božjeg kao što ga ima Hrist bio je anđeo Lucifer koji je zbog toga postao Sotona ili protivnik Božji.

Dakle, jedan je Izvor – Bog Otac – i jedan je Kanal života i svih blagoslova koje dobijamo stvaranjem i kroz Plan spasenja – Sin Božji, Isus Hrist. Jedino Sin Božji ima sve kvalifikacije za Djelo spasenja, počevši od Njegovog prvobitnog statusa na Nebu, stvaranja i stečenih kvalifikacija prilikom Njegove misije na zemlji za dalje posredništvo (Mat. 28:18; Dan. 7:13,14; Efes. 1:20-23; 1. Pet. 3:22; Otk. 5. glava; Jev. 5. i 8. glava, itd.). Apostol Pavle je to sazeo u jednoj rečenici: „*Za nas postoji jedan Bog Otac od koga je sve, i mi u Njemu, i jedan gospod, Isus Hrist, kroz koga je sve, i mi kroz Njega.* (1. Kor. 8:16)

Ova spoznaja je osnov razumijevanja Božanstva, Plana spasenja i primanja vječnog života, što potvrđuje sam Isus:

„*A ovo je život vječni: da upoznaju tebe jedinog istinitog Boga i Isusa Hrista koga si poslao.*“ (Jovan 17:3)

U istom kontekstu data je i jedna od najveličanstvenijih izjava u cijelom Svetom Pismu: „*Jer Bog je toliko volio svijet da je dao svog jedinorođenog sina, da niko ko vjeruje u njega ne bude uništen, nego da ima vječni život.*“ (Jovan 3:16)

Dakle, mi smo pozvani da vjerujemo Ocu i Sinu da **jesu** ono što sami vrlo decidno i na mnogo mjesta kažu da jesu, jer se to direktno tiče naše kvalifikacije za vječni život odnosno **usvajanja** u Božju porodicu kroz Plan spasenja koji realizuju Otac i Sin.

Apostol Jovan je dao vrlo određene izjave po ovom pitanju: „*Ko god priznaje da je Isus Hristos Sin Božji, Bog nastava u njemu i on u Bogu.*“ (1. Jovanova 4:15)

Ako poričete, eksplicitno ili implicitno, da je Isus Sin Božji i

da je Bog dao svog doslovnog Sina, tada Boga gradite lažovom i nemate vječni život. „**Ko vjeruje u Sina Božjeg, prihvata svjedočanstvo koje mu je dato. Ko ne vjeruje Bogu, učinio ga je lažljivcem, jer ne vjeruje u svjedočanstvo kojim Bog svjedoči o svom Sinu. A u ovome je to svjedočanstvo: Bog nam je dao vječni život, i taj život je u njegovom Sinu. Ko ima Sina, ima život, a ko nema Sina Božjeg, nema život.**“ (1. Jovanova 5:10-12)

„A ova [svjedočanstva] su zapisana da biste vjerovali da je **Isus zaista Hristos, Sin Božji**, i da vjerujući imate život vječni u imenu njegovom.“ (Jovan 20:31)

Sveto Pismo nam, dakle, govori da jedino priznavanjem da je Isus Sin Božji možemo biti spaseni i imati pristup k Ocu. Ako poričete da je Isus doslovni Sin Božji (ili možda koristite to kao frazu dok u stvarnosti vjerujete da je metafora ili antropomorfizam), tada je takođe nemoguće da Bog bude doslovni Otac. Tako se odriče i od Oca i od Sina, što je Jovan nazvao *antihristom*, jer oponira Hrista kao istinskog i doslovnog Sina Božjeg. To je poricanje da je doslovni Sin Božji došao u tijelu i umro na krstu.

Isus Hrist je jedinorođeni Sin jedinog pravog Boga Oca, i budući da je Sin, On posjeduje iste atribute i karakteristike kao Njegov Otac, istu božansku suštinu. Jevrejima 1:3 kaže da je On „jasno obličje Njegove [Očeve] ličnosti“. Sin uvijek i punopravno uzima ime očevo pa tako i Hrist kao jedinorođeni Sin Božji punopravno ima isto ime. Jevrejima 1:1-9 kaže da je Isus nasljednik koji je nasleđem stekao vrsnije ime od anđela, a to ime je Bog (uporedi sa Jovan 1:1-3, 14)! Dakle, Isus može biti Bog zato što je Sin Božji. Ali On nije i ne može biti „Bog Otac“. On je „Sin Božji“ baš kao što Biblija jasno konstatuje više od stotinu puta.

On je Božji doslovni Sin. Od krucijalne važnosti je da pravimo tu razliku, jer Isus jeste Bog u svojoj suštini ali **ne i u ličnosti** koja je proistekla od Boga Oca te prema tome imala svoj, uslovno rečeno, početak (Isus je prvorođeni od Boga). Dakle, samo je ličnost Hristova imala početak. Sam Isus ovo potvrđuje: „*Tada su ga upitali: 'Ko si ti?' A Isus im je odgovorio: 'Početak, kao što vam rekoh.'*“ (Jovan 8:25; uporedi sa Kološanima 1:18; Otkrivenje 1:8; 3:14) Riječ početak može se ovdje tumačiti i kao „prauzrok“.

Biblija ne ostavlja nikakvu dilemu da je Isus bio jedinorođeni Sin Božji prije svog utjelovljenja i da je *poslat* od Boga.

„*Bog je poslao svog jedinorođenog Sina u svijet da živimo kroz njega.*“ (1. Jovanova 4:9)

„*Jer Bog nije poslao svog Sina u svijet da on osudi svijet, nego da se svijet spase kroz njega.*“ (Jovan 3:17)

Sin Božji je bio u ognjenoj peći sa trojicom vjernih Jevreja preko 500 godina prije Njegovog utjelovljenja: „*Gle! Ja vidim četiri čovjeka kako slobodno hodaju posred vatre, i nije im ništa, a četvrti kao da je sin Božji.*“ (Danilo 3:25)

Sveto Pismo nas takođe obavještava da je Isus bio Sin Božji prije svega što je stvoreno. Pavle je pisao ovako vezano za Hrista: „*On je slika nevidljivog Boga, prvorođeni prije svakog stvaranja.*“ (Kološanima 1:15)

Dalje, kompletno stvaranje bilo od Boga preko Njegovog Sina Isusa Hrista. „*I da rasvijetlim svima šta je zajedništvo tajne koja je od eona sakrivena u Bogu, koji je sve stvorio kroz Isusa Hrista.*“ (Efescima 3:9)

Biblija ukazuje na Hrista kao Božjeg Sina najmanje 120 puta. Od toga 47 puta se koristi izraz „Sin Božji“. U pogledu

istinskog Hristovog sinovstva, On je nazvan „jedinorođenim“ šest puta, „prvorodenim“ četiri puta i Božjim „svetim dječakom“ dva puta. Četiri stiha kazuju da je On bio „rođen“ prije svog utjelovljenja tako da se to ne može primijeniti na Njegovo rođenje na zemlji od Marije kao što neki žele vjerovati. Četiri stiha govore da je On „proistekao“ ili „došao“ od Oca. Dokazi o ovom predmetu su nadmoćni. Hrist je uistinu doslovni rođeni Sin Božji kojeg je iznjedrio Otac prije svega stvaranja.

„Tada im je Isus rekao: ‘Kad bi Bog bio vaš Otac, voleli biste mene, jer sam **ja od Boga izašao i dolazim**. Jer nisam došao sam od sebe, nego me je on poslao.’“ (Jovan 8:42)

„Naime, sam Otac vas voli jer ste vi voljeli mene i vjerovali ste da sam **ja izašao od Boga. Izašao sam od Oca i došao na svijet. Sada napuštam svijet i odlazim k Ocu.**“ (Jovan 16:27,28)

„Sada su spoznali da je od tebe sve što si mi dao. Jer riječi koje si dao meni ja sam dao njima, i oni su ih primili i zaista su spoznali da sam **izašao od tebe**, i povjerovali su da si me **ti poslao.**“ (Jovan 17:7,8)

Napokon, glavna optužba protiv Isusa na suđenju temeljila se na Njegovom predstavljanju kao *Sina Božjeg*, ne kao „Boga Sina“ ili zbog poistovjećivanja sa jedinim Bogom (Matej 26:63-65; Luka 22:70,71).

Hristovo utjelovljenje

Prije prelaska na ovaj predmet, važno je znati da je Biblija govori o Hristovoj **izvršnoj funkciji** u Planu spasenja kroz cijeli Stari savez. Odmah po padu u grijeh, Gospod je imao

neposrednu komunikaciju sa Adamom i Evom. To je mogla biti isključivo jedna ličnost: Sin Božji. Jer Sveto Pismo konstatuje da Boga Oca niko nikad nije vidio niti ga može vidjeti (1. Timoteju 6:16; vidi takođe 2. Mojsijeva 33:18-23; 5. Mojsijeva 4:12).

U svim vremenima isti Gospod je radio u korist Božjeg naroda (vidi: 1. Mojsijeva 18. glava). „*I svi su pili isto duhovno piće. Jer su pili iz duhovne stijene koja ih je pratila, a ta stijena je bila Hristos.*“ (1. Korinćanima 10:4) Štaviše, neki biblijski tekstovi ukazuju na primjenu imena Jehova na Gospoda Isusa po Njegovom božanskom nasleđu i autoritetu: „*Tada je Gospod [Jehova] na Sodom i Gomor pustio kišu od sumpora i vatre od Gospoda [Jehove], s nebesa*“ (1. Mojsijeva 19:24). Kao što vidimo iz ovog izvještaja, dok je jedan „Jehova“ djelovao konkretno na zemlji, drugi „Jehova“ je pustio vatru s nebesa. Iz prethodnog 18. poglavlja jasno se vidi da je jedan od tri anđela koji su Abramom došli u ljudskom obličju Gospod Isus Hrist i da sam Abram pravi razliku među njima oslovljavajući ga imenom Jehova, dok su se kasnije u Sodomu pojavila samo *dva* anđela (1. Mojs. 19:1; ref. 18:22). U Starom Savezu takođe postoje izvještaji u kojima „anđeo Jehovin“ govori o „Jehovi“ u trećem licu, gdje je opet očito da se radi o Sinu kao Arhandelu (Zapovjedniku anđela; vidi: 2. Mojsijeva 33:2; Danilo 10:13; 12:1; 1. Solunjanima 4:16) i Jehovi, Vrhovnom Biću (1. Mojsijeva 16:1-13; uporedi sa 1. Mojsijeva 22:9-16; 1. Mojsijeva 31:11-13; i 2. Mojsijeva 23:20-22). Mojsijevo iskustvo viđenja Boga to iznova potvrđuje (2. Mojsijeva 3:2-6; uporedi sa 2. Mojsijeva 21:9-11).

Šta je onda razlog utjelovljenja? Zar Sin Božji nije mogao obaviti svoju misiju radeći na način i u uslovima kao u

starosavezno vrijeme? Očigledno da nije.

„Jer Bog je toliko volio svijet da je dao svog jedinorođenog Sina, da niko ko vjeruje u njega ne bude uništen, nego da ima vječni život. Jer Bog nije poslao svog Sina u svijet da on osudi svijet, nego da se svijet spase kroz njega.“ (Jovan 3:16,17)

Plan spasenja je u biti podrazumijevao da Božji jedinorođeni Sin dođe na Zemlju, rodi se kao čovjek, poistovjeti se sa svojim stvorenjima, na sebe preuzme grijeh i umre, kako bi ljude iskupio ispod jurisdikcije Božjeg zakona koji traži smrt grešnika:

„Ali kad se vrijeme navršilo, Bog je poslao svog Sina, rođenog od žene i rođenog pod Zakonom, da iskupi one koji su pod Zakonom, kako bismo mogli dobiti posinaštvo.“ (Galatima 4:4,5)

*„Niko nije uzašao na nebo osim onoga koji je **sišao s neba**, Sina čovečijeg koji je na nebu. I kao što je Mojsije u pustinji podigao zmiju, tako i Sin čovečiji mora biti podignut, da niko ko vjeruje u njega ne pogine, već da ima vječni život.“ (Jov. 3:13-15)*

Tek kad shvatimo pravu poziciju Sina Božjeg i Njegovo božanstvo po nasleđu od Oca, i uz saznanje da je On ne samo božanski Kanal kroz koga je sve stvoreno, već i jedini mogući Posrednik između Boga i ljudskog roda – tada nam se otvara um za razumijevanje Njegovog utjelovljenja na natprirodni način. Ovaj predmet, slično kao i uskrsenje, je kamen spoticanja za mnoge, iz razloga što u stvari ne vjeruju u Boga niti mogu razložno vjerovati pošto im niko nije objasnio koncept utjelovljenja. Dakle, **da bi Sin Božji postao naš stvarni Mesija, Izbavitelj, On se morao naći na terenu gdje je čovjek izgubio bitku i pao u grijeh i u toj istoj prirodi pobijediti.** Ali takvo utjelovljenje nije moglo biti nelegitimno niti fiktivno. Dok je, s jedne strane, Sin

Božji sačuvao svoj identitet u natprirodnom začecu (ili grubo rečeno transferu koji je Bog obavio), On je kroz ženu istovremeno postao i **Sin čovječji** u punom smislu tog izraza (Galatima 4:4,5; uporedi sa 1. Mojsijeva 3:15; 49:10; Danilo 9:24; Jovan 1:14; Efe-scima 1:10; Jevrejima 2:14,15)! Ali zbog svoje preegzistencije Sin Božji nije mogao biti začet prostom biološkom reprodukcijom. Isus je začet djelovanjem Duha Božjeg (Luka 1:35) jer je to bio jedini način za promjenu forme Njegove egzistencije na Nebu u čovjeka. Bog je Duh (Jovan 4:24) te stoga ne treba da nas iznenađuje duhovni transfer života, što je bio slučaj i prilikom stvaranja čovjeka (1. Mojs. 2:7). „*Riječju Gospodnjom nebesa su stvorena, i duhom usta njegovih sva vojska njihova.*“ (Ps.33:6)

Kao Sin čovječji, Isus je stekao pravo i na zemaljsku genealogiju! To je apsolutno jedini način na koji je mogao biti kvalifikovan za Mesiju i posredničku opštu Žrtvu u korist palog ljudskog roda. Poređenje uvodnog dijela sinoptičkih jevanđelja po Jovanu i Mateju, Marku i Luci čini ovo sasvim jasnim (Jovan 1:1-5, 9-12; Matej 1. glava; Luka 1:26-56, 2:1-21).

Dakle, Sin Božji je očuvao svoj identitet. On je kao Čovjek i dalje ostao Božji Sin, jer taj status zavisi od **porijekla i odnosa**, ne **od urođene sile ili natprirodnih atributa**. Otac je potvrdio status po odnosu svome Sinu na početku Isusove javne službe (Mat. 3:17)! Isto se dogodilo na Gori preobraženja (Mat.17:5).

Josifu koji je bio isprosiio Mariju, Isusovu majku, je rečeno: „*Josife, sine Davidov, ne boj se da uzmeš Mariju za ženu jer je ono što je u njoj začeto od Svetoga Duha. Rodiće sina, a ti ćeš mu dati ime Isus, jer će on svoj narod spasti od grijeha njihovih.*’ Sve se to dogodilo da se ispuni ono što je Gospod rekao preko proroka:

‘Evo, djevica će začeti i rodiće sina, i daće mu ime Emanuel,’ što znači ‘Bog s nama.’“ (Matej 1:20-23)

Obratite pažnju na riječi anđela. Isus je rođen da spasi **svoj narod**. Dakle, spasava svoje u prirodi **kojoj je potrebno spasenje**. To smo već konstatovali i potvrdili Božjom Riječju. Dalje, anđeo je objasnio da je to ispunjenje proročanstva zapisanog u knjizi proroka Isaije 7:14 o dolasku „Emanuela“ koje znači „S nama Bog“. Doslovno s nama Bog? Zašto je anđeo uputio Josifa da djetetu daju ime Jehošua / Ješua, u „značenju Gospod je spasenje“, a ne „Emanuel“ kako je najavljeno u proročanstvu? Očito imena samo označavaju atribute Spasitelja odnosno određene važne aspekte Njegove misije. Šta onda znači s nama Bog? Neka nam objasni sam Isus.

*„Isus mu reče: ‘Već sam toliko vremena s vama, a ti me, Filipe, još nisi upoznao? **Ko je vidio mene, vidio je i Oca**. Kako onda kažeš: ‘Pokaži nam Oca’? Zar ne vjeruješ da sam ja u Ocu i da je Otac u meni? Ono što vam ja govorim ne govorim sam od sebe, nego Otac koji stoji u meni čini svoja djela.’“ (Jovan 14:9,10)*

Očito, Isus ovdje govori o predstavljanju Boga, služenju kao Kanala vjere, karaktera i djela Božjih. Na taj način pokazuje se slava Božja. Da li je to bila samo Isusova ekskluzivna privilegija, pogledajmo u nastavku:

„Zaista, zaista, kažem vam, ko vjeruje mene, činiće djela kakva i ja činim. Činiće i veća djela od ovih, jer ja odlazim k Ocu. I što god zamolite u moje ime, učiniću to, da bi se Otac proslavio u Sinu. Ako nešto zatražite u moje ime, ja ću učiniti.“ (Jovan 14:12-14)

Kao što možemo da vidimo, sam Isus odbacuje ideju da je

imao bilo šta na raspolaganju što je ljudima nedostupno.

Hrist koji je jedno sa Bogom Ocem pristao je da postane jedno sa palim čovjekom (Jevrejima 2:14-17), da bi nas spasao!

Isus se utjelovio kao ljudsko biće, u prirodi kojoj je potrebno iskupljenje: „*A pošto su ta deca [ljudski rod] sudionici tijela i krvi, tako i on sam [Isus Hrist] uze udijela u tome, da kroz smrt uništi onoga koji ima silu smrti, to jest Đavola, i da oslobodi sve koji su zbog straha od smrti cio život bili podložni ropstvu. Jer on ne uze na sebe prirodu anđela, već uze na sebe sjeme Abramovo. Zato je u svemu morao da postane poput svoje braće, da bude milosrdan i vjeran kao prvosveštenik u Božjoj službi, kako bi prinio žrtvu pomirenja za grijeh naroda. A pošto je i sam trpio kad je bio iskušavan, on može priteći u pomoć onima koji su u kušnjama.*“ (Jevrejima 2:14-18)

Zbog toga je Isus tokom svoje zemaljske službe sebe nazivao Sinom čovječjim (81 put u jevandeljima)!

Ispunjena proročanstva dokazuju Isusovo mesijanstvo

Isus se stalno pozivao na starosavezna proročanstva kojima je potvrđivao svoje tvrdnje da je on Mesija.

„*I počevši od Mojsija i svih Proroka, protumačio im je ono što je pisano o njemu u svim Pismima.*“ (Luka 24:27)

„*‘To je ono o čemu sam vam govorio dok sam još bio s vama, da se mora ispuniti sve što je o meni napisano u Mojsijevom zakonu, u Prorocima i u Psalmima.’ Tada im je otvorio um da razumiju Pisma.*“ (Luka 24:44,45; vidi takođe Jovan 5:46; Jovan 8:56; Djela 3:18; Djela 17:2,3)

Stari savez sadrži 60 opširnijih mesijanskih proročanstava i približno 270 manjih koja su se obistinila u jednoj osobi, Isusu Hristu. To očito potvrđuje Njegov identitet i kvalifikacije Mesije.

Bog je s najvećom pažnjom i preciznošću unaprijed objavio istoriju svoga Sina kako bi ga izdvojio i razlikovao kao Mesiju, Spasitelja čovječanstva, od bilo koga ko je ikada živio na ovoj planeti, uključujući i sve lažne pretendente na Božje poslanje. Prema zakonu vjerovatnoće, šanse da se u jednoj osobi ispuni 48 eksplicitnih proročanstava su $1:10^{157}$. Ovo dodatno podupire činjenica da su sva proročanstva o Mesiji iznesena najmanje 400 godina prije nego što se On pojavio.

Prvo proročanstvo o dolasku Mesije i Spasitelja dato je odmah po padu u grijeh:

„Staviću neprijateljstvo između tebe i žene i između tvog semena i njenog sjemena. Ono [doslovno on] će ti glavu zdrobiti, a ti ćeš ga u petu raniti.“ (1. Mojsijeva 3:15)

Žena predstavlja Božji narod (vidi Otkrivenje 12. glava).

Kroz dalju istoriju, ovaj izbor se dodatno sužava na Simovo potomstvo (1. Mojsijeva 9. i 10. glava), zatim dalje na Abramovo potomstvo (1. Mojsijeva 12., 17. i 22. glava), te Isakovo (1. Mojsijeva 17. i 21. glava) pa Jakovljevo potomstvo (1. Mojsijeva 28. glava; 35:10-12). Od dvanaest plemena nastalih od Jakova – Izraela, Judino pleme je odbrano za mesijanski cilj (1. Mojsijeva 49:10). Od svih porodica u Judinom plemenu samo je Jesejeva porodica bila Božiji izbor (Isaija 11:1-5). Od Jesejevih osam sinova, izbor se suzio na Davidovo potomstvo (2. Samuelova 7:12-16; Jeremija 23:5). Tako je Isus nosio i mesijansko zvanje „sina Davidova“ (Matej 9:27; 15:22; 20:30; 21:9; Otkrivenje 22:16...).

Druga proročanstva, pisana hiljadu ili više godina prije Isusovog rođenja, navode precizne detalje o načinu na koji će Mesija stradati, o Njegovom natprirodnom začecu ali prirodnom rođenju, preciznoj lokaciji gdje će se roditi, vjerskim i društvenim prilikama, Njegovom prethodniku (Jovanu Krstitelju), odbacivanju, izdaji, cijeni izdaje, stradanju, itd.

Naučne analize pokazuju kako nije moguća nikakva slučajnost prema načelima računa vjerovatnoće da bilo koji čovjek ikada ispuni samo dio ovih proročanstava.

Povrh toga, **vremenska proročanstva**, posebno ona zapisana u knjizi proroka Danila o „70 sedmica“ i „2300 dana“, na precizan način postavljaju vremenski okvir dolaska, značaja i ključnih obilježja misije Mesije, što se ne odnosi samo na Njegov život i rad na zemlji, već takođe i na posredovanje u korist čovjeka na Nebu. Nije li to fascinantno?

Šta je Isus govorio o sebi? **Da li je Isus bio svjestan svog identiteta?**

*„Prvosveštenik ga je opet upitao: ‘Jesi li ti Hristos, Sin Blagoslovenoga?’ Tada mu je Isus rekao: ‘**Jesam**. I vidjećete Sina čovečijeg kako sjedi s desne strane Silnoga i dolazi s oblacima nebeskim.’“ (Marko 14:61,62)*

*„Šta kažu ljudi, ko je Sin čovečiji?’ Oni mu odgovoriše: ‘Jedni kažu – Jovan Krstitelj; drugi – Ilija; a treći – Jeremija ili jedan od proroka.’ Tada ih on upita: ‘A šta vi kažete, ko sam ja?’ Simon Petar mu odgovori: ‘**Ti si Hristos, Sin Boga živoga.**’ ‘Blago tebi, Simone, sine Jonin,’ reče mu Isus, ‘jer ti to nije objavio čovjek, nego moj Otac, koji je na nebesima.’“ (Matej 16:13-17)*

Odnos sa Bogom je ključna identifikacija za Isusa Hrista.

Demonstracija moći i učinka nikad ne bi mogli biti dovoljna garancija Njegovog identiteta, jer bi to u stvari značilo dokazivanje identiteta, što podrazumijeva sumnju i nevjerstvo – odlike satanizma. Zato Isus nije pao u zamku samodokazivanja pred Sotonom i ljudima (vidi: Mat. 4:1-11; Mat. 12:38,39; Mat. 16:1; Jov. 2:18). On je slijedio Očevu volju i plan, što je samo po sebi bila najbolja i neoboriva argumentacija Njegovog mesijanstva.

Sam Isus potvrđuje svoje pred postojanje: „*Zaista, zaista, kažem vam: Ja sam prije nego što se Abram rodio.*“ (Jovan 8:58)

„*A ti, Betleheme Efrato, koji si premalen da budeš među hiljadama Judinim, iz tebe će mi izaći onaj koji će biti vladar u Izraelu, čiji izlasci su od prije vremena, od eonskih dana.*“ (Mihej 5:2)

Zanimljivo je da termin „izlasci“, na hebrejskom „motsaah“, označava familijarno porijeklo.

Identitet i karakter Isusa Hrista, Sina Božjeg, ostaju isti u svim dobima: „*Isus Hristos je juče i danas isti i u svim dobima.*“ (Jevrejima 11:8)

Hristova ljudska priroda

Već smo vidjeli da je Isus došao na svijet kao „sjeme Abramovo“ i odbranih iz Abramove genealogije. Ali Hrist se utjelovio kao prapostojeći Božji Sin. Hrist u tom smislu zaista jeste *drugi Adam* kao *opšti čovjek*, predstavnik ljudskog roda (vidi: Rimljanima 5. glava), no On nije na sebe primio Adamovu nepalu prirodu niti Adamov napali um, već prirodu kojoj je potrebno iskupljenje. Kako možemo biti sigurni u ovo? Pogledajmo zajedno dokaze.

„Ali kad se vrijeme navršilo, Bog je poslao svog Sina, **rođenog od žene i rođenog pod Zakonom**, da iskupi one koji su pod Zakonom, kako bismo mogli dobiti posinaštvo.“ (Galatima 4:4,5)

Činjenica br. 1: Isus je rođen od žene koja je nosilac nasleđa prokletstva grijeha 4.000 godina. Isus je rođen prirodno kao svako drugo dijete i podizan na prirodan način u porodičnom krugu. Isus se podizao i odrastao kao svako drugi, te mukotrpno radio kao svi Njegovi savremenici.

Činjenica br. 2: Isus je rođen **pod zakonom**. Šta znači biti rođen pod Zakonom? To jednostavno znači da su **svi** efekti Zakona, u najširem smislu tog izraza, bili primjenljivi na Hrista, na isti način na koji su primjenljivi na sve ljude. Pavle kaže u Galatima da je to bilo neophodno kako bi iskupio one koje su pod Zakonom (osuđeni na smrt), kako bismo i mi mogli **kroz Sina** primiti posinaštvo. U Planu spasenja, u biblijskom jevanđelju, nećete naći ništa apsurdno i nelogično. Da bi nas, dakle, oslobodio od prokletstva Zakona (Galatima 3:13) – ne od Zakona, jer Zakon je svet, pravedan i dobar (Rimljanima 7:12) – Hrist je morao u svemu biti pod Zakonom. Pod Zakonom znači biti izložen slabostima i degeneraciji tijela, naslijeđenim sklonostima ka grijehu (međutim, Isus nikad nije sagriješio jer nije učinio ništa u mislima ili djelima da aktivira **pasivne** sklonosti svoje ljudske prirode ka grijehu – 1. Pet. 2:22), podložan biološkom starenju i propadanju tijela, te napokon podložan smrti. Stoga je jedina nada čovječanstva i samog Isusa bila da izađe kao pobjednik iz svoje spasiteljske misije. A pobjednik je mogao biti samo na jedan jedini način. Da ispuni Zakon i kvalifikacije Spasitelja koje su podrazumijevale Žrtvu, „*da kroz smrt uništi onoga koji ima*

silu smrti, to jest Đavola.“ (Jevrejima 2:14)

Činjenica br. 3: Isus je bio kušan ljudskim iskušenjima. Iskušava li se neko ko faktički ne može pogriješiti? Da li je to logično? U čemu je Isus bio kušan?

*„Jer naš prvosveštenik je neko ko ne samo što može da saosjeća s nama u našim slabostima, nego je i **poput nas iskušan u svemu**, ali nije zgriješio.“ (Jevrejima 4:15; uporedi sa Jev. 2:18)*

„Nije vas zadesilo drugo iskušenje osim onoga koje je uobičajeno za ljude.“ (1. Korinćanima 10:13)

Isus je kušan od Sotone na dokazivanje putem demonstracije natprirodne moći (Matej 4:3), na fanatizam (Matej 4:5,6) i na pohlepu dostignuća i „slave“ u satanizmu (Matej 4:8,9). Po istom satanističkom obrascu Isus je bio kušan i od ljudi, oruđa Sotone (Matej 13:55-57; 27:27-31, 42-44; Jovan 8:41).

Konačno, Isus je iskušan do krajnjih granica preuzimanjem grijeha svijeta, neshvatljivom patnjom (Luka 22:44) i smrću, na način na koji niko nikad neće biti kušan (Jevrejima 2:9,10), kako mi ne bismo morali iskusiti prokletstvo Zakona.

Činjenica br. 4: Nikakva čulna privlačnost i harizma nisu smjela biti preimućstva za Hrista u radu za ljudski rod.

„Ko vjerova našoj objavi, i mišica Gospodnja kome se otkri? Jer izniče pred njim kao šibljika, i kao korjen iz suve zemlje; ne bi oblića ni ljepote u njega; i vidjesmo ga, i ne bješe ništa na očima, čega radi bismo ga poželjeli. Prezren bješe i odbačen između ljudi, čovjek bola i upoznat s bolestima, i kao jedan od koga svako zaklanja lice, prezren i necijenjen među nama.“ (Isaija 53:1-3)

Isus nije izgledao ni „markantno“ ni posebno kao što ga predstavljaju umjetnici na svojim radovima, a još manje je

izgledao kao hipik ili narkoman, kakvim ga predstavlja liberalno harizmatsko „hrišćanstvo“, niti kao mistik u vizuri tradicionalnog hrišćanstva. Da se Isus fizički razlikovao od svojih savremenika, ne bi bilo potrebe za identifikacijom prilikom Njegovog hapšenja (Luka 22:47). Da je to bio slučaj, svakako bi bio znatno uočljiviji za svjetovnu istoriju tog vremena.

Činjenica br. 5: Isus se morao podizati i učiti kao svaki drugi čovjek. Od Njega se očekivalo da bude poslušan svojim roditeljima i doprinosi porodici. On je godinama radio težak stolarski posao u radionici svog zemaljskog oca.

Činjenica br. 6: Isus je patio i stradao.

„A On bolesti naše nosi i patnje naše uze na se, a mi smo mislili da mu Bog stvara nevolju, da ga on udara i da ga muči. Ali on je bio ranjen za naše prestupe, slomljen za naša bezakonja; ukor za izopačenost bio je na njemu našeg mira radi, i ranom njegovom mi se iscijelismo.“ (Isaija 53:4,5)

„I Isus je zaplakao.“ (Jovan 11:35)

„Kad se približio i vidio grad, zaplakao je nad njim.“ (Luka 19:41)

Činjenica br. 7: Isus je imao potrebu za **stalnom zavisnošću od Oca** i odnosu povjerenja u poslušnosti sa Ocem (Jovan 5:19; 8:28). Zašto bi to bio slučaj ako je imao sam po sebi božansku prirodu? Konstantnu Isusovu potrebu za komunikacijom sa svojim nebeskim Ocem u molitvi bilježe sva jevanđelja. Zbog zahjektivnosti Njegove misije, te molitve su ponekad bile vrlo duge.

Činjenica br. 8: Isus nije bio sveznajuć na zemlji.

*„A o tom danu ili času niko ne zna, ni anđeli na nebu **ni Sin**, već Otac.“* (Marko 13:32; uporedi sa Matej 24:36)

Sveto Pismo takođe navodi: „*Isus je rastao, napredovao u mudrosti i uživao sve veću naklonost Boga i ljudi.*“ (Luka 2:52) Kako napredujete u mudrosti kad znate sve? I dalje: „*Iako je bio Sin Božji, iz onoga što je pretrpio naučio se poslušnosti.*“ (Jev. 5:8)

S druge strane, u Jovanu 21:17 nalazimo Petrovo priznanje Hristu: „*Ti znaš sve*“. Da li se to odnosi na sveukupno znanje u božanskom smislu ili na efektivno znanje koje je Isusu bio potrebno, otkriva nam sledeći stih: „*A utješitelj, Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje ime, poučiće vas svemu i podsjetiće vas na sve što sam vam govorio.*“ (Jovan 14:26) Otac zna sve i tako je Hrist mogao znati **sve što mu je bilo potrebno** kroz silu Svetog Duha, bilo da su to misli drugih ljudi u određenim situacijama ili neko znanje koje mu je trebalo po volji Božjoj (riječ je o **svrhovitom znanju**, u skladu sa glavnom svrhom Njegove misije na zemlji). Tako Biblija otkriva da je Hrist samo znao ono što je naučio kao čovjek i što mu je Njegov Otac otkrio kroz Duha. Pošto naš Otac na Nebesima zna sve, Hrist je takođe efektivno mogao znati sve što mu je potrebno ako mu Duh Božji otkrije. Sveto Pismo pokazuje da je Isus znao misli drugih ali da ovo ne bismo pogrešno shvatili kao zloupotrebu moći (što je svojstveno okultizmu) i da bismo bili dosledni biblijskoj nauci, to je moralo biti kroz Svetog Duha. Petar, Eliša i Danilo su takođe u određenim situacijama znali šta drugi misle, što im je bilo otkriveno od Boga (Djela 5:1-4; 2. Kraljevima 5:25-27; Danilo 2:28-30).

Evo još jednog primjera za razmatranje koji mnogi previđaju. Otkrivenje 1:1 konstatuje: „*Otkrivenje Isusa Hrista, koje mu je dao Bog, da pokaže svojim slugama ono što će se uskoro dogoditi. I on je to poslao i pokazao u znacima preko svog anđela*

svom sluzi Jovanu.“ Ovo otkrivenje je *dato* Isusu Hristu od Boga. Zašto bi Hrist na Nebu imao potrebu da mu Njegov Otac otkriva ove stvari ako je sam po sebi Bog i zna sve?

Činjenica br. 9: Isus je jasno govorio o sopstvenoj ljudskoj volji koja bi mogla u slučaju nevjerstva i neposlušnosti biti suprotna Božjoj volji. Ovo je veoma važno zapažanje.

„*Ja ne mogu ništa da učinim sam od sebe – kako čujem onako sudim. Moj sud je pravedan, jer ne vršim svoju volju, nego volju onoga koji me je poslao.*“ (Jovan 5:30)

Isus, kao što vidimo, nije vjerovao da bi Njegov vlastiti sud mogao biti pravedan ako bi postupao po svojoj (ljudskoj) volji, a ne po volji Boga Oca.

I opet u Getsimaniji pred najteža iskušenja:

„*Potom ode malo dalje, pade ničice pa poče da se moli govoreći: ‘Oče moj, ako je moguće, neka me mimoiđe ova čaša. Ali, neka ne bude moja volja, nego tvoja... Oče moj, ako nije moguće da me mimoiđe ova čaša, da je ne ispijem, neka bude tvoja volja...’*“ (Matej 26:39,42)

Činjenica br. 10: Isus se od iskušenja branio pozivanjem na Sveto Pismo, a ne na svoju urođenu božansku mudrost ili autoritet. Veliko načelo „Pisano je“, stajalo je i kao odbrambeni štit našeg Spasitelja i kao potvrda svega što je činio. Isus se nije pozivao ni na sigurnost „vođstva Duha“ ili „Zakona u srcu“ na uštrb Božje pisane Riječi. *Duh ukazuje na istinu i rasvjetljuje istinu, a ne proizvodi „novu“ ili „višu istinu“.* Sve što je Isus učio i radio moralo je biti činjenično provjerljivo i dokazivo, bez posezanja sa apstrakcijom.

Činjenica br. 11: Isus je potpuno i stvarno bio mrtav nakon

raspeća i mrtav ležao u grobu do uskrsnuća. Bog ili bogočovjek ne mogu umrijeti. Isus nije odglumio svoju smrt, kao što smrt nije odglumila nijedna tipska žrtva od pada u grijeh. Hrist nije bio besmrtan kad je bio ovdje na zemlji, a primarni razlog zašto je postao ljudsko biće bio je da može posrednički umrijeti za naše grijeh. Sin Božji je stradao *stvarnom smrću* za naše grijeh (vidi: Isaija 53:6; 1. Jovanova 2:2). Njegova smrt je bila neophodnost da se kvalifikuje za dalju službu i tretman grijeha kao naš Prvo-sveštenik i Posrednik u nebeskoj Svetinji. Njegova smrt je takođe bila neophodnost zbog prokletstva grijeha, jer je samo smrću mogao da pobijedi smrt, Njegov posvećeni život pod Zakonom i po Zakonu ne bi bio dovoljan, jer je stajao kao predstavnik cijelog ljudskog roda koji je sagriješio.

Sam Hrist je pojasnio Jovanu da je On bio mrtav: „*Bio sam mrtav, i evo živim u vjekovima vjekova, i imam ključeve od smrti i hada.*“ (Otkrivenje 1:18) Isus Hrist je stvarno „*umro za naše grijeh, kao što piše u Pismima; bio je sahranjen i uskrsnuo je treći dan, kao što piše u Pismima.*“ (1. Korinćanima 15:3,4)

„*Osim toga, kad je po obličju postao čovjek, ponizio se i postao poslušan sve do smrti, i to smrti na krstu.*“ (Filip. 2:8)

Činjenica br. 12: Isus nije uskrsnuo sam od sebe, svojom silom, već Ga je Bog Otac podigao u život.

„*Jer ako svojim ustima priznaješ da je Isus Gospod – i ako u svom srcu vjeruješ **da ga je Bog podigao iz mrtvih**, bićeš spasen.*“ (Rimljanima 10:9; uporedi sa Djela 2:32; 3:15; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30,33,34,37; 17:1; Rimljanima 6:4; 1. Korinćanima 6:14; 15:15; 2. Korinćanima 4:14; Galatima 1:1; Efescima 1:20; Kološanima 2:12; 1. Solunjanima 1:10; 1. Petrova 1:3)

Činjenica br. 13: Isus je za natprirodne radnje i intervencije bio zavisian od Oca i od anđela, ne od svoje urodene sile.

Isus je hodao po vodi; to isto je mogao i Petar u vjeri od Boga (Matej 14:25-31)!

Isus je umnožio hranu (Matej 14:15-21), ali to nije prvi slučaj zapisan u Svetom Pismu (1. Kraljevima 17:9-16)!

Isus je iscjeljivao bolesne (Luka 4:40); to su radili apostoli (Djela 3:6-9) i Božje sluge u prošlosti (2. Kraljevima 5. glava).

Isus je izgonio demone iz opsjednutih (Matej 15:22-28; 17:14-18); to isto su mogli činiti i Njegovi učenici (Matej 10:8). Isus je potvrdio da to čini Duhom Božjim (Matej 12:28). To je izvodivo samo ako čovjek ima vjeru od Boga i djeluje u ime Božje (vidi: Marko 11:22-24)!

Isus je uskrsavao mrtve odnosno vraćao ih opet u život vjekom u Božju silu (vidi Jov. 11:40-44). Isto su činili apostoli (Djela 9:36-42) ili Božje sluge u drevnom Izraelu (2. Kralj. 4:25-36).

Isus bi, u hipotetičkom slučaju, da se želio izbaviti od hapšenja, svojih „sudija“, patnje i žrtve na krstu, zavisio od intervencije anđela, ne od sopstvene sile (Mat. 26:53,54). Božji ljudi u prošlosti takođe su natprirodno pomagani od anđela (2. Kralj. 6:17).

Napokon, Isus je opraštao grijehе (Luka 7:47-50), ali to isto je dato i Njegovim sledbenicima kao kanalima života i blagoslova od Boga (Jovan 20:21-23)!

Činjenica br. 14: Hristova ljudska priroda ostaje zauvijek kao trajno svjedočanstvo Plana spasenja. Isus će doći i po drugi put u sili i slavi kao Sin čovječji (Dj. 1:11; Dan. 7:13; Mat. 24:30).

Pobuna protiv Boga i rješavanje svih pitanja koje je donio

taj veliki sukob kroz Plan spasenja jedinstveno su iskustvo u istoriji svega stvorenog. Tako i utjelovljenje Sina Božjeg nije jednokratna događaj koje se zatim može opozvati i vratiti pređašnje stanje kao da se ništa nije dogodilo. Sin Božji je zauvijek primio obličje onih za čije je spasenje založio svoj život.

„Neka u vama bude tendencija koja je u Hristu Isusu, koji, iako je bio u Božjem obličju, nije se grabio da bude jednak sa Bogom, već se odrekao samog sebe i uzeo obličje sluge i postao sličan ljudima. Osim toga, kad je po obličju postao čovjek, ponizio se i postao poslušan sve do smrti, i to smrti na krstu. Zato ga je Bog i uzvisio i dao mu ime koje je iznad svakog imena, da se u Isusovo ime savije svako koljeno onih koji su na nebu i onih koji su na zemlji i onih koji su pod zemljom, i da svaki jezik prizna Isusa Hrista za Gospoda, na slavu Boga Oca.“ (Filipljanima 2:5-11)

„Da se sve uredi kad se navrší vrijeme, naime da se sve ponovo sastavi u Hristu – ono što je na nebesima i ono što je na zemlji.“ (Kološanima 1:10)

„Jer je [Očeva] volja bila da sva punoća prebiva u njemu; pomirivši njegovom krvlju na krstu sve u njemu – pomiri sa sobom sve, bilo na zemlji bilo na nebesima.“ (Kološanima 1:19)

Činjenica br. 15: Isus je naš Primjer. Kao primjer ne može služiti neko čije predispozicije i sposobnosti su nam nedostižne.

„A na to ste i pozvani, jer je i Hristos propatio za vas i ostavio vam primjer kako da u svemu idete njegovim stopama.“ (1. Petrova 2:21)

„Ugledajte se na mene, kao što se i ja ugledam na Hrista.“ (1. Korinćanima 11:1)

„Više vas ne nazivam slugama, jer sluga ne zna šta radi

njegov gospodar. Nazivam vas prijateljima, jer sam vam obznanio sve što sam čuo od svog Oca.“ (Jovan 15:15)

„...kako bi izgrađivali Hristovo tijelo, dok ne dostignemo svi u jedinstvo vjere i poznanja Sina Božijega, u čovjeka savršena, u mjeru rasta punoće Hristove.“ (Efescima 4:12,13)

Zaključujemo da je Isus Hrist na Zemlji, za potrebe misije Plana spasenja, bio utjelovljen u ljudskom obličju, u punom i stvarnom smislu tog izraza. Šta možemo da konstatujemo na temu spoja božanskog i ljudskog u Hristu?

U kontekstu utjelovljenja – da.

U kontekstu manifestacije / kanala Božjeg karaktera, Božjih djela, ljubavi, blagodati i slave – svakako!

U kontekstu hibrida, „bogočovjeka“, super moći i urođenih božanskih atributa – nipošto!

U kompromisnoj dualističkoj varijanti, palog tijela i (navodno) nepalog uma (kao Adamovog) ili božanskog uma – ne!

Odnos Isusa Hrista i Boga Oca

Na Nebu postoji jasno razdvajanje Ličnosti Oca i Sina i njihovih pozicija:

*„Čuli ste da sam vam rekao: ‘Odlazim i vratiću se k vama.’ Ako me volite, radovaćete se što odlazim k Ocu, **jer je Otac moj veći od mene.**“ (Jovan 14:28)*

*„Ali želim da znate da je svakom mužu glava Hristos, a ženi je glava muž, a **Hristu je poglavar Bog.**“ (1. Korinćanima 11:3)*

Riječ „veći“ u Jovanu 14:28 odnosi se na položaj na isti način kao sa ljudskim ocem i sinom ili kao sa mužem i ženom. 1.

Korinćanima 11:3 konstatuje da je glava ženi muž. Ali da li to znači da je muž superiornije biće od svoje žene? Odgovor je očigledno ne. Ona je ljudsko biće baš kao muškarac i oni su jednaki u prirodi. Muž je veći od žene samo po položaju. Isto je primjenljivo na oca i sina. Otac je veći jer je otac, a isto važi za našeg nebeskog Oca i Njegovog Sina. Otac je veći po položaju u tome što je On prvi i Izvor života, ali nije veći u prirodi ili obličju kao što je konstatovano u Filipljanima 2:6.

Hrist se potčinjava Ocu pošto je On veći po tome što mu je Otac, Izvor svega. U ovim stihovima nalazimo princip poglavarstva i potčinjavanja ustanovljen od Boga koji važi kako za Božanstvo tako i u braku i porodici. Ova načela takođe otkrivaju da su Bog i Hrist stvarni Otac i Sin.

Međutim, mi takođe nalazimo da je Otac „dao“ svom Sinu svaku moć i stavio sve u Njegove ruke. Tako je Hristu dat „uzvišeni položaj“ i On „načinjen jednakim“ sa svojim Ocem u sili i autoritetu. Ali premda je Otac učinio svog Sina jednakim, Njegov Otac je i dalje veći nego On, i Sin se i dalje pokorava svom Ocu. Otac autorizuje i ovlašćuje Sina.

„**Data** mi je sva vlast na nebu i na zemlji.“ (Matej 28:18) I Jovan je pisao: „Otac voli Sina i sve je predao u njegove ruke.“ (Jovan 3:35; uporedi sa Matej 11:27; Efescima 1:21,22; 1. Petrova 3:22; Otkrivenje 17:14)

Jako je važno zapaziti da Isus Oca naziva svojim Bogom.

Isus je podrazumijevao i sebe kada je rekao: „*Vi se molite (bogosluzhite) onome što ne poznajete, a mi se molimo (sluzhimo) onome što poznajemo.*“ (Jovan 4:22) Isus je služio Ocu jer Otac je i Njegov Bog.

Isus je rekao Mariji nakon svog uskrsenja: „*Nemoj me doticati, jer još nisam uzašao k Ocu, nego idi mojoj braći i reci im: ‘Uzlazim k svom Ocu i vašem Ocu, **svom Bogu i vašem Bogu.**’*“ (Jovan 20:17) Isus je govorio svojim učenicima da je Njegov Bog isti Bog kao njihov Bog. On je takođe objasnio da je to Bog Otac koji je Njegov Otac i naš Otac.

Ovaj odnos se nije promijenio ni po Isusovom uskrsenju i povratku Ocu: „*Onoga ko pobijedi učiniću stubom u hramu **mog Boga** i on više neće izaći odatle. Napisaću na njemu ime **mog Boga** i ime grada **mog Boga**, novog Jerusalima koji silazi s neba od mog Boga, i moje novo ime.*“ (Otkrivenje 3:12)

Jedinstvo Isusa i Oca i porijeklo odnosa

„*Isus mu odgovori: ‘Ja sam put i istina i život. Niko ne dolazi k Ocu osim kroz mene. Da ste upoznali mene, upoznali biste i mog Oca. Od sada ga poznajete i vidjeli ste ga.’ A Filip mu reče: ‘Gospode, pokaži nam Oca i to nam je dovoljno.’ Isus mu reče: ‘Već sam toliko vremena s vama, a ti me, Filipe, još nisi upoznao? Ko je vidio mene, vidio je i Oca. Kako onda kažeš: Pokaži nam Oca? Zar ne vjeruješ da sam ja u Ocu i da je Otac u meni? Ono što vam ja govorim ne govorim sam od sebe, nego Otac koji stoji u meni čini svoja djela.’*“ (Jovan 14:6-10)

Nasleđe koje je Isus dobio od Oca omogućilo mu je da zaista poznaje Oca u aspektu samog odnosa. Isusova mogućnost da na ovaj način poznaje Oca koji nema porijeklo, dok ga Isus ima, je dovoljan dokaz Njegovog božanskog porijekla. Stvoreno biće nikada ne bi moglo da „poznaje“ biće koje nema porijeklo. To je

nemoguće. Ipak, Isus, božanski Sin Božji, poznaje Oca. Stoga, samo kada gledamo u Isusa, možemo se povezati sa Vrhovnim Bićem u aspektu odnosa. Termin Sin Božji je Njegovo najveće veličanstvo i slava. On je Onaj koji je izišao od Oca. Ovo je porijeklo odnosa.

Upravljanje univerzumom mora biti kroz Sina zbog toga što Njegovo porijeklo, koje je od Oca, osigurava odnosnu prirodu Očevog kraljevstva (vidi: Kološanima 1:15-17; Isaija 9:6,7). Na ovoj osnovi je poznavanje Sina jedini put kako možemo zaista poznati Očevo srce. Ovo je pravi i jedini razlog zbog čega je Isus dao sledeću izjavu: „*Da ste upoznali mene, upoznali biste i mog Oca. Od sada ga poznajete i vidjeli ste ga.*“ (Jovan 14:7)

Jedino kroz Hrista možemo spoznati našeg beskonačnog Boga. Kroz Onog koji ima porijeklo možemo upoznati Onoga koji nema porijeklo. *Isus je jedini put do Oca* (Jovan 14:6)!

U Jovanu 10:30, Isus je objavio: „*Ja i Otac jedno smo.*“

„Jedno“ u Bibliji ne znači uvijek brojčanu količinu. Zavisno od konteksta, „jedno“ često označava jedinstvo. Ovaj princip zapažamo vrlo rano u Svetom Pismu. „*Zato će čovjek ostaviti svog oca i svoju majku i prionuće uz svoju ženu i postaće oboje jedno tijelo.*“ (Postanje 2:24) „Jedno tijelo“ ovdje ne znači da se bračni par smiješao u jedno ljudsko biće nakon vjenčanja, već da su postali ujedinjeni u jednoj porodici.

Jevrejske vođe bili su bijesni zbog Isusove izjave u Jovanu 10:30 i gledali da Ga pogube jer su mislili da Isus tvrdi da je jednak sa Bogom. „*Judejci su mu odgovorili: 'Ne kamenujemo te zbog dobrog djela, nego zbog hule, zato što se ti, premda si čovjek, praviš da si Bog.'*“ (Jovan 10:33) Tri stiha kasnije nalazimo

Isusovo objašnjenje gdje je rekao da se Njegova tvrdnja odnosi na to da je On Sin Božji. „*Kako onda vi onome koga je Otac posvetio i poslao na svijet kažete: ‘Huliš’, zato što sam rekao: ‘Ja sam Božji Sin?’*“ (Jovan 10:36) Tako Isus očito nije mislio da je ista osoba sa Ocem jer je Sin različita osoba od Oca i Otac od Sina.

Na kakvo jedinstvo je Isus tačno mislio, otkriva On sam:

„*I dao sam im slavu koju si ti dao meni, da **budu jedno kao što smo mi jedno.***“ (Jovan 17:22)

„*Sveti Oče, čuvaj ih zbog svog imena koje si mi dao, **da budu jedno, kao što smo i mi.***“ (Jovan 17:11)

U Jovanu 14:9 Isus je rekao: „*Ko je vidio mene, vidio je i Oca.*“ Da li je Hrist mislio da je On bio Otac ili da je On „jasno obličje Njegovog Oca“ te da tako ima istu prirodu, attribute i slavu? Drugim riječima, ko vidi jednog, vidio je i drugog.

Hrist je jasno obličje Njegovog Oca. „*Onima kojima je bog ovog doba zaslijepio nevjernički um, da do njih ne prodre svjetlost slavne dobre vijesti o **Hristu, koji je obličje Boga nevidljivog.***“ (2. Kor. 4:4) „*On je slika nevidljivog Boga.*“ (Kol. 1:15) „*Koji budući sjajnost slave i obličje bića Njegovog...*“ (Jev.1:3)

Da li Sina Božjeg treba obožavati?

Podsjetimo se da je Sin iste božanske suštine kao Otac i da je Sin božanski Kanal života i izvršne uprave u univerzumu.

Otac je naložio obožavanje Njegovog Sina: „*I opet kad uvodi Prvorođenog u svijet kaže: ‘Neka mu se poklone svi anđeli Božji.’*“ (Jevrejima 1:6; uporedi sa 1. Petrova 3:22)

Isus je takođe rekao: „*Da bi svi poštovali Sina kao što poštuju*

Oca. Ko ne poštuje Sina, ne poštuje ni Oca koji ga je poslao.“ (Jovan 5:23)

U ovom kontekstu možemo pomenuti i biblijski model molitve koji podrazumijeva obraćanje Bogu kroz Hrista tj. u ime Hristovo kao Posrednika, ali ne isključuje ni molitve upućene direktno Isusu (vidi: Jovan 14:14,15). Imamo i neke biblijske primjere za to:

1. U Djelima 7:54-60 zapisano je da je Stefan imao viđenje Sina Čovječjeg (Isusa) kako stoji s desne strane Bogu, kojemu se obraća u molitvi (59. i 60. stih).

2. U 2. Korinćanima 12:7-9 apostol Pavle piše kako je molio Gospoda (misleći očito na Isusa) da ukloni njegov zdravstveni problem.

Obožavati Hrista i služiti mu nije idolatrija koja se suproti Prvom Božjem Uputu iz Dekaloga (2. Mojsijeva 20:2,3) ili Božjim nalogima kao što je ovaj u 5. Mojsijevoj 6:13-15: „*Boj se Gospoda, svog Boga, njemu služi i njegovim se imenom zaklinji. Ne idite za drugim bogovima, za bogovima naroda koji su oko vas – jer je Gospod, tvoj Bog, je revnosni Bog među vama – da se Gospod, tvoj Bog, ne bi žestoko razgnjevio na tebe i da te ne bi istrijebio s lica zemlje.*“

Najuzvišeniji izrazi obožavanja opisani su u Otkrivenju kada spaseni zajedno sa nebeskim bićima slave Oca i Sina (vidi: Otkrivenje 14:1-3). Mi trebamo obožavati Boga, ne lažne bogove, te ovaj nalog stoga ne isključuje obožavanje Sina Božjeg koji je po prirodi i datom autoritetu jednak Ocu.

5. Duh Božji ili Sveti Duh

Jedna od najvažnijih istina u Svetom Pismu je otkrivenje o Božjem ili Svetom Duhu. Pogrešno shvaćen ovaj predmet je uzrok velike zabune i manipulacija u duhovnom religijskom domenu. Osnov zabluda gradi se na vjerovanju da je duh entitet koji ima (ili može imati) nezavisnu egzistenciju. U bilo kojoj varijanti izopačene duhovnosti koja atakuje na razum nemoguće je proizvesti svrsishodnu zdravu religioznost. To uvijek donosi samo konfuziju i pseudo nauke koje otvaraju vrata za pogubne obmane Sotone i palih anđela. Jedna od najvećih duhovnih pošasti svih vjekova je spiritualizam koji kao uporište ima pagansko vjerovanje o odvojenosti i nezavisnoj egzistenciji „duše“ (duha) i tijela. Stoga moramo konsultovati Božju Riječ za ispravno shvaćanje duha i Božjeg ili Svetog Duha koji se na mnogo mjesta pominju u Bibliji.

Pojam duha u Bibliji

*„Zatim Bog reče: ‘Hajde da načinimo čovjeka **po svom obličju, sličnog nama...** I Bog je stvorio čovjeka po svom obličju, po obličju Božjem stvorio ga je – muškarca i ženu stvorio ih je.“ (1. Mojsijeva 1:26,27)*

*„Gospod Bog je oblikovao čovjeka od zemaljskog praha i udahnuo mu u nozdrve **dah života**, i čovjek je **postao živa duša**.“ (1. Mojsijeva 2:7)*

Duh životni (heb. *nišmat*, *ruah*; grč. *pneuma*) nije odvojeni element. U Bibliji piše da i životinje imaju životni duh (*nišmat hajim*). (1. Mojsijeva 7:14,15,21-23; Propovjednik 3:19)

To je iskra života koju je Bog pokrenuo u svim živim bićima, i u životinjama i u ljudima. To je životna sila koju Bog udahnuje stvorenju, nešto što ga čini živim. „Nišmat hajim“ dakle nije svjetsni dio, to je život, iskra života, to jest princip života.

„Mene je Duh Božji stvorio, i dah Svemoćnog me drži u životu.“ (Jov 33:4)

Isus je na krstu ispustio duh (*pneuma*) (Matej 27:50; Marko 15:37,38 Luka 23:46 Jovan 19:30). I Stefan je pred smrt rekao: „Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj.“ (Djela 7:59,60)

Vidjeli smo da je čovjek stvoren od „zemaljskog praha“ (ili elemenata) i da mu je Bog udahnuo duh životni. Prilikom smrti, dešava se obrnut proces.

„Tada se prah vraća u zemlju, gdje je i bio, a duh se vraća Bogu, koji ga je dao.“ (Propovjednik 12:7; ref. Postanje 3:19)

„Ako bi (Bog) zadržao k sebi, k srcu svom, duh njegov i dah njegov pribrao, izdahnuo bi svako tijelo, i čovjek zemaljski u prah bi se vratio.“ (Jov 34:14,15)

Duh njegov izađe iz njega, i on se vraća u zemlju svoju, tog dana **propadnu misli njegove**. (Psalam 146:4)

„Živi znaju da će umrijeti, a mrtvi **ne znaju ništa**, niti više imaju platu, jer je spomen na njih zaboravljen. **I ljubavi njihove i mržnje njihove i ljubomore njihove nestalo je, i više nemaju udijela ni u čemu što se čini pod suncem... Sve što ti dođe pod ruku da činiš, čini to po svojim sposobnostima, jer nema ni rada, ni razmišljanja, ni znanja, ni mudrosti u grobu u koji**

ideš.“ (Propovjednik 9:5,6,10)

Da „duh“ i „duša“ nisu odvojeni entiteti koji nezavisno žive ili nastavljaju da bitišu nakon smrti, jasno je biblijsko učenje.

Duh neke osobe je njegov um, volja i osjećanja. To je ono ko smo mi, naša duhovna kakvoća. Tako duh nije i nikad ne može biti doslovna osoba sam po sebi. Kad bi bio, prestao bi da bude duh. Knjiga o Jovu kaže: *„Zaista, duh u čovjeku smrtnom, dah Svemoćnog jeste ono što mu razum daje.“* (Jov 32:8) Duh je dio osobe koji se može ožalostiti. Danilo objašnjava: *„Zbog toga se meni, Danilu, uznemirio duh, a vizije koje su mi prolazile glavom su me uplašile.“* (Danilo 7:15) Duh je dio osobe koji može percipirati ili razumjeti stvari. U Markovom jevanđelju čitamo: *„Isus je odmah prepoznao u duhu da tako razmišljaju u sebi, pa im je rekao: ‘Zašto tako razmišljate u svojim srcima?’“* (Marko 2:8) Duh je dio osobe koji se može uznemiriti. Kralj Vavilona je imao san i on je rekao svojim mudracima: *„Usnio sam jedan san i moj se duh uznemirio, jer hoću da saznam šta sam sanjao.“* (Danilo 2:3) Tako nalazimo da je naš duh naš um, volja i osjećanja. Ali to ne čini naš duh drugom osobom.

Da li biste povjerovali nekom ako vam kaže da je duh neke osobe drugo doslovno biće? Napokon, duh neke osobe može se uznemiriti, kao što Biblija opisuje da je bio slučaj sa duhom kralja Nebuhadnezara: *„...duh se moj uznemirio“* (Danilo 2:3). Isto iskustvo imao je Danilo: *„Meni se uznemirio duh.“* (Danilo 7:15) Osobni duh može govoriti i moliti: *„Jer ako se molim na drugom jeziku, moli se duh koji sam dobio, ali moj um je neplodan.“* (1. Korinćanima 14:14) Osobni duh se može radovati: *„I duh moj kliče Bogu.“* (Luka 1:47) Osobni duh može takođe služiti: *„Jer*

svjedok mi je Bog, kome u svom duhu služim...“ (Rimljanima 1:9)
Lični duh može imati mir ili nemir: „*Nisam imao mira u mom duhu jer nisam našao Tita...“ (2. Korinćanima 2:13)* Dakle, nalazimo da osobni duh ima um, volju i osjećanja. Da li stoga treba da zaključimo da osobni duh mora biti drugo doslovno biće?

Biblija pominje nekoliko tipova duhova. Tako nalazimo „zli duh“, „duh nijemog“, „nečisti duh“, „prljavi duh“, „ponizni duh“, „vrsni duh“, „dobri duh“, „slomljeni duh“, „povrijeđeni duh“, „vjerni duh“, „oholi duh“, itd. Svi ovi duhovi se razlikuju po pridjevu koji ih opisuje kao dobre, prljave, ponizne, itd.

Pošto je duh naš um, volja i osjećanja, grčka ili hebrejska riječ za „duh“ takođe se nekad prevodi kao „um“, što je normalno očekivati. Strongov rječnik kaže: dah, figurativno život, duh (uključujući njegov izraz i funkcije), um.

Ko je ili šta je Sveti Duh?

Prigovor koji se može uputiti na dosadašnje izlaganje je sledeći: „Ali to je različito sa Božjim Duhom.“ Međutim, Biblija otkriva da je princip u stvari isti.

David je pisao: „*Kuda da odem od duha tvoga, kuda da pobegnem od lica tvoga (od tvog prisustva)?“ (Psalam 139:7)* Ovdje David koristi hebrejski paralelizam da se izrazi. Misao se izražava na jedan način, a zatim pomoću komplementarne misli na drugi način. Njegova prva misao je: „Kuda da odem od tvog duha?“ A druga koja je ekvivalentna prvoj glasi: „kuda da pobegnem od lica tvoga?“ Dakle, David govori da je **Božji Duh jednak Božjoj prisutnosti**. Tako se Sveti Duh najbolje opisuje kao

Božja prisutnost i sila.

U davanju Svetog Duha Bog nam daje samog sebe. Tako je Sveti Duh „Njegov“ um, volja i osjećanja isto kao kod čovjeka. Biblija pokazuje da Božji ili Sveti Duh ima um, volju i osjećanja. Logično, Sveti Duh ima ličnost zato što Bog ima ličnost.

Međutim, dok je naš duh unutar nas, Božji Duh je na kvalitativno mnogo višem nivou, što znači da može djelovati onako kako naš ne može. Bog može poslati svog Duha bilo gdje.

Mi znamo da Bog Otac ima duh (Matej 10:20) i Njegov Duh naravno ne može biti ništa drugo sem Svet. Riječ „Sveti“ je takođe pridjev bilo na grčkom ili na našem jeziku. Tako „Sveti Duh“ nije ime, već *opis* Božjeg Duha. (Gramatički, pojam „pneuma hagion“ pravilno bi trebalo pisati malim početnim slovima, ali kad znamo da se radi o Božjem jedinstvenom duhu, takođe je ispravno obje riječi pisati velikim početnim slovima, kao što radimo u slučajevima kad se nešto smatra jedinim te vrste.)

Bog Otac i Njegov Sin Isus Hrist imaju različita imena i titule u Bibliji zato što su oni lična bića. Kad bi Sveti Duh bio lično biće kao Otac i Sin, zašto onda ne bi imao i vlastito ime? „Duh“ nije ime, on je to što jeste. „Sveti“ je samo pridjev koji opisuje Božjeg Duha, a drugi termini kao „Duh Božji“ isto nisu ime već označavaju šta Duh jeste. To je Duh Božji! Takođe je nazvan „Duhom vašeg Oca“, što opet samo govori šta je. Dakle, ako je Sveti Duh zaista personalno biće zašto onda nema lično ime?

Sada ćemo razmotriti stih u Rimljanima 11:34 gdje Pavle citira Isaiju 40:13. Mi znamo da je Pavle razumio da Duh Gospodnji takođe znači um našeg Gospoda. I naravno nečiji um nije različita osoba od njega ništa više nego je to duh, a to takođe

uključuje i Boga kao što Pavle otkriva. Dakle, još jednom nalazimo da je naš duh naš um, volja i osjećanja, što važi ne samo za ljude već i za Boga. Grčka riječ „pneuma“ je ekvivalentna hebrejskoj riječi „ruah“ koja se takođe naizmjenično prevodi kao „duh“ ili „um“ u različitim prevodima. U Bibliji Kralja Džejmsa, „ruah“ je preveden kao „um“ šest puta.

*„Ko usmjerava **Gospodnji Duh**? Ko ga kao savjetnik može nečemu poučiti?“ (Isaija 40:13)*

*„Jer ko je upoznao **Gospodnji um**, ko je njegov savjetnik?“ (Rimljanima 11:34)*

Kao što smo vidjeli u Svetom Pismu, Bog i Njegov Sin i sva živa bića imaju duh koji je ono što nam daje jedinstvenu ličnost sa našim umom, voljom i osjećanjima. Tako bi „Duh Božji“, da bi bio „doslovno biće“ kao što se pogrešno vjeruje, morao imati svoj vlastiti duh koji se razlikuje od Oca i Sina. Ali tada bi bili prinuđeni da vjerujemo u „duha Duhovog“, i ako Sveti Duh nema duh sam od sebe, onda nikako ne može imati odvojenu ličnost te otuda ni vlastiti um, volju i osjećanja!

Tako i Sveti Duh ima ličnost jer Bog je Osoba i ima ličnost. U davanju svog Svetog Duha Bog nam daje samog sebe. To nije drugo biće i nije neka bezlična sila. Božji Duh ima Božju ličnost. Isto je primjenljivo na činjenicu da je Duh božanski jer Bog je božansko biće. Podsjetimo se da je Bog duh (duhovno Biće) a ipak personalno biće. *„Bog je Duh, i oni koji mu služe obavezani su da mu služe u duhu i istini.“ (Jovan 4:24)*

Pavle poređuje duh čovječji sa Duhom Božjim, što stavlja tačku na ovu tezu:

„Jer ko od ljudi zna šta je u nekom čovjeku, osim duha

[pneuma] čovečijeg koji je u njemu? Isto tako, niko ne zna šta je u Bogu, osim Duha [pneuma] Božjeg.“ (1. Korinćanima 2:11)

Ovdje je duh čovječji poređen sa Duhom Božjim. Baš kao što čovjek ima duh, Bog takođe ima Duh na isti način, i Sveti Duh je dio Njega, spojen sa Njegovim mislima i osjećanjima isto kao kod čovjeka. U Efescima 4:30 stoji da je Sveti Duh „sveti Duh Božji“ i da ne žalostimo Njegovog Duha. Baš kao što se duh čovječji može ožalostiti tako može i Božji. I Pavle je konstatovao da nema razlike sa Bogom i Njegovim Duhom u tom pogledu. Božji Duh pripada Bogu, baš kao što naš duh pripada nama. Tako, kao što je Pavle rekao, Duh Božji zna misli Božje zato što je to Njegov Duh i otuda ima Njegov um, volju i osjećanja baš kao kod čovjeka. Ovdje se opet trebamo podsjetiti teksta iz jevanđelja po Marku u kojem stoji da „dan i čas“ Hristovog drugog dolaska ne zna apsolutno niko sem Bog Otac. Ako je tačno ovo što Pavle izjavljuje, i ako pretpostavimo da je Sveti Duh još jedna zasebna osoba, onda ni Isusova izjava u Marku nikako ne bi mogla biti tačna. Pavle je takođe otkrio u Rimljanima 11:34 da su duh i um u korelaciji. On dalje prikazuje ovaj odnos u Efescima 4:23 gdje poziva da se „*obnovimo u duhu uma svojega*“. Ovo je biblijska egzegeza, ali kazati da Sveti Duh ima um, volju i osjećanja te stoga mora biti doslovno i zasebno biće je nebiblijska pretpostavka i egzegeza. Pavle u 1. Korinćanima 2:11 pokazuje da je razlika u tome što je duh čovječiji u nama ali ne kaže to o Duhu Božjem pošto Bog može poslati svog Duha bilo gdje.

Pogledajte sledeće primjere kako se „Sveti Duh“ koristi u Bibliji. „*Kad se krstio, Isus odmah izađe iz vode, a nebesa se otvoriše i on ugleda Božijeg Duha kako silazi kao golub i spušta se na*

njega.“ (Matej 3:16) I u paralelnom stihu u Luci 3:22: „I Sveti Duh je sišao na njega u tjelesnom obliku kao golub.“ Ova dva paralelna stiha pokazuju da je Sveti Duh Duh Božji.

Evo još jednog jasnijeg primjera u Luci 12:11,12: „Kad vas dovedu na saslušanje i pred poglavarstva i vlasti, ne brinite se kako ćete se braniti ili šta ćete reći, jer će vas Sveti Duh u tom času poučiti šta treba da kažete.“ Zapazite isti izvještaj u Mateju i kako on naziva Svetog Duha: „A kad vas predaju, ne brinite se kako ćete i šta ćete reći jer će vam tog časa biti dato šta da govorite. Nećete, naimе, govoriti vi, **nego će u vama govoriti Duh vašega Oca.**“ (Matej 10:19,20) Isus ovdje naziva Sveti Duh „Duhom vašeg Oca“, tako da to nije drugo biće već Božji Duh, zbog čega se i zove Duh Božji. (Ne zove se „Bog Duh“.) Njegov Duh je naravno svet i zato se takođe naziva Sveti Duh.

Zato Sveti Duh ima sve karakteristike Oca budući da je Njegov Duh. Čijim Duhom je Isus pomazan na Njegovom krštenju? „Kad se krstio, Isus odmah izađe iz vode, a nebesa se otvoriše i on ugleda Božijeg Duha kako silazi kao golub i spušta se na njega.“ (Matej 3:16) Osim ovog simbola, Sveti Duh je prikazan u Bibliji i kroz druge simbole, kao što su ulje, voda, vjetar, vatra, itd. ali nikada kao osoba. Ako je zaista Sveti Duh bio prikazan kao osoba u obliku goluba (ptice), tada bi sam Bog kršio svoj Zakon koji govori protiv idolatrije. Silom čijeg Duha je Isus izgonio demone? „Ali, ako ja u Duhu Božjem istjerujem demone, onda vam je došlo Božije kraljevstvo.“ (Matej 12:28) Apostoli su činili mnoga čuda slično kao Isus što je radio silom čijeg Duha? „Govorim... o onome što je Hristos učinio preko mene... silom čuda i znakova, snagom Svetog Duha, tako da sam od Jerusalima pa

uokolo sve do Ilirika temeljno propovijedao dobru vijest o Hristu.“ (Rimljanima 15:18, 19) Sledeći stih nedvojbeno govori da je Sveti Duh Božji Duh: „Prema tome, ko to odbacuje, ne odbacuje čovjeka, nego Boga, koji vam daje svoj Sveti Duh.“ (1. Solunjanima 4:8) Čiji duh prebiva u nama? Da li druga osoba ili sam Bog preko svog Duha? „Po tome znamo da u Njemu stojimo, i On u nama, što nam je dao od Duha svog.“ (1. Jovanova 4:13) Postoji više od dvadeset pet stihova koji otkrivaju ovu jednostavnu istinu. Evo još jednog: „I ne žalostite Božji Sveti Duh, kojim ste zapečaćeni u dan otkupljenja.“ (Efescima 4:30)

Ako bi Sveti Duh bio zasebno biće koje prebiva u nama, tada bismo mogli govoriti o posjednutosti ili još jednom biću kojemu služimo kao prebivalište. To je okultizam.

Dok Sveto Pismo koristi termin „Duh Božji“, ono nikad ne koristi termin „Bog Duh“ jer je njegovo značenje netačno. Gramatička pravila kazuju nam da izraz „Bog Duh“ znači da je to Duh koji je Bog, dok „Duh Božji“ znači da je to Duh koji pripada Bogu. Kao što možemo vidjeti, postoje različita značenja a samo jedno može biti ispravno. Koje? Naravno ono koje se nalazi u Bibliji! Drugo dolazi iz paganizovane verzije crkvenog „hrišćanstva“. Dakle, zašto Biblija nikad ne koristi izraz „Bog Duh“? Zato što Božji Duh nije još jedan Bog! Ona koristi „Duh Božji“ jer je Sveti Duh Božji vlastiti Duh. To je logičan koncept. Nijedan iskreni hrišćanin nikad ne bi trebao da bude uhvaćen u upotrebi nebiblijskih termina kao „Bog Duh“ jer bi tako išao stopama antihrista. Termini kao „Božji Duh“, „Duh Božji“, „Duh Hristov“, „Moj Duh“, „Njegov Duh“ i „Sveti Duh“ su biblijski i ispravni. Isto tako, Sveto Pismo nam nikad ne govori da se „molimo“ ili

„obožavamo“ Duha. Rečeno nam je da se molimo „za“ (primanje) Duha, ali nikad Duhu.

Isto je primjenljivo na Hrista. Da li Biblija naziva Isusa „Bogom Sinom“ ili Ga naziva „Sinom Božjim“? Sveto Pismo u stvari uvijek naziva Isusa „Sinom Božjim“ sa dobrim razlogom, jer On upravo to i jeste.

Takođe valja spomenuti da se u Starom Savezu izraz „Sveti Duh“ koristi 3 puta, „Duh Božji“ 14 puta i „Duh Gospodnji“ 26 puta. Svi ovi izrazi su sinonimi. Jevrejski skolari koji su istraživali reference o Svetom Duhu u Starom Savezu nikad nisu definisali Svetog Duha kao nešto drugo sem prisutnosti i sile Božje.

Duh je takođe Božja prisutnost u čovjeku (Psalam 51:11; Efescima 4:30), ono što daje i održava život od Boga (Jov 33:4). „*Duh Gospoda Jahvea na meni je, jer me je Gospod pomazao da objavim dobru vijest krotkima.*“ (Isaija 61:1) Svoj Duh Bog daje kao posebnu podršku za službu objave Plana spasenja (Isaija 11:1,2; 42:1; Djela 10:38).

Djelovanje Duha Oca i Sina

Apostol Pavle kaže u Efescima 4:4 da postoji „jedan Duh“. Ali Biblija govori o „Duhu Božjem“ i „Duhu Hristovom“ što uključuje dva božanska bića. Ako Otac ima Sveti Duh, mora imati i Sin. Kako, dakle, postoji samo jedan Duh? Bog i Njegov Sin imaju dijeljeni Duh koji ih predstavlja gdje nisu lično prisutni.

Ali Biblija ni u ovom slučaju ne krši princip Izvora i Kanala.

„*Kad stigne utješitelj koga ću vam ja poslati od Oca, **Duh istine, koji izlazi od Oca, to će svjedočiti o meni.***“ (Jovan 15:26)

Otac je Izvor, a Isus Hrist Kanal Duha.

Tako je Sveti Duh um, sila, karakter i lično prisustvo samog života Božjeg koje Otac šalje nama kroz Njegovog Sina. Ili da postavimo to na drugi način kako bismo bili sigurni da je dovoljno jasno: Sveti Duh je prisutnost i sila Oca manifestovana kroz Isusa Hrista, Njegovog jednorodnog Sina. To nije odvojena osoba Božanstva koja se šalje, to je sami život Božji koji nam dolazi kroz Njegovog Sina.

„Ali pozvanima – i Judejcima i Grcima – Hrista, koji je Božja sila i Božja mudrost.“ (1. Korinćanima 1:24)

Sve što je Hrist primio On je naslijedio od svog Oca, uključujući svoj vlastiti život koji je samopostojeći jer je došao od Oca. *„Jer kao što Otac ima život u sebi, tako je i Sinu dao da ima život u sebi.“ (Jovan 5:26)*

Ali Hrist nije primio od Oca samo svoj život već i Duh Njegovog Oca. Tako su Otac i Sin jedno u Duhu, a taj Duh proističe od Oca i dolazi nam kroz Njegovog Sina. Zato Pavle poistovjećuje „Duh Božji“ sa „Duhom Hristovim“ jer je to isti Duh Dožji od Oca i Njegovog Sina Isusa Hrista. Tako nalazimo da je Sveti Duh isti Duh bilo da se dovodi u vezu sa Bogom ili Hristom. *„Ali vi niste u tijelu, nego u Duhu, ako **Božji Duh** zaista prebiva u vama. Ali ako neko nema **Hristov Duh**, taj nije Njegov.“ (Rimljanima 8:9)* Ovaj stih je više nego jasan dokaz u prilog toj tvrdnji.

Baveći se Svetim Duhom, Pavle kaže da je Hrist taj Duh: *„Gospod je Duh, a gdje je Gospodnji Duh, tamo je sloboda.“ (2. Korinćanima 3:17)*

Osim toga, dok je Pavle napisao u Efescima 4:4 da postoji samo jedan Duh, on nam opet govori u Galatima 4:6 da je taj

Duh Duh našeg Gospoda Isusa Hrista, koji je On primio od Njegovog Oca. Kad, dakle, primete Duha Božjeg, vi takođe primete Duh Njegovog Sina u svoja srca. Otac ne šalje drugu osobu. On je poslao Duh svog Sina. „*A pošto ste sinovi, **Bog je u naša srca poslao Duh svog Sina** koji viče: ‘Aba, Oče!’*“ (Galatima 4:6)

Tako kroz njihovog Svetog Duha i Otac i Sin dolaze da se nastane u nama. „*Isus mu je odgovorio: ‘Ako me neko voli, držaće moje riječi, i moj Otac će ga voljeti, i doći ćemo k njemu i prebivaćemo s njim.’*“ (Jovan 14:23)

I pošto su Oni jedno u Duhu to nam omogućava pristup Ocu kroz Hrista našeg Posrednika. „*Jer kroz njega [Hrista] i jedni i drugi imamo pristup Ocu u jednom Duhu.*“ (Efescima 2:18)

„*Isus mu odgovori: ‘Ja sam put i istina i život. Niko ne dolazi k Ocu osim kroz mene.’*“ (Jovan 14:6)

Putem Svetog Duha Hrist živi u nama, što nam takođe daje pristup Ocu. „*Sa Hristom se razapeh. Ne živim više ja, nego Hristos živi u meni.*“ (Galatima 2:20)

Duh Hristov je naš Utješitelj („parakletos“ na grčkom), što takođe znači „pomoćnik“, kako i stoji u nekim prevodima. „*Jer znam da će to dovesti do spasenja posredstvom vaših molitvi i **pomoću Duha Isusa Hrista.***“ (Filipljanima 1:19)

I pošto je Sveti Duh Utješitelj i Duh istine, ako Otac i Sin nisu isti u Duhu, tada Hrist ne bi mogao biti Utješitelj i Duh istine. To je moguće samo dijeljenjem istog Duha, što je potpuno logično.

Ovo nam veoma pomaže da shvatimo kako funkcioniše Božji Plan spasenja, da zahvaljujući toj Božjoj i Hristovoj inicijativi u korist čovječanstva, svi ljudi imaju život tj. cijelo

čovječanstvo se nalazi pod opštom Božjom blagodaću (vidi: Rimljanima 5:18), što nam svakom pojedinačno daje šansu da se pomirimo s Bogom i prihvatimo Njegovu spasonosnu blagodat (Rimljanima 3:23,24; 5:19; 1. Korinćanima 12:13; Efescima 2:8)!

Hrist je takođe govorio preko svih proroka. „*Ispitujući u kakvo ili u koje vrijeme **javljaše Duh Hristov u njima**, unaprijed svjedočeći za Hristove muke i za slavu koja će uslijediti.*“ (1. Petrova 1:11)

Hrist je uvijek bio sudionik Duha Božjeg pošto je On porođeni od Oca prije nego je sve stvoreno. Kad se Isus utjelovio prije 2000 godina, On je imao taj isti Sveti Duh Božji od začeca i kroz cijelo Njegovo zemaljsko putovanje kao Sina čovječjeg. Nakon Njegovog uskrsenja i uznesenja na Nebo, On je poslao „drugog Utješitelja“ na zemlju da ispuni silom svoj narod do kraja vremena, koje je On sam u formi Duha. To je jedini način na koji se može doslovno ispuniti Hristovo obećanje zapisano u jevanđelju po Mateju 28:20: „*I evo, ja sam uvijek sa vama, sve do svršetka ovog doba.*“

Samo Otac i Sin mogu biti prisutni izvan svog obličja kroz tvorevinu. Njihov Sveti Duh je način na koji su sveprisutni dok su istovremeno fizički prisutni u Nebeskoj Svetinji.

„*Tako je i napisano: Prvi čovjek, Adam, postao je živa duša, **poslednji Adam u duhu koji daje život**. Ali prvo nije duhovno, nego tjelesno, pa onda duhovno. Prvi čovjek je od zemlje i zemaljski, a drugi čovjek je Gospod sa nebesa.*“ (1. Korinćanima 15:45-47)

Ovdje apostol Pavle govori o dva Adama. Prvi Adam bio je prvi stvoreni čovjek na zemlji koji je sagriješio jedući zabranjeni

plod. Drugi (poslednji) Adam je Hrist koji je došao da nas iskupi. Zapazite da Pavle kaže je On taj koji „u duhu daje život“ ili „oživljava“. Ovo je još jedna važna stvar o Hristu. Ne samo Njegov zemaljski ljudski život, već takođe ono što se događa posle. U 46. stihu Pavle pojašnjava da je prvo došlo prirodno a onda duhovno. To je upravo ono što se dogodilo sa Isusom. On je prvo došao na zemlju kao čovjek, služio i uznio se na Nebesa, a zatim se na Pedesetnici vratio natrag u Duhu sa moćnom silom! Oba puta on je podučavao i posvećivao svoj narod, što čini i danas. Tako je Sveti Duh Boga Oca takođe i Duh Hristov, što Pavle potvrđuje u 47. stihu. Dakle, „Gospod sa Nebesa“ u 47. stihu je „Duh koji oživljava“ iz 45. stiha. Ne može biti jasnije. Duh Božji i Hristov se može nazvati trećim entitetom ili preciznije „agentom“ (posrednikom) Božanstva, ali to nije ništa više zasebno ili drugo biće negoli je naš duh. Međutim, Duh Oca i Sina kao božanskih bića može nešto što naš duh ne može. On može biti prisutan bilo gdje kroz cijeli univerzum izvan Njihovog obliča tj. fizičke prisutnosti. Na taj način Oni takođe mogu ući putem prihvatanja spasonosne blagodati u srca pokajanih vjernika, što predstavlja proces posvećenja Svetim Duhom. Sveti Duh je sam život Božji koji dolazi od Oca i dijeli se preko Sina. To je lično prisustvo Oca i Sina koje nam je dato. Oni koji su sudionici ove božanske prisutnosti i sile mogu biti preobraženi u umu i karakteru u obličje Njegovog Sina i jednog dana lično upoznati čudnog Boga ljubavi.

Evo još jednog biblijskog primjera: „*A Petar je rekao: ‘Ananija, zašto te je Sotona naveo da slažeš Svetom Duhu i potajno zadržiš dio novca dobijenog od prodaje zemlje? Zar nije ona bila*

tvoja i prije nego što si je prodao? A kad si je prodao, zar nisi mogao s tim novcem raditi šta si htio? Zašto si u svom srcu naumio učiniti tako nešto? Nisi slagao ljudima, već Bogu.“ (Djela 5:3,4)

Petar kaže da je laganje Duhu Božjem laganje samom Bogu zato što je to Njegov Duh. Duh ima svog sopstvenika, kao što smo prethodno jasno vidjeli. Dakle, ako lažete Svetom Duhu, vi ste lagali Bogu, ne nekom drugom! Božji duh je otkrio Petru da je Ananija lagao tako da tu nije bila u pitanju „obična“ laž čovjeka čovjeku već laganje Bogu jer je sam Bog preko svog Duha razotkrio laž, što Petar sam po sebi ne bi mogao, makar ne odmah. Kao što je Pavle kazao: „*niko ne zna misli Božje osim Duha Božjeg.*“ (1. Korinćanima 2:11) Ananije je lagao Božjem Duhu koji je bio u Petru, što je isto kao i laganje samom Svemoćućem Bogu jer je to Njegov Duh.

Biblija dokazuje da Sveti Duh nije zasebno biće

Ko je Sveti Duh u kontekstu Isusovog rođenja?

Matej 1:18 kaže za Mariju da se „*pokazalo se da je začela od Svetoga Duha.*“ Ako je Sveti Duh oplodio Mariju, a Sveti Duh je zasebno biće, tada bi Sveti Duh morao biti otac Hristov. Biblija, pak, kaže da je Bog Otac i otac Hristov. Kako to može biti? Prosto jer Sveti Duh nije još jedan bog zvani „bog duh“ već „Duh OD Boga“ ili „Duh OD Oca“, baš kao što stoji u Bibliji.

Biblija takođe koristi zamjenicu za srednji rod za Svetog Duha, što nikad nije slučaj u odnosu na Boga ili Hrista. U Biblijama na engleskom jeziku koristi se zamjenica „it“ tako da je lako napraviti tu razliku. Ali na našem jeziku po pravilima gramatike

zamjenica za Svetog Duha bi bila „on“, iako se tu treće lice jednine ne odnosi na stvarnu osobu. Ako u vašoj Bibliji u jevanđelju po Jovanu 14. i 15. glava vidite da se koristi zamjenica „on“ za „Utješitelja“, jako je važno da znate da to ne postoji u originalnom grčkom tekstu. Osim toga, „Parakletos“ na grčkom, u originalnom značenju „pozvan na nečiju stranu“, je riječ koja u novosaveznim tekstovima stoji u *pasivnom obliku* (Jovan 14:16,26; 15:26; 16:7). U aktivnom obliku (parakletor) ova riječ se nalazi u knjizi o Jovu 16:2 jer se odnosi na konkretnu osobu (Septuaginta). To je dodatni gramatički dokaz da je apostol Jovan dobro znao da „Utješitelj“ nije zasebna ličnost.

U 1. Jovanovoj 1:3 trebalo da stoji da je „*naša zajednica s Ocem i sa Sinom Njegovim Isusom Hristom*“, ne i sa Svetim Duhom. Zašto? Jer Sveti Duh nije doslovno biće već Duh Božji. Tako je naša zajednica samo sa Ocem i Sinom koji su doslovna bića. Isto je primjenljivo na 1. Jovanovu 2:22,23 gdje Jovan ne govori ništa o poricanju Svetog Duha iz istog razloga.

Isto potvrđuje sam Isus: „*A ovo je život vječni: da upoznaju tebe jedinog istinitog Boga i Isusa Hrista koga si poslao.*“ (Jovan 17:3) Sa Duhom se očito ne možemo upoznati kao sa ličnošću.

Ako je Sveti Duh doslovno biće, on bi takođe trebao da je vidio Oca ali Biblija opet kaže „ne“. „*To ne znači da je iko vidio Oca, osim onoga koji je od Boga, on je vidio Oca.*“ (Jovan 6:46) Kako Sveti Duh može biti doslovno biće a da nije naveden kao onaj ko je vidio Oca? Jednostavno zato što nije doslovno biće već Božji vlastiti Duh.

Luka je pisao da niko ne zna ko su Otac i Sin osim njih međusobno. To bukvalno znači da je nemoguće da je Sveti Duh

doslovno biće koje bi moralo biti u stanju da otkrije Oca i Sina da jeste ali nije. „Sve mi je predao moj Otac. Niko ne zna ko je Sin, osim Oca, i niko ne zna ko je Otac, osim Sina i onoga kome Sin hoće da ga otkrije.“ (Luka 10:22)

Pavle je pisao da postoji „jedan Bog, i jedan posrednik između Boga i ljudi, čovjek, Hristos Isus.“ (1. Timoteju 2:5) Ali kako Hrist može biti naš Posrednik kad se On vratio Ocu? Zato što je Sveti Duh Duh Božji i takođe Duh Hristov pa je Isus mogao kazati: „I evo, ja sam uvijek sa vama, sve do svršetka ovog doba.“ (Matej 28:20) Ako je Sveti Duh Duh Hristov nemamo problem, ali ako je Sveti Duh drugo biće imali bismo dva posrednika između Boga i ljudi, što bi obezvrijedilo Pavlovu eksplicitnu izjavu i mnoge druge biblijske tekstove. Na primjer, 1. Jovanova 2:1 konstatuje da je Isus naš Zastupnik a u Jovanu 14:26 stoji da je Sveti Duh Utješitelj. Grčka riječ za „utješitelja“ i „zastupnika“ u ovim stihovima je „parakletos“, što znači „posrednik“, „mediator“, „utješitelj“ ili „advokat“. Tako ili imamo dva posrednika između nas i Oca, što je kontradiktorno 1. Timoteju 2:5, ili je Sveti Duh Duh Hristov. Ako je Sveti Duh drugo biće onda je 1. Timoteju 2:5 laž. Ili je Sveti Duh Duh Hristov i cijelo Pismo je u harmoniji.

Biblija govori o prestolu Oca i Njegovog Sina, ali presto Svetog Duha se nikad ne pominje. Zašto? Zato što je to Njihov Duh a ne još jedna ličnost ili drugi Bog.

Postavimo sebi ova jednostavna pitanja:

- Zašto Otac nikad ne govori Svetom Duhu?
- Zašto Isus nikad ne govori Svetom Duhu?
- Zašto Sveti Duh nikad ne govori Isusu?

- Zašto Sveti Duh nikad ne govori Ocu?

Međutim, uvijek iznova kroz cijelu Bibliju nalazimo da Otac govori svom Sinu, i Isus se obraća Njegovom Ocu mnogo puta kroz Bibliju. Kako onda Sveti Duh može biti zasebno biće kad se nikad ne obraća Ocu i Sinu?

Apostoli u pozdravima u svojim poslanicama **uvijek pominju samo dvije Ličnosti**: Boga Oca i Gospoda Isusa Hrista (Rimljanima 1:7; 1. Korinćanima 1:3; 2. Korinćanima 1:2; Galatima 1:3; Efescima 1:2; Filipljanima 1:2; Kološanima 1:2; 1. Solunjanima 1:1; 2. Solunjanima 1:2; 1. Timoteju 1:2; 2. Timoteju 1:2; Titu 1:4; Filimonu 1:3; 2. Petrova 1:2; 2. Jovanova 1:3).

Tako Biblija otkriva sledeće: Postoje samo dva božanska bića i naša zajednica nije sa Svetim Duhom, već samo sa Ocem i Sinom, mi trebamo poznavati samo Oca i Sina za vječni život, Sveti Duh nije vidio Oca, samo Sin, Sveti Duh ne može otkriti Oca i Sina, samo oni mogu. Naš jedini posrednik je Sveti Duh Hristov a ne Sveti Duh kao drugo biće, Sveti Duh se nikad ne obraća Ocu i Sinu i oni se nikad ne obraćaju Svetom Duhu, nikad nam nije rečeno da se molimo ili obožavamo Svetog Duha i Sveti Duh nikad nije uključen u nekim pozdravima.

Ko je Utješitelj?

„A utješitelj, Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje ime, poučice vas svemu i podsjetice vas na sve što sam vam govorio.“ (Jovan 14:26)

Kao što smo već napomenuli, u tekstovima koji govore o „Utješitelju“ (Svetom Duhu) nigdje se u originalnom grčkom

tekstu ne nalazi zamjenica „on“. Na našem ili na grčkom jeziku zbog gramatičkih pravila, zamjenica bi bila „on“, na hebrejskom „ona“ (ženski rod), dok se u engleskom jeziku koristi srednji rod („to“ ili „ono“). Ali ono što mnogi propuštaju da shvate je da gramatički rod ne mora da ima ikakve veze sa polom ili, u ovom slučaju, sa doslovnom osobom. Jezici koji potiču od latinskog kao grčki, španski, francuski, itd., imaju specifičan rod za svaku imenicu koji se ne mijenja. Tako svaki objekat bilo živi ili neživi se određuje kao muški, ženski ili srednji rod u svakom od ovih jezika. Ali rod često nema veze s tim da li je objekat zaista muški ili ženski.

Grčka riječ za Utješitelja je „paraklētōs“ za koju Strongov rječnik kaže da znači „posrednik, advokat, utješitelj“. Tajerov rječnik je prevodi na ovaj način: „onaj koji zastupa (brani) slučaj drugog pred sudijom, branilac, savjetnik za odbranu, pravni pomoćnik, advokat“. Ko je, dakle, naš advokat i utješitelj? Ko je jedini posrednik između Boga i ljudi? Ne može biti greške ili zabune jer Jovan kaže: *„Dječice moja, ovo vam pišem da ne biste počinili kakav grijeh. Ali ako neko i počini grijeh, kod Oca imamo zastupnika [Utješitelja, Parakletosa] – Isusa Hrista, pravednika.“* (1. Jovanova 2:1) Zapazite da je ovdje za „zastupnik“ ista grčka riječ „parakletos“ koju koristi isti pisac u Jovanu 14:16,26; 15:26; 16:7 za Utješitelja ali je ovdje prevedena kao „zastupnik“ (advokat). Tako Jovan kaže da je naš advokat i utješitelj „Isus Hrist pravednik“. Šta je Pavle rekao Timoteju o posredniku ili advokatu između Boga i ljudi? *„Jer jedan je Bog, i jedan je posrednik između Boga i ljudi, čovjek, Hristos Isus.“* (1. Timoteju 2:5)

Jovan 14:16: *„I ja ću zamoliti Oca i on će vam dati drugog*

utješitelja (parakletosa) da bude s vama uvijek.“

Jovan 14:26: „A utješitelj (parakletos), Duh Sveti, koga će O-tac poslati u moje ime...“

Jovan 16:7: „Jer ako ne odem, utješitelj (parakletos) neće doći k vama, ali ako odem, poslaću ga k vama.“

1. Jovanova 2:1: „Ali ako neko i počini grijeh, kod Oca imamo zastupnika (parakletosa) – Isusa Hrista, pravednika.“

Jovan 14:16-28 kazuje nam mnogo puta ko je Utješitelj, ali momenat kad Isus kaže „drugi Utješitelj“ mnoge zaslijepi za činjenicu da On ukazuje na sopstvenu službu preko Svetog Duha, uprkos jasnim riječima koje slijede. Grčka riječ „allos“ znači „drugi iste vrste“ ili drugi iste vrste kao Hrist. Isus je bio prisutan sa svojim učenicima u fizičkoj formi ali nakon Njegovog uznesenja On dolazi u drugoj formi, tj. putem Svetog Duha. Otuda je „drugi“ Njegov Duh. Pošto Hristov Duh može funkcionisati nezavisno od Njegovog ličnog prisustva, prikladno je reći za Njegovog Duha „drugi“. I zato što je to Njegov Duh, on (Duh) je „drugi“ iste vrste. Da je Utješitelj neko ili nešto drugo, Jovan bi morao upotrijebiti riječ „heteros“ u značenju „drugi različite ili slične vrste“. Jednostavno za shvatiti jednom kad znate. Većina takođe propušta da zapazi da je Isus često govorio o sebi u trećem licu kao što je slučaj i u ovom pasusu (vidi Jovan 17:1-3).

Vajnsov rječnik ukazuje da je riječ „Utješitelj“ jevrejskom narodu označavala Mesiju. „A-5, imenica, 3875, parakletos – *dosl. ‘pozvan na nečiju stranu’, tj. da pomogne nekome primarno je glagolski pridjev i sugerise sposobnost ili prilagodljivost za pružanje pomoći. Koristila se na sudu da označi pravnog pomoćnika, savjetnika za odbranu, advokata; zatim, generalno, onog koji*

brani slučaj drugoga, posrednika, advokata kao u 1. Jovanovoj 2:1 za Gospoda Isusa. U najširem smislu, ona označava ‘pomoćnika, tješitelja’. Hrist je to bio Njegovim učenicima putem implikacije Njegovog izraza ‘drugi (alos, ‘drugi iste vrste,’ ne heteros, ‘različiti’) Utješitelj’, kad govori o Svetom Duhu, Jovan 14:16. U Jovanu 14:26, Jovanu 15:26, Jovanu 16:7 On ga naziva ‘Utješiteljem’. ‘Utješitelj’ ili ‘Tješitelj’ korespondira sa imenom ‘Menahem’ koje su Jevreji dali Mesiji.⁶

Evo čitavog pasusa. Jovan 14:6, 16-23: „16 Isus mu odgovori: ‘Ja sam put i istina i život. Niko ne dolazi k Ocu osim kroz mene. I ja ću zamoliti Oca i on će vam dati drugog [alos] utješitelja [parakletos] da bude s vama uvijek, 17 Duha istine, koga svijet ne može primiti, jer ga ne vidi i ne poznaje. A vi ga poznajete, jer stoji i biće u vama. 18 Neću vas ostaviti kao siročiće. Doći ću k vama. 19 Još malo i svijet me više neće vidjeti, ali vi ćete me vidjeti, jer ja živim, a i vi ćete živjeti. U taj dan ćete spoznati da sam ja u Ocu svom, i vi u meni, i ja u vama. 21 Ko ima moja uputstva i drži ih, taj me voli. A ko voli mene, njega će voljeti moj Otac, i ja ću ga voleti i objaviću mu se.’ 22 Na to mu je Juda, ali ne Iskariotski, rekao: ‘Gospode, kako to da namjeravaš da se objaviš nama, a ne svijetu?’ 23 Isus mu je odgovorio: ‘Ako me neko voli, držaće moje riječi, i moj Otac će ga voljeti, i doći ćemo k njemu i prebivaćemo s njim.’“

U 16. stihu Isus kaže da će poslati „drugog“ Utješitelja ali ne ostavlja sumnje na koga je mislio u 18. stihu. Na nedvojben način On kaže: „Neću vas ostaviti kao siročiće (neutješne). Doći ću k

---

⁶ W.E. Vine’s M.A., Expository Dictionary of New Testament Words, 1940. Str. | 144

vama.“ Ovaj „drugi Utješitelj“ je niko drugi do sam Hrist u drugoj formi (duhovnoj formi). On se ne vidi (fizički) kao kad je bio na zemlji. On se uklonio iz domena čula vida, ali je i dalje s nama u Duhu. Na Utješitelja se ukazuje kao na Duha istine u 17. stihu, što je prvi put da Hrist otkriva da ukazuje na sebe u ovom pasusu. Deset redaka ranije Isus kaže: „Ja sam istina“ (6. stih) i On je svojim Duhom „Duh istine“. U 17. stihu takođe vidimo da je Utješitelj neko koga svijet ne može primiti jer Ga ne poznaje. Ali Hrist kaže svojim učenicima da ga oni poznaju jer On prebiva sa njima. Jedini koji je sa njima je Hrist. U 19. stihu Hrist kaže da još malo i svijet Ga neće vidjeti, ukazujući na svoju smrt i uskršenje, pa tako u 18. i 19. stihu On u nastavku kaže da iako odlazi, neće ih ostaviti neutješne i da će im se vratiti. Tako su učenici znali da je Hrist taj koji im se vraća kao njihov Utješitelj ali nisu razumjeli kako. I zatim je Juda, ne Iskariotski, pitao Isusa kako će se manifestovati kao Utješitelj njima a ne svijetu (22. stih)? Kako su učenici shvatili „drugog Utješitelja“? Da li su oni razumjeli da je Hrist govorio o nekom drugom? Ne! Ovaj Juda je savršeno shvatio da je Hrist taj koji im se vraća a ne neko drugi. Zapazite da njegovo pitanje ne počinje sa „ko“ nego sa „kako“. Tako se Juda nije pitao „ko“ već „kako“ će se Hrist manifestovati kao njihov Utješitelj. Odgovor je: Njegovim Duhom što je bilo nešto što oni nisu shvatali.

U Jovanu 16:7 Isus kaže: „Govorim vam istinu: Za vaše je dobro što ja odlazim. Jer ako ne odem, utješitelj neće doći k vama, ali ako odem, poslaću ga k vama.“ Kako to da Utješitelj koji im je trebao biti poslat boravi s njima u Jovanu 14. glava? U Jovanu 7:39 nalazimo: „A rekao je to za Duh koji je trebalo da prime oni

koji vjeruju u njega. Tada, naime, Duh još nije bio dat, jer Isus još nije bio proslavljen.“ Ako je Sveti Duh drugo biće, ne bi zavisio od Hristovog povratka Ocu i Njegovog proslavljanja prije nego bude dat. Sveti Duh nije mogao biti dat dok se Hrist ne proslavi i tako se Hrist vraća u drugoj formi (kao drugi), to jest putem svog Svetog Duha. Obratite pažnju na dio teksta u Jovanu 14:23: „i doći ćemo k njemu i prebivaćemo s njim.“ To jest, i Otac i Sin kroz njihovog Svetog Duha. Ne šalje nam se odvojena osoba Božanstva, već sami život od Boga nam dolazi kroz Njegovog Sina Isusa Hrista. Ko je kvalifikovaniji da nas utješi od nekog ko je živio i stradao kao jedan od nas i zna kako je biti kušan? Kako je dragocjeno imati i Oca i Sina. Oni koji ne shvataju ovo propuštaju mnoge blagoslove.

Slijedi nastavak ovog pasusa gdje ćete zapaziti da Hrist opet govori da je On taj koji im se vraća.

Jovan 14:27-29: „Mir vam ostavljam, mir svoj dajem vam. Ja vam ga ne dajem onako kako ga svijet daje. Neka se vaše srce ne uznemiruje i neka se ne boji. Čuli ste da sam vam rekao: ‘Odlazim i vratiću se k vama.’ Ako me volite, radovaćete se što odlazim k Ocu, jer je Otac veći od mene. Sada vam to govorim, prije nego što se dogodi, da biste vjerovali kad se dogodi.“ Isus ne samo što je rekao da se vraća, već u Mateju 28:20 nakon svog uskrsenja definitivno potvrdio na šta je mislio: „I evo, ja sam uvijek sa vama, sve do svršetka ovog doba.“ Kakve divne riječi od Utješitelja! Isus je rekao: ne uznemiravajte se i ne plašite se što Ja odlazim, vratiću se da budem s vama sve do kraja ovog doba. Ali kako će Hrist biti s nama i tješiti nas do kraja ovog doba kad se vaznio k svom Ocu gdje će i ostati sve do Drugog dolaska? Vrativši se kao drugi

iste vrste, tj. kroz Svetog Duha kao našeg Utješitelja!

Obratite pažnju koliko puta hrišćani propuštaju da uvide da Isus govori da će On biti Utješitelj zato što pogrešno shvataju šta je Isus mislio kad je rekao „drugi Utješitelj“.

Jovan 14:17: „*Duha istine [Isus je istina i svojim Duhom On je Duh istine], koga svijet ne može primiti, jer ga ne vidi i ne poznaje. A vi ga poznajete, jer stoji [Hrist je jedini među njima] i biće u vama [Njegovim Duhom kao Utješitelj].*“

Jovan 14:18: „*Neću [Ja, Isus] vas ostaviti kao siročiće. Doći ću k vama.*“

Jovan 14:20: „*U taj dan ćete spoznati da sam ja u Ocu svom, i vi u meni, i ja u vama [svojim Duhom kao Utješitelj].*“

Jovan 14:21: „*Ko ima moja uputstva i drži ih, taj me voli. A ko voli mene, njega će voljeti moj Otac, i ja ću ga voljeti i objaviću mu se [svojim Duhom kao Utješitelj].*“

Jovan 14:22: „*Na to mu je Juda, ali ne Iskariotski, rekao: ‘Gospode, kako to da namjeravaš da se objaviš nama [kao Utješitelj], a ne svijetu?’*“

Jovan 14:23: „*Isus mu je odgovorio: ‘Ako me neko voli, držaće moje riječi, i moj Otac će ga voljeti, i doći ćemo [Isus i Njegov Otac] k njemu i prebivaćemo s njim.’*“

Jovan 14:28: „*Čuli ste da sam vam rekao: ‘Odlazim [Ja, Isus] i vratiću se k vama.’ [svojim Duhom kao Utješitelj].*“

Hrist ne bi mogao biti na svim mjestima i sa svakim u isto vrijeme u ljudskom obličju, ali kroz Duha, On može biti sa svima kao njihov Utješitelj. Tako Hrist dolazi kao naš Utješitelj kroz Svetog Duha, koji nam šalje, i kad primimo Sveti Duh, mi primamo i Duh od Oca, i kroz Duha, Njegovog Sina takođe

(Rimljanima 8:9-11).

Sada bi trebalo da je vrlo jasno da je Hrist naš Utješitelj koji se takođe naziva Duhom istine. I radi daljeg pojašnjenja, evo četiri načina koje Sveto Pismo otkriva da je Hrist Duh istine.

1) Jovan 14:16,17,26; 15:26 otkriva da je Utješitelj Duh istine a Utješitelj je Hrist. „*Neću vas ostaviti kao siročiće. Doći ću k vama.*“ (Jovan 14:18)

2) Jovan 14:16 kaže da je Isus istina i putem Njegovog Duha On je Duh istine. „*Isus mu odgovori: ‘Ja sam put i istina i život.’*“ (Jovan 14:6)

3) Duh istine ne govori od sebe; Njegov Otac mu kazuje šta će govoriti (vidi: Jovan 8:28; 12:49; 14:10, 24 i 16:13).

4) Duh istine takođe nam pokazuje ono što dolazi. U Otkrivenju 1:1 stoji da Isus Hrist otkriva ono što mu daje Njegov Otac.

Jovan 16:13: „*Ali kad dođe Duh istine, uputiće vas u svu istinu, jer neće govoriti sam od sebe, nego će govoriti ono što čuje i objaviće vam ono što dolazi.*“

Zapazite u Jovanu 16:13 da Duh istine (Hrist) ne govori sam od sebe već što čuje od nekog drugog. U stihovima koji slijede nalazimo da je neko drugi Njegov Otac. Isus ne govori sam od sebe već ono što Ga Otac upućuje da kaže. I to ostaje isto kad se Hrist vrati kao naš Utješitelj i Duh istine. Čak ni svojim Duhom On ne govori sam od sebe već govori ono što čuje od svog Oca. Ovo opet potvrđuje veliki božanski princip o Ocu kao Izvoru svega i Sinu kao Kanalu svega.

Jovan 12:49: „*Jer ja nisam govorio sam od sebe, nego mi je Otac, koji me je poslao, dao nauk šta da kažem i šta da govorim.*“

Jovan 14:10: „*Ono što vam ja govorim ne govorim sam od*

sebe, nego Otac koji stoji u meni čini svoja djela.“

Jovan 14:24: *„Ko me ne voli, ne drži moje riječi, a riječ koju slušate nije moja, nego je od Oca koji me je poslao.“*

Jovan 8:28: *„Zato je Isus rekao: ‘Kad jednom podignete Sina čovječijeg, tada ćete znati da sam ja ono što kažem da jesam i da ništa ne činim sam od sebe, nego govorim onako kako me je Otac naučio.’“*

Duh istine takođe nam pokazuje ono što dolazi, a u Otkrivenju 1:1 nalazimo da je to Hrist. Baš kao što su riječi koje On govori od Njegovog Oca, tako nam On pokazuje i ono što dolazi. Otuda nalazimo da se sva Pisma slažu bez ikakve kontradikcije ili nedoslednosti kao što je uvijek slučaj sa istinom.

Otkrivenje 1:1: *„Otkrivenje Isusa Hrista, koje mu je dao Bog, da pokaže svojim slugama ono što će se uskoro dogoditi.“*

Na kraju ovog izlaganja, poslužićemo se i elementarnim rezonovanjem. Hrist je rekao da će *Otac u Njegovo ime poslati ili dati* Parakletosa koje je Sveti Duh. Kad bi Sveti Duh bio doslovno biće ili drugi Bog, zar sam ne bi znao šta da radi i zar bi bilo potrebe da ga šalje ili daje Otac? Otac može dati samo nešto što potiče od Njega samog. To je prosto. Osim toga, Parakletos se šalje ili daje „u Hristovo ime“. To znači da nosi osobine i karakter Hristov u posredničkom smislu. I dok Hrist doslovno posreduje za Njegov narod u Nebeskoj svetinji, Duh koji Bog šalje je zapravo Hristov Duh koji takođe obavlja djelo spasonosne blagodati pripremajući nas za Božje i Hristovo kraljevstvo!

6. Stvaranje

Biblijsko Stvaranje identifikuje Boga kao Stvoritelja koji je stvorio potpuno oformljeni i funkcionalni univerzum, planetu Zemlju i sav život na njoj za šest doslovnih dana, prije cca. 6.200 godina prema biblijskoj hronologiji. To je ključna postavka za razumijevanje ovog svijeta i Biblije kao jedinstvenog i nezamjenljivog izvora informacija. Stvaranje je direktna Božja akcija kojoj prethode inteligentni dizajn i namjera.

Dan prvi

„U početku stvori Bog nebesa i zemlju. Zemlja je postala bezlična i prazna, i tama je bila nad spoljašnjošću bezdana, a duh Božji treperio je nad površinom voda. I Bog reče: ‘Neka bude svjetlost.’ I nastala je svjetlost. Bog je vidio da je svjetlost dobra, i Bog je razdvojio svjetlost od tame. Bog je svjetlost nazvao dan, a tamu je nazvao noć. I bilo je večer i bilo je jutro – dan jedan.“ (Postanje 1:1-5)

Hebrejski pojam „bara“ znači „stvoriti nešto što nije postojalo“. Tvorac se služio svojom stvaralačkom silom, i **ne postoji apsolutno ništa** što On nije stvorio. „U početku bješe Riječ, i Riječ beše kod Boga, i Bog bješe Riječ... Sve je kroz Nju postalo, i bez Nje ništa nije postalo što je postalo.“ (Jovan 1:1-3)

Duh Božji je aktivna Božja stvaralačka sila i takođe Božja životodavna sila.

„Riječju Gospodnjom nebesa su stvorena, i duhom usta njegovih sva vojska njihova.“ (Psalam 33:6)

Bog stvara na samom početku **prostor** – nebesa (hebr. šamajim, množina) i u prostoru Zemlju u osnovnom, bezličnom i praznom stanju. Ovaj redosled je jako bitno uočiti, jer obrnuto ne bi bilo moguće. Zemlja je, dakle prva pozicionirana u prostoru univerzuma, što takođe znači da Tvorac za nju ima najvažniju svrhu. „*Nad prazninom on je sjever razastro, Zemlju je objesio ni na čem.*“ (Knjiga o Jovu 26:7)

Planeta Zemlja je kompletna bila prekrivena dubokim vodama (Biblija koristi termin „bezdan“) na početku prvog dana Stvaranja i prekrivala je potpuna tama – nijedno nebesko tijelo nije davalo svjetlost Zemlji. Vodena masa je bila od višestrukog značaja za stvaranje uslova za život na Zemlji.

Tvorac svojom Riječju – stvaralačkom silom – proizvodi svjetlost. Odvajanje svjetlosti od tame je prvi pokazatelj da je Zemlja okrugla (Jov 26:10; Isaija 40:22) i da rotira **proizvođački ciklus dan-noć**. Taj obrazac – dan od 24 sata u smjeni noćnog i dnevnog ciklusa – kao što vidimo, ustanovljen je odmah na početku Stvaranja. Ne postoji nikakva opcija da se radi o bilo kakvom drugom vremenskom periodu, jer na kraju svakog dana u izvještaju stoji „*i bilo je veče i bilo je jutro, dan...*“

Isto tako možemo zapaziti da se u izvještaju o Stvaranju daje perspektiva **posmatrača sa zemlje** jer *pisac zapravo objašnjava ono što mu je pokazano svojim riječima i na način kako sam razumije stvari*. Stoga izvještaj o Stvaranju ne sadrži precizne naučne podatke o mehanizmima stvaranja, niti mu je to cilj. Za povjerenje u Boga takvi detalji nisu potrebni čovjeku: „*Vjerom*

shvatamo da su eoni uređeni prema Božjoj objavi, tako da ono što se opaža ne proističe iz pojavnoga.“ (Jevrejima 11:3) Pisac ovdje ukazuje na neophodnost vjere da se pravilno shvati svijet u kojem živimo i da bez Božje objave nije moguća spoznaja istine samim posmatranjem onog što se vidi.

Dan drugi

„Zatim Bog reče: ‘Neka bude nebeska sfera između voda i neka se razdvoje vode od voda.’ Tada je Bog načinio nebesku sferu i razdvojio vode ispod atmosfere od voda iznad atmosfere. I bilo je tako. Bog je nebesku sferu nazvao nebesa. I bilo je večer i bilo je jutro – dan drugi.“ (Postanje 1:6-9)

Već drugog dana, Tvorac počinje da se bavi uređivanjem prvobitno stvorenog prostora i elemenata.

Hebrejski pojam „rakia“ uglavnom je preveden kao „nebeski svod“, što odgovara riječi „firmament“ u starim engleskim Biblijama. Pošto izraz „svod“ ostavlja pogrešan utisak na većinu čitalaca koji ga zamišljaju kao neku vrstu kupole, i koji jeste tehnički pogrešan, najprikladniji prevod je „sfera“. Najprije treba imati na umu da su stari prevodioci sa hebrejskog imali pogrešnu predstavu o modelu svijeta poznatu kao geocentrični sistem po kojem se u centru nalazi Zemlja dok ostala nebeska tijela kruže oko nje. Ovaj sistem svijeta razvili su starogrčki filozofi Aristotel i Ptolomej, a zahvaljujući crkvi održao se više od 15 vijekova. U svom Zborniku, Ptolomej je govorio je da su zvezde „zakačene“ na nebeskom svodu, da se Zemlja nalazi u njenom centru, a da Sunce i planete (tzv. lualice) kruže oko Zemlje.

Ovaj (pogrešan) pogled uočljiv je i u načinu na koji su se prevodioci Biblije odnosili prema „svodu“. Pažljiv čitalac će zapaziti da stari prevodi koriste predlog „na“ svodu (Postanje 1:15), umjesto predloga „u“ kako stoji u hebrejskom originalu. Očito je da su pod pojmom „svod“ podrazumijevali neku vrstu „kupole“ na kojoj su „načičkana“ ostala nebeska tijela.

Stoga moramo otkriti šta zapravo piše u originalu.

Postanje 1:6,7: „*Zatim Bog reče: Neka bude **rakia** između voda i neka se razdvoje vode od voda. Tada je Bog načinio **rakiu** i razdvojio vode ispod od voda iznad.*“

Iz ovog teksta ne možemo izvlačiti druge zaključke osim da je Bog razdvojio vode koje su prekrivale kompletnu Zemlju od voda iznad Zemlje (tako još ne znamo šta je zapravo „rakia“ na hebrejskom). Ali da bi Zemlja bila potpuno pod vodom (kao što se desilo i kasnije prilikom globalnog Potopa) ona svakako mora biti onakva kakvu znamo da jeste, dakle okrugla, sa svim fizičkim zakonima koje danas poznajemo.

U jednoj od najboljih međurednih Biblija, *Interlienar Scripture Analyser*, naći ćete da je pojam „rakia“ preveden kao „atmosfera“ u svim slučajevima. Međutim, to nije sasvim tačno. Kako znamo? Pogledajmo sledeći stih:

Postanje 1:8: „*Bog je **nebesku rakiu nazvao nebesa.***“

Dakle, **rakia** = **šamajim** (sfera = nebesa). Jako je važno da zapazimo da su **nebesa** u množini (šamajim na hebrejskom). Dakle, nije riječ samo o atmosferskom nebu koje okružuje našu planetu, već se **rakia** odnosi na sveukupni prostor, kako atmosferu tako i svemir. Takođe treba imati na umu da je Bog taj koji daje ovu definiciju. Drugim riječima, mogli su (i možda jesu) i

stari Jevreji (pogrešno) vjerovati u „svod“ ali to **nije definicija** koju je dao Bog u knjizi Postanja.

Iz izvještaja za četvrti dan Stvaranja ovo postaje sasvim očigledno:

Postanje 1:14-17: „*Zatim Bog reče: Neka **u nebeskoj sferi** budu izvori svjetlosti da dijele dan od noći, i da služe kao znakovi za posebna vremena, dane i godine. Neka svijetle **u nebeskoj sferi** i obasjavaju zemlju. I bilo je tako. Bog je načinio dva velika izvora svjetlosti, veći da upravlja danom i manji da upravlja noći, a uz to i zvijezde. Tako ih je Bog postavio **u nebeskoj sferi** da obasjavaju zemlju.*“

Vidjeli smo da je „šamajim“ množina, tako da ako uzmemo u obzir razumijevanje apostola Pavla, „šamajim“ čine atmosfersko nebo, međuzvjezdani svemirski prostor i „treće Nebo“ kao mjesto Božjeg prebivanja (vidi: 2. Korinćanima 12:2-4).

Logično je da se Božje prebivalište nalazi nezavisno od našeg univerzuma, jer je postojalo od vječnosti, **prije** stvaranja našeg univerzuma i Zemlje koje, prema biblijskoj hronologiji, datira prije nešto više od 6.200 godina. Vjerovatno najbolje objašnjenje o tome dao je poznati fizičar Robert Džentri koji smatra da Bog stvara univerzume sa određenim zakonima nebeske mehanike koje i mi dijelom poznajemo, a koji svi zajedno kruže oko Božjeg prestola (prebivališta). Drugi važan dokaz u ovom rezonovanju je to što u cijelom našem univerzumu (koliko je to nauci poznato) vlada Drugi zakon termodinamike kao posledica grijeha, i koji će biti na snazi sve do okončanja Plana spasenja (Rimljanima 8:19-23). Jasno je da ovaj zakon ne vlada na „Trećem nebu“ niti u ostalim nepalim svjetovima, stvorenim prije Zemlje. Kako

znamo da postoje druga inteligentna stvorena bića, osim čovjeka? Jer to stoji u Bibliji. U Knjizi o Jovu opisana je radost nebeskih bića prilikom Stvaranja Zemlje: „*Na čemu su uglavljena postolja njena, i ko joj je kamen ugaoni položio, dok su zvijezde jutarnje u veselju zajedno pjevale, i svi sinovi Božji klicali od radosti?*“ (Jov 38:6,7)

Atmosfera je bila neophodna za budući život na Zemlji, i u skladu sa znanjem koje nam je danas dostupno iz fizike i hemije, Tvorac je strukturirao elemente, razdvojivši vode u dva dijela: a) okeanske i podzemne vode; b) vode nad atmosferom.

Da nije riječ samo o atmosferskim vodama odnosno padavinama koje nastaju zbog kondenzovane i sublimirane vodene pare u vazduhu, ukazuju nekolike činjenice:

1) Do Potopa na Zemlji nije bilo atmosferskih padavina; vodena para se podizala sa zemlje i obezbjeđivala joj potrebnu vlažnost (vidi: Postanje 2:6).

2) Sveopšti potop prouzrokovan je obrušavanjem ogromnih količina vode iz atmosfere (koje očigledno nisu mogle biti kondenzovane u atmosferi) i provalom podzemnih voda (vidi: Postanje 7:11). U ovom tekstu nalazimo podatak da su se „*otvobile brane na nebesima*“, što očito znači da je uklonjen mehanizam koji je omogućavao zadržavanje „vode iznad atmosfere“. Mi ne znamo u kojem agregatnom stanju je bila ta voda, ali vrlo je izvjesno da se nalazila u gornjim slojevima ili iznad atmosfere, u protivnom ne bi se mogla obrušiti na zemlju. Ovaj vodeni omotač takođe je imao funkciju održavanja atmosfere čistom, nalik uslovima u hiperbaričnoj komori, i sprečavao štetna kosmička zračenja. Važno je uočiti, iako to nije tema ovog rada, da se sa

progresijom grijeha uvećava prokletstvo kroz pokretanje i uvećavanje različitih mehanizama propadanja.

3) Prisustvo ovog vodenog omotača omogućavalo je efekat staklene bašte na Zemlji sa ujednačenom klimom, bez smjene godišnjih doba i ekstremnih klimatskih promjena kakve se bilježe tek poslije Potopa (vidi: Post. 8:22). Takođe pojava duge kao novog i dotad neviđenog fenomena za čovjeka mogla je poslužiti kao znak saveza između Boga i ljudi da takvog sveopšteg potopa nikada više neće biti u budućnosti (vidi: Post. 9:12-17).

4) Odnos vodenih i kopnenih površina se značajno promijenio na uštrb ovih drugih nakon Potopa (veliki dio vodene mase „zarobljen“ je i u ledu na polovima).

Napokon, u zaključku drugog dana Stvaranja, možemo napomenuti da malu zbrku u razumijevanju hebrejskog pojma „rakia“ može činiti to što nema jasnog odvajanja između atmosferskog neba i svemirskog prostora ali, kao što je već rečeno, ova vizura je data iz ugla posmatrača sa Zemlje.

Dan treći

„Zatim Bog reče: ‘Neka se vode ispod nebesa sakupe na jedno mjesto i neka se pokaže kopno.’ I bilo je tako. Bog je kopno nazvao zemljom, a sakupljene vode nazvao je morima. I Bog je vidio da je to dobro. Zatim Bog reče: ‘Neka iz zemlje nikne trava, bilje koje nosi seme, plodno drveće koje po svojim vrstama na zemlji rađa plod u kome je njegovo sjeme.’ I bilo je tako. Zemlja je pustila iz sebe travu, bilje koje nosi sjeme po svojim vrstama i drveće koje rađa plod u kome je sjeme po njegovim vrstama. I Bog je vidio da

je to dobro. I bilo je večer i bilo je jutro – dan treći.“ (Post. 1:9-13)

Razdvajanje vodenih i kopnenih površina – konfiguracija tla – logičan je nastavak aktivnosti Tvorca na pripremi uslova za život. Adekvatnom konfiguracijom suve zemlje i velikih vodenih bazena napravljen je prvobitni odnos kopna i mora, uključujući i izvore slatke vode. To je bio preduslov za stvaranje kompletne vegetacije koja će koristiti tlo za dalji razvoj i održavanje života.

Trećeg dana Stvaranja po prvi put se pominje termin preveden kao „vrsta“, hebrejski „min“. Tačniji prevod bio bi „prototip“. Tvorac je u genetsku strukturu svakog prototipa stavio veliku mogućnost varijacija u zavisnosti od sredine u kojoj žive, ali i granicu unutar vrste koju varijacije ne mogu da pređu. To važi kako za biljni tako i za životinjski svijet.

Ovaj stvaralački čin vrlo vjerovatno uključuje i podmorsku vegetaciju. Izvještaj ukazuje da je sve bilje stvoreno tog istog dana u svom potpuno funkcionalnom obliku, što potvrđuje i tekst sa dodatnim detaljima iz 2. glave Postanja: „*Gospod Bog je zasadio vrt u Edenu, prema istoku, i tamo je smjestio čovjeka koga je oblikovao. Tako je Gospod Bog učinio da iz zemlje nikne raznovrsno drveće prijatno za gledanje i čiji je plod dobar za jelo, kao i drvo života usred vrta i drvo spoznanja dobra i zla.“ (Post. 2:8,9)* Ovaj tekst ukazuje da je i Edenski vrt, kao zasebna specijalno dizajnirana lokacija, vjerovatno bio pripremljen trećeg dana za čovjeka. Tvorac u svojoj ljubavi obezbjeđuje sve uslove za život svim svojim stvorenjima koja na taj način imaju mirno i prijatno iskustvo ulaska u život u za sve njih savršenom i adekvatnom ambijentu (za razliku od surovih trauma u nemogućim misijama „prelaznih formi“ i grčevite borbe za opstanak koju predlaže

teorija evolucije).

Dan četvrti

„Zatim Bog reče: ‘Neka u nebeskoj sferi budu izvori svjetlosti da dijele dan od noći, i da služe kao znakovi za posebna vremena, dane i godine. Neka svijetle u nebeskoj sferi i obasjavaju zemlju.’ I bilo je tako. Bog je načinio dva velika izvora svjetlosti, veći da upravlja danom i manji da upravlja noći, a uz to i zvijezde. Tako ih je Bog postavio u nebeskoj sferi da obasjavaju zemlju, i da upravljaju danom i noći i da dijele svjetlost od tame. I Bog je vidio da je to dobro. I bilo je večer i bilo je jutro – dan četvrti.“ (Postanje 1:14-19)

„Jer on reče, i postade; on uredi, i pokaza se.“ (Psalam 33:9)

Opis dat za četvrti dan Stvaranja dokazuje da je „sfera“ naučno ispravan i prikladan izraz koji se ne odnosi samo na Zemljinu atmosferu nego i na dalji svemirski prostor. Zapazimo da izvještaj konstatuje da je Bog načinio Sunce, Mjesec i zvijezde **u** nebeskoj sferi (ne **na**), dakle **u prostoru**“, što je naravno slučaj i sa Zemljom. Pravilo koje i ovdje uočavamo prilikom Stvaranja je da Tvorac **istog dana** čini elemente **potpuno funkcionalnim koji odmah počinju da ostvaruju svoju svrhu**. Međutim, mi ne znamo da li je Bog prvog dana stvorio sva nebeska tijela u nefunkcionalnom stanju pa ih uredio četvrtog dana, što se čini vrlo vjerovatnom pretpostavkom, imajući u vidu ustrojstvo univerzuma. Očito je **sve** stvoreno sa **prividnom starošću (potpuno funkcionalno)**, što kasnije, zbog pada u grijeh, zbog kršenja **primarnog moralnog i duhovnog zakona i poretka života**, te

pokretanja mehanizama propadanja i destrukcije u kompletnoj tvorevini kao što je univerzalni Drugi zakon termodinamike, stvara problem oko datiranja i uopšte razumijevanja starosti Zemlje i materije. Da se nije dogodio Pad u grijeh i izazvao destruktivne procese, starenje i propadanje materije takođe se ne bi javljalo kao problem.

Zašto se u izvještaju pominju samo ova nebeska tijela? Razlog je to što imaju direktni uticaj na našu planetu koji je dvojak. Ona su: 1) izvori svjetlosti koja dopire do Zemlje i ima uticaj na zemlju i život na njoj; 2) regulatori ciklusa smjene dana i noći; 2) regulatori sistema računanja i određivanja vremena.

Pomenuta nebeska tijela klasirana su prema količini svjetlosti koju emituju ka Zemlji. Da bi smjena osvijetljenog (dnevnog) i tamnog (noćnog) područja na Zemlji bila moguća kakvu poznajemo i danas kroz ustanovljenu podjelu na 24 vremenske zone po vremenskim pojasima (zonama) širine 15° ($24 \times 15 = 360$ stepeni), jasno je da je naša planeta okrugla⁷ i da rotira kao svako drugo nebesko tijelo.

Hronologija (grč. *hronos* = vrijeme i *logos* = nauka) je nauka koja se bavi vremenom i računanjem vremena. Teoretska (matematička, astronomska) hronologija bavi se osnovnim vremenskim mjernim jedinicama (dan, mjesec, godina), koje se izvode iz periodičnih kretanja nebeskih tijela, uglavnom Zemlje, Mjeseca i Sunca.

---

⁷ Nebesko tijelo u obliku lopte pored brojnih vrlo praktičnih prednosti koje se uklapaju u zakone nebeske mehanike (rotacija, revolucija, gravitacija...) takođe ima i najveću prednost u veličini korisne površine. Racionalnost i Božja logika uočljive su u svemu stvorenom.

Osnovni elemenat u računanju vremena u svim kalendarrima jeste dan. Dan je vrijeme koje protekne u jednoj rotaciji Zemlje oko njene ose.

Mjesec je Zemljin satelit koji, posmatran sa Zemlje, prolazi kroz različite mijene koje ukupno čine period od mjesec dana. U astronomiji potrebno je da kretanje Mjeseca oko Zemlje dovedemo u vezu sa kretanjem Mjeseca i Zemlje oko Sunca. Da bi prošao kroz sve faze Mjesecu je potrebno 29 dana, 12 sati, 44 minuta i 2,78 sekundi, što se naziva sinodički mjesec. Siderički mjesec predstavlja vrijeme kruženja Mjeseca oko Zemlje s obzirom na zvijezde, a sinodički s obzirom na Sunce. Jedan mjesec predstavlja period od pojave jednog mladog Mjeseca do pojave drugog.

Zemlja se kreće oko Sunca od zapada ka istoku i treba joj 365 dana i šest sati da kompletira jednu revoluciju. Taj period nazivamo godinom. Putanja po kojoj Zemlja obilazi oko Sunca nije kompletno okrugla, tj. nije kružnica već ekliptika (elipsoidnog oblika). U odnosu na ravan ekliptike po kojoj se Zemlja okreće oko Sunca, osa po kojoj se Zemlja rotira je nagnuta i iznosi $66,5^\circ$. Pravac i ugao nagiba se ne mijenjaju tokom kretanja Zemlje oko Sunca. Sjeverni pol je uvijek okrenut prema zvijezdi Sjevernjači.

U toku godine mijenja se količina toplote koju dobijaju pojedini djelovi Zemlje i tako dolazi do smjene godišnjih doba. U vrijeme ravnodnevica Sunce podjednako zagrijava i južnu i sjevernu hemisferu. Od 21. marta obdanica na sjevernoj polulopti postaje duža od noći i nastaje proljeće, a od 23. septembra biva kraća i nastaje jesen. Od proljećne do jesenje ravnodnevica

sunčevi zraci duže zagrijavaju mjesta na sjevernoj polulopti. Najveće zagrijavanje je 21. juna, tada je dugodnevica i od tada počinje ljeto. Od jesenje do prolječne ravnodnevice je kontra – Sunce manje zagrijava sjevernu hemisferu. Najmanje zagrijavanja imamo za kratkodnevicu 22. decembra kada počinje zima.

Broj dana i mjeseci u godini određen je kretanjem Zemlje i Mjeseca. Zemlja obiđe Sunce za 365 dana i šest sati, zbog toga jedna godina ima 365 dana, a svake četvrte godine dodajemo još jedan dan da nadoknadimo onih šest neuračunatih sati. Dodajemo ga u februaru, koji onda ima 29 umjesto 28 dana. Mjesec se u tom periodu od 365 dana okrene oko Zemlje 12 puta, odakle dobijamo 12 mjeseci u godini.

Tako računamo vrijeme po savremenom kalendaru. Kao što smo već uočili, svaki kalendar je manje ili više neprecizan zbog preciznih astronomskih zakonitosti koje se sasvim ne poklapaju sa računanjem u danima i mjesecima. Sati, minuti i sekunde ne odgovaraju nijednom prirodnom ciklusu u danima, mjesecima i godini. Oni jednostavno predstavljaju podjelu dana.

U biblijska vremena korišćen je lunarni kalendar, jer logično, mjeseci su se računali opažanjem mladog Mjeseca. Pošto dani ostaju takvi kakvi jesu i ne može se prenositi dio dana u sledeći mjesec, mjeseci su stoga brojali puni iznos od 29 ili 30 dana. Jevrejski kalendar je lunisolarni kalendar, ili „fiksna lunarna godina“ koja se sastoji od 12 lunarnih mjeseci od 29 ili 30 dana, pri čemu se interkalarni lunarni mjesec (trinaesti) dodaje 7 puta u svakih 19 godina (svakih dvije ili tri godine), kako bi se 12 lunarnih mjeseci sinhronizovalo sa, nešto dužom, solarnom godinom. Istovremeno teče sedmični ciklus, što odgovara

sedmodnevnom periodu Stvaranja iz Knjige Postanja, koji nema nikakve astronomske konotacije.

Dan peti

„Zatim Bog reče: ‘Neka u vodama provrvi mnoštvo živih duša, i neka leteća stvorenja lete nad zemljom po nebeskoj sferi.’ Tada je Bog stvorio velike morske životinje i sve žive duše što se miču, koje su provrvjele u vodama po svojim vrstama, i sva krilata stvorenja po svojim vrstama. I Bog je vidio da je to dobro. Tada ih je Bog blagoslovio riječima: ‘Budite plodni i množite se i napunite vode u morima, i neka se stvorenja koja lete namnože na zemlji.’ I bilo je večer i bilo je jutro – dan peti.“ (Postanje 1:20-23)

Vodena stvorenja svih vrsta uvedena su u život petog dana. Uslovi za život obezbijeđeni su im trećeg dana Stvaranja. Sva vodena stvorenja, sve „žive duše“, bila su *vegetarijanci*, kao što ćemo se uvjeriti nešto kasnije. Sva leteća stvorenja, „žive duše“, takođe su bila vegetarijanci.

Po prvi put u izvještaju o Stvaranju susrećemo se sa terminom „živa duša“, za koji ćemo vidjeti da se odnosi na spoj tijela i daha odnosno duha života od Tvorca. Svim „živim dušama“ data je sposobnost dalje biološke reprodukcije, što znači da su stvorene kao odrasle funkcionalne jedinke po svojim vrstama.

Dan šesti

„Zatim Bog reče: ‘Neka zemlja pusti iz sebe žive duše po svojim vrstama, stoku, druge životinje što se miču i divlje životinje

zemaljske po svojim vrstama.’ I bilo je tako. I Bog je načinio divlje životinje zemaljske po njihovim vrstama, stoku po njenim vrstama i sve druge životinje što se miču na zemlji po njihovim vrstama. I Bog je vidio da je to dobro.

Zatim Bog reče: ‘Hajde da načinimo čovjeka po svom obličju, sličnog nama, i neka vlada nad morskim ribama, nad stvorenjima koja lete po nebu, nad stokom, nad svom zemljom i nad svim drugim životinjama što se miču po zemlji.’ I Bog je stvorio čovjeka po svom obličju, po obličju Božjem stvorio ga je – muškarca i ženu stvorio ih je. Zatim ih je Bog blagoslovio i rekao im: ‘Rađajte se i množite se, napunite zemlju i vladajte njom, i budite gospodari nad morskim ribama i stvorenjima koja lete po nebu i nad svim stvorenjima što se miču po zemlji.’

Zatim Bog reče: ‘Evo, dajem vam sve bilje koje nosi sjeme po svoj zemlji, i sve drveće s plodovima u kojima je sjeme. Neka vam to bude za hranu. A svim divljim životinjama zemaljskim i svim stvorenjima koja lete po nebesima i svim živim dušama što se miču po zemlji dao sam za hranu svo zeleno bilje.’ I bilo je tako.

I Bog je pogledao sve što je načinio i bilo je veoma dobro. I bilo je večer i bilo je jutro – dan šesti.

*Tako su bili dovršeni nebesa i zemlja i svi njihovi elementi.“
(Postanje 1:24-31 – 2:1)*

Izvještaj šestog dana Staranja je najduži. Možemo ga podijeliti na dva segmenta: i) stvaranje životinja, i ii) stvaranje čovjeka.

Kopnene životinje u osnovi su podijeljene po svojim vrstama u tri grupe: a) životinje koje se kreću ili gamižu po zemlji ili male životinje; b) velike ili divlje životinje; i c) stoku ili domaće životinje. Sve životinje prvobitno su stvorene kao vegetarijanci

(Postanje 1:30). Sve životinje takođe su „duše žive“ (vidi: Postanje 6:17).

Stvaranje čovjeka predstavlja krunu Božjeg stvaranja. Zapazite da je **samo čovjek stvoren po Božjem obličju**. Božje obličje podrazumijeva sličnost Tvorcu u moralnom karakteru i slobodnoj volji (vidi: Postanje 2:15-17), kreativnosti, mentalnim i intelektualnim sposobnostima za upravu nad Zemljom i ostalim stvorenjima (Postanje 2:19,20), te napokon sličnost u izgledu.

Kako je čovjek stvoren?

„*Gospod Bog je oblikovao čovjeka od zemaljskog praha i udahnuo mu u nozdrve dah života, i čovjek je postao živa duša.*“ (1. Mojsijeva 2:7)

Po Bibliji čovjek je stvoren od dva sastavna elementa:

1) prah zemaljski i + 2) duh životni (hebr. „nišmat hajim“) = duša živa (hebr. „nefeš haja“)

Prah zemaljski = zemaljski elementi. 99% čovječijeg tijela čine vodonik, kiseonik, ugljenik i azot, a oko 1% svi ostali elementi. Valja zapaziti i činjenicu da je čovjek jedino biće direktno **oblikovano** od Boga, što znači da mu je posvećana posebna pažnja i ukazana posebna čast.

Udahnjivanjem duha života od Boga čovjek je postao „živa duša“. Dakle, duša je kompletni sklop živog bića, bilo čovjeka ili nekog drugog živog stvorenja, kao što smo se mogli uvjeriti iz izvještaja o Stvaranju.

Duh životni (hebr. *nišmat ruah*; grč. *pneuma*) je životna sila, iskra života, to jest princip života koji Bog udahnjuje stvorenju, nešto što ga čini živim.

„*Duh Božji stvorio me je i dah Svemogućega dao mi je život.*“

(Jov 33:4)

Čovjek je takođe stvoren da se hrani kao *vegetarijanac* (vidi: Postanje 1:29).

Bog je stvorio muškarca i ženu.

Pošto se u ovom aspektu stvaranja takođe naglašava Božje obličje, a o Bogu se govori u množini, to ukazuje da je zemaljska porodica stvorena po obličju nebeske Porodice. Biblija nam otkriva Oca i Sina kao nebesku Porodicu. Sin se u Svetom Pismu naziva „jedinorođenim“ i „prvorođenim“.

„On [Hrist] je slika nevidljivog Boga, prvorođeni prije svakog stvorenja. Jer je kroz njega sve bilo stvoreno na nebesima i na zemlji, vidljivo i nevidljivo, bilo da su to prestoli ili uprave ili poglavarstva ili vlasti. Sve je stvoreno kroz njega i za njega. On je prije svega, i sve je u njemu objedinjeno.“ (Kološanima 1:15-17)

Sin potiče od Oca i dijeli sa Ocem istu prirodu, istu kakvoću, ali je bliži materijalnom i stvorenom kao posrednik u stvaranju. Kao što je Sin potekao od Oca, tako je i Eva potekla od Adamovog tijela te su oboje iste suštine, ali različiti u ličnosti i funkciji:

„Gospod Bog je zatim rekao: ‘Nije dobro da čovjek bude sam. Načiniću mu pomoćnicu da ga dopunjuje.’ ... Gospod Bog pustio dubok san na čovjeka, i dok je čovjek spavao, uzeo mu je jedno rebro i zatim je to mjesto popunio mesom. Gospod Bog je od rebra koje je uzeo čovjeku načinio ženu i doveo je čovjeku. Tada je čovjek rekao: ‘Evo napokon kost od mojih kostiju. I meso od mog mesa. Neka se zove čovječica, jer je uzeta od čovjeka.’ Zato će čovjek ostaviti svog oca i svoju majku i prionuće uz svoju ženu i oni će postati jedno tijelo.“ (Postanje 2:18, 21-24)

Zemaljska porodica uspostavljena je po uzoru na nebesku i

to je obrazac koji se trebao dalje ponavljati u osnivanju svih novih porodica. Djeca su dar i najveća radost koju generiše porodica, kao što za Boga i Sina Božjeg najveću radost čini stvaranje bića po Njihovom obličju.

Dakle, Bog je stvorio ljude kao polna bića, sa sposobnošću biološke reprodukcije. Rečeno im je da se „*množe i napune zemlju*“. Gdje bi ljudi živjeli nakon što napune ovu planetu u uslovima bez grijeha? Ogromni univerzum savršeno se uklapa u Božju prvobitnu namjeru prilikom stvaranja čovjeka. Da li je logično vjerovati da bi Bog ukinuo biološku funkciju razmnožavanja nakon što bi ljudska populacija na zemlji dostigla optimalan broj? Da li bi ukinuo porodicu kao osnovnu jedinku načinjenu na sliku Oca i Sina? Naprotiv, Tvorac je obezbijedio u početku čovjeku **sve uslove** da može zauvijek da napreduje i da se množi i popunjava svemir! Zbog svega toga na kraju šestog dana konstatovano je da je sve bilo **veoma dobro**.

Napokon, Bog je blagoslovio i posvetio *sedmi dan – Subotu – kao uspomenu na Stvaranje* (Postanje 2:2,3), čime je dao primjer čovjeku da počiva u taj dan, koji uput je kasnije zapisan u Dekalogu (2. Mojsijeva 20:8-11) i više puta ponovljen kroz čitavo Sveto Pismo (3. Mojs. 23:3; Ezek. 20:12; Luk. 23:52-56; Mar. 2:27,28; Djela 10:22; 12:11; 10:39; 14:1; Isa. 66:22,23). Dok je trajanje dana, mjeseca ili godine određeno astronomski, sedmica ne zavisi ni od jednog takvog parametra, već ciklus 6+1 postoji samo zbog Stvaranja i od Stvaranja. Dan odmora se svetkuje s večeri na večer, od zalaska do zalaska sunca, od petka večer do subote večer po savremenom računanju vremena.

7. *Pobuna i velika borba*

Biblija govori o najvećem konfliktu svih vremena – velikoj borbi između Boga i Sotone. Razumijevanje ovog sukoba između dva koncepta pomaže nam da shvatimo uzroke i prisustvo zla na našoj planeti, razloge propadanja, starenja i smrti, te Božji Plan spasenja i Hristovu žrtvu.

Kako se grijeh pojavio u savršenom okruženju i među bezgrešnim bićima stvorenim po Božjem obličju?

Anđeli

Sveto Pismo nas informiše o postojanju duhovnog svijeta izvan dimenzije koju mi opažamo svojim čulima. U osnovi, biblijsku nauku po tom pitanju možemo sumirati na sledeći način: duhovna bića koja nemaju materijalnu formu kao čovjek, već ono što Biblija naziva „duhovno tijelo“ (1. Korinćanima 15:44; uporedi sa Jevrejima 1:14) zapravo su anđeli, stvorenja koja egzistiraju *prije čovjeka* i čije mjesto boravka je u blizini Božjeg prestola, zvanog „treće nebo“ (2. Korinćanima 12:1-4).

Anđeli („malah“ na hebrejskom ili „angelos“ na grčkom, u značenju „glasnik“) se opisuju kao moćna bića, na višem nivou od čovjeka, sa svim odlikama ličnosti, inteligencijom, emocijama i voljom (Matej 8:29; 2. Korinćanima 11:3; 1. Petrova 1:12; Luka 2:13; 8:28-31; Jakov 2:19; Otkrivenje 12:17; 2. Timoteju 2:26; Juda 1:6).

Božji anđeli nikada ne reklamiraju sami sebe niti na sebe skreću pažnju (Otkrivenje 19:9,10). Uvijek su dio Božjeg djelovanja i uvijek su povezani uz Njega.

Anđeli su duhovi ili duhovna bića. Stoga ih ne možemo vidjeti, osim ako nam Bog ne da posebnu sposobnost da ih vidimo (na primjer, Balam – 4. Mojsijeva 22:31; Elišin sluga – 2. Kraljevima 6:17; anđeo koji se obratio pastirima – Luka 2:9-15). Anđeli su nevidljivi u svojim uobičajenim aktivnostima čuvanja i zaštite (Psalam 34:7; Psalam 91:11,12; Jevrejima 1:14) te sudjelovanju s vjernicima u iskustvu spasenja (Jevrejima 12:22).

Anđeli su različita vrsta stvorenja od ljudi. Oni se nazivaju sinovima Božjim po stvaranju, ali nigdje ne stoji u Bibliji da su stvoreni po Božjem obličju, što zajedno sa Isusovom izjavom u Marku 12:25 da anđeli ne stupaju u bračne odnose, jasno ukazuje da *nemaju sposobnost reprodukcije*.

Kao duhovna bića, nepodložna propadanju i smrti, anđeli, pored znanja koje su dobili i stekli od svog Tvorca i u neposrednom Božjem okruženju, takođe neprekidno stiču i akumuliraju znanje dugim proučavanjem i posmatranjem ljudskih aktivnosti, kao i iz same Božje objave (Jakov 2:19; Otkrivenje 12:12). Za razliku od ljudi, oni ne moraju proučavati prošlost, jer su je već iskusili i nemaju problem sa gubitkom pamćenja.

Biblija pominje više vrsta anđela: *heruvimi*, anđeli sa četiri lica i po četiri krila (Ezek. 9:3; 10:14, 20-22; Otkrivenje 4:6-8) koji su zaklanjači i čuvari svetih stvari (Postanje 3:24); *serafimi* sa šest krila koji su u neposrednoj Božjoj blizini (Isaija 6:2,3); te anđeoske sile i vlasti, nevezano za izgled (Efescima 6:12).

Biblija nabroja neke od *anđeoskih aktivnosti*: (i) oni slave

Boga (Ps. 148:1-2; Isa. 6:3); (ii) oni ga obožavaju (Jev. 1:6; Otk. 5:8-13); (iii) raduju se Njegovim djelima (Jov 38:6-7); (iv) služe Bogu (Ps. 103:20; Otk. 22:9); (v) pojavljuju se pred Bogom (Jov 1:6; 2:1); (vi) služe kao glasnici – prenosioci važnih Božjih poruka i otkrivenja Njegovim izabranim ljudskim oruđima na zemlji (1. Mojs. 31:11; Otk. 1:1; Dan. 8:15,16; 9:21,22; Mat. 1:20,21; 2:13; Luk. 1:26-38); (vii) oni donose odgovore na molitve (Dan. 10:5-14; Djela 12:5-10); (viii) oni su posmatračići, pratiloci i svjedoci ljudskih aktivnosti (Dan. 4:13,17); (ix) oni su oruđa Božjih sudova (Otk. 7:1; 8:2; 1. Mojs. 19. glava; Mat. 13:41,42); (x) oni pomažu u zadobijanju ljudi za Hrista (Djela 8:26; 10:3); (xi) oni prate hrišćansko djelo, rad i stradanje (1. Kor. 4:9; 11:10; Efes. 3:10; 1. Pet. 1:12); (xii) oni ohrabruju i pomažu u vrijeme opasnosti (Djela 27:23-24); (xiii) anđeli će biti aktivni Hristovi pomagači prilikom uskrsenja spasenih na život (Mat. 24:31; 1. Sol. 4:16,17).

Osnov za bilo kakvo miješanje anđela u ljudske poslove je njihova funkcija službenih duhova za potrebe Plana spasenja (vidi: Jev. 1:14).

Anđeli su takođe zaduženi za kontrolu situacije na našoj planeti u cilju suzbijanja i prevencije zla (Otkrivenje 7:1-3). Oni vode za nas nevidljive bitke sa palim anđelima, štite nas od njihovih zlobnih planova i namjera i pomažu nam u duhovnom prosvjetljenju i donošenju dobrih odluka za Boga.

Anđeli imaju sposobnost materijalizacije u ljudskom obličju, ukoliko postoji potreba i svrha takvog njihovog pojavljivanja (1. Mojsijeva 16:7-11; 1. Mojsijeva 18. i 19. glava; Sudije 6:11-22; Sudije 13:3-21).

Lucifer – prvi pali anđeo kao uzročnik i pokretač pobune protiv Boga

Lucifer ili Svjetlonoša, u Bibliji, prema proroku Isaiji, je sin zore, čije prebivalište je prvobitno bilo na Nebu, u neposrednoj Božjoj blizini i koji je poželio božanski položaj (Isaija 14:12-14) tako što bi se izjednačio sa Sinom Božjim. Biblija ga takođe identifikuje kao anđela heruvima (zaklanjača) najvišeg reda (Ezekiel 28:12-15), kojeg je, nakon prvobitne pobune protiv Boga, pobijedio arhanđel Mihael odnosno Hrist kao Zapovjednik anđela (uporedi Dan. 10:13,21; 12:1; Otk. 12:7, Juda 1:9 i 1. Sol. 4:16) i zbacio na zemlju sa trećinom drugih anđela pobunjenika sledbenika Lucifera (Otk. 12:3,4,7-9). U istom pasusu ovaj pali anđeo se poistovjećuje sa Sotonom (u značenju „protivnik“), đavolom („diabolos“ koje znači opadač, lažni optužitelj, onaj koji je sklon klevetanju), aždajom i starom zmijom (uporedi sa Postanje 3. glava), koji je prouzrokovao pad ljudskog roda u grijeh.

Zašto Bog odmah nije primijenio zakonske sankcije i presjekao širenje pobune: i) doveo bi u pitanje sopstveni integritet, ljubav, pravdu, istinu i milost; ii) izazvao bi strah i sumnju kod ostalih stvorenja i time i sam postavio „tempiranu bombu“ koju bi prije ili kasnije neko opet aktivirao. On je u odgovoru na pobunu aktivirao Plan spasenja kroz čiju realizaciju će se potpuno eksponirati oba sukobljena koncepta i riješiti jednom zauvijek sva pitanja istine i zablude.

Demoni (hebrejski „šedim“) su tuđi lažni bogovi to jest pali anđeli (Juda 1:6), duhovna nebeska bića, potčinjena Luciferu (Isaija 14:12-15; Otkrivenje 12:9), koji djeluju kao Božji neprijatelji

koristeći pali ljudski rod (1. Mojsijeva 3. glava) za svoje ciljeve (1. Petrova 5:8; 2. Korinćanima 4:4; 11:14-15; 12:7). Biblija ih takođe opisuje kao zle (Matej 10:1) i nečiste duhove (Marko 1:27; Otkrivenje 16:13), kosmičke vladare tame (Efescima 6:12).

Lucifer odnosno Satana je idejni tvorac, duhovni inicijator i kontrolor kompletnog sistema okultizma, misterija, tajna koja se nalazi iza tajnih društava, magije, lažiranih religija i ideologija, uključujući sve druge oblike manipulacije i laži. Sotona i pali anđeli neprekidno nastoje da zloupotrijebe i falsifikuju manifestacije božanske sile i duhovnost uopšte, pripisujući samim ljudima, ritualima, objektima i stvarima čudotvorne moći, te koristeći iste, u saradnji sa svojim ekspoziturama na zemlji, kao sredstva prinude, straha i sujeverja za ostvarivanje svog glavnog cilja – pokoravanja satanizmu cijelog ljudskog roda (2. Sol. 2:7-11; 5. Mojs. 13:1-5; Mat. 24:24; Otk. 13:11-15; 16:13,14).

Protiv koga je Lucifer usmjerio svoju pobunu?

„A govorio si u svom srcu: ‘Do nebesa ću se podići. Iznad Božjih zvijezda podići ću svoj presto i sješču na zbornu goru na krajnjem sjeveru. Podići ću se iznad oblaka. Izjednačiću se sa Svevišnjim.’“ (Isaija 14:13,14)

Hajde da razmislimo o ovome. Očigledno je Lucifer žudio da se uzdigne iznad svog postojećeg položaja i da se izjednači sa Svevišnjim. Kako je to moguće? Lucifer nikako nije mogao izmijeniti činjenicu da je on stvoreno biće niti je mogao očekivati da stekne status samopostojećeg Bića. Biblija kaže da Bog živi u svjetlosti svoje slave i sile kojoj je nemoguće direktno pristupiti

od strane bilo kojeg stvorenog bića (1. Timoteju 6:16; vidi takođe Jovan 1:18). Ali Gospod kroz kojeg je sve stvoreno ima neposrednu komunikaciju sa stvorenjima. Njega Sveto Pismo identifikuje kao jedinorođenog Sina Božjeg koji ima nasleđe od Oca. Dakle, Lucifer je morao biti ljubomoran upravo na Njega i težiti položaju koji je imao Sin Božji. To je jedino realno i smisleno. *Stvarna velika borba se vodi između Hrista i Lucifera odnosno Sotone kroz sve vjekove od početka pobune!*

Lucifer je osporavao poziciju Božjeg Sina. Dozvolio je da ga savladaju vlastita oholost, slavoljubivost i zavist prema Hristu. On je žudio za takvim položajem, u moći i sili. Lucifer je bio ljubomoran samo na Sina zbog Njegovog nasleđa od Oca. Lucifer je to počeo smatrati nepravdom prema sebi, dovodeći time u sumnju Očeve odluke i riječ.

„Kralj svemira pozvao je nebeske vojske da se okupe pred Njim da bi pred njima mogao da objasni pravi položaj Svoga Sina i pokaže u kakvom je On odnosu prema svim stvorenim bićima. Božji Sin zauzeo je mjesto na Očevom prestolu i slava Vječnog, samopostojećeg okruživala je obojicu. Oko prestola okupili su se anđeli, nepregledno, nebrojeno mnoštvo ‘hiljade hiljada’ (Otk. 5:11), najuzvišeniji anđeli, pomoćnici i podanici, radujući se svjetlosti koja ih je obasjavala od Božanstva. Kralj je pred okupljenim stanovnicima Neba izjavio da niko osim Hrista, jedinorođenog od Boga, ne može potpuno proniknuti u Njegove namjere i da je Njemu povjereno da izvrši uzvišene zahtjeve Njegove volje. Božji Sin je ispunio Očevu volju stvarajući sve nebeske vojske; Njemu, kao i Bogu, treba da upućuju svoje izraze poštovanja i da Mu

*budu odani.*⁸

Prema izvještajima iz jevandelja, Sotona je očito tačno znao ko je Sin (Matej 4:3). Pali anđeli su isto tako znali (Matej 8:29).

Razmislimo još jednom. Ako Isus zaista nije Sin Božji, već je samo privremeno uzeo tu ulogu zbog Plana spasenja, onda su i Otac i Sin lagali po pitanju sopstvenog identiteta i tako stvorili nepotrebnu konfuziju kod anđela i izazvali njihovu pobunu. Ako je Sin zaista su-vječan i jednak Ocu, zašto su onda nastavili da to kriju od anđela i tako upalili iskra pobune na Nebu?!

Biblija potvrđuje Hristov status Sina Božjeg: i) Otac je posvjedočio o svom Sinu (Matej 3:17; 12:18; ii) Božji anđeli su bili upoznati sa nebeskim poretkom Oca i Sina (Jevrejima 1:2-5); iii) Sotona je znao; iv) pali anđeli su znali; v) učenici Isusovi su znali (Matej 14:33; 16:15,16); vi) sam Isus je znao (Jovan 3:18).

Da li su Lucifer i njegove pristalice mogli da se pokaju?

Zbog svog specifičnog položaja u Božjoj blizini koji nosi sa sobom najveće odgovornosti, kao i zbog činjenice da nikad prije na Nebu grijeh i zlo nisu bili iskustveno poznati, sasvim sigurno da je postojao određeni period dokle nije pređena linija bez povratka za Lucifera i njegove anđele. Potpuno je izvjesno da su Otac i Sin učinili sve sa svoje strane da preduprije pobunu.

Ali zavist, ljubomora i mržnja bile su nove pokretačke sile u srcu Lucifera. Kao najpoštovaniji i najviši među anđelima, pokrenuo je i hranio osjećaje sumnje i nezadovoljstva među

---

⁸ Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 66.

njima predstavljajući sebe kao žrtvu Božje nepravедnosti i uskraćivanja nečega što im navodno pripada kao i Hristu. Kad se gaje i razvijaju takve insinucije, sumnja u namjere Tvorca zamjenjuje jednostavno povjerenje. Među anđelima pokrenule su se rasprave o pitanjima koja se tiču Božje vladavine i namjera. I dok jednoj grupi nije bilo jasno otkuda buntovništvo i neslaganje, druga grupa je istrajavala u pobuni, prikazujući je kao uzvišeniji plan koji će donijeti veće blagostanje i slobodu od, po njima, nepotrebnog Zakona. Time su pobunjenici stavili sopstveno rasuđivanje i slobodu iznad Božjeg Zakona, što je srž lukavstva satanizma.

Sledbenici Sotone, jedna trećina anđela (Otk. 12:4), postali su žrtve svog samoproklamovanog novog boga tako što ih je ubijedio da su prešli granicu odakle više nema povratka, i da moraju nastaviti to što su započeli, iako je to tada u njihovom slučaju bila podmukla prevara zato što nisu bili valjano upoznati sa njegovim konceptom.

Kad je pobuna prešla u fazu otvorenog protivljenja Ocu i Sinu, kad su i pobunjeni anđeli odbacili istinu i pristali uz obmanu, za pobunjenike više nije bilo mjesta na Nebu, u cilju prevencije daljeg širenja destrukcije.

Kad je zbačen sa Neba, Lucifer, sada Sotona, je shvatio bijedu i nesreću svog novog stanja, ali povratak više nije bio moguć, niti ga je on stvarno želio u smislu iskrenog pokajanja i prihvatanja predašnjeg statusa. Sotona je bio samo užasnut zbog posledica koje su ga snašle. Šokantna promjena statusa i stanja izvjesno se morala negativno odraziti i na umove palih anđela.

Kakvoća zla. Zlo kao personalni izbor i čin.

Od sposobnosti prepoznavanja odnosa između dobra i zla, njihovog porijekla i egzistencije zavisi jako puno naših shvatanja o ovom predmetu, uključujući i teologiju.

Osnovno pitanje je da li je zlo vječno ili privremeno. Postoje dvije mogućnosti: i) sila dobra je na ovom svijetu privremeno pod uticajem ograničene, podređene ili obuzdane sile zla; ii) sile dobra i zla postoje na svijetu i jednake su u snazi, nezavisne jedna od druge i su-vječne. Prvo je biblijski koncept, a drugo koncept dualizma. Ako u univerzumu zaista postoje dvije nezavisne, vječne sile dobra i zla, obje bi ravnopravno mogle tvrditi za sebe da su „dobre“, dok je ona druga „loša“ – imali bismo dva izvora istine. I to je upravo ono što nalazimo u ljudskim ideologijama. Dok će biblijski vjerujuća osoba dokazivati da je Lucifer prvi pobunjenik i uzročnik zla, s druge strane u učenjima raznih filozofa i okultista naći ćemo tvrdnje da je Lucifer zapravo prosvetitelj i oslobodilac čovječanstva, bez obzira da li ga shvataju personalno ili kao naš unutrašnji antagonizam.

Su-vječno postojanje dobra i zla zahtijevalo bi i treću kategoriju u univerzumu: spoljni, nezavisni standard koji bi odlučivao između njih. Ako ovaj spoljašnji standard postoji, on je ustvari nadmoćan nad ove dvije sile i to je istinski Bog univerzuma. On postoji ili stoji sam po sebi i sam od sebe, bez zavisnosti od drugog, dodatnog standarda. Bog je izvor života i apsolut svih standarda i zakona. Iz tog razloga, zlo **zahtijeva postojanje dobra prije nego što ono stvarno može nastati**. *Zlo ne može stajati samo za sebe, ne može opstati nezavisno*. Stoga mi znamo da

nadmoćni, objektivni standard u univerzumu („samopostojeći entitet“) **nužno mora biti sila dobra**, dok sila zla nužno mora biti podređena sila. Odatle zaključujemo da **svako zlo mora biti povezano sa personalnim, ličnim izborom**. Da bi sila zla djelovala na zao način, ona prvo mora **odlučiti** da dovede u sumnju i izopači nešto što je inače dobro (što postoji u svom prvobitnom, neukaljanom stanju). Odluka kao takva zahtijeva **inteligenciju i slobodnu volju**. Inteligencija i slobodna volja su atributi personalnih bića. **Stoga je zlo moralo nastati kroz voljni akt jednog personalnog bića**. Prvi nosilac zla može dalje uticati na druga personalna bića i na taj način raširiti zlo kao stvarnost u domenu njihove egzistencije. Svako personalno biće dalje u lancu širenja zla snosi vlastitu odgovornost za svoj (pogrešan) izbor i (po)grešnu akciju. Prema tome, zlo ima svoju progresiju, težnju ka širenju, koja je istovremeno samodestruktivna. Zato što je zlo moglo isključivo da bude aktivirano iz alternative do opcije od strane slobodnog moralnog bića, i zato što funkcioniše kroz koncept mješavine dobra i zla, zloupotrebljavajući dobro u svrhe koje Tvorac originalno nije postavio, problem zla se nikako nije mogao riješiti preventivnom akcijom od strane Boga ili rezom putem primjene (sve)moći. Prije nego što se zlo iskorijeni jednom zauvijek, moraju biti riješena sva pitanja istine i zablude koja pokreće inicijacija zla, uključujući i dovođenje u sumnju karaktera samog Boga i ustrojstva života. Dotle stvorenja obuhvaćena pobunom stradaju i pate kao i kompletna tvorevina. Stoga Plan spasenja obuhvata sva pitanja velikog konflikta koja imaju za cilj opravdanje Božjeg koncepta i karaktera i spasenje čovjeka.

Zlo, prema tome, ne može biti fiktivno niti mistično i

neuhvatljivo, već *ima svoje nosioce koji snose odgovornost za njegovu inicijaciju i širenje*. Kad takav koncept pokaže sve svoje rodove, tada će Superiorni Entitet (Bog) učiniti kraj zlu. Postojanje prvobitnog zlog, ograničenog i podređenog, ličnog bića (identifikovanog u Bibliji kao Lucifer ili Sotona) je razumljivo čak i izvan biblijskih tvrdnji. Ali takva razmišljanja prožeta su ograničenim filozofskim zaključcima ljudi koji i sami pate zbog zla prisutnog u svojoj prirodi za koje „prirodno“ traže (iracionalno) opravdanje. To je glavni razlog zašto filozofija podbacuje, lišena posebnog otkrivenja istine kakvo nalazimo u Svetom Pismu.

Razmotrićemo sada pitanje razlike u odgovornosti pobunjenog Lucifera i pobunjenih anđela i pobunjenog čovjeka. Pošto su anđeli bića koja žive u neposrednom Božjem okruženju, s razlogom možemo pretpostaviti da su oni prva Božja stvorenja. Blizina Bogu i njihova dugovječnost znače najveće prednosti u živoj manifestaciji Božje ljubavi, pravednosti, istine i ostalih karakternih atributa. Ako se iko mogao osvjedočiti u savršenstvo Božjeg poretka života, to su bili anđeli. Stoga pobuna jednog takvog bića ima posebnu težinu. Ali zato što pobuna u svom začetku uvodi novo, dotle nepoznato stanje, i otvara sumnje i nedoumice u vjerodostojnost postojećeg poretka, Lucifer je takođe imao određeni period milosti, za koje vrijeme se mogao pokajati. Otvorena pobuna označila je prelazak te granice, te su Lucifer i njegove pristalice morali biti uklonjeni sa Neba. Za njih nije postojalo nikakvo više otkrivenje Božjih atributa i istine koje bi ih moglo privedi pokajanju i vratiti u prvobitno nepalo stanje (Jev. 6:4-6).

S druge strane, Zemlja sa čovjekom kao odgovornim upraviteljom njenih dobara bila je novostvorena planeta za život.

Pred čovjekom, stvorenim po Božjem obličju, stavljen je test poslušnosti. Logično, povjerenje u Boga i odanost Bogu garantovali su bezbjednost, sreću i mir Adamu i Evi i svim njihovim potomcima. Iako su bili upozoreni na djelovanje Lucifera, naši praroditelji su pali kao žrtve njegovog koncepta dualizma i obmanjivačkih obećanja o „nezavisnosti“ i sticanju statusa „boga“ za sebe, samodovoljnog i sopstvenog izvora života i kreatora vlastitih puteva i obrazaca ponašanja. Međutim, položaj Lucifera i palih anđela i položaj palog čovjeka nije bio isti. Težina njihovog grijeha nije bila ista, jer čovjek nije imao privilegije prethodnog iskustva i osvjedočenja kao anđeli. Čovjek je bio *zaveden*, ali, kao što smo već u prethodnom dijelu izlaganja konstatovali, to ne skida s njega odgovornost. Tako ni počinjeni lični grijesi Adamovih potomaka ne isključuju ničiju individualnu odgovornost i pored činjenice da se rađamo sa prirodom koja je podložna grijehu. Kolektivno nasleđe ne anulira individualnu odgovornost. Postoje nekoliko osnovna razloga koji podržavaju ovu tvrdnju: 1) posle pada u grijeh ljudi nisu prepušteni sami sebi; 2) čovjek je i dalje ostao slobodan u smislu donošenja moralnih odluka i izbora, sposoban da pravi razliku između dobra i zla; 3) *sklonosti ka grijehu su pasivne sve dok ih mi voljno ne aktiviramo i kasnije voljno upražnjavamo* (ako ovo nije tačno, sam Isus bi bio grešnik zbog ljudske prirode koju je ponio od Abramovog potomstva). Činjenje ili nečinjenje grijeha je uvijek voljni izbor. Iskušenje samo po sebi nije grijeh sve dok ne sazri do odluke o realizaciji, pa makar to bilo u mislima u nedostatku prilike za konkretnu akciju. Dakle, mi se ne možemo izgovoriti da smo „nepopravljivi i bespomoćni grešnici“ zbog nasleđa prvobitnog grijeha, najprije

zbog Božjeg plana spasenja u našu korist koji podrazumijeva aktivnu Božju milost i zaštitu. Kad bismo mogli, to bi istovremeno značilo da su svi Božji uputi, Zakon, svjedočanstva, opomene i kazne tokom istorije grijeha bili besmisleni i nepravedni jer čovjek jednostavno nije u stanju ispuniti Božja očekivanja. Međutim, cijeli problem sastoji se u odbijanju čovjeka da sarađuje sa Bogom ili njegovom voljnom opredjeljivanju za nevjerstvo i satanizam. Odatle i podjela na dvije grupe ljudi na Zemlji (1. Mojsijeva 3:15).

Ako bismo tvrdili da je Zakon dat *samo* zbog grijeha kako bi se ljudi mogli osvjedočiti da ga ne mogu držati i tako pribjegli Spasitelju, time ne samo što opet lukavo pravimo alibi za lične grijehe, već obesmišljavamo Božju objavu i moralno obavezivane čovjeka. To je prikrivena tvrdnja da Bog eksperimentiše sa ljudima, obmanjuje ih i postavlja im nemoguće zahtjeve. Bog nikad nije rekao evo vam Zakon ali nema Spasitelja ili obrnuto. Plan spasenja je „paket“ u cjelini. Ne možemo mi birati šta nam odgovara a šta nam se „ne sviđa“ iz „paketa“. Primarna namjena Zakona je definicija Božjeg poretka života. Zakon čuva odnos između Boga i stvorenih moralnih bića, kao i njihove međusobne odnose. U uslovima kontaminacije grijehom, Zakon dobija i dodatnu ulogu osvjedočenja u grijeh, kao i proširenja u tipološkom i krivično-pravnom sistemu koje nalazimo u Bibliji. Međutim, vrhunac lukavštine, intelektualnog i teološkog bezobrazluka dolazi u tvrdnji da blagodat poništava Zakon. Cijela velika borba između dobra i zla gravitira upravo oko validnosti Božjeg poretka života i razumljivo je zašto je baš Zakon – definicija poretka – izložen napadima. Luciferov plan izjednačavanja sa

Bogom mogao bi uspjeti isključivo ako bi uspostavio novi nezavisni poredak, dokazavši na bilo koji način bilo kakav propust Božjeg poretka. To bi uvelo dva ravnopravna Izvora istine ili čak dalje onoliko izvora koliko bi bilo pobunjenika. Odavde možemo, makar djelimično, da shvatimo svu težinu sukoba između istine i zablude, Božjeg koncepta života i perfidno lukavog satanizma.

Zaključujemo, dakle, da se pozicija palih anđela i palog čovječanstva bitno razlikuje: čovjek je sudionik Plana spasenja, pali anđeli to nisu (vidi: Juda 1:6). Biti sudionik Plana spasenja podrazumijeva aktivno Božje djelovanje u našu korist. To se odnosi na opštu i spasonosnu Božju blagodat, od kojih je prva raspoloživa svim ljudima, a druga dolazi na odgovor vjere i saradnje čovjeka sa Bogom u djelu spasenja.

Božji poredak, sloboda i pobuna

Bog je apsolut svih vrijednosti koji se ne mijenja (Jakov 1:17; Malahija 3:6), čiji moralni karakter i ljubav su vječni kao i On sam (Jeremija 31:3). Dakle, osnov za uspostavljanje poretka života je Božji savršeni karakter. Pojam „savršenstvo“ pokriva četiri najvažnija aspekta u apsolutnom smislu: ljubav, pravednost, istinu i milost (Psalam 85:10). U prožimanju četiri navedene vrijednosti postoji toliko prefinjena ravnoteža i perfekcija koja na određeni način sama sebi ne dozvoljava odstupanje ni za najmanju nijansu u nekom od tih aspekata, a opet se svi savršeno usklađuju. Stoga je Bog u svakom smislu isključen kao uzročnik bilo čega lošeg i bilo kakvog povoda za zlo i grijeh.

Bog, dakle, stvara bića po svom obličju. Ali postoji kvalitativna razlika između Stvoritelja i stvorenja. Stvorenje je srećno, ispunjeno i bezbjedno u sistemu sve dok se kreće u svom domenu, za čiju održivost ima sopstvenu odgovornost (zbog slobodne volje). Održivost života među stvorenim moralnim bićima počiva na dva osnova: zdravom odnosu ljubavi i povjerenja prema Tvorcu i zdravom, smislenom i svrshodnom odnosu ljubavi i povjerenja sa drugim stvorenjima, bilo da se ona nalaze u istoj ravni ili podređena u hijerarhiji koju je Bog uspostavio.

Ali kroz čin stvaranja slobodnih moralnih bića po svom obličju, Bog se svjesno izlaže riziku da upotrebom svoje slobodne volje nekada neko biće ugrozi sistem tako što će okrenuti svoju volju i potencijalne svog bića u alternativnom pravcu. To znači da su zlo i grijeh od početka stvaranja postavljeni kao alternativa koji nisu imali apsolutno nikakve konotacije niti učinak na poredak do njihove eventualne aktivacije. Treba napomenuti da se ovo ne odnosi na Božjeg jedinorođenog Sina, koji je obličje samog Boga Oca i izvršni stvaralac svega što postoji (Kološanima 1:15,16), u jedinstvu sa Ocem (Jovan 10:30).

Sloboda je mogućnost samostalnog, voljnog djelovanja po vlastitom izboru, mogućnost samoodređenja moralnog bića u skladu sa svrhom života. Logično, ako ne razumijemo šta je svrha života, nećemo imati ispravno shvatanje slobode. U prethodnom izlaganju već smo zaključili da zlo mora biti povezano sa ličnim, personalnim izborom voljnog, inteligentnog bića. To nas dalje dovodi do jednostavnog zaključka da će zlo neminovno ugroziti našu slobodu. Zlo je aktivni razarajući samodestruktivni princip koji ima silu da ugrozi cijeli sistem i vuče ga u propast.

Na personalnom nivou, pristanak na zlo oštećuje najprije duhovni aspekt ličnosti, izazivajući time poremećaj i svih drugih aspekata odnosno pokretanje mehanizama destrukcije.

Pošto su sva živa bića stvorena sa svrhom, međusobno zavisna i u određenoj korelaciji, personalno zlo jednog od njih izaziva neposrednu opasnost ugrožavanja ostalih i cijelog sistema, uključujući i prirodu. Prosto ne postoji opcija da ustanemo protiv sistema, koji počiva na ljubavi istini, pravdi i dobroti, kakav je Bog dizajnirao i stvorio, a da ne pokrenemo promjenu sopstvene ličnosti na zlo i napadnemo sve njegove vrijednosti, te se napokon distanciramo i od samog Tvorca. To je istovremeno način na koji slobodno moralno biće odbacuje svoju slobodu. Dakle, *sloboda se gubi kad ne ispunjavamo svrhu života (zbog toga pojam „griješ“ ima za jedno od značenja „promašaj cilja“)*. Jer zlo nema sposobnost da donese slobodu ili kvalitativno veću slobodu na božanskom nivou, kakvu je Sotona ponudio Adamu i Evi. Otvaranje opcije da možemo imati ličnu iskustvenu spoznaju dobra i zla (koncept satanizma) i uživati veću slobodu je utopija. Razlog je naravno progresija zla *koje parazitira uz dobro i koja se neće zaustaviti do konačnog samouništenja*.

Samo sistem, poredak života koji je Tvorac uspostavio, garantuje održivost slobode. Zbog toga se u Bibliji Božji Zakon naziva zakonom slobode (Jakov 2:12). Moralni Zakon je definicija života i međusobnih odnosa u ravni Bog – stvorena bića i nadređen je prirodnim zakonima. Alternativa tome može biti samo bezakonje, spoznaja zla, koja po automatizmu uvodi ropstvo umjesto slobode. Ropstvo čemu? Grijehu, zlu ili bezakonju kojem robuju jednako prevaranti i prevareni (vidi: 2. Timoteju 3:13).

Ropstvo grijehu znači ropstvo smrti. „Svako ko čini grijeh, rob je grijeha.“ (Jov. 8:34) „Plata za grijeh je smrt.“ (Rim. 6:26)

Kontaminacija zlom i grijehom neminovno urušava sposobnosti njihovog nosioca da ispravno vrednuje stvari. To znači da mi sami ne možemo biti standard za definiciju slobode, jer smo ne-slobodni. To je razlog zašto neki ateistički mislioci dolaze do zaključka da slobodna volja zapravo i ne postoji. Šta se krije iza takvog filozofiranja? Slobodna volja znači da čovjek ima mogućnost odlučivanja šta će činiti, ali i da time ima odgovornost za svoje odluke. Slobodna volja znači da čovjek ima uticaja na svoju sudbinu. Ukoliko mogu da odaberem put kojim ću ići, ja sam kriv ako me taj put ne odvede do željenog cilja. Međutim, ukoliko je čovjek unaprijed determinisan bilo hemijskim procesima u mozgu, genetikom, bilo bogom ili bogovima koji u potpunosti gospodare njegovim životom ili „sudbinom“ tada su nam praktično vezane ruke da ga osuđujemo za bilo šta. Zato ateisti veoma vole i po svaku cijenu brane (iracionalnu) teoriju evolucije, jer evolucija je amoralna. U najboljem slučaju može se govoriti o tzv. situacionoj etici bez ikakvih jasnih mjerila u relativizmu. Zato pseudo religiozni vole mrtvu tradiciju i obožavaju svoje mrtve idole, jer idol nikad neće zahtijevati reformu morala i unutrašnjih motiva. Satanistički orjentisana osoba pod „slobodom“ podrazumijeva nesputanu mogućnost udovoljavanja svojim sebičnim i samodestruktivnim prohtjevima, bezakonje. Odatle vječito nesavršenstvo i manjkavost u poretku koji uspostavlja čovjek.

S druge strane, Biblija nam otkriva ne samo standard slobode već i kako se dolazi do nje. Bog je na primjeru izvođenja

Izraela iz ropstva, podučavanja istini kroz sticanje povjerenja u Njegovo vodstvo i planove, te potrebu za disciplinom i korekcijom u izgradnji karaktera, na putu u Obećanu zemlju, sve vrijeme prezentovao živu ilustraciju Plana spasenja. Centralna figura u tom planu je Mesija – Oslobodilac. Ali ni sam Bog niti Mesija ne mogu aktom primjene sile uspostaviti slobodu. Oslobođenje na silu samo po sebi isključuje donošenje slobode. (Ovo ne treba miješati sa zakonitom primjenom sankcionisanja zla i njegovih nosilaca.) Jer Božje kraljevstvo mora da se začne i razvije u nama prije nego što postane opšta realnost. To je proces prihvatanja i usvajanja Božjeg sistema vrijednosti. Glavni razlog zašto su Jevreji većinski odbacili Hrista je što nije ispunio njihova očekivanja o mesiji oslobodiocu od okupatora i dominaciji Izraela. Međutim, „okupator“ prethodnik svih okupacija kojega se nikako nisu htjeli odreći bio je grijeh. A Hrist je radio upravo na takvom oslobođenju.

Da bi uopšte ušli u proces stvarnog oslobođenja, prvi koraci se tiču spoznaje istine. „*I upoznaćete istinu i istina će vas osloboditi.*“ (Jovan 8:32) Ovo je jedna od najmoćnijih izjava u cijeloj Bibliji. Zbog poremećaja sistema vrijednosti u svim aspektima i ličnog ropstva grijehu i zabludama na duhovnom, mentalnom i fizičkom planu, ovdje za nas na zemlji neophodna je **spoznaja istine** da bismo *razumski* shvatili stvari, šta je sloboda, a zatim saradivali sa Bogom na svom oslobađanju. Bez spoznaje istine, naš put ka slobodi ostaje zatvoren, a mi zarobljenici različitih zabluda, pseudo autoriteta, pseudo prioriteta, pseudo ideala i raznih drugih „pseudo“. Bez cjelovitog razumijevanja istine (vidi: Jov. 16:13; 1. Jov. 5:6, poslednji dio stiha) naše vjersko

iskustvo se vrlo lako može pretvoriti u duhovnu narkomaniju (izopačenu religioznost). Uporedo sa spoznajom i poslušnosti istini povećava se prijemčivost za posebno osvjedočenje i vođstvo Božjeg Duha (vidi: Dj. 5:32; 1. Mojs. 5:24; 4. Mojs. 11:29).

Očigledno je da je pitanje naše slobode usko povezano sa ličnom odgovornošću. U konačnici Bog će potvrditi svačiji lični izbor adekvatnom nagradom (vječnim životom i slobodom) ili adekvatnom primjenom sankcija za počinjeno nepokajano zlo, što podrazumijeva milostivi čin ljubavi u okončanju života koji je nepovratno izgubio svoju svrhu i čiji ishod vodi u vječnu smrt, anihilaciju. To je Božji plan za sticanje slobode koja će obuhvatiti prvo nas a onda i kompletnu tvorevinu: *„Jer materija iščekuje otkrivanje Božjih sinova. Jer materija je podložna ništavosti – ne svojom voljom, nego preko onoga koji ju je pokorio u iščekivanju; jer i sama materija će biti oslobođena iz ropstva raspadljivosti u slavnoj slobodi Božje djece. Jer znamo da sva tvorevina stenje, naprežući se u patnji zajedno s nama. I ne samo to, nego i mi koji imamo prvine Duha, i mi u sebi uzdišemo, očekujući posinjenje, otkup tijela našeg.“* (Rim. 8:19-23) Duhovna usaglašenost svih sa moralnim Zakonom omogućiće Bogu obnovu i uspostavljanje sklada materije u kompletnoj tvorevini.

Kad bi igdje u univerzumu postojao ijedan nosilac zla, to ne bi bilo moguće. Nemoguće je postojanje bilo kakvog prostora gdje bi egzistiralo zlo u bilo kojem stanju, ukoliko nema legalnog osnova za to. Bilo kakva trajna lokacija te vrste značila bi opravdanost pokretanja pobune. Tako zdrava biblijska nauka gasi svaku ideju o „su-vječnom dobru i zlu“, „vječnom paklu“ i sličnim religijskim i filozofskim nebulozama.

Grijev – problem u korjenu svih problema

Prema biblijskim izvještajima, Sotona je pao u grijeh i vrbovao na svoju stranu trećinu Božjih anđela. Nakon toga naveo je ljudski rod na grijeh. Šta je zapravo grijeh? **Grijev je prestup Božjeg Zakona** (1. Jovanova 3:4), poretka života i pobuna protiv Boga (5. Mojsijeva 9:7; Jošua 1:18). Grijev takođe podrazumijeva promašaj životnog cilja ili svrhe, propuštanje da se čini ono što je ispravno, moralno i dobro. Grijev je i stanje pokvarenosti srca (unutrašnjeg bića) te sklonosti ka zlu. Grijev razdvaja stvoreno moralno biće od Boga na način što grešnik želi bitisati kao nezavisno, samodovoljno, sebično biće koje se ponaša kao da svoj život ne duguje nikome i može ga koristiti prema sopstvenom nahođenju. Grešnik ima tendenciju potiranja i anuliranja svoje pozicije stvorenja i djeluje kao da je bog za sebe. Glavne posledice grijeha su otuđenje od Boga, od drugih ljudi, od samog sebe i od tvorevine. Sve ovo možemo zapaziti u 3. poglavlju knjige Postanja koja opisuje pad čovjeka. Razvoj grijeha i pogoršanje stanja primjetno je već u Kainovom slučaju gdje se grijeh čini iz predumišljaja i gdje takođe direktno utiče na uspostavljanje (lažnog) sistema bogoslužjenja po sopstvenoj volji. Dalje, Kain je odbio da prizna grijeh i nije pokazivao da priznaje krivicu ili grižu savjesti. On je samo kritikovao Boga zbog mogućih posledica svog izgnanstva i kazne. Dalje se kod Kainovih potomaka zapaža ponos i namjera u grijehu (Postanje 4:23,24). Napokon, grijeh je toliko preplavio svijet da je svaka nakana čovječjeg srca bila uvijek usmjerena ka zlu (Postanje 6:5). I istorija Božjeg naroda iznosi razna svjedočanstva o manifestacijama grijeha.

Biblijska terminologija grijeha je široka. U kontekstu datom u Bibliji, grijeh u osnovi ima tri aspekta: neposlušnost ili kršenje Zakona, kršenje odnosa sa ljudima i pobunu protiv Boga, što je najosnovniji koncept. Među najuobičajenijim hebrejskim terminima nalazimo pojam „hatat“ u značenju „propuštanje standarda ili cilja“; „pesa“ u značenju „kršenja odnosa ili pobune“; „avon“ ili „perverznost“, „izopačenost“; „segagah“ što znači „zabluda“ ili „pogreška“; „resa“ ili „bezbožnost“, „nepravедnost“, „zloća“; te „amal“ što u kontekstu grijeha znači „pakost“, „zloba“, „tlačenje“. Najuobičajeniji grčki termin je „hamartia“, što označava „napade, uvrede protiv zakona, ljudi ili Boga“. „Paraptoma“ je još jedan termin za prestupe ili greške. „Adikia“ je riječ užeg i legalnog značenja koja opisuje nepravедna djela. „Parabasis“ označava prestup ili prekršaj zakona; „asebeja“ ukazuje na bezbožnost ili nepobožnost; te „anomia“ na „bezakonje“. Svi navedeni termini, bilo na hebrejskom ili grčkom, opisuju grijeh na negativan način.

Ali grijeh je prevaran, lukav i ima svoju silu. On se najčešće skriva pod izgledom onog što je dobro. On se maskira i obećava dobre stvari ili uzvišeniji status, iskustva, zadovoljstva i spoznaje. No u svojoj suštini, grijeh je potpuno iracionalan. Otuda svaki pokušaj opravdavanja grijeha se zasniva na lažima, poluistinama i iracionalnim argumentima. Shodno tome, grijeh direktno negativno utiče na sve ljudske plemenite sposobnosti i vrline. On pomućuje razum, atakuje na racionalni rezon, samokontrolu, disciplinu, zdrava načela... Grijeh djeluje kao *perpetum mobile*, neprekidno guran demonskim i svjetovnim silama.

Tri faktora sačinjavaju tragediju grijeha. Prvo, on prožima

cijelo biće tako da grešnik sam po sebi ne može nigdje umaknuti (Ps. 51:5; Jer. 17:9; Rim. 8:7). Drugo, grijeh nastava u srcu krune Božjeg stvaranja, nosioca Božjeg obličja, koji je postavljen da vlada svijetom za Boga. Sposobnosti čovjeka da misli, planira, ubjeđuje i obučava druge omogućavaju zlu da postane pametnije, lukavije i jače. Treće, u suštini grijeha leže ponos i oholost, otuda grijeh odbija Boga i Njegovo spasenje i nudi falsifikate spasenja (2. Sol. 2:2-4) ili krivotvorene ideologije.

Ali pored svega navedenog, grijeh daje i jedan doprinos. Zato što je Bog izabrao da spasi i iskupi čovjeka od grijeha, grijeh će poslužiti kao povod za Božje pokazivanje Njegove nenadmašne ljubavi, blagodati, pravednosti, istine i strpljenja (Rim. 5:6-8; Gal. 2:17-20; 1. Tim. 1:15-17) kako se nikad više u Božjoj tvorevini ne bi podigla pobuna (Nah. 1:9).

Laž kao oruđe protiv istine i Otac laži

Laž je tvrdnja suprotna istini. Laž i obmana su negiranje istine ili falsifikovanje istine. Laž proizlazi iz sebičnosti, usmjerenosti na sebi i težnje da se manipulacijom drugi dovedu u zabludu. Da bi bila uspješna, laž se zasniva na izopačenju istine. Otuda poslovice da u svakoj laži ima pola istine.

Kako Bog gleda na laž rečeno nam je u samom Dekalogu gdje deveti uput obavezuje na istinu i govori protiv upotrebe laži. U završnoj knjizi Biblije, u Otkrivenju 21:27, stoji da ništa nesveto i niko ko se služi lažima ne može ući u Božji grad i naslijediti spasenje.

„Ima šest stvari koje Gospod mrzi, a sedmo je odvratno duši

njegovoj: ohole oči, lažljiv jezik i ruke koje prolivaju nedužnu krv, srce koje smišlja opake stvari, noge koje brzo trče na zlo, lažan svjedok koji govori laži i onaj ko izaziva svađu među braćom.“ (Izreke 6:16-19)

„Ko postupa prepredeno, neće stanovati u domu mome. Ko laži govori, neće opstati pred očima mojim.“ (Psalam 101:7)

Kao što postoji Izvor istine, koje je Bog, tako postoji i prvo-bitni inicijator laži. U Bibliji ta ličnost se identifikuje kao Sotona ili Đavo, pali anđeo najvišeg reda, Lucifer.

„Vaš je otac Đavo i želite da postupate po željama svog oca. On je bio ubica ljudi od početka i nije ostao postojan u istini, jer u njemu nema istine. Kad govori laž, svoje govori, jer je lažov i otac laži.“ (Jovan 8:44)

Ovu svoju osobinu, Sotona je „imputirao“ ljudskom rodu kad je naše praroditelje naveo na grijeh. Od tada istorija čovječanstva je isprepletana lažima i obmanama svih vrsta.

Dugoročno gledano, odsutnost istine, neznanje i zablude nas ostavljaju u mraku, ne dopuštaju nam da objektivno sagledamo stvarnost, navode nas na pogrešne zaključke i u konačnici i na pogrešno djelovanje. Zato je govor o istini i razotkrivanje neistine najvažniji zahtjev koji se stavlja pred čovjeka. Istina obavezuje.

Laž je prisutna svuda, uvukla se u srce života, u sve naše odnose. Ljudi lažu iz straha, da prikriju svoje nedostatke, da sakriju loš karakter, da uljepšaju biografiju, da se prikažu drugačijima nego što jesu, da opravdaju svoja zla, da prebace odgovornost na druge, da izvuku korist za sebe... Ljudi lažu da se drugima dodvore, da laskaju drugima i podržavaju ih u njihovom zlu kako bi

sami od toga imali koristi. Ljudi lažima podrivaju djelovanje dobra, podvalama blate i uništavaju korisnost nosilaca istine. Lažljivci se suprotstavljaju istinskom dobru i sve čine da ga bar malo okrnje i dovedu u pitanje i da druge ljude pritom zavedu na krivi put – manipulacijama, dezinformacijama, lažnim svjedočenjem i krivotvorenjem.

Laž nije samo svjesno izricanje neistina, ona je možda i daleko češće poricanje i prećutkivanje istine, što opet ima velike posljedice i na individualne i na kolektivne odnose.

Laž u ličnim i intimnim međuljudskim odnosima vjerovatno ima teže posljedice za ljude, od političkih, medijskih, religijskih, ekonomskih i dugih „kolektivnih“ laži, ali ove su dugoročno pogubnije za svijet. Svijet je podijeljen u dva tabora: jedan, u manjini, počiva na mislećem svijetu koji se s oprezom i postojanošću zna nositi s kompleksnošću i može odvojiti opsjenu od istine, i drugi, a to je većina koja se svakodnevno povećava, povlači iz realnosti u lažnu sigurnost i čaroliju i u tom drugom taboru, koji žudi za fantastikom, zanosom, transom i opsjenom, smisleni, pametni razgovori, bivaju potisnuti na margine, a na vidjelo izlazi sva bijeda samoopsjene.

Laž kao nevjerodostojnost, ignorisanje, prećutkivanje ili odbijanje da se prihvati istina, u individualnim međuljudskim odnosima može imati zastrašujuće posljedice, jer uništava povjerenje i bliskost među ljudima i u konačnici razdvaja ljude.

Nepoznavanje i ignorisanje istine onemogućava vrednovanje slobode. Milioni ljudi koji danas žive smatraju sebe slobodnima. No oni zapravo nisu slobodni.

U 1. Jovanovoj poslanici iznesena je jedna zastrašujuća

činjenica: „*Cio svijet je u vlasti Zloga.*“ (1. Jov. 5:19)

U istom kontekstu se kaže da samo oni koji su „rođeni od Boga“ bivaju zaista oslobođeni od vlasti Sotone, jer su ponovo povezani sa Izvorom života u Njegovom duhu istine (Jov. 16:13).

Pavle u svom pismu Korinćanima vrlo konkretno ukazuje na to da se pravi vjernici odriču svih prevara i lukavstva ili izvrtanja Božje Riječi kako bi se istina mogla prezentovati ljudskoj savjesti (2. Korinćanima 4:1,2). Kad se istina kakva je data od Boga propovijeda ljudima, onda je odgovornost za neprimanje samo na onima koji je ignorišu ili odbacuju:

*„A ako je i pokrivena dobra vijest koju objavljujemo, pokrivena je onima koji odlaze u propast, onima **kojima je bog ovog doba zaslijepio nevjernički um**, da do njih ne prodre svjetlost slavne dobre vijesti o Hristu, koji je obličje Boga nevidljivog.“* (2. Korinćanima 4:3.4)

Drugim riječima, odbijanje istine ima samo jedan ishod – robovanje lažima, nebitno u kojoj mjeri i u kakvim oblicima.

Samo Božja istina oslobađa i posvećuje. Kad je Isus govorio o istini koja oslobađa, On nije mislio na „akademsku istinu“, već konkretno na istinu čiji izvor je sam Bog. Ta istina nam je obznajena u Božjoj Riječi – Bibliji. Ona ima svoje oličjenje u Isusu Hristu kao Spasitelju i Posredniku (Jovan 14:6), čija misija je podrazumijevala svjedočanstvo za istinu (Jovan 18:37).

Oslobađanje u istini stoga je u uskoj vezi sa oslobađanjem od grijeha (vidi: Jovan 8:33-36). Nevjerstvo u Božju Riječ podrazumijeva ostanak u lažima i smrt u (nepokajanim i neoproštenim) grijesima (Jovan 8:23,24).

8. Pad čovjeka u grijeh

Nakon svog pada na Nebu, Sotona je naveo naše praroditelje na Zemlji da prestupe Božji zakon i otkažu poslušnost Bogu.

„A zmija je postala lukavija od svih životinja poljskih koje je Gospod Bog načinio, i rekla je ženi: ‘Da li je Bog zaista rekao da ne jedete sa svakog drveta u vrtu?’ A žena odgovori zmiji: ‘Možemo jesti plodove s drveća u vrtu. Ali za plod s drveta koje je usred vrta, Bog je rekao: Ne jedite ga i ne dirajte ga da ne umrete.’ Na to zmija reče ženi: ‘Ne, **sigurno nećete umrijeti**. Jer Bog zna da će vam se onog dana kada ga budete jeli otvoriti oči i da ćete **postati kao bogovi, znajući dobro i zlo.**’“ (Postanje 3:1-5)

Lucifer je iskoristio zmiju kao medijum za komunikaciju sa Evom. On je unio pretpostavku sumnje vezano za Božje upute, istovremeno navodeći žrtvu na očekivanja da će iskusiti viši božanski nivo egzistencije odvajanjem od Boga. Ova insinuacija takođe je implicirala da čovjek ima samoodrživ život, nezavisno od Boga, koji ne zavisi od poslušnosti Bogu, tj. da i sam može postati kao bog kroz spoznaju dobra i zla. Lucifer je sugerisao da su on i njegovi pali anđeli taj red nezavisnih besmrtnih „bogova“ i da ljudski rod može steći to isto iskustvo.

„Tada je žena vidjela da je plod sa drveta **doobar za jelo**, da je **primamljiv i požudan za oči i za sticanje spoznaje**. Zato ga je uzela i okusila ga. Posle je dala i svom mužu, kad je bio s njom, pa je i on okusio. Tada su im se otvorile oči i shvatili su da su goli.“ (Postanje 3:6,7)

Eva je bila hipnotisana obmanom i načela podredila tjelesnim čulima, u požudnom iščekivanju „uzvišenijeg“ iskustva. Ona je zatim poslužila Luciferu kao medijum za Adama, čime je pad čovjeka u grijeh bio definitivn. Zbog toga se pojavila smrt i sva prokletstva s kojima se čovječanstvo suočava (Post. 3:8-24).

Osnovni ciljevi Lucifera odnosno Sotone i njegovih palih anđela na Zemlji su sledeći:

1) Zadobijanje teritorije ili uporišta u univerzumu gdje mogu upražnjavati svoj koncept. Sotona je zapravo navukao čovjeka na prevaru da postane njegov rob samo zbog svojih ciljeva u borbi protiv Boga i *osvajanja teritorije kao uporišta za svoj koncept u pokušaju da ovjekovječi zlo*. To je osnovni preduslov za „nezavisnost“. Sotoni je bila potrebna nova sredina, utočište, ali to nije mogla biti nijedna lokacija gdje su stvorena bića poslušna svom Tvorcu. Drugi svjetovi, stariji od našeg, uspješno su prošli svoje testove vjernosti i ljubavi, kakvi god oni bili, i Sotoni je tamo bio onemogućen pristup. Bog nikad i nikome ne postavlja nepotrebna iskušenja. Ali prvi par na Zemlji se morao staviti na probu. Stoga je Sotona naš svijet vidio kao jedinu izglednu priliku da stekne svoj kutak negdje u tvorevini (Otk. 12:9).

2) Satanizacija čovječanstva u svrhu obezbjeđivanja sledbeništva i osvete Bogu Stvoritelju. Sotona i njegovi pali anđeli nastoje da ljudi nikad ne saznaju pravu istinu o Bogu, Njegovom Sinu Isusu Hristu i Njihovom Planu spasenja čovjeka od grijeha i smrti i obećane nagrade – vječnog života, tj. da se diskvalifikuju izvan okrilja Božje spasonosne blagodati i samounište.

3) Osujećivanje Božjeg Plana spasenja u pokušaju ovjekovječavanja satanizma odnosno sticanja prava na vječni život

Lucifera i njegovih palih anđela. Iz njihove perspektive, ljudi na Zemlji samo su kolateralna šteta, upotrebljivi dok služe svrsi.

Isus Hrist je jasno izjavio da je Sotona *knez ovoga svijeta* (Jovan 12:31) i *ubica ljudi* (Jov. 8:44). Biblija kaže da su Sotona i demoni uzrok svakog zla na Zemlji, koristeći ljude u svojim namjerama, zbog čega ljudi posebno snose odgovornost pred Bogom jer voljno pristaju na grijeh i zlo.

Vrijeme probe za stvorena moralna bića

Iz izvještaja o stvaranju očigledno je da Bog stvara odrasle i funkcionalne jedinke, sposobne da odmah po stvaranju ispunjavaju svoju svrhu postojanja. Ali upravo zbog ljubavi kao rukovodeće sile koja spaja i pokreće životne snage i akcije, stvorenom biću se ostavlja mogućnost da napreduje u svim svojim aspektima koji nose Božje obličje. Stvorenje je takođe kreativno biće u svom domenu, i, premda ima svrhu koju je dodijelio Tvorac, ono samo se dalje potvrđuje i raste služeći se svojom voljom i mogućnošću izbora. To je najosjetljiviji period, slično kao kad se uzgaja nježna i osjetljiva biljka, za koju očekujemo i nastojimo da se „primi“, ali alternativno stvari mogu poći i neželjenim tokom. Naravno to je razlog zašto se u Bibliji kaže da je Bog sa svojim Sinom napravio Plan spasenja prije početka stvaranja.

Ujedno to je i razlog za postojanje drveta spoznaje dobra i zla u Edenskom vrtu (1. Mojsijeva 2:9,16,17). Novostvorena moralna bića morala su imati svoj period probe, testa odanosti i poslušnosti. Oni su bili upozoreni da je alternativa dobru zlo, a životu smrt. Naši praroditelji su bili u specifičnim okolnostima, jer

se pobuna protiv Boga već bila razvila kod anđela. To znači da su oni mogli da padnu na ovom testu tako što bi samoinicijativno prekršili ograničenje koje je Tvorac postavio (Post. 2:16, 17), ili pod sugestijama palog anđela na čije prisustvo i djelovanje su takođe bili upozoreni. Ali Lucifer im je mogao prići samo u zoni drveta spoznaje dobra i zla, ili tačnije na jedinom mjestu gdje bi se bez razloga izlagali opasnosti.

Vrlo je važno saznanje da ova proba ne bi vječno trajala. Bog, dakle, nije uklonio iskušenje izvan njihovog domašaja. Da su izdržali iskušenje imali bi stalnu naklonost Boga i nebeskih anđela, kao i osiguranu vječnu bezbjednost.

Proces od iskušenja do prvobitnog grijeha

Ljubav koja se ispoljava odanošću, povjerenjem, saosjećanjem, blagošću, zauzimanjem u službi drugima i Tvorcu, ne može biti dovedena u pitanje sve dok se slobodno moralno biće ne odluči da posegne za alternativom. Iako mi ne možemo ni na koji način opravdati iracionalnost grijeha, možemo shvatiti kako on nastaje i koji su koraci od iskušenja do grijeha.

Vrlo važno je znati da iskušenje **nije** grijeh. Sve dok iskušenje stoji kao ponuda koja se može odbaciti ili prihvatiti, ono nije grijeh. Bavljenje onim što predlaže i nudi iskušenje vodi u grijeh uma (vidi Matej 5:27,28), koji zatim planira, iščekuje i radi na realizaciji istog (Jakov 1:14,15).

Sa svoje strane Bog nijednim svojim samovoljnim činom ne otvara mogućnost za iskušenje. „*Jer se Bog ne može iskušavati zlim stvarima niti on ikoga zlom iskušava.*“ (Jakov 1:13)

Poznato je da svaki član palog ljudskog roda ima nasledne i stečene sklonosti ka iskušenju i grijehu. Ali kako je moglo uopšte doći do prvobitnog iskušenja?

Putem samoinicijative, odnosno samopokretanja alternativnih mogućnosti. U slučaju Lucifera taj proces se počeo odvijati onda kad se on počeo baviti egocentričnim mislima. Mogućnost za grijeh se otvorila onda kad je on počeo da se bavi i zaoкупlja svojom sopstvenom slavom, sjajem, mudročću i veličinom (Ezekiel 28:12,15) „*Tvoje srce se uzoholilo zbog ljepote tvoje. Uništio si mudrost svoju zbog svog sjaja.*“ (Ezekiel 28:17)

Vidimo da se u prvim koracima bavljenja iskušenjem Luciferovo srce uzoholilo. Grijeh u bilo kojem obliku odražava sebičnost. Oholost je stanje (duhovno, moralno, emotivno) u kojem osoba prekomjerno uzdiže samu sebe, uživa u vlastitoj superiornosti i nadmoći nad drugima. Oholost prethodi gotovo svim drugim grijesima, podstiče i vodi u sve ostale grijehe. Oholost je takođe usko povezana sa samodovoljnošću i samouzvisivanjem (Jakov 4:6; Izreke 29:23; 5. Moj. 8:14,17,18). Ohola osoba prezire druge, ne prihvata pruženu ruku, samodopadna je, samozadovoljna, želi se samoisticati, ima predstavu samopravednosti, potcjenjivački odnos prema drugima, nepravedno kritički stav. Oholost proizvodi prezir drugih i čini oholu osobu podlu prema bližnjima. Svaki oblik oholosti djeluje kao zlo na druge osobe.

Na ovo se nadovezuje taština – neopravdana osjetljivost na svoju veličinu, položaj, zasluge i sl. što je opet usko vezano sa sujetom. Tu se neminovno javlja i gordost kao izopačeni oblik samopoštovanja. Sebičnost se nikad ne može zadovoljiti koliko god da prigrabi za sebe. Sebičnost je praćena zavišću –

negativnim (neprijateljskim) stavom i osjećanjem prema drugima koji imaju nešto što zavidna osoba smatra da treba posjedovati. Samo ohola osoba može biti u stanju zavisti.

Izopačeno samopouzdanje proističe iz samodovoljnosti kao stanje u kojem osoba svoje sposobnosti ocjenjuje dobrim i više nego dovoljnim za uspješno djelovanje i ostvarenje svojih ciljeva.

Samouzvišenje proizvodi nerealnu predstavu o vlastitom statusu, mogućnostima i položaju. Sebičnost i usmjerenost na sopstveno veličanje i slavu potiskuju i zauzimaju mjesta načelima ljubavi prema Tvorcu i prema bližnjima. Podređivanje svega vlastitom uzdizanju nameće se kao cilj. Umjesto ljubavi počinje da vlada sebična ambicija koja projektuje vlastiti ego na nivo samog Boga. Stvoreno biće želi da bude u rangu samog Tvorca.

Sve navedeno je Lucifer razvio u sebi, i takođe se ovo isto manifestovalo u ljudskom rodu posle Pada u grijeh.

„A govorio si u svom srcu: ‘Do nebesa ću se podići. Iznad Božjih zvijezda podići ću svoj presto i sješču na zbornu goru na krajnjem sjeveru. Podići ću se iznad oblaka. Izjednačiću se sa Svevišnjim.’“ (Isaija 14:12-14)

Pošto ovakva vrsta izjednačavanja sa Bogom odbacuje božanski karakter koji Tvorca čini onim što jeste, a za cilj ima samo silu i položaj, takva ambicija neminovno dolazi u sukob sa zakonima života koje je postavio Stvoritelj i vidi ih kao prepreku na svom putu. Sukob sa Zakonom znači istovremeno sukob sa Zakonodavcem. Pošto Lucifer nije bio u stanju da se okrene direktno protiv Oca, on se upustio u sukob sa Njegovim Sinom za kojeg je smatrao da ne može polagati nikakva veća ovlašćenja ili

prava od njega samog.

Prividna prednost grijeha

Sotona je neko vrijeme likovao nad nebeskim anđelima, pa i nad samim Bogom zbog prednosti u jednom pogledu: dok Sotona može koristiti prevaru i lukavstvo za ostvarenje svojih ciljeva, Bog ne može lagati. Dok Lucifer može kao zmija da bira krivudavi put, da se uvija, vrti i šunja da bi se prikrio, Bog se kreće samo otvorenom i direktnom putanjom. Sotona se zamaskirao plaštom laži i za jedno vrijeme bilo je nemoguće skinuti mu masku da bi se otkrila užasna nakaznost njegovog karaktera. Sotoni se moralo dati vrijeme da se potpuno otkrije kroz svoja okrutna, podmukla i zla djela.

Od Pada do današnjeg dana, čini se kao da grijeh ima nadmoć i da pobjeđuje (2. Tim. 3:13). Lukavstvo nosilaca grijeha stvara privid dominacije ovog koncepta, što se reflektuje u svim poljima ljudske misli: filozofiji, teologiji, nauci, sociologiji...

Hipnotisanje zabludom

Obmana ima hipnotičko dejstvo na primaoca (2. Kor. 4:3,4; 1. Kralj. 22:20-23). Da bi bila uspješna, ona se nikad ne iznosi otvoreno nego uvijek iza maske, sa insinucijama koje izazivaju sumnju u realno stanje stvari (1. Mojsijeva 3:1-7). Zabluda se zasniva na lažnom predstavljanju i perspektivi, što podstiče maštu na stvaranje imaginarnih predstava i očekivanja. Informacije tada prestaju da se kritički analiziraju putem razuma i

mozak ulazi u tzv. alfa režim nerazmišljanja i hipnotisanosti. Upravo to početno stanje grozničave uzbuđenosti u iščekivanju nove spoznaje i navodno uzvišenijeg iskustva, veće sreće i užitka, navodi žrtvu na prelamanje slobodne volje na pogrešnu odluku.

Na žalost, žrtva obmane nikako ne želi sama da požnje posledice svog pogrešnog izbora. U grijehu nestaju istinska plemenitost, požrtvovanje, ljubav i sve druge božanske osobine. Sve to se podređuje drugoj sili destrukcije i smrti. Zlo ima tendenciju širenja, prenošenja zaraze. U tom svom pohodu ne bira sredstva.

Zlo se prikriva i pretvara da nije to što jeste dok ne obradi svoju žrtvu. Onda joj se smije u lice i likuje.

Grijeh survava čovjeka u ponor degradacije

Iako je Sotona iskoristio isti obrazac sopstvenog pada da navede ljude na grijeh, narušavajući njihovo povjerenje u svog Stvoritelja i navodeći ih da posumnjaju u mudrost Njegove vladavine i pravednost Njegovog zakona, stanje palih anđela u grijehu i stanje ljudskog roda u grijehu se značajno razlikuju.

Prva i osnovna razlika je nemogućnost spasenja palih anđela i mogućnost spasenja ljudi. Isključivo zahvaljujući Božjem Planu spasenja, čovjek ima otvorenu ponudu da kroz Hrista ponovo bude usvojen i primljen nazad kao Božje dijete.

Za razliku od palih anđela, svaki čovjek ima izbor da se opredijeli za Božju stranu. Kad bi ljudi makar izbliza shvatili svu strahotu grijeha, čiji neminovni ishod je smrt, mnogo brže i lakše bi shvatili potrebu za spasenjem. Umjesto toga, na žalost, većina izabira ugovor sa smrću i grobom (Isa. 28:15-18) i sebično traće

vrijeme koje je Bog namijenio za pokajanje, začće i rast u novom duhovnom životu koji će rezultirati vječnim životom.

Pošto, za razliku od palih anđela, ljudski rod nema sopstvenog pređašnjeg iskustva života bez prisustva zla (osim u samom početku Adam i Eva), a kumulativno iskustvo čovječanstva sve više se bazira na gušenju i odbacivanju istine, ljudska glupost dominira ljudskim grijesima. To znači da je čovječanstvo daleko podložnije svim oblicima manipulacije nego što su to pali anđeli, koji, iako su u palom stanju, imaju ciljeve na kojima rade kao organizovana armija. Sigurno je da se i sami demoni čude lakoći pecanja ljudi na jeftine prevare, često toliko iracionalne i besmislene da prosto vrijeđaju razum. Pali anđeli neuporedivo više znaju za strah od Boga i dokle su njihove granice u drskosti prema Tvorcu, dok pali čovjek nema mjere. Čovjek ide toliko daleko da Božju istinu proglašava lažima, a svoje zablude i humanistički relativizam mjerilima vrijednosti.

Čovjeka pokreću motivi ponašanja nesvrshodni njegovoj egzistenciji, te da je zato postojanje takvih motiva neobjašnjivo ateističkom filozofijom. Analizom tih motiva otkriva se da oni u svojoj suštini sadrže elemenat obmane, tj. da ne nude čovjeku istinsko zadovoljenje, slobodu, smisao i sve ostalo što obećavaju. Čovjek, pored razuma kojim je sposoban da uvidi iracionalnost i nesvrhovitost svojih motiva u odnosu na njegovo lično i opšte dobro, ima i savjest koja u svom zdravom stanju takve motive proglašava nemoralnim, tj. grešnim.

U nemoći da razumno opravda svoje grešne porive pred svojom savješću, čovjek dolazi u iskušenje da izgubi zdrav razum. Razum nam je dat da bismo shvatili svrhovitost dobrote

naspram grijeha, te da bismo je tako, razlikujući je od zla, svojom slobodnom voljom izabrali. Zato, kada izabiramo grijeh, tada se bojimo da mislimo jer smo u opasnosti da raskrinkamo sopstvene motive kao grešne. Od mudrosti bježimo u površnost, dok razum više nema funkciju da razlikuje dobro od zla, već da zlo predstavi kao dobrotu pred našom savješću. Kako je grijeh nemoguće opravdati razumnim argumentima, mi se pozivamo na iracionalne argumente: osjećanja, autoritete, broj zastupnika ideje... umjesto na smisao, što izaziva gubljenje zdravog razuma.

Suština izopačene predstave čovjeka o samom sebi počiva na *lažiranju stvarnog stanja*. Čovjek pokušava da izgradi lažnu sliku o sebi, služeći se psihološkim trikovima ili čak lažirajući Božje otkrivene istine. U gotovo svim izopačenim oblicima religioznosti, čovjek pribjegava „oboženju“ kao utočištu. Grijeh se više ne posmatra kao „prekršaj Zakona“ ili „bezakonje“, kako ga definiše Božja riječ (vidi: 1. Jovanova 3:4), već se izbjegava nazvati po imenu, te mu se pripisuje neizbježno vječno postojanje ili neko uopšteno imaginarno značenje, a sve u cilju skidanja i poricanja vlastite odgovornosti.

Čovjek zatvara oči pred očiglednim i bira prevaru. Tako se izgrađuje izopačeni sistem vrijednosti. To je sjajno opisao apostol Pavle u Rimljanima poslanici 1:18-32, uključujući i cijeli spektar grijeha koji proističe iz zadržavanja istine u nepravdi.

Da čovjek po svojoj prirodi zaista želi Boga, da su naše prirodne tendencije zdrave, a ne patološke, Isus bi rekao: „*Ako ko hoće za mnom ići neka nađe sebe.*“ Međutim, Isus kaže suprotno: „*Ako ko hoće za mnom ići neka se odreče sebe.*“ (Matej 16:24)

Pseudoreligioznost u grijehu

Vjerovatno vrhunac ljudskog duhovnog i intelektualnog apsurdna u grijehu predstavlja pseudoreligioznost. Lažirana religija je potreba čovjeka u grijehu.

*„Ali bezakonikov dolazak, koji Sotona omogućuje svojim djelovanjem, praćen je svakim silnim djelom i lažnim čudima i znacima, i svakom nepravdom i prevarom u onima koji propadaju [ginu] zato što nisu prihvatili ljubav prema istini da bi se spasli. I zato **Bog dopušta da na njih djeluje zabluda, da bi vjerovali laži.**“ (2. Solunjanima 2:9-11)*

Nemoguće je gajiti nepoštenje u bilo kojem obliku i pristati uz punu istinu. Tendencija ka devijantnoj religiji, čak i kad se to manifestuje u naizgled manjim oblicima zastranjivanja, ukazuje na nevoljnost subjekta da se pokori istini. Stoga biblijska religija u kvalitativnom, zdravorazumskom i svakom drugom smislu toliko odvađa od svih drugih vjerskih ili filozofskih koncepata da je iskrenom istraživaču prosto nemoguće ne vidjeti razliku.

Planeta Zemlja kao pozornica velike borbe

Knjiga o Jovu otkriva nas kosmičke dimenzije sukoba između Boga i Sotone (Jov 1:6-12). Ova planeta je pozornica dramatične borbe između istine i zablude. Apostol Pavle to potvrđuje: *„Jer smo postali prizor koji gleda svijet, i anđeli i ljudi.“* (1. Korinćanima 4:9)

Stoga je naša planeta neka vrsta karantina sve do okončanja velike borbe i realizacije Plana spasenja.

9. Ljudska priroda

Porijeklo čovjeka

Pod uticajem ateističke ideologije, danas mnogi vjeruju da ljudska bića potiču od nižih životinjskih vrsta kao rezultat prirodnih procesa tokom milijardi godina. Takva ideja nikako se ne može uskladiti sa biblijskim izvještajem. Prema Svetom Pismu:

a) Bog je stvorio čovjeka (Postanje 1:26).

b) Čovjek je oblikovan od „praha zemaljskog“ tj. zemaljskih elemenata i Bog mu je udahnuo život (Postanje 2:7).

c) Čovjek je stvoren po Božjem obličju (Postanje 1:26).

d) Čovjeku je povjerena uprava nad Zemljom (Postanje 1:28; Psalam 8:4-9).

e) Svi ljudi na zemlji imaju zajedničke pretke i potiču od prvog para, Adama i Eve (Djela 17:26), što je naučno dokazivo – biološki i genetski.

Čovjek je predstavljen u Bibliji kao „živa duša“ koju čini jedinstvo ili spoj zemaljskih elemenata i daha života od Boga. „Živu dušu“ (heb. *nefeš haja*; grč. *psiha*) ne posjeduje samo čovjek već svako živo stvorenje (Postanje 7:15,22).

Biblijski pojam „duše“

Već smo rekli da je biblijska formula za nastanak „žive duše“ zemaljski elementi + dah života. Daljom biološkom reprodukcijom, „žive duše“ se umnožavaju kao novi individualni „nefeši“.

U ovim terminima, „nefeš“ nije dio osobe, već sama osoba te se u nekim slučajevima tako i prevodi (vidi: Post. 14:21; Br. 5:6; Pnz. 10:22; Ps. 3:2; Lev. 11:43; 1. Kralj. 19:4; Isa. 46:2; itd). Takođe se može prevesti kao „život“ (u KJV Bibliji, više od 100 puta od ukupno 755 mjesta gdje se „nefeš“ pominje), želje, sklonosti i sl.

Grčka riječ „psiha“ ima slično značenje i upotrebu u Novom savezu. Često se odnosi na život, ljude, emocije ili srce.

Nigdje u Bibliji ne piše da je duša besmrtna, niti da postoji nezavisno od tijela. Čim su Adam i Eva zgriješili, Bog je postavio heruvima da čuva prilaz k drvetu života, da čovjek „*ne bi ispružio svoju ruku pa i sa drveta života uzeo plod, pojeo ga i živio vječno.*“ (1. Mojsijeva 3:22-24) To znači da niko od grešnika nije okusio sa drveta života, pa ne može ni da bude besmrtna, to jest nema besmrtnu dušu. Evo i drugih tekstova u Bibliji koji govore da duša umire, da nije besmrtna. „...*Pa su izginule sve žive duše (psihe), sve što je bilo u moru.*“ (Otkrivenje 16:3) Po ovom tekstu, duše su svi živi organizmi. Zapazite da **duše umiru**. U 4. Mojsijevoj 9:6 nalazimo izraz „mrtva duša“ (nefeš). „*Strah je obuzeo svaku dušu.*“ (Djela 2:43) Takođe duša (nefeš) može da se pojede (5. Mojs. 12:23), a ako može da se pojede, onda nije besmrtna.

Biblijsko značenje „duha“

Hebrejski pojam „ruah“ odnosi se na životnu esenciju za individualno postojanje, životni princip, ono što nas čini živima.

Ruah se javlja 377 puta u Starom savezu i najčešće se prevodi kao „duh“, „vjetar“ ili ponekad „dah“. Često se koristi da označi

vitalnost (Sud. 15:19), hrabrost (Jošua 2:11), narav (Sud. 8:3), sklonost (Isa. 54:6), moralni karakter (Ezek. 11:19) i sjedište emocija (1. Sam. 1:15).

Čovječji *ruah* napušta tijelo po smrti (Ps. 146:4) i vraća se Bogu (Prop. 12:7; Jov 34:14). *Ruah* se često koristi za Duha Božjeg, kao u Isaiji 63:10. Nikad u Starom savezu *ruah*, što se tiče čovjeka, ne označava inteligentni entitet sposoban za postojanje nezavisno od fizičkog tijela.

Novosavezni ekvivalent pojmu *ruah* je pneuma, od *pneo* = *duh* i *duvati* ili *disati*. Kao i u Starom savezu, nema nikakvih naznaka da *pneuma* može egzistirati nezavisno od tijela, niti Biblija podržava taj koncept. U nekim tekstovima kao Rim. 8:15, 1. Kor. 4:21, 2. Tim. 1:7, 1. Jov. 4:6, *pneuma* označava raspoloženje, stanovište ili stanje osjećanja. Takođe se koristi za različite aspekte ličnosti, kao u Galatima 6:1, Rimljanima 12:11, itd. *Pneuma* se kao i *ruah* vraća Bogu Bogu prilikom smrti (Luka 23:46; Djela 7:59). Isto tako, koristi se za Duha Božjeg (1. Kor. 2:11, 14; Ef. 4:30; Jev. 2:4; 1. Pet. 1:12; 2. Pet. 1:21; itd.).

Jedinstvo tijela, duha i duše

Dakle, Biblija uči o **jedinstvu tijela, duha i duše**. Ponekad se duh i duša koriste naizmjenično (Luka 1:46,47). U samo jednom primjeru pominju se sve tri komponente:

„*Neka vas sam Bog mira potpuno posveti. I neka sav vaš duh i duša i tijelo budu sačuvani besprekornima do vremena dolaska našeg Gospoda Isusa Hrista.*“ (1. Solunjanima 5:23)

Duh se odnosi se na um, volju i osjećanja osobe, na ono što

nas profiliše kao ličnost, dok se duša odnosi na središte života, osobu kao kompletno biće, uključujući emocije, želje, potrebe... Kad je duh posvećen, um je pod božanskom kontrolom. Posvećen um zauzvrat dovodi do posvećenja unutrašnjeg bića, što je neophodna priprema za konačno spasenje. To je Pavlova misao.

Napokon, ovo jedinstvo tiče se skladnog sadejstva i odnosa duhovnih, mentalnih i fizičkih sposobnosti čovjeka.

Značenje Božjeg obličja kod čovjeka

Šta podrazumijeva stvaranje čovjeka po Božjem obličju?

Ljudska moralna i duhovna dimenzija otkrivaju nešto o Božjoj moralnoj i duhovnoj prirodi. Čovjek takođe po fizičkim karakteristikama ima sličnost sa Bogom. Anđeli kao duhovna bića takođe se pojavljuju u ljudskoj formi (Post. 18:1-19:22; Dan. 9:21; Luk. 1:11-38; Djela 12:5-10). Biblija ukazuje na viđenja Boga ili nekih djelova Njegova tijela (Izl. 24:9-11; 33:20-23; Dan. 7:9,10). Hrist je takođe opisan kao „obličje nevidljivog Boga“ (Kol. 1:15; Jev. 1:3). Čovjek je stvoren „malo manji od anđela“ (Jev. 2:7), obdaren mentalnim i duhovnim darovima. Ovdje valja zapaziti da je Adam odmah po stvaranju bio sposoban za analitičko i kreativno razmišljanje (Post. 2:19,20).

Dalje, čovjek je stvoren za odnose sa drugima (Post. 2:18), po uzoru na prototip nebeske Porodice – Oca i Sina. Kroz porodični odnos mi imamo priliku da živimo za druge.

Sledeći aspekt stvaranja čovjeka je upravljanje životnom sredinom odnosno okruženjem (Post. 1:26; Ps. 8:6-8) kao Božji predstavnik i upravitelj. To nam govori o poretku i hijerarhiji u

Božjoj tvorevini koja postavlja sve stvari na svoje mjesto, sa svrhom postojanja i djelokrugom obaveza i odgovornosti.

Logično, čovjek je stvoren sa uslovnom besmrtnošću, jer je kao slobodno moralno biće, bez koje ljubav nije moguća, alternativno mogao izabrati neposlušnost Bogu (Post. 2:17; 3:22).

Pad čovjeka u grijeh i posledice pada

Sotona je, koristeći zmiju kao medijum, naveo prvo Evu, a preko nje kao novog medijuma i Adama na pobunu. On je insinuirao Evi da im Bog nešto uskraćuje i da bi neposlušnošću zapravo dostigli više stanje egzistencije i postali kao „bogovi“ sa poznanjem dobra i zla (Post. 3:1-5). Navođenjem na sumnju, on je u Evi pokrenuo prevarne osjećaje privlačnosti i požude prema zabranjenom plodu (1. Jov. 2:16) i izazvao njen pad u grijeh. Zatim je Eva nagovorila Adama da okusi plod, što je on, u očajanju i zbog ljubavi prema njoj koju je stavio ispred ljubavi prema Bogu, i uradio, čime je pad čovjeka bio definitivn (1. Tim. 2:13,14; 1. Kor. 1:8,9; Rim. 5:12-19). Zabluda „nećete vi umrijeti“ polazi od ideje da čovjek može postojati bez Boga. Njome se pretpostavlja da je čovjek samoodrživ bez obzira na njegovo porijeklo. Ova zabluda potkrepljuje srž svakog lažnog učenja. Biblija jasno govori da je ovakav način razmišljanja suicidaln (vidi: Kol. 1:16,17; Djela 17:24-28; Jov. 15:5). Lucifer je ponudio Evi svoj koncept nakon sopstvenog pada. Da bi se nosio sa gubitkom pravog izvora života i svjetlosti nakon odvajanja od Boga i kako bi sačuvao svoju laž o urođenoj unutrašnjoj moći, Sotona je ustanovio sistem na principima nalaženja vrijednosti kroz

prikazivanje moći i učinka. On je stoga želio usaditi u ljudsku prirodu: (1) vjerovanje da čovjek ima život u sebi („sigurno nećete umrijeti“), i (2) sistem vrijednosti koji je zasnovan na dokazivanju postojanja tog života kroz učinak i demonstraciju moći.

Posledice grijeha rezultirale su trenutnom promjenom ljudske prirode koja je obuhvatila poremećene međusobne odnose i otuđenje od Boga. „Oči su im se otvorile“ da bi vidjeli sopstvenu sramotu (Post. 3:7), postali obuzeti strahom i drugim negativnim osjećanjima (Post. 3:8-10). Sebičnost i samodovoljnost, manipulativno samoopravdavanje i prebacivanje krivice na drugoga, postali su norma ljudskog ponašanja (Post. 3:12,13).

Međuljudski odnosi su izgubili prvobitnu svetu kakvoću i poredak i bazirali se na dominaciji, a biološka reprodukcija postala je bolno iskustvo (Post. 3:16). Zemlja je posledično bila prokleta zbog prestupa čovjeka, sa otežanim uslovima za život, te mukotrpnom borbom za egzistenciju (Post. 3:17-19). Ali to je ujedno i blagoslov za čovjeka u grijehu, jer zauzet radom manje je podložan destruktiji. Takođe umanjene sposobnosti i skraćeni životni vijek znače snižene mogućnosti za produkciju zla, što je vidljivo na primjeru pretpotopne generacije.

Prekršaj Božjeg nepromjenljivog Zakona donio je smrt, „vraćanje praha u prah“ (Post. 3:19). Adam i Eva su protjerani iz Edena i onemogućen im je pristup drvetu života koje je služilo za regeneraciju i održavanje vječne mladosti (Post. 3:22-24).

Sve to je onemogućilo direktnu komunikaciju čovjeka sa Bogom, i čovjek je postao podložan propadanju i smrti, kao i kompletna živa tvorevina posledično. Tako je grijeh prešao na sve ljude, Adamove potomke (Ps. 143:2; 1. Kralj. 8:46; Prop. 7:20;

Rim. 3:23; 1. Jov. 1:8).

Možemo postaviti pitanje da li se grijeh nasleđuje ili stiče. Pavle kaže da u Adamu „svi umiremo“ (1. Kor. 15:22). Na drugom mjestu, on konstatuje: „Zato, kao što je kroz jednog čovjeka u svijet ušao grijeh i preko grijeha smrt, i tako se smrt proširila na sve ljude jer su svi sagriješili...“ (Rim. 5:12; uporedi sa Jov 14:4; Ps. 51:5; Rim. 8:7,8; Ef. 2:3). Dakle, očito je da postoji nasleđe sveopšte sklonosti ka grijehu, koja se u većoj ili manjoj mjeri nalazi u ljudskom srcu u njenom *pasivnom obliku*, dok kroz lične grijehe stičemo *aktivno grešno ponašanje*. Činjenje grijeha je i dalje voljna odluka i voljni akt. Čovjek nije potpuni rob grijehu i Sotoni zbog blagodati koja dolazi kroz Plan spasenja. Bez ove božanske inicijative i intervencije, ljudski rod bio bi nepovratno izgubljen (vidi: Post. 3:15; Rim. 7, Efes. 2:1,3,8-10).

Ljudski rod je od Pada u retrogradnoj „evoluciji“ zbog akumulacije i progresa grijeha, te posledica grijeha. Ipak, u svakom ljudskom biću, zahvaljujući opštoj Božjoj blagodati kroz Plan iskupljenja, nalaze se ostaci Božjeg karakternog obličja, i ljudski rod je pod Božjom zaštitom, pod Njegovim savezom (Post. 3:15), što takođe podrazumijeva ograničenje djelovanja Sotone i palih anđela na štetu čovjeka, i naravno našu odgovornost pred Bogom. Štaviše, Bog je u svoj mudrosti i sveznanju predvidio takvu mogućnost i, zajedno sa svojim Sinom, osmislio Plan spasenja prije stvaranja (vidi Efescima 1:4-6; ref. 2. Tim. 1:9; 1. Pet. 1:20). Savez između Boga i čovjeka je zasnovan na nepokolebljivom temelju i zakletvi Božjoj (Jev. 6:18), sa garancijom u Isusu Hristu (Jev. 7:22). Hrist je takođe Posrednik i Izvršilac tog saveza (Jovan 6:38; ref. 5:30, 43; 6:40; 17:3,4).

Zašto čovjek u grijehu ima „potrebu“ da odbacuje i negira Boga?

Prvi razlog, i uzrok u korjenu svih uzroka je grešno stanje ljudske prirode. Drugo, satanistički koncept života podrazumijeva stalnu „potrebu“ za dokazivanjem i potvrđivanjem identiteta pa su ljudi neprekidno obuzeti svojim psihopatološkim opsesijama u sistemu izopačenih vrijednosti. Treći razlog nalazi se u Božjoj prividnoj pasivnosti (Prop. 8:11,12). Nerazumijevanje Božjeg načina djelovanja navodi čovjeka na pogrešne korake u tri osnovna pravca: 1) Potpuna bezbožnost i moralno posrnuće do negiranja Boga (Ps. 53:1-3); 2) Idolatrija i ispraznost u pseudoreligioznosti, čime se istina namjerno zadržava (sprečava, onemogućava) u nepravедnosti (Rim. 1:18-32); 3) Traganje za moći i traženje natprirodne pomoći iz pogrešnih izvora (okultizam, pseudo nauka). Unutrašnji motivi odbacivanja Boga nalaze se u egocentričnosti i oholosti. Takav čovjek je neprijateljski nastrojen prema istini koja prijete da raskrinka njegove mehanizme samoobmane i obmane (Jov. 5:40-43; 1. Kor. 2:14). On je također hipnotisan obmanom (Isa. 29:10; 2. Sol. 2:9-11), uz oštećen zdravi razum (2. Kor. 4:4). Dalje, čovjek nalazi izgovor za sopstveno zlo u postojanju zla na svijetu.

Najveća pseudo potreba u grijehu je lažno prikazivanje realnog stanja. Čovjek na svaki pokušava prikriti vlastitu ispraznost i nezadovoljstvo i prikazati sebe u što povoljnijem svjetlu. To se izražava u potrebi za priznanjima, naklonosti, uživanju određenog statusa u društvu, pohvalama, pa čak i izazivanju zavisti drugih. Grešnik voli da se što je moguće ljepše „nakiti“ i paradira.

Na taj način on stimuliše i zadovoljava svoju tjelesnost, istovremeno nastojeći da fascinira i šarmira druge. Platforma na kojoj se najbolje gradi lažni imidž svakako je materijalizam. To je usko povezano sa karijerizmom i svjetskim ambicijama. Na nivou ustanove, bilo sekularne ili vjerske, čovjek tako postaje njen vojnik, spreman da je po svaku cijenu „odbrani“. Grešnik je jednako nevoljan priznati vlastite greške koliko i greške ustanove koju „zastupa“. U religijskom svijetu to se manifestuje do krajnjih granica fanatizma ili ulaganja napora i tehnika manipulacije da se zadrži prividni autoritet (kompromitovane) ustanove.

Kompletni sistem izgrađen je na potajnom ili otvorenom neprijateljstvu prema Bogu, *umjeću prikazivanja obmane da što je moguće više slični istini*, koliko god ovo nekome moglo zvučati radikalno ili „zavjerenički“ (vidi: 1. Jov. 5:19). Počevši od kućnog (ne)vaspitanja, preko sistema (pogrešnih) vrijednosti, opšte paradigme, nametanja životnih standarda, različitih oblika pritiska za poistovjećivanje sa okruženjem (tradicija, običaji, strah od neprihvaćenosti i usamljenosti...), zvaničnog vaspitno-obrazovnog sistema, politike, ekonomije (borbe za preživljavanje), različitih „dostignuća“ koja se postavljaju kao važni ciljevi u životu, nerealnih i „vječitih“ iščekivanja „sreće i bogatstva“, mnogobrojnih „pseudo“ činilaca i obzira, pa do ignorantnog odnosa prema životu.

Prikrivena mržnja čovjeka prema Bogu demonstrirana je u odnosu prema Isusu Hristu (Matej 2. glava; Luka 4:28,29; Marko 5:1-20; Jovan 8. i 10. glava; Jovan 11:47-50; Matej 27:21-23). Isus je ugaoni kamen i kamen spoticanja (1. Pet. 2:6-8) na koji se razbijamo ili nas on satire (Mat. 21:44). To su opcije.

10. Božji plan spasenja

Čovjek se odvojio od Boga neposlušnošću (1. Mojs. 2:17; 3:1-7), i time navukao na sebe tragične posledice (1. Mojs. 3:8-24). Grijeh je oslabio čovjekove fizičke i duhovne snage, potamnio u njemu Božji lik (Rim. 3:23), rastavio ga od Boga, Izvora života i sreće (Isa. 59:1,2). Čovjek je padom u grijeh izgubio svoju prvobitnu domovinu Eden, kao i vlast nad Zemljom, koja je prešla u Sotonine ruke, u ruke uzurpatora, koji se od tog trenutka naziva „vladarom ovoga svijeta“ (Jov. 12:31). Međutim, Bog se u svojoj velikoj ljubavi nije odrekao čovjeka i nije ga prepustio tragičnim posledicama njegove neposlušnosti. Bog je u svojoj ljubavi, još prije čovjekovog pada u grijeh, načinio plan za spasavanje ljudskog roda (Rim. 16:25-27; 2. Tim. 1:9,10; Titu 1:2). Božja ljubav prema palom čovjeku ogledala se u Njegovom pristanku da svog jedinorođenog Sina dâ „*da nijedan koji Ga vjeruje ne bude uništen, nego da ima vječni život.*“ (Jovan 3:16)

Plan spasenja je Božja inicijativa i priprava u svrhu rješavanja problema grijeha i pobune, spasenja čovjeka i ponovnog uspostavljanje poretka života u skladu sa Božjom voljom.

U cijelom svemiru bilo je samo jedno biće kvalifikovano za ovu misiju, koje je umjesto čovjeka moglo da zadovolji zahtjev Zakona. Pošto je Božji zakon svet kao i sam Bog, to je samo božansko biće moglo da zadovolji pravdu prestupljenog Zakona. *Samo je Hrist, jedinorođeni Sin Božji, mogao da otkupi palog čovjeka i zaštititi ga od prokletstva Zakona i vrati u Božje okrilje.*

„Jer plata za grijeh je smrt, a Božji dar je vječni život kroz Hrista Isusa, našeg Gospoda.“ (Rim. 6:23)

Pavle objašnjava kako su grijeh i smrt postali iskustvo cijelog čovječanstva: *„Zato, kao što kroz jednog čovjeka dođe na svijet grijeh, i kroz grijeh smrt, i tako smrt uđe u sve ljude, jer svi sagriješe.“ (Rim. 5:12)* „A žalac je smrti grijeh, a sila je grijeha zakon.“ (1. Kor. 15:56) *„Zatim želja, kada je začeta, rađa grijeh, a grijeh, kad se učini, donosi smrt.“ (Jakov 1,15)* Jedini razlog zašto ova kazna nije odmah primijenjena je stupanje u dejstvo Plana spasenja kroz opštu Božju blagodat. Čovjek je, dakle, od svog pada postao podložan sadejstvu dva različita neumitna zakona: 1) zakonu grijeha (vidi Rim. 3:9) ; i 2) Božjem moralnom zakonu koji zahtijeva apsolutnu pravdu! Cijela svrha Plana spasenja bila je izbaviti čovjeka iz jedne takve nemoguće situacije.

Sam Božji Sin morao se poistovjetiti sa svojim palim stvorenjima i na sebe *posrednički* preuzeti krivicu kako bi ih iskupio i oslobodio ropstva grijehu i smrti. *„A pošto su ta djeca sudionici tijela i krvi, tako i on sam uze udijela u tome, da kroz smrt uništi onoga koji ima silu smrti, to jest Đavola, i da oslobodi sve koji su zbog straha od smrti cio život bili podložni ropstvu.“ (Jev. 2:14, 15): „Jer i Hristos jedanput za grijeh naše postrada, pravednik za nepravednike, da nas privede k Bogu...“ (1. Pet. 3:18)* To je značilo Njegov voljni pristanak, čin neizmjerne ljubavi. *„Zato me Otac i voli, jer ja polažem svoj život da bih ga opet primio. Niko mi ga ne oduzima, nego ga ja sam od sebe polažem. Imam vlast da ga položim i imam vlast da ga opet primim. Takvo sam uputstvo primio od svog Oca.“ (Jov. 10:17, 18)*

„Bog nam je dao vječni život, i taj život je u njegovom Sinu.“

(1. Jov. 5:11) „Zaista, zaista, kažem vam, ko čuje moju riječ i vjeruje onome koji me je poslao, ima vječni život i ne dolazi na sud, nego je prešao iz smrti u život.“ (Jov. 5:24) „Jer Bog je toliko volio svijet da je dao svog jedinorođenog Sina, da niko ko vjeruje u njega ne bude uništen, nego da ima vječni život.“ (Jov. 3:16)

Međutim, Plan spasenja ima širu, kosmičku dimenziju i značaj. *„Pomirivši njegovom krvlju na krstu sve u njemu - pomiri sa sobom sve, bilo na zemlji bilo na nebesima.“ (Kol. 1:20) „Zato je bilo potrebno da se zemaljske slike onoga što je na nebu čiste na taj način, a ono što je na nebu čisti se žrtvama boljim od takvih žrtava. Jer Hristos nije ušao u sveto mjesto načinjeno rukama, koje je kopija onog stvarnog, već u samo nebo, da se sada pojavi pred Božjim licem za nas.“ (Jev. 9:22-24)* Iz ovih tekstova vidimo da Plan spasenja ima univerzalne dimenzije i da se na Nebu (mjestu Božjeg prebivanja) odvija stvarni proces pomirenja.

Aktivni učesnici u sprovođenju Božjih namisli i Plana spasenja su i Božji anđeli. *„Zar nisu svi oni službeni duhovi određeni da služe zbog onih koji će naslijediti spasenje?“ (Jev. 1:14; vidi takođe Zah. 1:10; Ps. 91:11; Post. 28:12; 2. Kralj. 6:15-17;)* Božji anđeli vode duhovne bitke sa palim anđelima za srca i umove ljudi. *„Ali knez persijskog kraljevstva stajao mi je nasuprot dvadeset i jedan dan, i gle, Mihailo, jedan od najviših knezova, došao je da mi pomogne. I ja sam ostao tamo kod persijskih kraljeva.“ (Dan. 10:13) „Jer naš rat nije s krvlju i s tijelom, nego s poglavarima i vlastima, i s upraviteljima tame ovog svijeta, s duhovima pakosti ispod neba.“ (Efes. 6:12)*

Upravo veliki zalog Plana spasenja omogućio je tri ključne privilegije za čovjeka:

- i) Božju zaštitu i posredničko miješanje u korist palog čovjeka;
- ii) Produžetak života čovjeka u palom stanju, podložnog propadanju i smrti, kao priliku za prihvatanje Dara spasenja i pomirenja sa Bogom;
- iii) Posrednu komunikaciju Boga i čovjeka.

Tako je Bog imao pravnog osnova da svojim Duhom i preko anđela djeluje na grešnog čovjeka, savjetuje ga i čuva od potpunog terora i vlasti Sotone i njegovih palih anđela. Čovjek je sa svoje strane morao pokazati spremnost da vjeruje i sluša (Jev. 11:6; Jov. 3:26). Odlukom na saradnju sa Bogom u najvećem poduhvatu svih vremena – Planu spasenja – čovjek se začine Njegovim Duhom u novi život i prima spasonosnu blagodat.

Od suštinske je važnosti da čovjek bude vjeran i poslušan Bogu prema otkrivenju istine koju je Bog dao u svojoj objavi. Mi dakle, moramo biti spremni da se pokorimo objektivnim istinama (Rim. 3:1,2; 10:7), jer subjektivna iskustva i zamisli nisu pouzdani zbog grijeha i sklonosti čovjeka ka obmani. Zbog zloupotrebe, ignorisanja i izopačavanja Božje objave od strane palog čovjeka, ili tačnije od „Zmijinog sjemena“ (satanista; Post. 3:15), među ljudima su u svim vjekovima bile prisutne lažirane religije i ideologije. To diskvalifikuje njihove pristalice izvan okrilja spasenja. Prvi primjer odstupanja od vjere zabilježen je u slučaju Kaina (Post. 4:3-8), a apostoli vjekovima kasnije objašnjavaju njegov problem (Jev. 11:4; 1. Jov. 3:12).

Velika borba između izvorne i falsifikovane vjere može se pratiti kroz biblijska i istorijska svjedočanstva. Bog je uvijek imao svoj narod, počevši od Adama, Abela, Enoha, Noja, Sima,

te kasnijih poslepotopnih patrijarha, do Abrama kojemu je dato obećanje: „*Idi iz svoje zemlje i od svog roda i iz doma svog oca u zemlju koju ću ti pokazati. Od tebe ću načiniti veliki narod, blagosloviću te i učiniću da tvoje ime bude veliko; i bićeš blagoslov za druge. Blagosloviću one koji tebe blagosiljaju, a prokleću onoga ko na tebe priziva zlo, i preko tebe će se blagosloviti svi narodi na zemlji.*“ (Post. 12:1-3; vidi takođe Jev. 11:8-12)

Božji plan bio je podizanje cijelog jednog duhovnog naroda koji će biti osoben na zemlji po tome što će držati Njegove zakone i uredbe i predstaviti veliki Plan spasenja ostatku čovječanstva kroz tipsku obrednu i prazničnu službu. Tako je Bog podigao jevrejski narod, koji se trebao namnožiti i dobiti Hanansku zemlju u nasleđe (Post. 13:14-17), što je bilo tip velikog nebeskog nasledstva obećanog spasenima nakon konačne realizacije Plana spasenja. Kasnije, vodeći Izrael u pustinji, Bog proširuje svoja obećanja i priprema narod na ulazak u savezni odnos sa Njim. „*A sada, ako budete dobro slušali moj glas i držali se mog saveza, bićete moje blago između svih drugih naroda, jer je sva zemlja moja. I bićete mi kraljevsko sveštenstvo i sveti narod.*“ (Izl. 19:5,6) Na gori Sinaju, Bog je na eksplicitan način objavio moralni Zakon, Dekalog (Izlazak 20:2-17), temelj Saveza. Bog je dao i druge zakone i propise kojih se trebalo pridržavati u teokratskom uređenju koje je postavio u Izraelu. Bog je takođe dao instrukcije da se načini svetilište i uvedu u detalje propisana služba i obredi koji će predstavljati Plan spasenja. „*Neka mi načine svetilište jer ću prebivati među njima. Sveti šator i svu njegovu opremu načinite po uzoru na ono što ću ti pokazati.... Gledaj da sve to napraviš prema prikazu koji ti je pokazan na gori.*“ (Izl. 25:8, 9, 40)

Aronovi sinovi određeni su za sveštenu službu, a ploče Zakona stavljene su u **Kovčeg saveza** kao osnov saveza i svjedočanstvo. Knjiga zakona (svih ostalih uredbi) bila je stavljena **pored** Kovčega saveza (5. Mojs. 31:26).

Božji Zakon je veliko mjerilo pravednosti i suda. Taj Zakon traži smrt prekršitelja, ali prema planu uređenja Svetilišta, iznad njega se nalazio poklopac koji se nazivao Presto milosti. Iznad prestola milosti nalazila se Šekina, mjesto na kojem se pokazivala Božja prisutnost, gdje je Bog između heruvima objavljivao svoju volju (Izlazak 25. glava). Kroz službu pomirenja pokajani grešnici mogli su dobiti oprostaj. Sve ovo bila je velika slika Hristove pomiriteljske službe za naše otkupljenje, gdje su se sreli „milost i istina“ i poljubili „pravda i mir“ (Psalam 85:10).

Tipologija Plana spasenja

Bog je prvobitno obećanje o dolasku obećanog Spasitelja kasnije sve više dopunjavao. To je činio kroz *obrednu i prazničnu službu* koja je imala samo jedan cilj: *prikaz Plana spasenja*. Ukupna slika data je sa proročanstvima o budućem Mesiji.

Sam Gospod je prinio prvu žrtvu i naše praroditelje obukao u haljine od kože (Post. 3:21). Jagnje koje je Gospod žrtvovao da bi obukao naše praroditelje prije nego što ih je istjerao iz Raja, bilo je slika Isusa Hrista, nevinog Jagnjeta, koji će uzeti na sebe naše prestupe i umrijeti posrednički za nas da bismo mi mogli živjeti. Vjerni ljudi su u staro vrijeme po Božjoj naredbi prinosili **krvne žrtve** (Post. 4:4; 8:20; 22:13). Podizali su žrtvenike na kojima su žrtvovali jagnje, koje je predstavljalo nevinog Božjeg

Sina, Onoga koji će jednog dana položiti svoj nevini život u korist grešnog čovjeka. Bog je pomoću žrtava učio ljude da „*bez prolivanja krvi nema oproštenja*“. (Jev. 9:22)

Tako je uspostavljen žrtveni model koji je u Mojsijevo vrijeme potpuno sistematizovan u knjigama Zakona.

U Levitskoj knjizi, 23. glava, nalazimo sedam praznika koje je Božji narod trebao slaviti u proljećnim i jesenjim terminima.

Četiri vezana prolječna praznika bilu su Pasha, Praznik prijesnih hljebova, Praznik prvina i Praznik sedmica (Šavuot).

Četiri prolječna praznika svoje ispunjenje su našli u Mesijinom (Hristovom) Prvom dolasku. Pasha je uspostavljena kao uspomena na oslobođenje Izraelaca iz Egipta – simbola nezna-boštva i ateizma (2. Mojs. 12. glava; 5. Mojs. 16:1-6) – i predlika je Mesije kao pravog Božjeg Jagnjeta za žrtvu: „...*Jer i pasha naša zakla se za nas, Hristos.*“ (1. Kor. 5:7) Kvasac je u Bibliji simbol grijeha (vidi Mat. 16:6, 11; Luk. 12:1; 1. Kor. 5:7...). U Božjem hramu je korišćen beskvasni hljeb (3. Moj. 2:11; 6:16, 17; 10:12). Mesija je ispunio Praznik beskvasnih hljebova kao čista, nevina žrtva, koja ni u grobu nije doživjela proces ukvašavanja i raspadanja, jer Bog nije dao „*da Svetac Njegov vidi raspadanje.*“ (Ps.16:10; vidi Djela 13:34,37). Praznik prvina prikazuje uskrse-nje Mesije. Ovaj praznik svetkovao se sjutradan nakon Subote. Prema biblijskom tekstu taj dan je prvi dan sedmice (prvi od ša-bata do praznika Pedesetnice), dakle tačno onaj u koji je Gospod Isus uskrsao! Apostol Pavle kaže: „*Ali Hristos usta iz mrtvih, i bi novina (prvina) onima koji umriješe.*“ (1. Kor. 15:20)

O ispunjenju *Praznika sedmica* govori istorijski zapis u knjizi Djela apostolska, 2. glava, na Pedeseticu (žetva)!

Grupnu *jesenjih praznika* uvodio je Trubni dan (heb. Roš Hašana). Ovaj praznik predstavlja najavu *Dana pomirenja ili očišćenja* (heb. Jom Kipur) koji se poistovjećuje sa Sudom. To je bio najvažniji obred u zemaljskom svetištu, kada su svi grijesi uneseni tokom godine u svetinju putem žrtava, bili konačno čišćeni i odstranjivani. Tipologija Dana očišćenja (najvažnijeg praznika) veoma je bitna i zato ćemo joj posvetiti veću pažnju. Božja Riječ kaže: „*Jer u taj dan biva očišćenje za vas, da se očistite; bićete očišćeni od svih grijeha svojih pred Gospodom.*“ (3. Mojs. 16:30)

Dakle, Dan očišćenja predstavlja Istražni Božji sud koji pretihodi Hristovom drugom dolasku (detaljnije o tome u poglavlju 15. „Razumijevanje Božjeg suda“). To znači da je početak Istražnog suda na Nebu (Dan. 7:9,10) morao biti najavljen. Istorijski, to se dogodilo kroz Adventni pokret u prvoj polovini 19. vijeka (nakon isteka papske supremacije), kada su protumačena i objavljena najveća vremenska proročanstva u Bibliji o „2300 dana“ tj. doslovnih godina (Dan. 8:13,14) kao najava Božjeg suda, a u sklopu objave poruka „tri anđela“ iz Otkrivenja 14:6-12. Unutar ovog proročanstva nalazi se manje od „70 sedmica“ (Dan. 9:22-27) tj. 490 doslovnih godina (Ezek. 4:6; 4. Mojs. 14:34), koje je precizno najavilo Hristov prvi dolazak, Njegovu misiju i žrtvu, te učinke te žrtve. Evo sažetog pregleda ovih proročanstava:

„Do dvije hiljade i tri stotine dana i noći; onda će se svetinja očistiti.“ 2300 proročkih dana = 2300 godina	
„70 nedjelja je određeno tvome narodu.“ 490 godina	

<i>Prije Hrista</i>		<i>Posle Hrista</i>	
457.	408.	27-31-34.	1844.
7 sedmica ili 49 godina	62 sedmice ili 434 godine	1 sedmica ili 7 godina	1810 godina

Isus Hrist, Božji Pomazanik, nakon ispunjenja četiri prolećna praznika vaznio se na Nebo, gdje je u nebeskoj Svetinji započeo prvosveštenučku službu: „A u ovome što je rečeno glavno je ovo: imamo takvog prvosveštenika, koji je sjeo s desne strane prestola Veličanstva na nebesima. On je sluga koji služi za ljude na svetom mjestu i u pravom hramu koji je podigao Gospod, a ne čovjek.“ (Jev. 8:1, 2) Apostol Pavle dalje kaže da zemaljski sveštenici „služe Bogu na mjestu koje je slika i sjenka onoga što je na nebu, kao što je Mojsije bio upoznat kad je trebalo da napravi šator; jer mu je potvrđeno: Gledaj da sve napraviš prema modelu koji ti je pokazan na gori.“ (5. stih) Hramska starosavezna služba prestala je sa važnošću Mesijinom smrću na krstu: „A posle te šezdeset i dvije nedjelje pogubljen će biti pomazanik... I utvrdiće savez s mnogima za nedjelju dana, a u polovinu nedjelje **ukinuće žrtvu i prinos...**“ (Dan. 9:26, 27): „...i izbrisao pisani dokument koji je svojim odredbama bio protiv nas, koji nam se protivio, uklonivši ga s puta i pribivši ga na krst.“ (Kol. 2:14)

Dakle, u Nebeskom svetištu odvijaju se faze stvarnog pomirenja i očišćenja grijeha Božjeg naroda. **Stoga je od ključne važnosti shvatanje da Isusova misija na zemlji i žrtva na krstu nije bila da plati konačnu kaznu za grijeh umjesto čovjeka, koje je druga smrt** (vidi Otk. 20:6-15), već da kroz ljudsku prirodu kojoj je potrebno iskupljenje postigne sledeće:

- i) Savršeno održi Zakon Božji vođen Njegovim Duhom;
- ii) Posrednički ponese grijeha svijeta i žrtvuje se kao Opšti čovjek, drugi Adam;
- iii) Postane naš Primjer, Iskupitelj i Pomiritelj;
- iv) Kvalifikuje se za stvarnu službu pomirenja u Nebeskoj Svetinji, kao naš Zastupnik.

Treba znati da je krv za svakodnevnu žrtvu unošena samo u prvo odjeljenje zemaljske svetinje. Na Dan očišćenja, krv se unosila u drugo odjeljenje, krv jarca za Gospoda, ali nad njim prvosveštenik nije polagao ruke radi priznavanja grijeha. To znači da je ova krv bila čista i prala sve nagomilane grijeha tokom godine. Analogno tome, Hristova krv u stvarnosti nebeske svetinje briše zapise o našim pokajanim grijesima (vidi Jevrejima 9:23 i Djela 3:19). Kao što se proces očišćenja grijeha u zemaljskoj svetinji nije završavao smrću zaklane životinje, tako se ni proces očišćenja koji obavlja Mesija, „Jagnje zaklano od postanja svijeta“ (Otk. 13:8), neće završiti do konačnog prestanka Njegove prvosvešteničke službe i očišćenja Nebeske svetinje.

Apostol Pavle sumira ovo u Jevrejima poslanici 9. i 10. glava:

*„[Hrist je] samog sebe bez mane prinio Bogu, da očisti našu savjest od mrtvih djela kako bismo služili živom Bogu. Zato je **Hristos posrednik novog saveza**, da bi oni koji su pozvani dobili obećanje vječnog nasljedstva, jer je on umro da bi oni otkupninom bili oslobođeni od prestupa učinjenih pod prethodnim savezom. Jer gdje je savez s Bogom, mora da uslijedi smrt onoga koji je posredovao u sklapanju saveza... I po Zakonu se skoro sve čisti krvlju **i bez prolivanja krvi nema oproštenja**. Zato je bilo potrebno da se zemaljske slike onoga što je na nebu čiste na taj način,*

a ono što je na nebu čisti se žrtvama boljim od takvih žrtava. Jer Hristos nije ušao u sveto mjesto načinjeno rukama, koje je kopija onog stvarnog, već u samo nebo, da se sada pojavi pred Božjim licem za nas. I nije ušao da bi mnogo puta prinosiso sebe, kao što prvosveštenik svake godine ulazi u sveto mjesto s tuđom krvlju, jer bi inače trebalo da mnogo puta strada od postanka svijeta. Ali sada, na svršetku ovog poretka, pojavio se **jednom zauvijek da svojim žrtvom odstrani grijeh**. I kao što je ljudima određeno da jednom umru, a zatim sud, tako je i **Hristos bio jednom zauvijek prinesen da ponese grijeh**e mnogih. A kad se drugi put pojavi, a to neće biti zato da bi opet uklanjao grijeh, vidjeće ga oni koji ga željno očekuju da bi dobili spasenje. Pošto u Zakonu nalazimo samo sjenku budućih blagoslova, a ne i same blagoslove, sveštenici nikad ne mogu istim žrtvama koje iz godine u godinu neprestano prinose učiniti savršenim ljude koji pristupaju Bogu. Zar inače ne bi prestale da se prinose žrtve, jer bi oni koji ih prinose Bogu bili jednom zauvijek očišćeni i ne bi više imali svijest o grijesima? Ali **te žrtve iz godine u godinu podsjećaju na grijeh**e, jer **krv junaca i jaraca ne može uzeti grijeh**e. Zato, ulazeći u svijet, on kaže: 'Žrtvu i prinos nisi htio, nego si mi pripremio tijelo. Nisu ti bile po volji žrtve paljenice i žrtve za grijeh.' Tada sam rekao: 'Evo, došao sam - u svitku knjige pisano je o meni - da vršim tvoju volju, Bože'. Najprije kaže: 'Nisi htio i nisu ti bile po volji žrtve i prinosi i paljenice i žrtve za grijeh' - žrtve koje se po Zakonu prinose. A zatim kaže: 'Evo, došao sam da vršim tvoju volju.' **On ukida prvo da bi uspostavio drugo...** Svaki sveštenik iz dana u dan dolazi na svoje mjesto da obavlja službu i da mnogo puta prinosi iste žrtve, jer one nikada ne mogu odneti grijeh. A on je za sva vremena prinio

*jednu žrtvu za grijeha i sjeo Bogu s desne strane i od tada čeka da njegovi neprijatelji budu položeni za podnožje njegovim nogama. Jer je jednim žrtvenim prinosom za sva vremena učinio savršenima one koji bivaju posvećeni. A i Sveti Duh nam svjedoči, jer kaže: 'Ovo je savez koji ću sklopiti s njima posle tih dana', govori Gospod; 'Svoje zakone staviću u njihova srca i upisaću ih u njihov um. Više se neću sjećati njihovih grijeha i bezakonja.' **A gdje su grijesi oprošteni, nema više [hramske] žrtve za grijeh. Dakle, braćo, pošto imamo potpuno pouzdanje da možemo ući u sveto mjesto posredstvom Isusove krvi - novim i živim putem koji je on za nas otvorio kroz zavjesu, to jest kroz svoje tijelo - i pošto imamo prvosveštenika postavljenog nad Božjim domom, pristupimo iskrenog srca, puni pouzdanja i vere, jer su nam srca škropljenjem očišćena od nečiste savjesti, a tijela oprana čistom vodom. Držimo se nepokolebljivo nade koju ispovijedamo, jer je vjeran onaj koji je obećao.***

Prema hronologiji iz Danilovog proročanstva, 2300 dana odnosno godina isteklo je 1844. godine kada je Hrist kao veliki Poglavar Sveštenečki završio čišćenje svetinje na Nebu i prešao u drugi dio koji se zove Svetinja nad svetinjama, gdje se obavlja konačno čišćenje grijeha. Taj period se takođe poistovjećuje sa vremenom milosti. Kad završi svoju sveštenečku službu, On će doći po drugi put kao Kralj nad kraljevima i Gospodar nad gospodarima sa izvršnom presudom zemaljskim stanovnicima (vidi Matej 16:27; Otkrivenje 17:14).

Da bismo kompletirali naše razumijevanje tipologije Dana pomirenja, moramo preći još jedan važan detalj, završnicu te službe u zemaljskoj svetinji.

„Neka uzme dva jarca i postavi ih pred Gospoda na ulaz u šator od sastanka. Neka Aron baci žrijeb za ta dva jarca, jedan žrijeb za Gospoda, a drugi žrijeb za Azazela. Neka Aron prinese jarca na kog je pao žrijeb za Gospoda, i neka taj jarac bude žrtva za grijeh, a jarca na kog je pao žrijeb za Azazela neka živog postavi pred Gospoda da se nad njim obavi pomirenje šaljući ga Azazelu u pustinju.“ (3. Mojs. 23:7-10)

Tekst dalje kaže da se jarac za Gospoda klabo „za grijeh narodni“ (15. stih), što je simbol Hrista koji umire za grijeh svog naroda (vidi Jev. 7:27). Stih 16: „Tako će izvršiti obred očišćenja za sveto mjesto zbog nečistoća Izraelovih sinova, zbog njihovih prestupa koje su počinili u svim svojim grijesima. Tako neka uradi za šator od sastanka koji se nalazi među njima, usred njihovih nečistoća.“ Ovdje vidimo da i samoj svetinji trebalo očišćenje. Zašto? Zbog svih prestupa koji su tokom svakodnevne službe pomirenja **posrednički** unošeni u svetinju. Treba zapaziti da svakodnevna služba (heb. *tamid*), nikad nije prekidana, što ukazuje na neprekidnu raspoloživost Hristove žrtve u korist grešnika koji se kaju do kraja vremena milosti. Večernja žrtva se nije prinostila, što ukazuje da je nakon antitipskog Dana očišćenja sve završeno, tj. da nema više pokajanja kao opcije.

Šta je onda simbolički predstavljao jarac za Azazela?⁹ Stihovi 20-22: „Kada izvrši obred očišćenja za sveto mjesto, šator od sastanka i oltar, neka dovede živog jarca. Neka Aron položi obje ruke na glavu živog jarca i prizna nad njim svu krivicu Izraelovih

---

⁹ Prema drevnim izvorima, Azazel je bio personifikacija nečistote, vođa pobunjenih anđela, koji je pripadao klasi „seirim“ kozolikih pustinjskih demona (džina).

sinova i sve njihove prestupe koje su počinili u svim svojim grijesima. Neka ih stavi na glavu jarca i pošalje ga u pustinju rukom čovjeka koji je spreman da ga odvede. Tako će jarcac na sebi odnijeti sve njihove prestupe u pustu zemlju. Neka pošalje jarca u pustinju.“

Sveštenik je, dakle, završio službu očišćenja i napustio svetinju. Zatim je „skupljene“ grijeha iz svetinje prenosio na živog „jarca za Azazela“ koji je napokon izgonjen u pustinju na put bez povratka. **Ovo predstavlja prenošenje pokajanih grijeha na Sotonu, uzročnika i stvarnog krivca za nastanak grijeha.** Stvarno izgnanstvo Sotone u „pustinju“ i odvajanje od Božjeg naroda dešice se nakon svršetka antitipskog Dana pomirenja tj. Istražnog suda. Kad se završi antitipska služba u Nebeskoj Svetinji, pokajni grijesi Božjeg naroda svih vremena biće prenijeti na Sotonu, koju će, nakon Drugog Hristovog dolaska biti prinuđen provesti 1.000 godina na opustošenoj Zemlji, čekajući izvršni Božji sud (Otk. 20. glava).

Jako je važno zapaziti da nepokajni grijesi nisu mogli biti tretirani i čišćeni u ovom procesu. Podsjetimo se šta je narod trebao činiti na Dan očišćenja. Bog kaže „ponizite svoje duše“ (3. Mojs. 23:27). „Zato će se svaka duša koja se toga dana ne bude ponizila istrijebiti iz svog naroda. Svaku dušu koja tog dana bude radila nekakav posao zatrću u njenom narodu.“ (stihovi 29, 30). Ista kazna sledovala je za „kvarenje saveza“ na neki drugi način kao npr. neobrezanjem (vidi Post. 17:14), koje je uvijek bilo simbol pokajanja odnosno obrezanja srca (vidi Jer. 4:4). **Analogija je jasna: ukoliko čovjek nije voljan da se pokaje (ponizi dušu svoju) i prihvati Božji dar spasenja, ne postoji nikakav drugi**

način na koji bi se mogao spasti. „Ko vjeruje u Sina Božjeg, prihvata svjedočanstvo koje mu je dato. Ko ne vjeruje Bogu, učinio ga je lažljivcem, jer ne vjeruje u svjedočanstvo kojim Bog svjedoči o svom Sinu. A u ovome je to svjedočanstvo: Bog nam je dao vječni život, i taj život je u njegovom Sinu. Ko ima Sina, ima život, a ko nema Sina Božjeg, nema život.“ (1. Jov. 5:10-12)

Nepokajani grešnici biće uskrsnuti za izvršni sud. „I izići će koji su činili dobro u uskrsenje života, a koji su činili zlo u uskrsenje osude.“ (Jov. 5:29)

Sedmi i poslednji praznik u godini zvao se **Praznik sjenica** (3. Mojs. 23:34; 5. Mojs. 16:13-15). Ovaj praznik radosti simbolički predstavlja veliko okupljanje i slavlje spasenih na putu ka **stvarnoj Obećanoj zemlji.** (vidi: Otk. 7:9-12; ref. Jev. 11:10,16; Isa. 25:9; Jov. 14:2,3)

Zatim slijedi milenijum – vrijeme koje će spaseni provesti na Nebu (Otk. 20:6) – te nakon toga Treći Hristov dolazak odnosno povratak sa spasenima na Zemlju, kada će uslijediti izvršni Boži sud nad zlim ljudima i palim anđelima. Bog će napokon obnoviti planetu Zemlju i univerzum, čime se okončava Plan spasenja.

Konotacije Plana spasenja i Hristovog jevandjelja

Bez potpunog razumijevanja Plana spasenja, u opasnosti smo da pogrešno razumijemo ili primijenimo konotacije Hristove misije na zemlji. Plan spasenja je **jedino** rješenje za problem zla u svemiru. *Plan spasenja zasniva se na Božjem obećanju o Spasitelju koji dolazi da postane jedan od nas (sjeme „ženino“)*

i spasi nas iz grijeha i smrti. Ovo obećanje temelj je saveza Boga i čovjeka koji je uvijek isti, dok termini „stari“ i „novi“ savez predstavljaju dvije različite faze, jedan ratifikovan životinjskom krvlju, a drugi krvlju samog Spasitelja. Glavni Božji cilj je privesti čovjeka putu spasenja. Glavni cilj Sotone je odvratiti i diskvalifikovati čovjeka od spasenja na svaki mogući način i pokvariti Božje djelo i planove, oboriti Zakon i Božju vladavinu, te, ako bi bilo moguće, ovjekovječiti koncept mješavine dobra i zla.

Hristovim prvim dolaskom ispunjena je ključna kritična faza Plana spasenja i Bog je svoj narod uveo u novi savezni odnos. *„Jer je ovo krv moja novog saveza, koja se proliva za mnoge, za oprostjenje grijeha.“ (Mat. 26:28; ref. Jer. 31:31-34; Jev. 8:6-13)*

„On nas je izbavio iz vlasti tame i prenio nas u kraljevstvo svog voljenog Sina, u kome imamo iskupljenje krvlju njegovom i oproštaj grijehova.“ (Kol. 1:13, 14)

„Hristos je sebe dao za nas da bi nas izbavio od svakog bezakonja i očistio sebi narod koji je izabrao, revan za dobra djela.“ (Titu 2:14; vidi: Kol. 1:19, 20; Efes.2:4-6, 10-13)

*„Zato se javi sin Božji **da uništi djela đavolja.**“ (1. Jov. 3:8)*

Na postoji nijedan drugi posrednik, niko ko doprinosi našem spasenju, osim Hrista: *„I ni u kom drugom nema spasenja, jer nema drugog imena pod nebom datog među ljudima kojim bi se mi mogli spasiti.“ (Djela 4:12)*

Plan spasenja se, dakle, poistovjećuje sa jevanđeljem. Izraz „jevanđelje“ (grč. *evangelion*) u opštem smislu znači „dobru vijest“ ili objavu dobre vijesti o spasenju u Isusu Hristu. Jevanđeljem se možemo uspješno baviti samo uz cjelovito poznavanje kompletne biblijske nauke. Hrišćanstvo nije nova religija, već

nastavak izvorne religije koja datira od Adama. Jevanđelje nije novi projekat, već prelazak sa tipskog na antitipsko ispunjenje Plana spasenja, na konkretnu realizaciju Hristove misije u korist palog čovječanstva. Da ne bismo postali žrtve pogrešnih učenja, mi moramo biti kao Berejci: „*Oni su imali plemenitiji stav od onih u Solunu, jer su svim srcem primili riječ i svaki dan istraživali Pisma da vide je li to tako.*“ (Djela 17:11)

Ciljevi koji se postižu realizacijom Plana spasenja su sledeći:

- ✓ Ponovno uspostavljanje Božjeg poretka života u pobunjenom i grijehom oštećenom univerzumu.
- ✓ Spasenje palog čovjeka, svih koji prihvate taj Dar.
- ✓ Obnova Božjeg obličja u čovjeku koja donosi kvalifikaciju za vječni život.
- ✓ Dat je najveći dokaz dobronamjernosti i vječne ljubavi Oca i Sina prema njihovim stvorenjima. Sin Božji preuzimanjem obličja Sina čovječijeg postao je naš Otac, Brat, Prijatelj, Sveštenik i Advokat u najuzvišenijem mogućem smislu.
- ✓ Opravdanje Božjeg karaktera ljubavi, milosti i pravde i Njegovog Zakona pred cijelom tvorevinom.
- ✓ Uklanjanje svih spornih pitanja i nedoumica iz umova svih stvorenih bića, uključujući i anđele.
- ✓ Uviđanje apsolutne pravednosti i ljubavi Božje u osudi zlih ljudi, Sotone i demona.
- ✓ Obnova anarhijom i pobunom degradiranih univerzuma i planete Zemlje.
- ✓ Vječni mir, sklad i ljubav u univerzumu.

11. Hrist kao drugi Adam i jevanđelje

Adam je praotac čitavog čovječanstva. Ova činjenica je naučno dokaziva. Cijeli ljudski rod je faktički jedna velika porodica. Riječ „adam“ se koristi više od 500 puta u originalu starosavezničkih spisa i u velikoj većini slučajeva ima kolektivno značenje. U svijesti ljudi na Srednjem Istoku uvijek je bio izražen taj duh kolektivism, nasuprot današnjem individualizmu.

Uporedo s tom spoznajom ide znanje o duhovnom drugom Adamu, Isusu Hristu. Na ovim faktima apostol Pavle bazira svoje izlaganje u Rimljanima poslanici 5:12-21, kao i u dijelu 1. Korinćanima 15. glava, gdje kroz paralelu o dva Adama dokazuje realnost uskrsenja. Umnom sklopu savremenog čovjeka ovo se može činiti čudno, jer želi provući sve kroz prizmu ljudskog racionalizma, dok Pavle nijednog trenutka ne sumnja u činjenice koje kratko obrazlaže, jer njegove čitaocice nije trebalo posebno ubjeđivati u očigledne istine.

Nakon konstatacija o opravdanju vjerom u Hristu, Pavle ima potrebu da objasni kako je to izvodivo.

„Zato, kao što je kroz jednog čovjeka u svijet ušao grijeh i preko grijeha smrt, i tako se smrt proširila na sve ljude jer su svi sagriješili...“ (Rimljanima 5:12)

Grijeh je ušao kroz Adama. Pojam „svijet“ podrazumijeva ne samo ljudski rod, već i „inficiranje“ grijehom kompletne planete. Grijeh je za posledicu donio smrt koja je postala pratilac i egzekutor ljudi i svega živog na zemlji. Smrt je postala sveopšta.

Adamov život se dalje reprodukovao u onome u čemu su Adam i Eva bili: u grijehu. Tako je cijelo čovječanstvo sagriješilo u Adamu. Smrt je postala pravilo bez izuzetka, bez obzira na životnu dob i (ne)počinjene lične grijeha. Grijeh se u Bibliji definiše kao promašaj cilja. Adam je padom u grijeh promašio svrhu zbog koje je stvoren, zastranio, odvojio se od Boga u neposlušnosti i prestupu, i to njegovo zastranjenje se dalje reprodukovalo u potomstvu, lišenom Božje slave.

Pavle ovdje ne raspravlja o našim ličnim grijesima, jer se oni podrazumijevaju. Njegova namjera je da iskoristi Adama kao tip Hrista, da postavi paralelu. Pavlova poenta je da se mi sami nikako ne možemo spasiti bez intervencije drugog Adama tj. Hrista, bez obzira na lične grijeha, spoznaju pisanog Zakona i druge okolnosti, o čemu svjedoči tekst u nastavku:

„Jer do Zakona je grijeh bio u svijetu, ali grijeh se ne uračunava ako nema zakona. Ipak, smrt je od Adama do Mojsija vladala i nad onima koji nisu počinili grijeh sličan prestupu kakav je počinio Adam, koji je tip onoga koji je imao da dođe.“ (Rimljanima 5:13-15)

Dakle, bez obzira na lično stanje i okolnosti, mi svi dijelimo Adamovu krivicu i njene posledice, krivi smo pred Bogom, izgubljeni smo u Adamu i sami po sebi, ali spaseni smo i obnovljeni u Hristu, bez ikakve zasluge sa naše strane. To je jevanđelje i to je zaista dobra vijest!

Prestupnika Božjeg Zakona života čeka smrt, biološka smrt kojoj je podložno sve živo, i druga konačna ili vječna smrt, ukoliko odbije Dar spasenja. Samo zbog jevanđelja, zbog Plana spasenja, Božjeg obećanja u Hristu (Post. 3:15), Adam je imao pravo

na produženi život, čiji završetak je prva smrt. U protivnom, Zakon bi tražio drugu smrt za njega odmah.

Čovječanstvo se solidariše u Adamu po rođenju, to je ono što *prirodno* nasljeđujemo i što ne možemo da biramo. U Hristu se solidarišemo vjerom, a neophodnost za efektivno solidarisanje sa Hristom je duhovno začće ili novorođenje u Hristu. Samo u Hristu mi se možemo naći pod zakonom spasonosne blagodati, i možemo biti opravdani od svega od čega se nikako sami ne bismo mogli osloboditi: od grijeha, od smrti, od ropstva Sotoni, i od prokletstva i kazne Zakona.

Novi savez solidariše čovječanstvo u Adamu. To znači da Isus Hrist kao drugi Adam nije samo jedinka među drugim ljudima. On je **opšti Čovjek**, ili **Sin čovječiji**, koji termin je na sebi često primjenjivao. Ali Hristov originalni identitet je Sin Božji. Bez tog identiteta, On ne bi mogao biti ništa drugo do pojedinac, pripadnik ljudskog roda kao svi ostali. Kao takav ne bi imao nikakve kvalifikacije da zastupa čovječanstvo. Sin Božji polaže *božansko pravo na ljudski rod*, kao naš Otac na višem nivou od Adama, kroz kojega je i za kojega je sve stvoreno po volji Boga Oca. Ali da bi spasenje moglo biti djelotvorno, da bi Hrist zaista mogao da posreduje u našu korist, On se morao spustiti na nivo stvorenja kojima je spasenje potrebno. To se moglo realizovati na samo jedan način: Njegovim utjelovljenjem, baš kao što je najavljeno Adamu, patrijarsima i prorocima. Isus je prenio svoj identitet, ali u svemu drugom je postao Čovjek, na nivou čovječanstva kojemu je potrebno iskupljenje. Jedini način na koji Hristova pravednost može biti naša nije putem prenošenja već zato što sudjelujemo u Hristovoj poslušnosti tj. uključeni smo u nju,

a jedini način na koji je to ostvarivo je da Hristova ljudska priroda postane zajednička priroda palog ljudskog roda kojemu je bilo potrebno iskupljenje. Pavle to objašnjava na sledeći način:

„Ali s darom nije kao što je bilo s prestupom. Jer ako su zbog prestupa jednog čovjeka mnogi umrli, Božja blagodat i njegov dar – koji je s blagodaću dat kroz jednog čovjeka, Isusa Hrista – u izobilju su darovani mnogima. A s darom nije kao s grijehom jednog čovjeka. Jer presuda koja je uslijedila zbog jednog prestupa dovela je do osude, a blagodatni dar zbog mnogih prestupa za ishod ima opravdanje.“ (Rimljanima 5:15,16)

Isus Hrist je došao na drugačiji način nego Adam. On je došao u Duhu koji daje život.

„Tako je i napisano: Prvi čovjek, Adam, postao je živa duša, poslednji Adam u duhu koji daje život.“ (1. Korinćanima 15:45)
Ovo se odnosi na Hristovo začće Duhom i Njegov život u Duhu koji jedini može dati život.

„Prvi čovjek je od zemlje i zemaljski, a drugi čovjek je Gospod sa nebesa.“ (1. Korinćanima 15:47; vidi: 1. Mojsijeva 2:7; 3:19; upoređi sa Isaija 9:6; Jovan 3:31)

Zapazite Pavlov paralelizam:

„Kakav je zemaljski, takvi su i drugi koji su zemaljski, a kakav je onaj koji je nebeski, takvi su i drugi koji su nebeski. I kao što nosimo obličje onoga koji je zemaljski, nosićemo i obličje onoga koji je nebeski.“ (1. Korinćanima 15:48,49)

Drugim riječima, zemaljski su osuđeni da budu svi kao opšti, prvi čovjek od kojeg su dalje reprodukovani, tj. Adam. S druge strane, Hrist nam omogućava da postanemo kao On, da nosimo obličje Njegovog uskrslog i proslavljenog tijela, jer je On

svojim rođenjem, životom, posredničkom žrtvom, smrću, uskrsenjem i zastupništvom u nebeskoj Svetinji, omogućio to kao buđu realnost svima koji prime dar spasenja! Sada to sve primamo vjerom. Apostol Pavle u 1. Korinćanima 15. glava dokazuje uskrsenje i upravo zato je ova argumentacija od ključne važnosti. Za naše spasenje i naše uskrsenje postoji realna osnova, i to nije nikakva fikcija ni vjerska uobrazilja. Da bi se to ostvarilo, Hrist je morao steći sva legitimna prava, najprije za Njegovo uskrsenje, u kom smislu je On prvina ili prvjenac ljudskog roda. Time je On stekao pravo nad ljudskim rodом, ili bolje rečeno povratio sva ona prava koja je Adam izgubio i predao Sotoni. „Zato je Hristos umro i oživio, da bude Gospodar i mrtvima i živima.“ (Rimljanima 14:9) „Ne boj se. Ja sam Prvi i Poslednji, i živ sam. Bio sam mrtav, i evo živim u vjekovima vjekova, i imam ključeve od smrti i hada.“ (Otkrivenje 1:19)

Otuda potreba za duhovnim začecem u Hristu, za životom koji dolazi odozgo (vidi: Jovan 3:3,5,6,8).

„Ali vi niste u tijelu, nego u Duhu, ako Božji Duh zaista prebiva u vama. Ali ako neko nema Hristov Duh, taj nije Njegov. A ako je Hristos u vama, tijelo vam je doduše mrtvo zbog grijeha, ali Duh vam donosi život zbog pravednosti. A ako Duh onoga koji je Isusa podigao iz mrtvih prebiva u vama, onaj koji je Hrista Isusa podigao iz mrtvih oživjeće i vaša smrtna tijela svojim Duhom koji prebiva u vama.“ (Rimljanima 8:9-11)

Pavle kaže da ono što neminovno mora da propadne je tijelo koje je svakako mrtvo zbog grijeha, ali da je *garancija života Hristov Duh koji prebiva u nama*.

„Tijelo i krv ne mogu naslijediti Božje kraljevstvo, niti

raspadljivost nasleđuje neraspadljivost... Jer ovo raspadljivo mora da se obuče u neraspadljivost i ovo smrtno mora da se obuče u besmrtnost.“ (1. Korinćanima 15:50,53)

„Sije se u sramoti, a uskrsava u slavi. Sije se u slabosti, a uskrsava u sili. Sije se tjelesno tijelo, a uskrsava duhovno tijelo. Postoji zemaljsko tijelo, a postoji i duhovno tijelo.“ (1. Korinćanima 15:43,44)

„A naše je građanstvo na nebesima, odakle željno očekujemo spasitelja, Gospoda Isusa Hrista, koji će naše poniženo tijelo preoblikovati da bude poput njegovog slavnog tijela, silom kojom može sve da pokori sebi.“ (Filipljanima 3:20,21)

Sada možemo da se vratimo ostalim aspektima Pavlove diskusije o dva Adama u Rimljanima 5. glava. Zašto on u 13. stihu kaže „do Zakona“? Jer se obraća čitaocima kojima je Zakon poznat kao legalni kodeks, dat u pisanom obliku preko Mojsija. Pavle želi da dokaže da bi svi svakako umirali, bilo to prije davanja Zakona u eksplicitnom obliku ili poslije, zato što je cijelo čovječanstvo sagriješilo u Adamu, bez obzira na lične grijehe i ličnu odgovornost pred Zakonom. Da su ljudi itekako bili odgovorni pred Bogom za svoje grijehe, najveće svjedočanstvo je Potop. Prepotopni svijet nije imao Zakon u eksplicitnom obliku, i ti ljudi su teško zloupotrebljavali Božji dar opšte blagodati i drsko kvarili Božje obličje u odavanju grijesima, ali Bog ih je opominjao svojim Duhom dokle je god to bilo moguće (vidi: 1. Mojsijeva 6:3; uporedi sa 1. Petrova 3:19,20). Ali to nije cilj Pavlove argumentacije. Prestup u pravnom smislu te riječi se dešava kad imamo poznanje zakonskih propisa u legalnom obliku. U tom smislu, dok nije bilo Zakona kao pravnog kodeksa, ljudi

jesu grijeshili ali se taj grijeh nije tretirao kao Adamov prestup koji je tačno znao koji prekršaj pravi (14. stih). Pavle je bio ekspert za Zakon i zato je mogao da daje ovakva obrazloženja.

Pavle dalje naglašava (15-17. stih) da je naš položaj u Hristu dar. Naravno naš položaj u Adamu nije dar, to je nešto što prirodno nasleđujemo. Ali dar je neophodno *primiti*. Dar se takođe može i *odbiti*. Kako se prima dar spasenja u Hristu? Vjerom. „Koji njega vjeruje ne sudi mu se, a koji ne vjeruje već je osuđen, jer nije vjerovao u ime jedinorodnog Sina Božijeg.“ (Jovan 3:18)

Legalno, cijelo čovječanstvo je u Hristu. Hrist je obezbijedio spasenje za sve. „Jer Bog nije poslao svog Sina u svijet da on osudi svijet, nego da se svijet spase kroz njega.“ (Jovan 3:17) Da bi nas spasao, Bog je uzeo tebe, uzeo je mene, uzeo je cijeli ljudski rod, i stavio nas u Hrista. „Ali Bog, koji je bogat milosrđem, zbog svoje velike ljubavi kojom nas je volio, još dok smo bili mrtvi u grijesima – oživio nas je zajedno sa Hristom – blagodaću ste spaseni – i uskrsnuo nas s njim i postavio nas s njim na nebesima u Hristu Isusu.“ (Efescima 2:4-6) Bog svima omogućava dar života, ali spasenje postaje djelotvorno samo za one koji ga prihvate, za koje je položaj u uskrsnom Hristu obezbijeđen.

To je безусловna dobra vijest.

Dakle, cilj Pavlovog poređenja je da dokaže da je ono što je učinio Adam obuhvatilo cijelo čovječanstvo, i da je ono što je učinio i čini Hrist takođe obuhvatilo cijelo čovječanstvo. Ali postoji razlika u onome kako su to učinili. Ovdje moramo uočiti i izbjeći jednu privlačnu zamku jeftinog jevandjelja milosti.

Mi moramo razumjeti pravni osnov Božjeg Plana spasenja. Bog i Hrist ne mogu djelovati na nijedan način koji bi eventualno

kršio Božji Zakon. Adamov grijeh jeste donio osudu na cijelo čovječanstvo, ali ne zato što Bog prenosi Adamovu krivicu na nas. „*Neka očevi ne budu pogubljeni zbog djece, i djeca neka ne budu pogubljena zbog očeva. Neka svako bude pogubljen zbog sopstvenog grijeha.*“ (5. Mojsijeva 24:16; uporedi sa 2. Kraljevima 14:6; Ezekiel 18:1-20) Svi umiru jer su svi sagriješili u Adamu. Bog nas je stvorio u Adamu, a od svojih roditelja samo smo biološki reprodukovani, i oni od svojih i tako dalje do Adama i Eve. Tako smo mi množina Adamovog života.

Isto tako, sjedinjavanjem Hristovog božanstva sa opštom ljudskom prirodom čovječanstva kojemu je bilo potrebno iskupljenje, Hrist se kvalifikovao da bude drugi, poslednji Adam. Njegova poslušnost može nam se legalno pripisati, svakom ljudskom biću. To se može legalno izvršiti zato što je čitavo čovječanstvo bilo poslušno u Hristu. Mi smo sudjelovali u Njegovoj poslušnosti. Bili smo uključeni u Njegovoj poslušnosti zakonu i Njegovoj poslušnosti na smrt. Dakle, *nije pojedinac umro za sve, niti bi to Zakon dozvolio*, nego su svi umrli u jednom opštem Čovjeku. „*Jedan čovjek je umro za sve, pa su tako svi umrli.*“ (2. Korinćanima 5:14) Hrist je došao da obuhvati cijelo čovječanstvo, i već smo rekli kako je to moguće. Bez ispravnog shvatanja ovog predmeta, nema šanse da razumijemo opravdanje vjerom, ni jevanđelje.

Međutim, *mi smo prirodno u Adamu, ali nismo prirodno u Hristu, jer ono što Hrist nudi čovječanstvu je dar*. Sa Hristovim darom uključena je spasonosna blagodat (15-17. stih). To znači da nije samo Adamov prestup problem koji Hrist rješava. On je morao ponijeti i naše grijehе, zbog čega je Njegov dar izobilje

blagodati. Hrist je donio i opravdanje na život: „Zato, dakle, kao što je sagrešenjem jednog na sve ljude došla osuda, tako i pravdom jednog dođe na sve ljude opravdanje života.“ (18. stih) Jedan čovjek je legalno osudio sve ljude. Jedan Čovjek je legalno isku-pio sve ljude.

Zahvaljujući Hristu mi možemo u Njemu stajati pravedni, opravdani pred Božjim Zakonom. „Jer Hristos je ispunjenje Zakaona, za pravednost svakom koji ga vjeruje.“ (Rimljanima 10:4)

Zakon nas u Hristu ne može osuditi na smrt, jer je On pobijedio smrt! U Njemu imamo dar života (17. stih). Hrist nas uzdiže na Njegov nivo i zato se kaže da ćemo vladati u životu, jer smo sunaslednici sa Njim (vidi: Rimljanima 8:17)! Hrist dijeli sa nama svoj život i svoje nasleđe (vidi: Efes. 2:6; Otk. 22:5)!

U nastavku diskusije o dva Adama, Pavle dodaje još neke misli: „Jer kao što su neposlušnošću jednog čovjeka mnogi postali grešnici, tako će i poslušnošću jednoga mnogi postati pravedni.“ (19. stih) Mi sami po sebi ne možemo promijeniti prvo stanje, po Adamu, ali možemo prihvatiti drugo stanje, pravednost po Hristu. Ova Pavlova konstatacija je važna i za potvrđivanje jedne očigledne istine koju mnogi ne priznaju, jer i ne razumiju problem grijeha: da se ne rađamo nevini, rađamo se sa sklonošću ka grijehu (vidi: Efescima 2:3). I bebama i odraslima je potreban Spasitelj. Ovakvi kakvi jesmo mi nikad sami po sebi ne možemo imati ili proizvesti pravednost koja bi nas kvalifikovala za Božje kraljevstvo. „Svi smo mi postali kao nečisti, i sva je naša pravda kao prljava haljina; svi kao lišće uvenismo, i naše izopačenosti odniješe nas kao vjetar.“ (Isaija 64:6)

Gramatika u ovom stihu je vrlo važna: u Adamu smo u

svršenom vremenu grešnici, dok ćemo u Hristu u budućem vremenu postati pravedni. To znači da sada Hristovu pravednost primamo *vjerom*, a da će to postati *buduća realnost tek o Hristovom drugom dolasku i našem konačnom oslobođenju*. Imajući ovo na umu, lakše nam je da shvatimo zašto Pavle u svojim poslanicima naziva vjernike „svetim“ u Hristu, iako oni i dalje imaju probleme sa grijehom. Mi smo još u „tijelu“ i to nikad ne smijemo zaboraviti, ali, s druge strane, ne smijemo ni pasti u vjeri.

„A Zakon je došao kasnije kako bi se prestup još jasnije pokazao. Ali gdje se pokazao grijeh, blagodat se pokazala u još većoj mjeri. Da bi, kao što grijeh vlada u smrti, tako i blagodat vladala pravednošću za život vječni kroz Isusa Hrista, Gospoda našega.“ (20. i 21. stih)

Božja namjera je bila da se pokaže grijeh, da se zaista vidi koliko je grešan. Tada se blagodat Božja pokazuje u još većoj mjeri! Zakon nas nije načinio grešnim, niti je Zakon grijeh, ali Zakon eksponira sve naše grijeh, i one najdublje. Riječ Božja je dvosjekli mač.

Kraljevstvo grijeha rezultira smrću grešnika, a blagodat vlada pravednošću kroz Hrista za vječni život. *„On nas je spasao i pozvao nas svetim pozivom, ne zbog naših djela, već zbog svoje namjere i blagodati, koja nam je prije mjerljivih vremena data u Hristu Isusu, a objavljena je sada kad se pojavio naš Spasitelj, Hristos Isus, koji je ukinuo smrt, a obasjao život i neraspadljivost posredstvom dobre vesti.“* (2. Timoteju 1:9,10) Tako Božje kraljevstvo može da začne u nama.

Od koje nas je smrti Hrist spasao? Izvjesno ne od prve, jer

prva smrt nije plata za grijeh. Plata za grijeh je druga, vječna smrt. Prva smrt nije realni problem. Prva smrt je problem samo za one koji su odbili Dar života u Hristu, jer slijedi drugo uskrsenje i poziv na sud Božji da sami odgovaraju za svoje grijehe i svoja djela, počinjene u zloupotrebi Božje opšte blagodati. Ti grijesi ostaju, jer nisu pokriveni zaklonom milosti spasonosne Božje blagodati u Hristu, te stoga ni tretirani u Hristovoj posredničkoj službi pomirenja u nebeskoj Svetinji. Na krstu nije sve završeno, i o tome ćemo zasebno govoriti. Prvo uskrsenje koje se dešava prilikom Hristovog drugog dolaska je garancija da druga smrt nema ništa sa primaocima spasenja (vidi: Otkrivenje 20:6; uporedi sa Jovan 5:29).

Hrist jeste legalno obezbijedio spasenje za cijelo čovječanstvo, ali Bog nema legalno ni drugo neko pravo da nas natjera da primimo Dar spasenja. On ne može kršiti načelo slobodne volje. Zato se najveći i neoprostivi grijeh u Bibliji naziva hula na Duha svetoga, kada ljudi namjerno, smišljeno, voljno i uporno ignorišu i odbacuju Božje djelo. Tada prestaje bilo kakva mogućnost da takvi budu spaseni. Hula na Božje djelo stoji kao opcija i posle primanja jevanđelja, što je važno da znamo preventive radi, jer postoje „jevanđelisti“ koji uče jednom spasen, zauvijek spasen (vidi Jevrejima 2:2,3; 10:26-31).

Mi jesmo u tijelu koje nasljeđujemo od Adama, ali ne možemo biti istovremeno u Adamu i u Hristu, u smislu opravdanja vjerom. Ne možemo kazati: U redu, prihvatam spasenje u Hristu, ali želim uživati u grijehu, jer je On svakako pokrio sve moje grijehe. Jevanđelje zahtijeva da počnemo sa smrću starom životu **u Hristu** (vidi: Rimljanima 6. glava), a završavamo sa novim

životom. Mi moramo služiti gospodaru kojega smo odabrali: grijehu na smrt ili pravednosti na život; ne možemo imati oboje. Čin krštenja sam po sebi ne znači ništa ako ovo nismo shvatili. „Jer ja kroz zakon zakonu umrijev, da Bogu živim. Sa Hristom se razapeh. Ne živim više ja, nego Hristos živi u meni. Jer život koji sada živim u tijelu, živim vjerom Sina Božjeg, koji me je volio i predao sebe za mene.“ (Galatima 2:19,20) Već smo rekli da nas Hrist oslobađa od ropstva grijehu. Iz ove Pavlove izjave vidimo da nas oslobađa i prokletstva kazne Zakona, jer u Hristu mi legalno umiremo i Zakonu tj. osudi Zakona (vidi: Rimljanima 7:1-6). Zakon nas ne može osuditi jer smo već umrli u Hristu. „A oni koji pripadaju Hristu Isusu razapeli su tijelo zajedno sa strastima i požudama tijela. Ako živimo po Duhu, dozvolimo Duhu da nas vodi!“ (Galatima 5:24,25) Ako odbijemo smrt u Hristu, Zakon je neumoljiv, nećemo mu umaći. Otuda možemo da shvatimo „potrebu“ mnogih hrišćana da se ratosiljaju Zakona. Mi moramo svakodnevno primjenjivati istu formulu: *Ne ja, već Hrist*. To je borba vjere, borba izbora.

„Ko ne uzme svoj krst i ne ide za mnom, nije me dostojan. Ko nađe svoj život, izgubiće ga, a ko izgubi svoj život radi mene, naći će ga.“ (Matej 10:38,39) „Krst“ je simbol žrtve i samoodricanja (vidi: Luka 9:23; 14:27; Galatima 6:12; Filipljanima 3:17-19).

Jevanđelje mijenja naš život, ali ne bez naše saradnje. Ne postoji autopilot. „Mislite na ono što je na nebu, a ne na ono što je na zemlji. Jer ste umrli, i vaš je život sakriven s Hristom u Bogu. Kada se pokaže Hristos, naš život, tada ćete se i vi s njim pokazati u slavi.“ (Kološanima 3:2-4) Pavle u nastavku 3. glave do Kološanima 4:6 objašnjava konkretno kako se obavlja ovaj proces

pripreme za nebesko građanstvo.

Hristovo jevanđelje nije legalizam, a nije ni liberalizam. Nije ni antinomizam (poništanje Zakona). Istina je da nas Bog oslobađa od svega čemu smo robovali u Adamu, ali sloboda nikad ne znači nezavisnost od Boga i Zakona života. Naprotiv, sloboda je upravo u tome: usaglašavanju sa Bogom i zakonima života! Slobodom se veoma manipuliše u ljudskim poslovima i zato ljudi uglavnom imaju vrlo pogrešne pojmove o tome.

Naša tjelesna priroda i posle obraćenja voli grijeh, to nije prestalo. Oslobođenje od konsekvenci Zakona i od prokletstva Zakona nije isto što i poslanički ili diplomatski imunitet. Stajanje pod Božjom blagodaću ne daje nam takvu slobodu. To se sasvim jasno vidi i kroz prikaz jevanđelja u žrtvenoj službi u zemaljskom svetištu i vezanim praznicima, posebno Danu očišćenja. Mi moramo upotrijebiti i pravilno primijeniti svoju slobodu, i Pavle o tome detaljno govori. *„A vi ste, braćo, pozvani na slobodu. Samo neka vam ta sloboda ne služi kao podsticaj grešnom tijelu, nego u ljubavi robujte jedni drugima. Jer se sav Zakon ispunjava u jednoj riječi: Voli svog bližnjeg kao samog sebe.“* (Gal. 5:13,14)

Zakon je definicija pravednosti i on se ne može ukinuti. Zakon i blagodat nisu međusobno suprotstavljeni. Kako nas onda Bog oslobađa ispod Zakona (Gal. 4:4,5) i stavlja pod blagodat (Rim. 6:14)? Pavle naravno nije protiv Zakona, ali imajući u vidu dvije činjenice, da smo svi pod Zakonom i svi smo pod grijehom, grijeh dobija silu da nas ubije od Zakona (1. Kor. 15:56). Kombinacija grijeha i Zakona ima za rezultat smrt. U Hristu, mi smo u zaklonu blagodati i Zakon nas ne može dotaći, ne može nas ubiti. Zakon je i dalje tu ali mi smo pod „kišobranom“ milosti.

To je Pavlova misao i biblijska nauka o opravdanju. I sad ovdje imamo tragikomičnu situaciju, da opravdani grešnik pokušava zloupotrijebiti svoju slobodu tako što će ispod „kišobrana“ opet poseći za grijehom, izgovarajući se da mu Zakon ne može ništa ili da više ne važi (vidi: Gal. 5:13,14; uporedi sa Jev. 8:10). Blagodat je besplatna za grešnika, ali Hrist je taj koji strada. Bog je poslao Sina pod Zakon (Gal. 4:4). Hrist je zauzeo naše mjesto pod Zakonom. On je savršeno ispunio Zakon, ne ukinuo Zakon. Samo u tom smislu u Hristu mi imamo sigurnost. Tačno je da je u Zakonu bilo integrisano i tipsko prikazivanje Plana spasenja, i taj dio Zakona jeste ukinut, o čemu jasno govori Jevrejima poslanica i proročka najava u Danilu 9:24.

Dakle, hrišćani su slobodni od Zakona u smislu ispunjavanja Zakona radi nagrade ili zbog straha od kazne. *„Tom blagodaću spaseni ste kroz vjeru. I to nije od vas, dar je Božji. Ne od djela, da se niko ne bi hvalio. Jer mi smo njegovo djelo, stvoreni u Hristu Isusu za dobra djela, koja je Bog unaprijed pripremio da u njima hodimo.“* (Efes. 2:8-10) Ali mi smo sluge Božje, Isusa Hrista, a Hrist je Autor pravednosti, ne grijeha. Zapamtite da grijeh ima posledice. Pod zakonom grijeh kažnjava grešnika. Pod milošću, grijeh kažnjava Autora milosti. Drugim riječima, sagriješiti pod milošću ne znači izgubiti spasenje (vidi: 1. Jovanova 1:8 do 2:1), ali griješiti pod milošću znači složiti se da je u redu da se Hrist razapne. Znajući šta grijeh čini Nevinom mi ga nikad ne smijemo olako uzimati. Sjetimo se da je Adam odmah po prestupu morao žrtvovati nevino jagnje. Adama sigurno nije trebalo ubjeđivati u strahotu grijeha. Ali nas izgleda treba. Otpad nas može razdvojiti od Boga i pod spasonosnom blagodaću: *„Jer one*

*koji su jednom prosvetljeni i koji su okusili nebeski dar i bili sudionici Duha Svetoga, i koji su okusili dobru riječ Božju i sile svijeta koji dolazi, a zatim su otpali, nije moguće opet dovesti do pokajanja, jer sami ponovo razapinju Sina Božjeg i izvrgavaju ga ruglu.“ (Jevrejima 6:4-6; uporedi sa Matej 12:43-45) Jer ako **namjerno griješimo nakon što smo primili spoznaju istine**, ne preostaje više žrtve za grijeh, već strašno očekivanje suda. (Jev. 10:26) Imajmo to na umu. Sloboda da izaberemo otpadništvo uvijek nam je na raspolaganju. Jevanđelje ne ukida slobodnu volju.*

Zakon nije „čini i ne čini“, ne smijemo ga tako posmatrati. Zakon se izvršava u ljubavi kad je upisan u srcu. Upravo blagodat Božja nam daje tu silu. Tako su blagodat i Zakon međusobno kompatibilni. Ali blagodat i grijeh nisu partneri. Mi možemo svojevoljno napustiti zaklon blagodati zbog grijeha, i zbog toga nikad, do drugog Hristovog dolaska ili do smrti, ne bi smjeli tvrditi da smo spaseni. Đavo može da nas izvede iz zaklona blagodati na četiri načina: 1) da nas vrati Zakonu kao sredstvu spase-nja (legalizam protiv kojeg se Pavle sve vrijeme svog hrišćanskog življenja borio); 2) da nas vrati „čarima“ ovog svijeta (vidi primjer u 2. Timoteju 4:10); 3) progonstvom i silinom obmane demonske sile (Matej 13:4,20,21; 24:4,5,9-13); 4) zloupotrebom blagodati u odbacivanju Zakona, kada je čovjek prepušten stihiji vlastite vjerske uobrazilje.

12. Hristovo uskrsenje: dokazi i značaj

Uskrsenje označava povratak mrtve osobe u život. Da li je to realnost ili vjerska fikcija? Mnogi filozofi i naučnici vjekovima su napadali biblijsku religiju kao iracionalnu, praznovjernu i apsurdnu, upravo zbog pitanja uskrsenja. Za mnoge ljude, uključujući one koji se izjašnjavaju kao religiozni, nije jednostavno da povjeruju da je uskrsenje moguće. Ljudske sumnje mogu biti zdrave ako čovjek želi da sazna istinu, ali su nezdrave ako mu služe kao opravdanje za život suprotan otkrivenoj istini.

Osnov za razumijevanje predmeta uskrsenja

Da bismo uopšte razumjeli šta je uskrsenje, moramo se upoznati sa osnovnim pojmovima o životu i smrti. Život, koji za nas počinje rađanjem, i smrt, kao ishod starenja i propadanja našeg organizma su fakti koje priznaju i teisti i ateisti. Međutim, biblijsko gledište i gledište savremene nauke o postanku, porijeklu i svrsi života drastično se razlikuju. Dok ateistička nauka tvrdi da je život proizvod niza slučajnosti, nastao iz nežive materije, i da su živa bića kakva poznajemo danas zapravo evoluirala milionima ili čak milijardama godina, Biblija otkriva da je svu neživu i živu materiju stvorio Bog, uključujući čovjeka. Sa stanovišta ateističke nauke, mi možemo da posmatramo život i smrt u jednom vrlo suženom i eksperimentalno ograničenom smislu. Kao i u mnogim drugim predmetima, ona nas brzo

dovodi u ćorsokak.

S druge strane, Biblija – koju naućno i metodološki lako mo-
žemo prepoznati kao Božju Rijeć odnosno Božje otkrivenje, pla-
nove i upute za ćovjeka – otvara široke i sveobuhvatne vidike o
svim ključnim pitanjima ljudske egzistencije i sudbine.

Biblijske ćinjenice o životu i smrti

1) Biblija ući da je ćovjeka stvorio Bog po svom oblićju kao
upravitelja novostvorene planete, sa mogućnoćću dalje biološke
reprodukcije (Postanje 1:26-28; 2:7,15,18-25).

2) Ćovjek je stvoren sa mogućnoćću i potencijalom da živi
vjećno. Pošto je ćovjek stvoren kao moralno, kreativno i odgo-
vorno biće, uslov za život bio je usklaćenost sa zakonima i po-
retkom života koji definiše Tvorac. Osim toga, biblijski izvještaji
pominju specifićnu biljku zvanu drvo života koja je služila za
neku vrstu regeneracije ljudskog organizma (Postanje 2:9; Otkri-
venje 22:2). Nakon prestupa i pada ćovjeka u grijeh, pristup ovoj
biljci onemogućen je ljudima (Postanje 3:22).

3) Padom u grijeh (Postanje 3. glava), ljudi su izgubili „slavu
Božju“ (kasnije će biti više rijeći o ovom terminu) i postali
podložni propadanju, starenju i smrti. Palom ćovjeku je takođe
onemogućen pristup drvetu života.

4) Zbog aktivacije Plana spasenja, ovaj život kojim sada ži-
vimo i koji nam je biološki **prenesen** od naših roditelja unazad
sve do prvog para na zemlji postao je neka vrsta popravnog
ispita, pozajmljenog života i šanse za pomirenje sa Bogom.
Osnovni cilj Božjeg plana je povratak prvobitnog statusa ćovjeka

i obnova života, kao i rješavanje svih pitanja istine i zablude, dobra i zla, zauvijek.

5) Prema Planu spasenja, Bog stiče novo pravo na čovjeka njegovim iskupljenjem, i kao rezultat toga namjerava ponovo podignuti u život cijelo čovječanstvo. Pošto svaki čovjek svojom slobodnom voljom može prihvatiti ili odbaciti ponuđeno spasenje, svrha podizanja u život odnosno uskrsenja biće dvojaka: i) uskrsenje na život svih onih koji su se pomirili sa Bogom o Hristovom drugom dolasku (opravdanih na istražnom sudu koji se odvija na Nebu); ii) uskrsenje suda onih koji su odbacili Boga i dar spasenja o izvršnom sudu posle milenijuma (vidi: Jov. 5:21, 25, 29-30; Dan. 12:2; Otk. 20:4-15).

6) Dakle, prema Bibliji, postoje dva glavna i odvojena uskrsenja, te shodno tome i dvije smrti: i) prva, biološka smrt koju Biblija naziva „snom“ bez snova tj. stanjem bez ikakve svijesti o bilo čemu ili aktivnosti (vidi: Dan. 12:2; Jov. 11:11-14; Prop. 9:5; Jov 14:19-21; Ps. 6:5); ii) druga konačna ili vječna smrt nepokajanih zlih ljudi i palih anđela (Otk. 20:7-15).

Iz izloženog je jasno da mi eksperimentalno možemo da posmatramo i da se bavimo sa dva predmeta u vezi života i smrti: a) sadašnjim prolaznim životom, opterećenim grijehom, patnjom, stradanjem, propadanjem i starenjem; b) smrću kao prestanku svih bioloških funkcija koje definišu živi organizam (druga stavka ostaje samo u domenu konstatacije). Vrlo je lako uočiti da to ni izbliza nije dovoljno za izvođenje pouzdanih zaključaka o ključnim egzistencijalnim pitanjima. Ako očekujemo da nam nauka dà odgovor na takva pitanja, izvjesno ga tražimo na pogrešnom mjestu. Nauka jednostavno može da se bavi

posmatranjem postojećeg stanja i obrazaca, i pošto uskrsenje nije pravilo (redovitost), već naučno nedokazani singularitet, ona zaključuje da uskrsenje nije realnost. Pored toga, ateistička nauka zanemaruje ili banalizuje duhovni aspekt ljudskog bića, koji je, kao što ćemo vidjeti, primaran za postojanje života. Ako smo možda tradicionalno religiozni i očekujemo odgovor iz raznih ljudskih vjerovanja i filozofija, takođe ga tražimo na pogrešnom mjestu. Jedini relevantni autoritet za sva važna pitanja ljudske egzistencije je Tvorac. Jedino otkrivenje Božje namisli, volje i planova koje zadovoljava sve kriterije prepoznate istine koja odgovara svim činjenicama nalazi se u Bibliji.

Privremeno i trajno uskrsenje

Prije nego što dublje uđemo u problematiku i dokazivanje realnosti uskrsenja, treba znati da Biblija izvještava o dva tipa uskrsenja: jedno se odnosi na povratak mrtvaca u život kakvim sad živimo, što se može poistovjetiti sa natprirodnom Božjom intervencijom u cilju produženja života, i drugo koje se odnosi na trajno uskrsenje tj. povratak prvobitne kakvoće ljudskog bića, kako duhovne tako i materijalne komponente. Logično, fokus našeg interesovanja biće na trajnom uskrsenju.

O uskrsenju kao privremenoj nadoknadi života u ovom tijelu Biblija izvještava u više navrata:

- Sin udovice iz Sarepte (1. Kraljevima 17:17-24);
- Dijete Sunamke (2. Kraljevima 4:8-37);
- Sin jedinac žene iz Naina (Luka 7:11-17);
- Djevojčica, ćerka starješine sinagoge (Marko 5:35-43);

- Lazar iz Betanije (Jovan 11. glava);
- Evtih iz Troade (Djela 20:6-12);
- Tavita, mlada hrišćanka (Djela 9:36-42).

Ovdje možemo kratko dodati da će drugo uskrsenje odnosno uskrsenje suda (Jovan 5:29), koje će se dogoditi nakon milenijuma o izvršnom sudu (Otkrivenje 20:5,8-13), biti privremenog tipa, sa obilježjima grijeha i prokletstva na uskrslima, jer nisu sudionici Božje slave.

Isusovo uskrsenje kao zalog trajnog uskrsenja spasenih

Isus Hrist nije samo još jedan čovjek na zemlji. Isus je Sin Božji kroz kojeg je sve stvoreno, uključujući ovu planetu i život na njoj (Kološanima 1:15,16; Jovan 1:3), koji se ponudio kao Zastupnik palog čovječanstva da postane Sin čovječji, što je podrazumijevalo Njegovo utjelovljenje, posebnu misiju i posredničku žrtvu u korist čovječanstva (Postanje 3:15; Psalam 2:7,8; Isaija 9:6,7; Luka 2:11; Matej 1:20-23; Luka 4:18; Marko 8:31; 9:31; Matej 16:21; Luka 18:31-33; Jovan 3:16).

Biblija i sam Isus objašnjavaju Njegovu smrt kao neophodnost za iskupljenje palog čovjeka, odnosno **kvalifikaciju za stvarnu službu pomirenja** koja se odvija u nebeskoj Svetinji (vidi Jevrejima poslanicu; uporedi sa tipskom službom pod Starim savezom). Dakle, Isusova misija na zemlji je morala biti u potpunosti uspješna, uključujući smrt u smislu posredničke Žrtve, da bi **stekao pravo na uskrsenje kao predstavnik cijelog ljudskog roda s kojim može podijeliti tu tečevinu.**

Bog jeste suveren nad životom i smrću, ali On ne može

uraditi nešto protivno poretku života i Zakonu koji je izraz Njegovog karaktera, ne može nas spasiti samo zato što nas voli. Spasenje uključuje zadovoljenje svih aspekata Božje vladavine: istine, pravde, milosti i ljubavi.

Dakle, da bi Isus mogao biti uskrsnut, Njegova misija i Njegova žrtva je morala biti zadovoljavajuća pred Bogom. Ljudska priroda, kojoj je potrebno iskupljenje, morala je umrijeti u Predstavniku ljudskog roda, drugom Adamu na višem nivou, da bi Isus mogao biti ponovo podignut u život i da bi ljudski rod **u Hristu** takođe stekao pravo na uskrsenje i život (vidi: Rim. 5:6-21). To, logično, znači da je Isus umro **prvom smrću** koja je postala neminovnost nakon pada u grijeh. Božji Zakon ne dopušta da nevini bude kažnjen za krivoga (vidi: Ezek. 18:19, 20, 24; 5. Mojs. 24:16). „*On je u svom tijelu **ponio** naše grijehe na drvo... ‘Njegovim se ranama iscijeliste.’“ (1. Petrova 2:24) Ali Bog Otac i Sin imaju legalno pravo da djeluju u korist svojih palih stvorenja **posrednički**. Da bi spasio čovjeka, Božji Sin se morao spustiti tamo gdje se čovjek nalazi. „*Odrekao se samog sebe i uzeo obličje sluge i postao sličan ljudima.*“ (Filibljanima 2:7; vidi Isa. 53:3-5; Gal. 4:4-5) On, dakle nije samo postao tijelo, već je primio i sličnost grešnom tijelu. Tom prilikom desio se najčudesniji transfer božanske u ljudsku prirodu. Taj spoj je ključ našeg spasenja. Isus je postao Sin čovječiji ali nije izgubio identitet Sina Božjeg. On je kao čovjekov Uzor, kao drugi Adam, stao ispred ljudskog roda. Ponizio se da strada i pati zajedno sa onima koje je došao da iskupi od prokletstva Zakona (vidi Jev. 2:14-18; Filip. 2:8). Jedno od najvećih mesijanskih proročanstava, zapisano u Isaiji 53. glava, otkriva dolazak poniznog, nenametljivog i*

samopožrtvovanog Spasitelja, Čovjeka koga ljudska oholost i taština preziru (vidi Isa. 53:1-3; Mat. 27:28-30; Jov. 1:10,11; 1. Jov. 2:16), Čovjeka koji je uzeo na sebe palu i napaćenu ljudsku prirodu, podložnu grijehu (vidi Jev. 2:17-18; 4:15; 2. Kor. 5:21). On se poistovjetio sa grešnim ljudskim rodом kojemu je potrebno iskupljenje, i stavio sebe ne u položaj Adamov prije Pada, jer toj prirodi iskupljenje nije potrebno, već u položaj čovjeka koji se već 4.000 godina nalazio pod teretom grijehа.

Kao što su se u zemaljskoj svetinji grijesi simbolično prenosili na nevinu životinjsku žrtvu, tako su stvarno prenijeti na antitipsku Žrtvu – Isusa Hristа. On je ponio grijehе svijeta, prokletstvo koje pripada palom ljudskom rodu, potencijalno svih ljudi koji su živjeli od Adama do poslednjeg čovjeka na ovoj pobunjenoj planeti. „*Sjutradan je ugledao Isusa kako dolazi k njemu i rekao je: 'Evo Jagnjeta Božjeg koje **odnosi grijeh svijeta!**'*“ (Jovan 1:29; vidi takođe Isaija 53:7; Galatima 1:4; 3:13; Jevrejima 1:3; 2:17; 1. Jovanova 2:2; Otkrivenje 1:5)

Isus je preuzeo naše grijehе kao opšti čovjek, drugi Adam, ali ne i konačnu kaznu za ono što nije učinio niti je kriv. To je nemoguće i neetički i to Zakon, kao mjerilo Božje pravde, ne bi dozvolio. Isus je u svom životu pobijedio grijeh, grijeh ga nije nadvladao niti se našao na njemu (1. Petrova 1:19; 2:22; Luka 23:41; Jovan 8:46). Kao pobjednik mogao je ponijeti tuđe grijehе, ali samo **ponijeti**. Ovo nošenje grijehа, prema Planu spasenja, desilo se u toku prororečena „tri dana i tri noći u srcu zemlje“, počevši od Getsimanije do jutра uskrsenja (Matej 26:36-45; Luka 22:39-44). **Isus je posrednička Žrtva za grijehе, ne i primalac kazne vječnom drugom smrću za grijehе.**

Evo kratkog pregleda argumenata u prilog istini da je Isus umro prvom smrću:

- ✓ Božji Zakon ne dozvoljava da nevini plati kaznu za krivoga. Hrist (Nevino Jagnje) može samo da ponese grijeh kao opunomoćeni zastupnik, ali tu nije kraj grijehu.
- ✓ Plan spasenja je samo odložio kaznu za grijeh, ne i ukinuo (u tom slučaju slobodni od kazne takođe bi postali Sotona i njegovi pali anđeli).
- ✓ Konačna kazna za grijeh je druga smrt, anihilacija personalnog života, neopozivo vezanog sa zlom, zauvijek. Druga smrt ne uključuje nikakve opcije za uskrsenje. Druga smrt je „ognjeno jezero“ (Otk. 20:14; 21:8).
- ✓ Druga smrt bi pripala Hristu samo u slučaju da je sagriješio i tada bi bio izgubljen za vječnost i On i ljudski rod.
- ✓ Isus je kao čovjek na zemlji poznao Plan spasenja i znao je da će biti ubijen i da će uskrsnuti, što je više puta naglasio. On je obećao razbojniku na krstu u vrijeme najvećih muka i patnji da će biti s njim u Raju (Luka 23:43). On je ispio Čašu namijenjenu Iskupitelju ali je smrt dočekao kao pobjednik vjerom (Luk. 23:46,47; Jov. 19:30)!
- ✓ Isusovo uskrsenje u proslavljenom tijelu kao Čovjeka je garancija našeg uskrsenja (Otk. 20:6). Istom silom kojom je On podignut u život, bićemo i mi! (Dj. 2:24; Rim. 8:11; 1. Kor. 6:14; 15:21-23; 2. Kor. 4:14) Njegova smrt je naša smrt, a Njegovo uskrsenje takođe će biti i naše uskrsenje! (Kol. 1:22; Efes. 2:13-16; Rim. 6:3-9)
- ✓ Mi moramo biti pobjednici kako nam druga smrt ne bi naškodila (Otk. 2:11). Ova Hristova izjava nema smisla

ako je On već umro drugom smrću za nas.

- ✓ Isus se žrtvovao potencijalno za sve grijehе, ali On nosi i posreduje samo za *pokajane grijehе* (nepokajani grijeh se nije mogao unijeti u Svetinju u tipskoj službi). U svjetlosti službe u Svetinji, ideja o Hristovoj drugoj smrti na krstu potpuno se raspada, jer On nakon Žrtve unosi grijehе u *nebesku Svetinju*, ne u ognjeno jezero.
- ✓ Konačnu kaznu za pokajane grijehе platiće njihov uzročnik – Sotona – o izvršnom sudu, dok će za nepokajane grijehе odgovarati njihovi počinioci, svako za sebe, što podrazumijeva smrt u konačnici, jer „plata za grijeh je smrt“ (Rim. 6:23). Problem smrti se zauvijek okončava u ognjenom jezeru (Otk. 20:14), ne prije.
- ✓ Da je Isus stvarno umro drugom smrću na golgotskom krstu, Bog bi trajno žrtvovao svog Sina i silom spasio sve ljude, htjeli to oni ili ne. **Time bi se umjesto rješavanja problema zla i grijehа on zapravo ovjekovječio.** To je apsurdno i u potpunom neskladu sa Božjim karakterom i Zakonom života.

Da li je Isusovo uskrsenje pouzdan istorijski događaj?

Vrlo dobro je poznata činjenica da je Isus Hrist javno pogubljen u Judeji u prvom vijeku nove ere, za vrijeme Pontija Pilata, raspećem, na zahtev jevrejskog sanedrina. Nehrišćanski istorijski izvori kao što su Josif Flavije, Kornelije Tacit, Lucijan iz Samosate, Majmonid i čak jevrejski sanedrin potvrđuju svjedočanstva ranih hrišćanskih svjedoka o ovom važnom

istorijskom događaju – smrti Isusa Hrista.

Što se tiče samog Hristovog uskrsenja, postoji nekoliko pravaca u dokazanju koji potvrđuju ovaj slučaj. Pokojni, svjetski poznat advokat i visoki komesar Ser Lajonel Luku (Lionel Luckhoo, 1914-1997), u Ginisovoj knjizi rekorda poznat zbog jedinstvenih 245 uzastopnih oslobađajućih presuda u suđenju za ubistvo) pokazao je hrišćanski entuzijazam i uvjerenost u silu čina uskrsenja kada je napisao: „*Proveo sam više od 42 godine kao pravobranilac u mnogim djelovima svijeta i još uvijek sam u aktivnoj službi. Imao sam sreću da dobijem mnogobrojna sudska djela i mogu nedvosmisleno da kažem da je dokaz za uskrsenje Isusa Hrista toliko nadmoćan da nas primorava da ga prihvatimo kao takav, jer nam ne ostavlja nikakvo mjesto za sumnju.*“

Svjatovni i ateistički pogledi na Hristovo uskrsenje

Svjetsko mišljenje po pitanju ovih dokaza, kao što se i može pretpostaviti, je apatično i u skladu sa postojanom predanošću metodološkom naturalizmu. Metodološki naturalizam je ljudski pokušaj da se sve objasni jedinstveno u terminima prirodnih uzroka. Ako navodni historijski događaj prkosi prirodnom objašnjenju (na primjer, uskrsenje), svjetovni naučnici obično se odnose prema tome sa pretjeranim skepticizmom, bez obzira na dokaze, bez obzira koliko su dokazi ubjedljivi. Međutim, ako zaista želimo znati šta je istina, mi ne možemo forsirati ideološki ili filozofski stav koji uslovljava dokazivanje ili ga čini jednostranim i isključivim.

Najčešća kritika Hristovog uskrsenja jeste mišljenje da Hrist

nikada nije živ izašao iz groba. Neki tvrde da je Hristovo tijelo ostalo u grobu, a da su učenici otišli na pogrešan grob. Učenici su navodno bili toliko zbunjeni, toliko pod stresom i psihičkim pritiskom, da uopšte nisu otrčali na pravi grob, nego su otišli na pogrešan, tek pripremljen grob. Vidjeli su da je grob prazan i povjerovali da je Hrist uskrsao. Međutim, jedno je sigurno: Josif iz Arimateje, koji je bio vlasnik groba u koji je Isus bio smješten, sigurno ne bi pogriješio i otišao na tuđ grob (Matej 27:57-60). Ako bi čak i Josif pogriješio, sveštenici su mogli da pokažu da se Hristovo tijelo još uvijek nalazi u pravom grobu, a oni to nisu ni pokušali, nego su podmitili stražare da slažu da su spavali dok su apostoli ukrali tijelo (Matej 28:11-15).

Neki tvrde da Hrist nije uskrsao, nego da su njegovi učenici došli noću dok je straža spavala i ukrali ga, a zatim su tvrdili da je Hrist uskrsao iz groba. Međutim, Pilat je dao Hristovim neprijateljima da postave stražu kako hoće, što znači da su postavili dovoljan broj stražara. Vođa stražara bio je kapetan, to jest centurion, a centurion je komandovao nad 100 vojnika. Imao je na raspolaganju dovoljno stražara koji su mogli da se podijele po smjenama pa da dio njih spava a da ostali stražare. Jevrejske vođe su im sigurno naglasile koliko im je važno da niko ne ukrade Hristovo tijelo. Naravno, naoružani i obučeni rimski legionari lako bi izašli na kraj sa golorukim apostolima! Sam grob je još bio zapečaćen i zatvoren velikim kamenom (Matej 27:62-66). Depresija i kukavičluk učenika predstavljaju čvrst argument protiv ideje po kojoj su oni iznenada postali toliko odvažni i hrabri da su se suočili sa jedinicom vojnika koja je čuvala grobnicu.

Neki smatraju da Hrist nije ni umro na krstu, nego je bio u

polusvjesnom stanju, a da je kasnije, kada su ga stavili u grob, jednostavno oživio. Njegovi učenici su to navodno proglasili uskrsnjem. Ali medicinsko objašnjenje Isusovog mučenja i smrti potpuno isključuje takvu mogućnost. Takvo eventualno osvešćivanje bilo bi svjedočanstvo koje bi oslabilo vjeru umjesto da je ojača.

Još jedan od pokušaja da se opovrgne činjenica Isusovog ukazanja nakon uskrsenja je pretpostavka da su to sve bile iluzije ili halucinacije. Ova teorija najprije nije poduprta psihološkim principima koji su prisutni kod halucinacija, a takođe se i ne poklapa sa istorijskim okolnostima. Ponovo se postavlja pitanje gdje je bilo Isusovo tijelo i zbog čega nije bilo pokazano?

Filozofi i mislioci kažu da ne mogu da prihvate čuda. Oni kažu da čuda ne postoje. Evo njihovih razloga: 1) čuda su kršenje prirodnih zakona; 2) iskustvo nas uči da su prirodni zakoni fiksni i nepromjenljivi; 3) nemoguće je kršiti ili mijenjati nepromjenljive zakone; 4) čuda su dakle nemoguća. To bi značilo da se ni uskrsenje Isusa Hrista nikada nije dogodilo.

Već smo rekli da je prirodni tok stvari regularnost koju nauka može da proučava, jer se procesi stalno ponavljaju na isti način. Singularnost je jedinstveni događaj van regularnog toka stvari, pa nauka ne može da ga proučava. Ako mi ljudi ne možemo da shvatimo kako se singularnosti događaju, da li zbog toga neko može da tvrdi da su jedinstveni događaji van uobičajenog prirodnog toka nemogući? Biblijski izvještaji opisuju singularnosti. Prije Potopa kiša nije padala i ondašnji „racionalisti“ sigurno su ismijevali Noja koji je gradio barku da se spase od Potopa. Ali kad se pokvario uobičajeni tok stvari, bilo je kasno

da uđu u Arku. Potop je odnio sve one koji su tvrdili da je nemoguće čudo koje je Bog prorekao da će se dogoditi.

Ipak, oni koji smatraju da slijede nauku, u isto vrijeme vjeruju u mnoge fenomene, iako su ti fenomeni singularnosti a ne regularnosti. Na primjer, naučnici evolucionisti smatraju da je svemir nastao samo jedanput u „Velikom prasku“ (Big Beng), i da je život nastao samo jedanput u istoriji. Ovi događaji, potpuno nevjerovatni, ne mogu da pripadaju regularnostima, nego singularnostima. Ipak, naučnici koji ne vjeruju u Božje posebne intervencije prihvataju *Big Beng* i spontane generacije kao naučnu činjenicu, što je nedosledno stavu da su singularnosti nemoguće i čak nedosledno samoj nauci kao primijenjenoj logici.

Zato i Hristovo uskrsenje ne može da se odbaci zato što je singularnost a ne regularnost. Ako postoji svemoćni Bog, onda su posebne Božje intervencije sasvim moguće. Već smo ukratko teološki dokazali da je Isusovo uskrsenje bio potpuno legalan i opravdan čin sa Božje strane.

Koji su argumenti da je Isus Hrist ustao iz mrtvih?

1) Pouzdanost spisa

Mnoga tvrđenja iz istorije su mnogo manje provjeravana nego Isusov život. Pogledajmo kako je opisan Isusov život, a samim tim i uskrsenje.

Autografi su spisi koje su pisali sami autori. Od tih originala (autografa) prepisivanjem su nastali manuskripti. Manuskripti su kopije originala. Ako pogledate literaturu, vidjećete da postoji više manuskripta Novog saveza nego za bilo koju drugu knjigu

staroga svijeta. Šta to znači? Kao da je Bog želio naročito da sačuva taj tekst, da svi ljudi, iz svih vremena, koji žele da znaju da se dogodilo Hristovo uskrsenje, mogu imati dovoljno argumenata da u to vjeruju kao u istorijsku činjenicu.

Novi savez je poduprt sa više od 5.300 manuskripta. To znači da posjedujemo čitavo bogatstvo informacija o Hristovom uskrsenju. Ovi manuskripti su istorija, to je nauka, to je nešto opipljivo.

Veoma je važan vremenski period između pisanja autografa i prvih kopija manuskripata. Za većinu spisa staroga svijeta, ovaj jaz je negdje oko 1.000 godina. Kada su u pitanju spisi Novoga saveza, jaz između autografa (originalnih spisa) i prvih manuskripata je negdje oko 100 godina. Zašto je ovo važno? Sto godina je vrlo mali period da bi došlo do izmjena teksta. Jednostavno rečeno, još su bili živi svjedoci koji su mogli da ukažu na eventualne promjene u tekstu.

Tačnost manuskripata Novoga saveza je 99%.

Broj različitih autora Novog saveza koji su pisali o ličnosti Isusa Hrista i o Njegovom uskrsenju, veći je od broja autora koji su opisali druge događaje staroga svijeta. Ako želimo da negiramo Hristovo uskrsenje kao istorijski događaj, onda moramo da sumnjamo u sve druge istorijske događaje, jer su mnogo manje argumentovani od Hristovog uskrsenja.

Četiri jevanđelja u Bibliji govore o fenomenu Hristovog uskrsenja. Kao da je Bog smatrao da nije dovoljno jedno jevanđelje, nego nam je u Bibliji ostavio četiri izvještaja o uskrsenju. Jevanđelisti Matej, Marko, Luka i Jovan opisali su Hristovo uskrsenje. Kao da Bogu ni to nije bilo dovoljno, nego su još četiri

osobe pisale o Hristovom uskrsenju: apostol Pavle, Jakov, Petar i Juda (Jakovljevi brat). Svi autori su o Hristovom uskrsenju pisali uklopivo i harmonično.

Postoji šest različitih, ali ne i kontradiktornih izvještaja o uskrsnom Hristu. To su: Matej 28, Luka 24, Jovan 20. i 21., Djela 1, i 1. Korinćanima 15. Biblija kaže da su dva ili tri svjedoka dovoljna da bi jedan izvještaj smatrali vjerodostojnim, a Bog je ostavio mnogo više svjedoka za Hristovo uskrsenje. *Preko 500 ljudi vidjelo je Hrista posle Njegovog uskrsenja* (1. Kor. 15:1-8)!

Šta znači ovaj tekst? Pavle naglašava da su očevici u to vrijeme još živi, i da svako može da ih nađe i pita šta se dogodilo. Vrlo je bitno da je još u vrijeme apostola Pavla, 30 godina posle Hristove smrti, neko mogao da provjeri svjedočanstva svjedoka, da se sretne sa ljudima koji su vidjeli uskrslog Hrista.

U Hristovo vrijeme grobovi su bili uglavnom uklesani u stijenu. Na ulaz otvora stavljao se jedan veliki kamen. Bilo je skupo imati grobnicu u Hristovo vrijeme.

„*A na prvi od šabata, vrlo rano, otišle su na grob...*“ Radi se o ženama koje su bile privržene Isusu. One su nosile „*mirise koje su pripremle.*“ (Luka 24:1-9) Žene su pošle da pomažu mrtvo Isusovo tijelo, što znači da nisu vjerovale da će Isus da uskrsne. Našle su veliki kamen koji je neko sklonio sa ulaza u grobnicu, a dva anđela su im posvjedočila o Isusovom uskrsenju. Kamen na ulazu u grob bio je vrlo težak, pa se postavlja pitanje: ako su samo žene došle na grob, ko je sklonio toliki kamen? Stražari nisu htjeli, a žene nisu mogle. Apostoli nisu bili tu, niti bi im naoružani vojnici dali da priđu. Jedino je logično ono što piše u Bibliji: kamen je sklonio anđeo kojeg je Bog poslao.

Šta se dogodilo kada su žene rekle apostolima da im je anđeo rekao da je Isus uskrsao? „*Ali njima su te riječi zvučale kao besmislica i nisu im vjerovali.*“ (Luka 24:11) Ni Petar kada je to čuo, nije mogao da vjeruje nego je odmah otišao da provjeri šta se desilo sa Hristovim tijelom. Petar je postupio kao pravi racionalista, jer nije htio da povjeruje olako. Ali kada je vidio kakva je situacija na licu mjesta, Petar je povjerovao iako nije sve potpuno razumio (Luka 24:12).

Da su apostoli izmislili da je Hrist uskrsao, sigurno je da bi tako nemoralne osobe pokušale da sebe prikažu u što ljepšem svjetlu. Međutim, apostoli su priznali da su se krili bojeći se da Jevreji ne ubiju i njih. Čak su u svojim spisima zapisali činjenicu da su vijest o uskrsenju prve javile žene. Iako se izjava dva ili više svjedoka smatrala vjerodostojnom, po jevrejskoj tradiciji izjave žena nisu uopšte razmatrane. Apostoli se nisu trudili da uljepšaju događaje, nego su zapisivali kako se zaista događalo. Bog je izabrao žene da se prvo njima javi po uskrsenju, jer On brine i za one koje ljudi smatraju najmanjim i najslabijim bićima.

Grobovi poznatih ljudi uvijek su u ljudskoj istoriji bili mjesto pohoda njihovih sledbenika, naročito vjerskih vođa kao što su Muhamed, Buda, i sl. Međutim, Hristov grob nikad nije postao mjesto hodočašća, jer je Hrist uskrsao i njegovo tijelo se više ne nalazi u grobu.

2) Izvještaji neprijatelja

Ovaj argument se odnosi na potvrdu od strane neprijatelja da je grob bio prazan i činjenicu da je vjera u uskrsenje potekla iz Jerusalima. Isus je bio javno raspet i sahranjen u Jerusolimu. Bilo bi nemoguće da vjerovanje u uskrsenje dođe iz Jerusalima

ako je njegovo tijelo još bilo u grobu i gdje je sanedrin mogao da ga ekshumira, javno izloži i samim tim otkrije. Umjesto toga, Sanedrin je optužio učenike da su ukrali tijelo, očigledno u pokušaju da objasni njegov nestanak (i samim tim i prazan grob).

3) Porijeklo i kontinuirano postojanje hrišćana

Psihološki je nemoguće da su Hristovi sledbenici, koji su prilikom raspeća bili potpuno razočarani i zbunjeni, u periodu od samo nekoliko dana posle raspeća ušli u svijet sa tolikom radošću. Tri godine su slijedili Isusa, ostavili su svoju rodbinu, ostavili su svoj posao i krenuli za Hristom. Vjerovali su da će On vjerovatno osloboditi jevrejski narod od Rimljana. Vjerovali su da će možda biti ministri u vladi koju će Mesija osnovati. Prvenstveno su očekivali od Njega da bude politički vođa naroda. Kad odjednom, posle tri i po godine, umjesto da uzme krunu, On biva razapet kao najveći zločinac na krstu!

Kakva bi bila vaša osjećanja na njihovom mjestu? Sigurno strašna, bili bi duboko razočarani. U trenutku Hristove smrti, njegovi učenici su bili u potpunosti psihički porušeni, razoreni do temelja. Pobjegli su kada je Isus bio uhapšen. Petar je stajao u sudnici, Hristu su tamo sudili, udarali Ga, a Petar stoji tu kod vatre, grije se i razmišlja. Vjerovatno duboko depresivan, razočaran, jer mu se sve srušilo u životu. „Zašto sam ostavio svoje mreže i svoj čamac? Zašto sam krenuo za tim neobičnim učiteljem?“ A jedna žena mu kaže: „I ti si jedan od njegovih!“ A Petar kaže: „Ne, ne, nikad ga nisam vidio.“ Pa po drugi put žena prilazi i kaže: „Jezik kojim govoriš te izdaje da si njegov sledbenik.“ Petar ponovo negira Hrista. Ovo Petrovo negiranje da poznaje Hrista pokazuje u kojoj mjeri su Hristovi učenici bili razočarani.

Biblijski tekst kaže da su svi pobjegli u gornju sobu u gradu Jerusalimu zbog straha od Jevreja. Čekali su da se mnoštvo ljudi razide iz Jerusalima pa da pobjegnu, jer može biti da će i njih zadesiti ista sudbina kao i njihovog vođu. Duboko su bili razočarani i uplašeni.

U jevanđeljima je zapisano da je i apostole Isus morao da uvjeri da je On zaista uskrsao. U početku im je bilo vrlo teško da povjeruju da je Isus uskrsao. Očigledno je da vjera apostola nije započela nikakvom fikcijom, zanosom ili ushićenjem, već kao dokaz opipljive realnosti!

Međutim, posle susreta sa uskrslim Hristom, ti isti ljudi koji su bili duhovno potpuno porušeni, slobodno govore da su Isusovi učenici, da su vidjeli Hrista i da je uskrsao! Jerusalim tada nije bio veliki grad. Svi su znali šta se dogodilo. Znali su da je na srednjem krstu, između dva razbojnika razapet Isus koji je tvrdio da je Mesija. Svi su poznavali učenike, svi su znali šta se njima dogodilo. Hristovi učenici, ti skrhani ljudi, kada su susreli uskrslog Hrista, dolaze među narod kojeg su se doskoro bojali, i sa velikom odvažnošću, sigurnošću i čvrstinom, propovijedaju i kažu: „Taj Isus koga ste vi razapeli, uskrsao je iz groba! I ne samo to. On je Mesija.“

Posledica njihovog svjedočanstva da su vidjeli Hrista posle uskrsenja bila je da je 3.000 ljudi u jednom danu prihvatilo da je Isus Mesija, a kasnije i veliko mnoštvo ljudi. Zajednica koja okuplja ljude koji slijede Hrista, ne bi danas postojala da nije bilo Hristovog uskrsenja. Da Hrist nije pobijedio smrt, On ne bi imao sledbenike iz prostog razloga što nije koristio ljudske metode sticanja veličine i reputacije (vidi Isa. 53:2,3; Mat. 8:20; Mar. 9:12).

4) Spremnost na smrt zbog vjere

Od 12 Hristovih učenika, njih 11 je umrlo mučeničkom smrću! Samo je Jovan završio na ostrvu Patmosu i umro prirodnom smrću u Efesu. Možda bi neko od njih bio u stanju da prihvati laž da je Hrist živ i da umre braneći laž. Međutim, svih 12 apostola bilo je spremno da dâ svoj život za Hrista. Smrt više za njih nije predstavljala nikakav problem. Od tada, kada apostoli govore, oni neustrašivo iznose da je Hrist živ, da je uskrsao.

Jovan kaže: *„Ono što je bilo od početka, što smo čuli, što smo svojim očima vidjeli, što smo posmatrali i što su naše ruke opipale: o Riječi života. I život se javi, i vidjesmo, i svjedočimo, i javljamo vam život vječni, koji beše u Oca, i javi se nama; Šta vidjesmo i čusmo to javljamo vama da i vi s nama imate zajednicu; a naša je zajednica s Ocem i sa Sinom Njegovim Isusom Hristom. Ovo pišemo da vaša radost bude potpuna.“* (1. Jovanova 1:1-4)

Apostoli su imali poruku života – vječnog života! Smrt više nije neizbježna tragična realnost, jer postoji neko ko je pobijedio smrt, i to ne jednokratno nego u korist cijelog čovječanstva, u korist svih koji prihvate Njegovo spasenje!

Apostoli su propovijedali najviša moralna načela i živjeli u skladu sa njima. Zar bi oni živjeli moralno, služeći istini, pravdi i ljubavi, da su izmislili priču o Hristovom uskrsenju? Zar bi neko umro za laž? Zar bi toliko apostola, svjedoka Hristovog života, smrti i uskrsenja živjelo za laž i umrlo za laž?

Za nepunih vijek i po ili dva, od jedne nepoznate religije, hrišćanstvo je postala dominantna religija Rimske imperije.

5) Pisma svjedoka

Da Hrist nije ustao iz mrtvih, Novi savez nikada ne bi bio

napisan. Ko bi uložio toliki trud i tolike muke da napiše biografiju nekog ko je tvrdio da je Mesija, da je poslan od Boga, a karijera mu se završila sramnom smrću? Ali Hrist je ustao iz groba, i zato je grupa ljudi koji su to vidjeli i čuli uzela svoja pera i sa neviđenim entuzijazmom pisala o ovom najvećem događaju. U svim njihovim spisima zapažamo jasno izraženo uvjerenje da je Isus Hrist umro, da je ustao iz mrtvih i da je sada živ da bi posredovao za nas pred Ocem.

6) Neobični detalji u svjedočanstvu očevidaca

U svim izvještajima o uskrsenju, za žene se tvrdi da su bile prvi i osnovni očevici. Ovo bi bila vrlo čudna izmišljotina, s obzirom da su u obje drevne kulture, i jevrejskoj i rimskoj, žene bile jako diskriminisane. Njihovo svjedočanstvo se smatralo bezvrijednim i neprihvatljivim. S obzirom na to, malo je vjerovatno da bi bilo koji počinitelj ovakve podvale u prvom vijeku u Judeji izabrao žene da budu njegovi primarni svjedoci. Od svih muških svjedoka koji tvrde da su vidjeli uskrslog Isusa, ako su svi lagali i ako je uskrsenje bilo prevara, zašto bi izabrali najnepoštovanije i najnepovjerljivije svjedoke koje su mogli da nađu?

7) Obraćanje skeptika

Obraćanje apostola Pavla je takođe jak argument u prilog Hristovog uskrsenja. Saul (njegovo ime prije obraćenja) je kao ortodokсни farisej progonio hrišćane, pa je samim tim bio veliki protivnik Hristovog uskrsenja (Djela 8:1-3). Šta treba da se dogodi pa da ovakav čovjek postane propovjednik Hristovog uskrsenja? Uskrsli Hrist se lično pojavio Saulu (Djela 9)! Kada je lično vidio uskrslog Hrista, shvatio je da se nalazi na potpuno pogrešnoj strani i odlučio da promijeni svoj život. Posle onoga

što on opisuje kao susret sa uskrslim Hristom, Pavle je doživio trenutnu drastičnu promjenu da od progonitelja postane jedan od najplodonosnijih propovjednika hrišćanstva.

Kao mnogi rani hrišćani, Pavle je podnio siromaštvo, progonstva, batine, zatvaranje i pogubljenje zbog svoje nepokolebljive posvećenosti Hristovom uskrsenju i jevanđelju.

Apostol Pavle je autor najviše pisama koja su ušla u kanon Novog saveza, a temelj njegovog propovijedanja je upravo Hristovo uskrsenje.

8) Požrtvovanje svjedoka očevidaca događaja

Apostoli su bili jedni od najčuvenijih očevidaca. Svi do jednog su pretrpjeli neporecivu promjenu. Posle uskrsenja su izašli na ulice, hrabro objavljujući raspeće uprkos sve intenzivnijem progonstvu. Kakav je razlog za tu naglu i dramatičnu promjenu? To sigurno nije bila materijalna korist. Apostoli su se odrekli svega što su imali da bi propovijedali uskrsenje, uključujući i svoje živote.

Apostoli su bili spremni da žrtvuju svoja dobra, kao i svoj život u službi Bogu, sa vjerom u uskrsenje. Zaista nije vjerovatno da je sve to bilo bazirano na jednoj velikoj laži. Kako su beskrajna radost, sigurnost, entuzijazam i sila došli u njihove živote posle raspeća, ako je sve ovo laž? Većina hrišćana je mogla da okonča svoje mučeništvo samim tim što bi se odrekli svoje vjere. No umjesto toga, izgleda da su mnogi se odlučili da izdrže mučenje i proklamuju Hristovo uskrsenje do smrti. Bez obzira na to što je mučeništvo nešto dostojno divljenja, ono samo po sebi ne dokazuje ništa. Samo mučeništvo ne opravdava do te mjere vjerovanja koliko potvrđuje vjerodostojnost samog vjernika (time što

demonstrira iskrenost osobe na opipljiv način). Ono što čini prve hrišćanske mučenike toliko izuzetnim je to što su oni znali da li je to što ispovijedaju istinito. Oni ili su vidjeli Isusa Hrista živog i zdravog posle Njegove smrti ili nisu. Ovo je nešto izuzetno. Ako je sve to bila laž, zašto bi je toliko mnogo njih ponavljalo, imajući u vidu njihove okolnosti? Zašto bi se svi oni svjesno pridržavali jedne takve laži koja nije mogla da im donese ništa osim progonstva, zatvora, mučenja i smrti?

Šta možemo iz svega ovoga zaključiti? Oko Isusa preuzeto je toliko mjera predostrožnosti vezano uz suđenje, raspeće, sahranu, zatvaranje, pečaćenje i čuvanje Isusove grobnice da je kritičarima vrlo teško da odbrane stav po kome Hrist nije uskrsao iz mrtvih. Rezimiraćemo kratko sledeće činjenice:

Činjenica br. 1: Slomljeni rimski pečat. – Kao što smo rekli, prva očigledna činjenica bila je lomljenje pečata koji je predstavljao moć i autoritet rimskog carstva. Ljudi su se bojali lomljenja pečata jer su posledice takvog čina bile izuzetno teške. Ukoliko bi počinitelji bili pronađeni i privedeni, smjesta bi uslijedilo pogubljenje i to raspećem sa nogama na gore.

Činjenica br. 2: Prazan grob. – Već smo raspravljali o drugoj očiglednoj činjenici o grobu koji je nakon uskrsenja ostao prazan. Hristovi učenici su počeli da propovijedaju Isusovo uskrsenje upravo u Jerusalimu gdje bi, u slučaju da su njihova svjedočanstva lažna, njihova laž bila veoma očigledna. Prazan grob je bio toliko poznata činjenica da ju je bilo nemoguće poreći. Bilo kakve tvrdnje o uskrsenju ne bi se održale u Jerusalimu ni jedan dan pa čak ni jedan sat da činjenica o praznom grobu nije bila poznata i prihvaćena od strane svih ostalih. I jevrejski i rimski

izvori i predanja priznaju činjenicu praznog groba. Spomenuti izvori se kreću u rasponu od Josifa Flavija do jevrejskih spisa pod nazivom „*Toledoth Jeshu*“ iz petog vijeka. To se može smatrati pozitivnim dokazom iz neprijateljskih izvora, a to je najjači mogući oblik historijskih dokaza, što zapravo znači da kada neki izvor priznaje činjenicu koja mu ne ide u prilog, tu činjenicu možemo smatrati sigurnom. Gamaliel, koji je bio član jevrejskog vrhovnog suda, Velikog vijeća, iznio je mišljenje da je uspon hrišćanstva Božje djelo; on to ne bi mogao da učini da je Isusovo tijelo i dalje bilo u grobnici ili da je Veliko vijeće znalo gdje se ono nalazi.

Činjenica br. 3: Ogroman kamen je pomjeren. – Tog jutra, na prvi od šabata do Pedesetnice, prva stvar koja je ostavila jak utisak na ljude koji su prišli grobnici bila je neobičan položaj vrlo teškog kamena koji je bio uglavljen na ulazu u grobnicu, što je spomenuto od strane svih pisaca jevanđelja. Da su učenici željeli da dođu do grobnice, prišuljaju se na prstima pokraj usnulih stražara, otkotrljaju ogroman kamen i ukradu Isusovo tijelo, kako bi to mogli da učine a da stražari ništa ne primijete?

Činjenica br. 4: Rimska straža se izbezumila. – Rimski stražari su napustili svoju dužnost i pobjegli. Kako se ovakvo njihovo ponašanje može objasniti kada znamo da je njihova disciplina bila bez pogovora? Strah od gnjeva pretpostavljenih i mogućnost smrtne kazne je doprinijela da vojnici budno paze na sve detalje svoje službe. Jedan od načina na koje su pogubljivali stražare bio je taj da skinu svu odjeću sa njih a zatim ih žive spale na vatri potpaljenoj njihovom odjećom. Ako je bilo nepoznato koji od stražara nije izvršio svoju dužnost tada su bacali kocku kako

bi odredili koji će vojnik biti pogubljen zbog prekršaja svoje jedinice. Više je nego očigledno da čitava jedinica ne bi zaspala uz takvu prijetnju.

Činjenica br. 5: Zavoji govore sami za sebe. – Zahvaljujući jednom zapanjujućem fenomenu grob nije bio potpuno prazan. Jovan, Isusov učenik, bio je očevidac lanenih zavoja koji su se nalazili na mjestu gdje je ležalo Isusovo tijelo: vidio je zavoje koji su bili teško natopljeni i ljepljivi, zadržavajući još uvijek oblik tijela kako su ležali na tom mjestu odvijeni i prazni. Ova činjenica je sasvim dovoljna da bilo koga učini vjernikom.

Činjenica br. 6: Potvrđena ukazanja. – Hrist se pojavio živ i to nekoliko puta nakon dramatičnih događaja prvog uskršnjeg dana. Kada se proučava neki historijski događaj važno je da se zna da li je postojao dovoljan broj ljudi koji su u njemu učestvovali ili mu bili očevici (koji su još bili živi u vrijeme kada su činjenice o tom događaju objavljene). Poznavanje ove činjenice pomaže nam pri utvrđivanju tačnosti objavljenog izvještaja. Ako postoji dovoljan broj očevidaca onda može da se smatra da je događaj vjerodostojan. Kada se razmatra Hristovo pojavljivanje nakon uskrsenja često se olako prelazi preko veoma važnih činjenica, a prva među njima je veliki broj svjedoka koji su vidjeli Hrista nakon uskršnjeg jutra. Jedan od najranijih zapisa o Hristovom pojavljivanju nakon uskrsenja potiče od apostola Pavla koji je pretpostavljao da su čitaoci znali za događaj kada se Isus ukazao grupi od 500 ljudi. Podsjetio je da je većina tih ljudi još uvijek bila živi pa su mogli da ih ispitaju i uvjere se u to. Još jedan ključni momenat u tumačenju Hristovih ukazanja je da se On pojavio i pred neprijateljskim nastrojenim svjedocima.

Svi ovi dokazi: pokazana iskrenost svjedoka (i u slučaju apostola korjenita, ubjedljiva i neobjašnjiva promjena), obraćenje i pokazana iskrenost ključnih antagonista, kao i skeptika koji su postali mučenici, činjenica da je grob bio prazan, svjedočanstvo neprijatelja da je grob bio prazan, činjenica da se sve ovo dogodilo u Jerusalimu gdje se vjera u uskrsenje pojavila i procvjetala, svjedočanstvo žena, značaj ovog svjedočanstva s obzirom na historijski kontekst, sve ovo moćno potvrđuje historičnost uskrsenja u preciznim detaljima.

Profesor Tomas Arnold, upravnik na fakultetu *Rugby* u trajanju od punih 14 godina i autor poznate knjige „Istorija Rima“, takođe imenovan šefom katedre za savremenu istoriju na Oksfordu, bio je dobro upoznat sa vrijednošću dokaza u određivanju historijskih činjenica. Ovaj vrsni naučnik je rekao: *„Godinama sam proučavao historijske zapise o drugim vremenima, istraživao i procjenjivao dokaze onih koji su pisali te zapise i ne znam ni za jednu činjenicu u istoriji čitavog čovječanstva koja bi bila poduprta boljim i potpunijim dokazima svake vrste u očima nepristranog istraživača od činjenice o velikom znaku koji nam je dao Bog – Hristova smrt i uskrsenje iz mrtvih.“*

Hrišćani vjeruju da je Isus uskrsao u tijelu, u vremenu i prostoru, Božjom natprirodnom silom. Teškoće vezane uz vjerovanje u to mogu izgledati velike ali problemi koji proizilaze iz nevjerovanja predstavljaju mnogo veće. Teorije koje objašnjavaju da je prazan grob bio uslovljen prirodnim pojavama su veoma slabe i zapravo ohrabruju na istinitost uskrsenja.

Kada bi Novi savez i uopšte Biblija bili samo zbirka svjetovnih spisa, njihova autentičnost bila bi naširoko prihvaćena bez

bilo kakvog dvoumljenja. Međutim, pošto Biblija otkriva **ličnog** Boga i **ličnog** Spasitelja koji pozivaju na moralnu odgovornost, pala ljudska priroda sa tendencijom ka grijehu i gravitiranju ka smrti svim silama se protivi Božjem otkrivenju.

Značaj Hristovog uskrsenja

Hristovo uskrsenje je srž hrišćanskog vjerovanja. Ako je Hrist zaista uskrsao iz groba, sve je drugačije. To znači da smrt nije kraj. Ako je On zaista uskrsao iz groba, onda je smrt pobijeđeni neprijatelj. Od Hristovog uskrsenja zavisi smisao vjere u Boga. I apostol Pavle kaže da ako je Hrist ostao da leži u grobu, ako nikada nije uskrsao iz groba, onda: „Uzalud vjera naša!“ Da nema Hristovog uskrsenja, religija ne bi imala smisla, a vjernici bi bili „najnesrećniji od svih ljudi“ (1. Korinćanima 15:19). Ako umiremo i nestajemo sa ovog svijeta zauvijek, to je skoro kao da nismo ni postojali. Ali Bog je obezbijedio dovoljno svjedoka i logičnih dokaza da je Hrist uskrsao (istorijskih i teoloških), oslobodio nas sile grijeha i smrti i obezbijedio nam život prema prvobitnoj Božjoj namjeri, i više od toga!

Postoji samo jedno objašnjenje za prazan grob: Isusova tvrdnja da je Sin Božji sa misijom spasenja čovječanstva od grijeha i smrti bila je istinita i nikakvi okovi smrti nisu mogli da ga zadrže u grobu. On je ustao i On živi (Otkrivenje 1:5,17,18). Pravo na uskrsenje, u pravnom smislu tog pojma, Isus je stekao poslušnošću Ocu i bezgrešnošću, tako da ga smrt nije mogla zadržati. Sveto Pismo najmanje 22 puta konstatuje da Ga je *Njegov Otac podigao iz mrtvih* (Djela 2:24; 2:32; 3:15; 4:10; 5:30;

10:40; 13:30,33,34,37; 17:31; Rim. 4:24; 6:4; 10:9; 1. Kor. 6:14; 15:5; 2. Kor. 4:14; Gal. 1:1; Efes. 1:20; Kol. 2:12; 1. Sol. 1:10; 1. Pet. 1:21). „Zato me Otac i voli, jer ja polažem svoj život da bih ga opet primio. Niko mi ga ne oduzima, nego ga ja sam od sebe polažem. Imam vlast da ga položim i imam vlast da ga opet primim. Takvo sam uputstvo primio od svog Oca.“ (Jovan 10:17,18)

U toku svih vjekova postoji nebrojeno mnoštvo siromašnih i bogatih, jednostavnih i školovanih, starih i mladih ljudi, koji bivaju osvjedočeni u svojim vlastitim srcima i životima u sigurnost da je Isus Hrist zaista ustao i da živi danas.

Dakle, Hristovo uskrsenje je srž biblijske religije. Ono je garancija uskrsenja ljudi koji vjeruju Bogu i žele da se vrate Bogu u ljubavi, istini i pravdi.

Isusovo uskrsenje je takođe garancija punomoćja i validnosti Njegovog zastupništva ljudskog roda. Uskrsenje se činjenično i teološki uklapa u Božji plan spasenja, u koncept kompletne Biblije. „‘O kako ste bezumni i sporog srca da povjerujete u sve što su govorili proroci! Zar nije trebalo da Hristos sve to pretrpi i da uđe u svoju slavu?’ I počevši od Mojsija i svih Proroka, protumačio im je ono što je pisano o njemu u svim Pismima.“ (Luka 24:25-27)

U 1. Korinćanima 15. glava, Pavle detaljno objašnjava koliko je bitno Hristovo uskrsenje. Neki u Korintu nisu vjerovali u uskrsenje mrtvih i u ovom odjeljku Pavle navodi sedam katastrofalnih posledica ako nema uskrsenja: 1) bilo bi besmisleno propovijedati o Hristu (stih 14); 2) vjera u Hrista bi bila beskorisna (stih 14); 3) svi svjedoci i propovjednici uskrsenja bili bi lažovi (stih 15); 4) niko ne bi bio iskupljen iz grijeha (stih 17); 5)

svi vjernici koji su umrli bi propali (stih 18); 6) hrišćani bi bili najjadniji ljudi na zemlji (stih 19); život bi se sveo na puki hedonizam bez višeg cilja (stih 32).

Međutim, Hrist jeste ustao iz mrtvih „...kao prvina od onih koji su umrli“ (stih 20). Kao što je smrt došla preko jednog čovjeka (Adama) na sve ljude, tako preko jednog opšteg Čovjeka dolazi i uskrsenje mrtvih (stihovi 21, 22), Hrista kao prvine¹⁰ i zatim onih koji su se predali Hristu (stih 23). Kao konačni ishod Hristovog iskupljenja čovječanstva, smrt će prestati da bude ljudsko iskustvo (stih 26; uporedi sa Otkrivenje 20:14).

Mehanizmi i zakonitosti uskrsenja

Uskrsenje jeste Božja natprirodna intervencija, ali i čin koji ima opravdanje i utemeljenje u zakonitostima života. Kako?

Apostol Pavle u svojim pismima detaljno objašnjava uskrsenje. To na prvi pogled može biti iznenađujuće, ali ne i za poznavaoce Svetog Pisma. Naime, nakon što je u poslanici Korinćanima napravio paralelu između umiranja u Adamu i uskrsenja u Hristu (1. Korinćanima 15. glava), Pavle u nastavku ulazi u dodatne detalje u odgovoru na dilemu racionaliste ili skeptika kako je moguće da uskrsne materija za koju znamo da je propadljiva i smrtna. To je opravdano pitanje.

Pogledajmo slijed Pavlove argumentacije:

---

¹⁰ Hronološki gledano, Isus nije prvi čovjek uskrsnut u život. To su prije Njega bili Enoh (Post. 5:24), Mojsije (5. Mojs. 34:6; Juda 1:9; Mat. 17:3) i Ilija (2. Kralj. 2:1-11). Ali Isus je prvjenac kao predstavnik kompletnog ljudskog roda i garant uskrsenja i vječnog života svih, uključujući pomenute osobe.

1) Sjetva i žetva kao slika uskrsenja koju vidimo u prirodi (stihovi 35-37). Pavle konstatuje da ovo što posjedujemo sad mora da umre da bismo dobili novo, slično kao što sjeme „u-mire“ u zemlji da bi izrasla nova biljka, različita od sjemena.

2) Bog je taj koji određuje kakvoću različitih entiteta, bilo u živoj ili neživoj prirodi (stihovi 38-41).

3) Uskršenje funkcionira po sličnom obrascu kakav vidimo u prirodi i ono je zapravo kontrast od postojećeg stanja, pri čemu uskrsli zadržava svoj identitet i karakterni sklop (stihovi 42-44), a možemo razložno pretpostaviti i fizičke proporcije ali bez tragova prokletstva grijeha. Pristup drvetu života omogućuje uskrslima dalji rast i razvoj do veličine prvobitnih ljudi. Tako sad „sijemo“ u raspadljivosti kao zakonitosti u grijehu koja obilježava naš život, a žnjećemo plod u neraspadljivosti (stih 42), „sijemo“ u sramoti a uskrsavamo u slavi, „sijemo“ u slabosti, a uskrsavamo u sili (stih 43). Vrlo je važno zapaziti objektivnost u Pavlovom izlaganju našeg postojećeg stanja.

4) Zemaljsko tijelo tj. sadašnja struktura ljudskog organizma je nasleđe koje nosimo od naših praroditelja palih u grijeh. S druge strane, postoji ono što možemo nazvati duhovnim tijelom zbog duhovne kakvoće koju mu daje drugi Adam odnosno Hrist. Mi u Hristu dobijamo legalno pravo na to isto nasleđe (stihovi 44-49)! „Kao što nosimo obličje onoga koji je zemaljski, nosićemo i obličje onoga koji je nebeski.“ (49. stih)

5) Sadašnja struktura propadljivog ljudskog organizma ne može naslijediti Božje kraljevstvo (stih 50).

6) Stoga je uskrsenje zapravo **prestrukturiranje ljudskog organizma**. Prilikom uskrsenja na život, o Hristovom drugom

dolasku, uskrsenje će se odvijati sledećim redosledom: i) mrtvi u Hristu ustaće u neraspadljivom tijelu, a živi spaseni će se preobraziti u jednom trenutku (stihovi 51, 52; uporedi sa 1. Solunjanima 4:14-18). Pavle dalje konstatuje da je to „moranje“, neminovnost ove posebne Božje intervencije (stih 53).

Ako znamo na koji način je čovjek stvoren (zemaljski elementi + životni dah ili duh; vidi Post. 2:7) i šta se dogodilo sa ljudskom prirodom prilikom pada u grijeh (gubitak Božje slave – Rim. 3:23, povratak praha prahu – Post. 3:19), neće nam biti teško da shvatimo da je čin uskrsenja zapravo obrnuti proces. Treba zapaziti da Bog uskrsava mrtve iz njihovih grobova (Jov. 5:28), što znači da i u slučaju mrtvih koristi postojeću materiju i restrukturira je, možemo pretpostaviti, na subatomske nivou, sjedinjujući je sa životnim duhom koji ima kakvoću Božje slave. Taj Duh je zapravo primarni činilac uskrsenja, a prisustvo istog Duha je iskustvo onih koji su se pomirili sa Bogom (vidi: Rim. 8:11). Duhovna priprema i duhovno sazrijevanje, odnosno ulaganje u duhovno, pravi je pokazatelj da se nalazimo na putu da uskrsenje u život postane i naša realnost, što se ostvaruje kroz vjeru i poslušnost Bogu, saradnjom božanskog i ljudskog.

Šta je „Božja slava“? U najširoj definiciji, Božja slava je odraz Njegovog karaktera i sile u svemu stvorenom. Isaija 43:7 navodi da nas je Bog stvorio sebi na slavu, što u kontekstu sa drugim tekstovima o slavi znači da čovjek proslavlja Boga svojim životom i djelovanjem. Zapravo cijela tvorevina manifestuje Božju slavu (Ps. 19:1-4). Slava je važna Bogu i On revnuje za nju (Isa. 42:8) upravo zato što ta slava daje svrhovitost tvorevini i svrhovitost životu. Čovjek će prilikom uskrsenja povratiti izgubljeno

obličje i time Božju slavu.

Mrtvi u Hristu odgovoriće na Božji poziv tj. na Božji glas (Jov 14:14,15; Jovan 5:28), što možemo shvatiti samo kao Božju stvaralačku i životodavnu silu koja je na sličan način dovela u postojanje naš svijet, s tom razlikom što se u slučaju uskrsenja koristi postojeća duhovna komponenta i postojeća materija. U prilog budućnost realnosti ovog događaja svjedoči i otkrivenje o aktivnom učešću anđela u sakupljanju uskrslih spasenih (vidi Marko 13:27). Anđeli su takođe sudjelovali u Hristovom uskrsenju (koji je trajno zadržao ljudsko obličje), odnosno obavili „tehnički“ dio posla (vidi Jov. 20:1-12; Mar. 16:2-7; Luk. 24:1-7).

Prestrukturiranje materije je stvar jednog trenutka i očigledno praktično neprimjetan i bezbolan čin za čovjeka. Gubitak Božje slave Adam i Eva su zapazili u spoznaji golotinje. Uskrse- njem se rješava taj i svaki drugi problem palog i propadljivog tijela. Božja slava daje drugačiju kakvoću našem tijelu koje neće biti u konfliktu sa duhovnom komponentom, Bogom i prirod- om. U proslavljenom tijelu eliminišu se svi mehanizmi propa- danja i destrukcije. To će biti pobjeda nad smrću u bukvalnom smislu te riječi (vidi: 1 Kor. 15:54-57)!

Uspješna realizacija kompletnog Božjeg plana spasenja o- mogućiće takođe prestrukturiranje odnosno obnovu planete zemlje i cijelog našeg univerzuma (Otk. 21:1,5; Isa. 65:17; 2. Pet. 3:13) koji su takođe lišeni kakvoće nepropadljivosti odnosno Božje slave prilikom pada u grijeh (Rim. 8:19-22; uporedi sa 1. Mojs. 3:18,19).

13. Hristovo posredovanje u nebeskoj Svetinji i Sud

Na Nebu postoji originalno Svetilište u kojem Hrist vrši službu pomirenja za Božji narod, omogućavajući vjernicima da iskoriste Njegovu žrtvu pomirenja prinesenu na krstu jednom za sve. On se kvalifikovao za našeg Prvosveštenika uspješnim okončanjem svoje misije na Zemlji i otpočeo je sa svojom posredničkom službom nakon vaznesenja.

Godine 1844, na kraju proročkog vremenskog razdoblja od 2300 dana, On je započeo drugu i poslednju fazu svoje službe pomirenja. To je djelo istražnog suda kao poslednjeg čišćenja i otklanjanja svakog grijeha, slikovito prikazanog u očišćenju starog jevrejskog svetišta na Dan očišćenja. U toj tipskoj službi, Svetinja je čišćena krvlju žrtvovanih životinja, ali nebeske stvari čiste se savršenom žrtvom Isusove krvi. Istražni sud otkriva nebeskim razumnim bićima ko je među mrtvima zaspao u Hristu i zato se u Njemu smatra dostojnim da ima udjela u prvom uskrsenju. On takođe omogućava da se vidi koji od živih prebivaju u Hristu, drže Božje Upute i vjeru Isusovu te su tako u Njemu spremni za prelazak u Božje vječno kraljevstvo. Ovaj sud potvrđuje Božju pravednost u spasavanju onih koji vjeruju u Isusa. On objavljuje da će oni koji su ostali vjerni Bogu primiti Kraljevstvo. Završetak ove Hristove službe obilježiće kraj vremena milosti prije Drugog Hristovog dolaska.

Isusovim uskrsenjem i uznesenjem, dalja realizacija Plana

spasenja se odvija na Nebu. Hrist upravlja našu pažnju na nebesku Svetinju u kojoj On služi ne više kao Jagnje, već kao Sveštenik. Žrtva jednom za sve, prinesena je (Jevrejima 9:28); sada On svima prepušta da iskoriste ovu žrtvu pomirenja.

Zemaljsko svetište, prvi put načinjeno kao pokretni Šator od sastanka po preciznim instrukcijama koje je Mojsije dobio od Gospoda (2. Mojs. 25:8), te zatim hram izgrađen u vrijeme Solomona, zapravo su bili kopija ili maketa originalnog nebeskog Svetilišta (2. Mojs. 25:9,40; Jev. 8:1,2). Zemaljska svetinja i njena služba daju nam naročiti uvid u ulogu nebeske Svetinje.

U cijelom Svetom Pismu kao značajna istina prihvata se postojanje nebeske Svetinje ili hrama (Psalam 11:4; 102:19; Mihej 1:2,3). U viziji, apostol Jovan, pisac Otkrivenja, vidio je nebesku Svetinju. On je opisuje kao „hram skinije sa svjedočanstvom na nebu“ (Otk. 15:5) i „Božjim hramom na nebu“ (Otk. 11:19). Tamo je vidio predmete prema kojima su oblikovani predmeti svetinje u zemaljskom svetištu, kao što je sedam svijjećnjaka (Otk. 1:12) i kadioni oltar (Otk. 8:3). On je isto tako vidio i kovčeg saveza koji je bio nalik na onaj u zemaljskoj svetinji nad svetinjama (Otk. 11:19). Nebeski kadioni oltar bio je smješten pred Božjim prestolom (Otk. 8:3; 9:13) koji je u Božjem nebeskom hramu (Otk. 4:2; 7:15; 16:17). Na taj način prizor nebeske prestone dvorane (Dan. 7:9,10) je u nebeskom hramu ili svetinji. Tako i konačni sud izlazi iz Božjeg hrama (Otk. 15:5-8). Prema tome, Sveto Pismo jasno predstavlja nebesku Svetinju kao stvarno mjesto (Jev. 8:2), a ne kao metaforu ili apstrakciju. Poslanica Jevrejima opisuje stvarnu Svetinju nad nebesima. Stvarnost nebeske svetinje je dalje podvučena pridjevom „istinitoj“ u

Jevrejima 8:2 ili preciznije rečeno stvarnoj.

Služba u Svetinji

Bog je službom u Svetinji objavio Jevanđelje (Jev. 4:2). Služba u zemaljskoj svetinji bila je ilustrirala je jevanđelje – do Hristovog prvog dolaska (Jev. 9-10. glava). Svetinja je slikovito prikazivala tri razdoblja Hristove službe: (1) zastupničku žrtvu; (2) sveštenečko posredovanje i (3) konačni sud.

Zastupnička žrtva. – Svaka žrtva u Svetinji predstavljala je Isusovu smrt za oprostjenje grijeha, otkrivajući istinu da „*bez prolivanja krvi nema oprostjenja*“ (Jev. 9:22) Te žrtve slikovito su prikazivale sledeće istine:

1) *Božja osuda grijeha.* Zato što je grijeh duboko ukoričena pobuna protiv svega što je dobro, čisto i istinito, on ne može da bude zanemaren. „*Plata za grijeh je smrt.*“ (Rim. 6:23)

2) *Hristova smrt kao zamjena.* „*Svi mi kao ovce zalutamo, svaki od nas se okrenu svojim putem, a Gospod je položio na njega bezakonje svih nas.*“ (Isa. 53:6) „*Hristos je umro za naše grijeha, kao što piše u Pismima.*“ (1. Kor. 15:3)

3) *Bog je dao žrtvu pomirenja.* To je „*iskupljenje koje je u Hristu Isusu, kojega odredi Bog da bude žrtva pomirenja kroz vjeru u njegovu krv, da pokaže pravdu svoju oproštenjem pređašnjih grijeha*“ (Rim. 3:24,25). „*Onoga [Hrista] koji nije znao grijeha, [Bog] učini grijehom nas radi, da mi postanemo pravda Božija u njemu*“ (2. Kor. 5:21). Hrist Otkupitelj uzeo je na sebe osudu za grijeh. „*Sa Hristom se postupalo onako kako mi zaslužujemo, da bi se sa nama postupalo kako On zaslužuje. On je bio*

osuđen zbog naših grijeha, u kojima nije imao udijela, da bismo mi mogli biti opravdani Njegovom pravdom, u kojoj nemamo udijela. Pretrpio je smrt koja je bila naša, da bismo mogli primiti život koji je bio Njegov. *'Ranom njegovom mi se iscijelismo.'* (I-saija 53:5)“ (Ellen G. White, *Desire of Ages*, p. 25)

Zemaljske žrtve, logično, bile su ponavljane, iz dana u dan, iz godinu u godinu, dok je stvarna, Hristova, prinesena jednom za sva vremena (Jev. 9:26-28; 10:10-14).

Uloga sveštenika posrednika

Ako je žrtva izmirenje grijeha, zašto je bio potreban sveštenik? Sveštenikova uloga skretala je pažnju na potrebu za posredovanjem između grešnika i svetog Boga. Upravo kao što je svaka žrtva unaprijed ukazivala na Hristovu smrt, tako je svaki sveštenik unaprijed ukazivao na Hristovu posredničku službu kao prvosveštenika u nebeskoj Svetinji (1. Tim. 2:5; Jev. 8:1,2).

Sveštenečka služba u svetinji može da bude okarakterisana kao služba posredovanja, praštanja, pomirenja i obnovljenja. Takva neprekidna služba, omogućavala je stalni pristup Bogu preko sveštenika. Ona je predstavljala istinu da grešnik koji se kaje ima neposredan pristup Bogu preko Hristove posredničke sveštenečke službe (Efes. 2:18; Jev. 4:14-16; 7:25; 9:24; 10:19-22).

Kada je grešnik koji se kaje sa žrtvom dolazio u svetinju, polagao je ruke na glavu nevine životinje i ispovijedao svoje grijeha. Ovaj čin simbolično je prenosio njegov grijeh i njegovu kaznu na žrtvu. On je tako dobijao oprostjenje od grehova. Krv žrtve za grijeh primjenjivala se na dva načina: (a) Ako je unesena u

svetinju, njom se prskalo ispred unutrašnje zavjese i njom su se mazali rogovi kadionog oltara (3. Moj. 4:6,7,17,18). (b) Ako se nije unosila u svetinju, njom su se u predvorju mazali rogovi oltara za žrtve paljenice (3. Mojs. 4:25,30). U tom slučaju sveštenik je jeo dio od mesa žrtve (3. Mojs. 6:25,26,30). U oba slučaja učesnici su shvatali da su njihovi grijesi i odgovornost preneseni na svetinju i njenu sveštenu službu.

U ovoj obrednoj paraboli svetinja je uzela na sebe krivicu i odgovornost onoga koji se kaje – bar za to vrijeme – dok je grešnik prinosiso svoju žrtvu za grijeh, ispovijedajući svoje pogreške. On je otišao sa oprostjenjem, uvjeren da je Bog prihvatio žrtvu. Tako je i u antitipskom iskustvu, kada neki grešnik pokajanjem biva privučen Duhom Svetim da prihvati Hrista kao svoga Spasitelja i Gospoda, Hrist preuzima na sebe njegove grijeha i odgovornost. Njemu je dragovoljno oprošteno. Hrist je vjernikovo Jemstvo kao i njegova Zamjena.

U tipu i antitipu služba u svetinji prvenstveno je usredsređena na pojedinca. Hristova sveštenu služba omogućuje grešniku oprostjenje i pomirenje sa Bogom (Jev. 7:25). Hrista radi Bog prašta grešniku koji se kaje, pripisuje mu pravedni karakter i poslušnost Njegovog Sina, oprašta mu grijeha i bilježi njegovo ime u Knjigu života kao jednoga od svoje djece (Efes. 4:32; 1. Jov. 1:9; 2. Kor. 5:21; Rim. 3:24; Luk. 10:20). I dok vjernik ostaje u Hristu njemu je kroz Svetoga Duha izdejtovana duhovna milost od našeg Gospoda, kroz Svetoga Duha, tako da on duhovno sazrijeva i razvija vrline koje odražavaju božanski karakter (2. Pet. 3:18; Gal. 5:22,23).

Služba u Svetinji i razumijevanje Božjeg suda

Događaji na Dan pomirenja slikovito prikazuju tri razdoblja *Božjeg konačnog suda*. To su: (1) *istražni sud*, (2) *milenijumski revizionni sud* i (3) *izvršni sud* koji će se dogoditi na kraju milenijuma (hiljadugodišnjice).

Osnovni preduslovi za održavanje suda su postojanje Sudije (Bog), porote (nebeska bića), zakona po kojem se sudi (Božji Zakon), Advokata (Hrista), predmeta ili vrijednosti suda (jevandjelje) i subjekata kojima se sudi (ljudi).

Sud je neminovnost, izvjesnost. „*Jer svi mi moramo stati pred Hristovu sudsku stolicu, da svako dobije platu za ono što je u tijelu zaslužio, po onome što je učinio, bilo dobro, bilo zlo.*“ (2. Kor. 5:10) Ovo je uopštena izjava u kojoj se naglašava da Sud neće zaobići nikoga. Ali takođe je važno zapaziti da se u ovoj izjavi pominje Hristova sudska stolica.

„*Jer Otac ne sudi nikome, nego je sav sud povjerio Sinu.*“ (Jovan 5:22) „*Moj Otac mi je sve predao.*“ (Matej 11:27) „*Jer je [Bog] odredio dan u kom namjerava da **sudi svijetu po pravdi, preko čovjeka [Hrista] kog je za to odredio.***“ (Djela 17:31)

Kao Predstavnik ljudskog roda kojem je donio iskupljenje kroz jevandjelje, Hrist ima sve kvalifikacije i sva prava da nam se **kroz Njega** sudi. „*Sve će se to pokazati u dan u koji će Bog kroz Hrista Isusa suditi onome što je sakriveno u ljudima, po dobroj vijesti koju objavljujem.*“ (Rimljanima 2:16) „*Jer je vrijeme da sud počne – i to od Božjeg doma.*“ (1. Petrova 4:17)

Drugi dio svešteničke službe prvenstveno je usredsređen na Svetinju i odnosio se na očišćenje Svetinje i Božjeg naroda. Ovaj

oblik službe koji je bio usredsređen na Svetinju nad svetinjama i koji je mogao da izvrši samo prvosveštenik, bio je ograničen na jedan dan u toku vjerske godine.

Za čišćenje svetišta bila su potrebna dva jarca – Gospodnji jarc i pušteni jarc (jevrejski Azazel).

Prvosveštenik je žrtvujući Gospodnjeg jarca, očistio „svetinju (u stvari svetinju nad svetinjama) i šator od sastanka (svetište) i oltar (predvorje).“ (3. Mojs. 16:20; uporedi sa 16:16-18)

Unoseći krv Gospodnjeg jarca, koja je predstavljala Hristovu krv, u Svetinju nad svetinjama, prvosveštenik ju je neposredno stavio u samo Božje prisustvo, na presto milosti – na poklopac kovčega koji je sadržao Dekalog – da bi udovoljio zahtjevima Božjeg svetog zakona. Njegovo djelovanje predstavljalo je neizmjernu cijenu koju je Hrist platio za naše grijehе, otkrivajući tako koliko Bog želi da svoj narod pomiri sa sobom (uporedi: 2. Kor. 5:19). Tada je ovom krvi namazao kadioni oltar i oltar za žrtve paljenice koji je svakog dana u godini bio škropljen krvlju koja je predstavljala ispovijedane grijehе. Prvosveštenik je time izvršio iskupljenje svetišta, kao i naroda i očistio oboje (3. Mojs. 16:16-20, 30-33).

Zatim, predstavljajući Hrista kao posrednika, prvosveštenik je uzeo na sebe grijehе koji su oskrnavili svetište i prenio ih na živog jarca, Azazela, koji je zatim izveden izvan tabora Božjeg naroda. Ovaj čin je očistio grijehе naroda koji su simbolički prenijeti sa vjernika koji se kaju na svetinju putem krvi ili tijela žrtava iz svakodnevnе službe za oproštenje. Tako se čistila Svetinja i pripremala za vršenje službe u toku još jedne godine (3. Mojs. 16:16-20, 30-33). Na taj način između Boga i Njegovog

naroda sve je bilo ispravljeno.

Dan pomirenja, tada je slikovito prikazivao sudski proces koji pokreće postupak za iskorjenjivanje grijeha. Pomirenje koje je vršeno ovoga dana bilo je slika konačne primjene Hristovih zasluga da se otkloni prisustvo grijeha za cijelu vječnost (Dan. 9:24) i da se izvrši potpuno pomirenje svemira u jednu skladnu Božju vladavinu.

Azazel predstavlja Sotonu. Dokazi koji podupiru ovo tumačenje su: (1) Pušteni jarac nije ubijen kao žrtva i na taj način ne može biti korišćen kao sredstvo za dobijanje oproštenja. Jer, „bez prolivanja krvi nema oproštenja“ (Jev. 9:22). (2) Svetinja je bila potpuno očišćena krvlju Gospodnjeg jarca *prije* nego što je pušteni jarac bio uveden u obred (3. Mojs. 16:20). (3) Pušteni jarac je prikazan kao biće koje je suprotno Bogu i koje Mu se suproti (3. Mojs. 16:8. glasi doslovno: ‘Jedan Gospodu, a drugi Azazelu’). Stoga, u utvrđivanju parabole o svetinji, mnogo je logičnije da se Gospodnji jarac sagleda kao simbol Hrista, a pušteni jarac – Azazel – kao simbol Sotone. (4) Životinjske žrtve bile su nevine žrtve. Hristova žrtva je takođe žrtva nevinog Jagnjeta Božjeg. Zato konačna zakonska kazna za grijeh ne pripada Hristu, već Sotoni. Obred sa puštenim jarcem u Dan pomirenja ukazivao je preko Golgote na kraj problema sa grijehom – na uklanjanje grijeha i Sotone. Potpuna odgovornost za grijeh ponovo će pasti na Sotonu, njegovog začetnika i podstrekača. Sotona, i njegovi sledbenici i sve posledice grijeha, biće uništeni i potpuno iskorijenjeni iz Božjeg univerzuma. Iskupljenje putem suda donijeće potpuno pomirenje i sklad u svemiru (Efes. 1:10). To je cilj koji će ostvariti drugo i poslednje razdoblje Hristove sveštenečke

službe u nebeskoj Svetinji. Ovaj sud sagledaće konačno opravdanje Boga pred svemirom.

Dan pomirenja oslikavao je tri razdoblja konačnog suda:

(a) Čišćenje grijeha iz svetinje odnosi se na prvo ili istražno razdoblje suda. Ono je usredsređeno na imena koja su zabilježena u Knjizi života isto kao što je Dan pomirenja bio usredsređen na očišćenje svetinje od priznatih grijehova onoga koji se kaje. Lažni vjernici biće izrešetani; vjera iskrenih vjernika i njihova zajednica sa Hristom biće ponovo potvrđena pred vjernim svemirom, a zabeleške o njihovim grijesima biće izbrisane.

(b) Odvođenje puštenog jarca u pustinju predstavlja Sotoino hiljadugodišnje utamničenje na opustošenoj Zemlji, koje počinje prilikom Hristovog drugog dolaska i poklapa se sa drugim razdobljem konačnog suda koji će se vršiti na Nebu (Otk. 20:4; 1. Kor. 6:1-3). Ovaj hiljadugodišnji sud obuhvata reviziono i kritičko razmatranje osude nad grešnicima i koristiće izbjavljenima tako što će im omogućiti da sagledaju Božji odnos prema grijehu i onim grešnicima koji nisu spaseni. On će dati odgovor na sva pitanja o Božjoj milosti i pravdi, koja eventualno spaseni budu mogli imati.

(c) Čist logor predstavljao je ishod trećeg razdoblja suda, kada će vatra uništiti zle i očistiti Zemlju (Otk. 20:11-15; Mat. 25:31-46; 2. Pet. 3:7-13).

Nebeska svetinja u proročanstvima

Danilovo proročanstvo o 70 sedmica iz 9. glave ukazuje na početak Hristove svešteničke službe u nebeskoj Svetinji. Kao što

je prilikom početka rada zemaljske svetinje, ona bila pomazana svetim uljem da bi se posvetila sa službe u njoj, tako je i prilikom početka rada nebeske Svetinje, Svetinju trebalo posvetiti za Hristovu posredničku službu (Dan. 9:24). Svojim uznesenjem ubrzo posle svoje smrti i uskrsenja (Dan. 9:27), Hrist je otpočeo svoju službu kao naš Prvosveštenik i Posrednik.

„I po Zakonu se skoro sve čisti krvlju i bez prolivanja krvi nema oprostjenja. Zato je bilo potrebno da se zemaljske slike onoga što je na nebu čiste na taj način, a ono što je na nebu čisti se žrtvama boljim od takvih žrtava.“ (Jev. 9:22,23)

Kao što su grijesi Božjeg naroda vjerom stavljeni na žrtvu za grijeh i tada simbolično preneseni u zemaljsku svetinju, tako se u novom savezu ispovijedeni grijesi onoga koji se kajе, vjerom stavljaju na Hrista. I kao što za vrijeme simboličnog Dana očišćenja, očišćenje zemaljske svetinje otklanja grijehе nagomilane u njoj, tako se i nebeska Svetinja očišćava konačnim uklanjanjem zapisa o grijesima u nebeskim knjigama. Međutim, prije nego što se zapisi konačno uklone, oni će biti ispitani da se odluči ko, pokajanjem i vjerom u Hrista, ima pravo da uđe u Njegovo vječno kraljevstvo. Čišćenje nebeske Svetinje obuhvata i djelo istraživanja ili suda koje u potpunosti odražava prirodu Dana očišćenja kao dana suda. Ovaj sud koji potvrđuje odluku o tome ko će biti spasen a ko izgubljen, mora da se obavi prije Hristovog drugog dolaska, jer u to vrijeme Hrist će se vratiti sa nagradom „da plati svakome po njegovom djelu“ (Otk. 22:12) Tada će se odgovoriti i na Sotonine optužbe (uporedi: Otk. 12:10).

I Sin i Otac uključeni su u istražni sud. Prije nego što se vrati na Zemlju, Hrist kao Sin čovječji dolazi „s oblacima nebeskim“

do „Pradavnog“, Boga Oca i stoji pred Njim (Dan. 7:13). Počevši od svog vaznesenja Hrist je obavljao službu Prvosveštenika, našeg Posrednika pred Bogom (Jev. 7:25). Međutim, ovog puta On dolazi da primi kraljevstvo (Dan. 7:14).

Proročanstva u Danilu takođe nam otkrivaju panoramu napada i pomračenja Hristove prvosveštenečke službe kroz bogohulne i progoniteljske svjetske političko-religijske sile. Prema istim proročanstvima, Bog je najavio otkrivanje istina za posljednje vrijeme, što je istorijski urađeno preko protestantske Reformacije i Adventnog pokreta. Tako su protumačena i najveća vremenska proročanstva iz knjige proroka Danila o „2300 dana“ i „sedamdeset sedmica“, te shvaćena Hristova naročita služba u drugom odjeljenju nebeske Svetinje – Svetinji nad svetinjama – nakon isteka proročkih 2300 godina.

Danilo je dobio od anđela Gabrijela proročanstvo o „2300 dana“ (Dan. 8:14), a ključ za tumačenje nalazi se u objašnjenju istog anđela datom u Danilu 9:23-27. On je kazao Danilu da „70 sedmica“ tj. 490 godina (po principu tumačenja „dan za godinu – 4. Mojs. 14:34; Ezek. 4:6) treba odsjeći od dužeg vremenskog razdoblja, od 2300 godina. Kao početnu tačku za 490 godina, Gabrijel ističe otkad „izađe riječ da se Jerusalem obnovi i ponovo sagradi“ (Dan. 9:25), što se zbilo 457. godine prije n.e, sedme godine Artakserksove vladavine. Ovih 490 godina završilo se 34. godine n.e. Kada „odsiječemo“ 490 godina od 2300 godina, ostaje 1810 godina. Pošto 2300 godina produžuju 1810 iza 34. godine n.e., onda one stižu do 1844. godine.

Konotacije Istražnog suda

Veoma je važno saznanje da Djelo pomirenja nije završeno na krstu, baš kao što u tipskoj službi nije bilo završavano prinosom žrtve. Da li će istražni sud ugroziti spasenje onih koji vjeruju u Isusa Hrista? Uopšte ne. Pravi vjernici žive u zajednici sa Hristom, uzdajući se u Njega kao Posrednika (Rim. 8:34). Njihovo pouzdanje je u obećanju da „*imamo zastupnika kod oca, Isusa Hrista pravednika.*“ (1. Jov. 2:1) Ovaj sud je u korist pokajanih grešnika i cijelog univerzuma. To je presuda koja će konačno omogućiti realizaciju Božjeg kraljevstva i oboriti djelo Sotone.

Ljudska bića pripadaju jednoj od tri grupe: (1) zli koji odbacuju Božji autoritet; (2) pravi vjernici koji, uzdajući se vjerom u Hristove zasluge, žive poslušni Božjem zakonu; i (3) oni koji izgledaju pravi vjernici, ali to nisu. Bića koja nisu pala mogu odmah da prepoznaju prvu grupu. Međutim, ko je pravi vjernik i ko to nije? Obje grupe zapisane su u Knjizi života koja sadrži imena svih koji su ikada stupili u Božju službu (Luk. 10:20; Filip. 4:3; Dan. 12:1; Otk. 21:27). Pšenica i kukolj rastu zajedno do žetve (Mat. 13:28-30). Isus Hrist je opisao ovaj sud kroz priče u jevanđeljima (Mat. 22:1-14; 25:1-12). Hrist ne može da obezbijedi spasenje kroz ljudsku samopravednost ili dobra djela (Mat. 7:21-23). Nebeski izvještaji su zato više nego sistem za odvajanje pravih od lažnih. Oni su takođe osnova za potvrđivanje pravih vjernika pred anđelima.

Velika privilegija Istražnog suda koji se odvija na Nebu je to što se vjernima sudi preko Posrednika i njihovog Advokata – Isusa Hrista. To znači da mi lično ne izlazimo na sud! „*Zaista,*

*zaista, kažem vam, ko sluša moju riječ i vjeruje onome koji me je poslao, ima vječni život i **ne dolazi na sud**, nego je prešao iz smrti u život.“ (Jov. 5:24)* Isti slučaj bio i za Dan pomirenja kada je samo prvosveštenik vršio službu u Svetinji nad svetinjama, dok su vjernici napolju u svečanoj pobožnosti iščekivali ishod.

Dakle, istražni Božji sud se upravo odvija u vremenu u kojem živimo (Otk. 14:7). Mi živimo u velikom antitipskom Danu pomirenja. Kao što su Izraelci bili pozvani da toga dana ponize svoje duše (3. Moj. 23:27), tako Bog poziva sav svoj narod da u svom srcu doživi iskustvo pokajanja. Svi koji žele da svoja imena zadrže u Knjizi života, moraju u toku ovog vremena Božjeg suda da poravnaju sve sa Bogom i svojim bližnjima (Otk. 14:7).

Iako živimo u uzvišenom vremenu antitipskog Dana pomirenja, nemamo potrebe da se plašimo. *„Dakle, pošto imamo uzvišenog prvosveštenika koji je prošao nebesa, Isusa, Sina Božjeg, da se držimo priznanja vjere. Jer naš prvosveštenik je neko ko ne samo što može da saosjeća s nama u našim slabostima, nego je i poput nas iskušan u svemu, ali nije zgriješio. Pristupimo, dakle, slobodno prestolu blagodati, kako bi stekli milosrđe u nalaženju blagodati kad nam zatreba pomoć.“ (Jev. 4:14-16)*

Završetak Hristove službe u nebeskoj Svetinji nad svetinjama istovremeno predstavljaće kraj vremena milosti za stanovnike Zemlje. Nakon toga više nije moguće pokajanje. Čovjekova proba može da se okonča na jedan od ova tri načina: (1) smrću; (2) kada se učini neoprostiv grijeh (Mat. 12:31,32; Luk. 12:10); (3) kada je završena proba za sve – neposredno pred Hristov drugi dolazak. Sve dok Hrist vrši službu Prvosveštenika i Posrednika između Boga i čovjeka, milost je na raspolaganju.

14. Drugi Hristov dolazak

Drugi Hristov dolazak predstavlja veličanstveni vrhunac Jevandjelja. Spasiteljev dolazak biće doslovan, ličan i vidljiv na cijelom svijetu. Kada se bude vratio, mrtvi pravednici uskrsnuće i zajedno sa živim pravednicima biće proslavljeni i uzeti na Nebo, a nepravedni će umrijeti. Gotovo potpuno ispunjenje većine proročanstava, zajedno sa sadašnjim stanjem u svijetu, ukazuje da je Hristov dolazak veoma blizu.

Bog će intervenirati na kraju istorije pobune ove planete da bi oslobodio svoj narod. Sveto Pismo opisuje taj događaj u brojnim proročanstvima (Djela 1:11; Jov. 14:3; Otk. 1:7; 6:14; 16:17-20; 19:12,16; Jev. 9:28; 1. Sol. 4:16,17).

Prilikom Njegovog dolaska veliko beznađe ophrvaće one koji su odbili da priznaju Isusa kao Spasitelja i Gospoda i koji su odbacili Božji zakon i ponudu blagodati. *„Kraljevi zemaljski, velikaši, vojni zapovjednici, bogataši, moćnici i svaki rob i svaki slobodnjak sakrili su se u pećine i među gorske stijene. Govorili su gorama i stijenama: Padnite na nas i sakrijte nas od lica Onoga koji sjedi na prestolu i Jagnjetovog gnjeva! Jer došao je veliki dan njegovog gnjeva i ko može opstati?“* (Otk. 6:15-17)

S druge strane, oni koji su Ga dugo očekivali radovaće se konačnom oslobođenju. Dolazak Otkupitelja dovodi istoriju Božjeg naroda do njenog slavnog vrhunca; to je trenutak njegovog oslobođenja. *„Tog dana reći će se: Gle, to je naš Bog, njega smo očekivali, i on će nas spasti. Ovo je Gospod koga smo čekali,*

radujmo se i veselimo se njegovom spasenju.“ (Isa. 25:9)

Približavajući se, Isus poziva svoje svece iz grobova i daje nalog svojim anđelima koji će „*skupiti njegove izabrane sa sve četiri strane svijeta, s jednog kraja neba do drugog*“ (Mat. 24:31). Po cijelom svijetu mrtvi pravednici će čuti Njegov glas i ustati iz svojih grobova! Tada će se živi pravednici „*preobraziti, u jednom trenutku, u tren oka, na zvuk poslednje trube. Jer truba će zatrubititi i mrtvi će uskrsnuti neraspadljivi, i mi ćemo se preobraziti.*“ (1. Kor. 15:52) Proslavljeni i dobivši besmrtnost, zajedno sa uskrslim svetima, oni će biti odneseni da u visinama sretnu svoga Gospoda i zauvijek ostanu sa Njim (1. Sol. 4:16,17).

Pouzdanost Hristovog povratka

Apostoli i prvi hrišćani smatrali su Hristov povratak „divnom nadom“ (Titu 2:13; ref. Jev. 9:28). Oni su očekivali ispunjenje svih proročanstva i obećanja iz Svetog Pisma prilikom Hristovog drugog dolaska (2. Pet. 3:13; ref. Isa. 65:17), jer je to pravi cilj pobožnog puta po Zemlji. Svi koji vole Hrista sa čežnjom očekuju dan kada će moći licem k licu da se druže s Njim – i sa Ocem i anđelima.

Svjedočanstvo Svetog Pisma. Pouzdanost Hristovog drugog dolaska ukorijenjena je na Svetom Pismu koje je dostojno povjerenja. Neposredno pred svoju smrt, Isus je rekao svojim učenicima da će se vratiti svome Ocu da pripremi mjesto za njih. On je obećao: „*Opet ću doći.*“ (Jov. 14:3)

Kao što je Hristov prvi dolazak na Zemlju bio prorečen, tako je i Njegov drugi dolazak prorečen kroz cijelo Sveto Pismo. Čak

i prije potopa Bog je rekao Enohu da će Hristov dolazak u slavi učiniti kraj grijehu. On je prorokovao: „*Gle! Gospod je došao sa desetinama hiljada svojih svetih anđela, da sudi svima i da osudi sve bezbožnike za sva njihova bezbožna djela koja su bezbožno počinili i za sve strašne stvari koje su bezbožni grešnici protiv njega izgovorili.*“ (Juda 1:14,15)

Hiljadu godina prije Hrista, psalmista je ovako govorio o Gospodu koji dolazi da skupi svoj narod: „*Bog naš dolazi i ni-pošto neće ćutati. Pred njim je vatra koja proždire, i svuda oko njega oluja bijesni. Nebesa na visini i zemlju on doziva, da izvrši presudu nad narodom svojim: Sakupite k meni one koji su mi vjerni, one koji su nad žrtvom sklopili savez moj.*“ (Ps. 50:3-5)

Hristovi učenici su se radovali obećanju o Njegovom povratku. Usred svih teškoća sa kojima su se susretali, pouzdanost koju je ovo obećanje ulivalo, nikada nije prestala da obnavlja njihovu hrabrost i snagu. Njihov Učitelj će se vratiti da ih odvede u kuću Svoga Oca!

Garancija koju pruža Prvi dolazak. Drugi dolazak je tijesno povezan sa Hristovim prvim dolaskom. Da Hrist nije došao prvi put i izvojevao odlučujuću pobjedu nad grijehom i Sotonom (Kol. 2:15), ne bismo imali nikakvog razloga da vjerujemo da će On konačno doći da učini kraj sotonskoj vladavini nad svijetom i da mu povрати njegovo prvobitno savršenstvo. Ali pošto imamo dokaz da On se „*pojavió jednom zauvijek da svojom žrtvom odstrani grijeh*“, imamo razloga za vjerovanje da će se On „*drugi put pojaviti, a to neće biti zato da bi opet uklanjao grijeh, vidjeće ga oni koji ga željno očekuju da bi dobili spasenje.*“ (Jev. 9:26,28)

Hristova nebeska služba. Hristovo otkrivenje apostolu

Jovanu ističe da je nebeska svetinja središte plana spasenja (Otk. 1:12,13; 3:12; 4:1-5; 5:8; 7:15; 8:3; 11:1,19; 14:15,17; 15:5,6,8; 16:1,17). Proročanstva koja ukazuju na to da je otpočeo svoju poslednju službu za grešnike jamče da će uskoro ponovo doći da svoj narod povede svojoj kući. Povjerenje da Hrist aktivno djeluje na dovršavanju otkupljenja koje je već izvršeno na krstu, donosi veliko ohrabrenje hrišćanima koji sa radošću očekuju Njegov ponovni dolazak.

Način Hristovog povratka

Dok je Hrist govorio o znacima koji će ukazivati da je Njegov dolazak blizu, brinuo je da Njegov narod ne bude prevaren lažnim tvrdnjama. „*Ako vam tada neko kaže: ‘Evo Hrista ovdje’, ili: ‘Eno ga ondje’, ne vjerujte. Jer, pojaviće se lažni hristosi i lažni proroci i činiće velika znamenja i čuda da bi, ako mogu, čak i izabrane obmanuli.*“ (Mat. 24:23,24) Unaprijed opomenut znači naoružati se unaprijed. Da bi osposobili vjernike da prave razliku između drugog dolaska i lažnih glasina i pojava „hristosa“, izvjestan broj biblijskih tekstova, otkriva pojedinosti načina na koji će Hrist ponovo doći.

Doslovni i lični ponovni dolazak. Kada se Isus vaznio na oblaku, dva anđela oslovia su učenike koji su netremice gledali za svojim Gospodom koji se udaljavao: „*Ljudi Galilejci, zašto stojite i gledate u nebo? Ovaj Isus koji je od vas uzet na nebo doći će na isti način kao što ste ga vidjeli da odlazi na nebo.*“ (Djela 1:11) Drugim riječima, rekli su da će se isti Gospod koji ih je upravo napustio, biće od krvi i mesa, a ne neki duh (Luk. 24:36-43) –

lično vratiti na Zemlju. Njegov drugi dolazak biće isto tako doslovan i ličan kao što je bio i Njegov odlazak.

Vidljiv ponovni dolazak. Hristov dolazak neće biti neko unutrašnje, nevidljivo iskustvo, već stvarni susret sa vidljivom Osobom. Ne ostavljajući nikakvog prostora za sumnju u vidljivost svog povratka, Isus je opomenuo svoje učenike da paze da ne budu prevareni nekim, tajnim drugim dolaskom time što je svoj dolazak uporedio sa blistavošću munje (Mat. 24:27).

Sveto Pismo jasno izlaže da će pravedni i zli istovremeno biti očevici Njegovog dolaska. Apostol Jovan je pisao: „*Eno, ide s oblacima, i ugledaće ga svako oko.*“ (Otk. 1:7) Hrist je označio odgovor zlih: „*Tada će se na nebu pojaviti znak Sina čovečijega. Zakukaće tada sva zemaljska plemena, i vidjeće Sina čovečijega kako dolazi na nebeskim oblacima, sa silom i velikom slavom.*“ (Mat. 24:30)

Čujan ponovni dolazak. Dopuna slike univerzalnog opažanja Hristovog povratka je biblijska izjava da će Njegov dolazak biti obznanjen ne samo viđenjem, već i zvukom: „*Jer će sam Gospod sići s neba sa zapovjedničkim pozivom, s glasom arhanđela i s Božjom trubom.*“ (1. Sol. 4:16) „Gromoglasna truba“ (Mat. 24:31) prati sakupljanje Njegovog naroda. Tu ne postoji nikakva tajnost.

Slavan povratak. Kada bude ponovo dolazio, Hrist će doći kao pobjednik sa silom i „*u slavi oca svojega s anđelima svojim*“ (Mat. 16:27). Apostol Jovan, pisac Otkrivenja, slika veličanstvenost Hristovog ponovnog dolaska na najdramatičniji način. On slika Hrista kako jaše na bijelom konju i kako predvodi bezbrojne nebeske vojske. Natprirodni sjaj proslavljenog Hrista je

očigledan (Otk. 19:11-16).

Iznenadni, neočekivani povratak. Vjernici – hrišćani, koji čekuju i očekuju Hristov povratak, primijetice Ga kada se bude približio (1. Sol. 5:4-6). Obraćajući se stanovnicima svijeta, apostol Pavle je pisao: „*Gospodnji dan dolazi baš kao lopov u noći. Kad budu govorili: Mir i sigurnost!, tada će ih iznenada zadesiti uništenje kao porođajni bolovi trudnu ženu, i neće umaći.*“ (1. Sol. 5:2,3; ref. Mat. 24:43)

Pavlovo gledište ne ističe da će Hristov dolazak biti tajan, već da će, za svjetovne ljude, biti isto tako neočekivan, kao što je dolazak lopova. Isus to isto ističe upoređujući svoj dolazak sa neočekivanim uništenjem koje je zadesilo pretpotopni svijet. „*Baš kao što su u ono vrijeme, prije potopa, ljudi jeli i pili, ženili se i udavali, sve do dana kad je Noje ušao u kovčeg, a oni nisu ništa slutili dok nije došao potop i sve ih odnio – tako će biti i o dolasku Sina čovječijega.*“ (Mat. 24:38,39) Iako je Noje propovijedao mnogo godina o potopu koji će doći, potop je većinu ljudi iznenadio.

Katakliizmični događaj. Kao i poređenje o potopu, i Nebuhadnezarov san o metalnom kipu opisuje katakliizmični način na koji će Hrist uspostaviti svoje Kraljevstvo slave (Dan. 2:32-35).

Bog je ovim snom dao vavilonskom kralju Nebuhadnezaru sažeti pregled svjetske istorije. San je dostigao dramatični vrhunac u uspostavljanju Božjeg vječnog kraljevstva. Kamen odvaljen bez ruku predstavlja Hristovo kraljevstvo slave (Dan. 7:14; Otk. 11:15), koje će biti uspostavljeno bez ljudskog napora prilikom Drugog Hristovog dolaska.

Hristovo kraljevstvo po prirodi stvari ne može da zaživi sa

nekim ljudskim kraljevstvom ili kao njihov nastavak. Ono će biti uspostavljeno prilikom Drugog dolaska, kada će Hrist odvojiti pravedne od zlih (Mat. 25:31-34).

Drugi Hristov dolazak i ljudski rod

Hristov drugi dolazak prouzrokovat će veliku podjelu čovječanstva: na one koji su prihvatili Njega i spasenje koje donosi i one koji su se odvratili od Njega.

Okupljanje izabranih. Važan vid uspostavljanja Hristovog vječnog kraljevstva je okupljanje svih spasenih (Mat. 24:31; 25:32-34; Mar. 13:27) u nebeskom domu koji je Hrist pripremio (Jov. 14:3). Dva događaja omogućit će ovaj sveopšti sastanak: uskrsenje pravednih koji su umrli i preobražaj svetih živih ljudi.

Uskrsenje umrlih u Hristu. Na zvuk trube koja će objaviti Hristov povratak, mrtvi pravednici uskrsnuće neraspadljivi i besmrtni (1. Kor. 15:52,53). Prvo će biti podignuti u život mrtvi pravednici (1. Sol. 4:16). Oni će se ponovo sjediniti sa onima koji su bili žalosni prilikom rastanka sa njima. Sada oni radosno kliču: „Smrti, gdje je tvoja pobjeda? Smrti, gdje je tvoj žalac?“ (1. Kor. 15:55)

Tijela spasenih više neće nositi znake grijeha koji je izazvao njihovo raspadanje i smrt. Uskrsli pravednici doživjet će izvršenje Božjeg djela obnove, izražavajući savršeni Božji lik u umu, duši i tijelu (1. Kor. 15:42-54).

Preobražaj živih vjernika. Kada mrtvi pravednici budu uskrsli, živi pravednici na Zemlji prilikom Drugog dolaska biće preobraženi. „Jer ovo raspadljivo mora da se obuče u

neraspadljivost i ovo smrtno mora da se obuče u besmrtnost.“ (1. Kor. 15:52,53)

Prilikom Hristovog dolaska nijedna grupa vjernika neće imati prednost nad nekom drugom grupom vjernika. Apostol Pavle otkriva da će živi i preobraženi vjernici biti zajedno uzeti u nebo (1. Sol. 4:17; ref. Jev. 11:39,40).

Smrt nevjernika. Za izgubljene to će biti vrijeme smrtnog straha. Oni su se opirali Hristovoj ljubavi i Njegovim pozivima za spasenje toliko dugo da su upali u zamke varljivih zabluda (vidi: 2. Sol. 2:9-12; Rim. 1:28-32). Kada budu vidjeli Onoga koga su odbacili kako dolazi, znaće da je kucnuo čas njihove osude. Ophrvani strahom i očajem, oni traže da ih mrtva priroda zaštiti (Otk. 6:16,17).

U to vrijeme Bog će uništiti Vavilon, savez svih otpalih religija i ideologija (Otk. 18:8) „Čovjek bezakonja... će Gospod Isus ubiti duhom svojih usta i uništiti svjetlošću svoga dolaska. (2. Sol. 2:3,4,8) Sile koje snose odgovornost za prisilno stavljanje žiga zvijerinog (Otk. 13:11-17) biće bačene u „jezero ognjeno“. A ostatak zlih „pobijeni mačem što je izlazio iz usta onoga koji sjedi na konju“ – Gospoda Isusa Hrista (Otk. 19:20,21).

Znaci Hristovog skorog dolaska

Sveto Pismo ne samo što otkriva način i cilj Hristovog dolaska, već takođe opisuje znake koji govore o blizini ovog veličanstvenog događaja.

Znaci u svijetu prirode. Hrist je predskazao da će biti „znaci u suncu i u mjesecu i u zvijezdama“ (Luk. 21:25), poimenice

nabrajajući: „sunce će potamnjeti, mjesec više neće svijetliti, zvezde će padati s neba i nebeske sile će se uzdrmati. Tada će vidjeti Sina čovječijeg kako dolazi u oblacima s velikom silom i slavom.“ (Mar. 13:24-26) Osim toga, apostol Jovan je vidio da će veliki zemljotres prethoditi znacima na nebu (Otk. 6:12). Svi ovi znaci obilježiće nevolje i progonstva Božjeg naroda koja su trajala prorečenih 1260 godina.¹¹

1) *Svjedočanstvo Zemlje*. Kao ispunjenje ovog proročanstva najveći poznati zemljotres desio se 1. novembra 1755. godine – lisabonski zemljotres. Njegov uticaj osjetio se u Evropi, Africi i Americi pokrivajući tako oblast od oko 4 miliona kvadratnih milja. Njegovo razorno dejstvo bilo je usredsređeno na Lisabon u Portugalu, u kome su za nekoliko minuta srušene sa zemljom stambene i javne građevine, a smrt našlo desetine hiljada ljudi.

Dok su fizičke posledice zemljotresa bile ogromne, njegov uticaj na misao o vremenu bio je isto toliko značajan. Mnogi koji su tada živjeli prepoznali su ga kao prororočki znak kraja i počeli ozbiljno da razmatraju Božje sudove i poslednje dane. Taj događaj dao je podstrek proučavanju proročanstva.

---

¹¹ U Otkrivenju 12:6,14; 13:5 i Danilu 7:25; 12:7 pominju se sledeći proročki periodi: i) 1260 dana, ii) 42 mjeseca i iii) vrijeme, vremena i pola vremena. Kako je iz konteksta jasno da se ne radi o doslovnim vremenima, to moramo primijeniti biblijski princip „dan za godinu“ (vidi 4. Mojs. 14:34; Ezek. 4:6). Termini „vrijeme“ i „vremena“ odnose se na proročke godine (vidi Dan. 4:16,23,25,32,34), iz čega proizilazi jednostavna računica:

i. 1260 dana = 1260 godina

ii. 42 mjeseca x 30 dana = 1260 dana = 1260 godina

iii. 3 i po vremena = 3½ godine = 42 mjeseca = 1260 dana/godina

Tako postaje očigledno da je riječ o istom proročkom periodu. Istorijski, ovo se ispunilo u vrijeme papske supremacije, od 538. do 1798. godine.

2) *Svjedočanstvo Sunca i Mjeseca*. Dvadeset i pet godina kasnije dogodio se sledeći znak spomenut u proročanstvu – pomračenje Sunca i Mjeseca. Hrist je ukazao na ispunjenje ovog znaka, primjećujući da treba da uslijedi nakon isteka papske supremacije. Međutim, Hrist je rekao da će ova nevolja koja je trebalo da prethodi ovim znacima, biti skraćena (Mat. 24:21,22). Uticajem Reformacije i pokreta koji su izrasli iz nje, papsko progonoštvo zaista je bilo skraćeno, tako da je sredinom 18. vijeka gotovo prestalo. Kao ispunjenje ovog proročanstva 19. maja 1780. godine nad sjeveroistočnim dijelom sjeverno-američkog kontinenta spustila se neobična tama. U 9 časova te noći pojavio se pun Mjesec, ali tama se uporno držala sve do posle ponoći. Kada je Mjesec postao vidljiv, bio je crven kao krv (Otk. 6:12).

3) *Svjedočanstvo zvijezda*. I Hrist i apostol Jovan takođe su govorili o padanju zvijezda koje će ukazati na to da je Hristov dolazak blizu (Otk. 6:13; ref. Mat. 24:29). Velika meteorska kiša 13. novembra 1833. – najveći zabilježeni događaj padanja zvijezda – bila je ispunjenje ovog proročanstva. Proračunato je da je samo jedan posmatrač mogao da vidi u prosjeku 60.000 meteora na sat. Ona se mogla vidjeti od Kanade do Meksika i od sredine Atlantika do Pacifika. Mnogi hrišćani prepoznali su u njoj ispunjenje biblijskog proročanstva.

Bog je dao ove znake da pokrene vjernike na razmišljanje o blizini Hristovog dolaska, tako da se u svom očekivanju mogu radovati i potpuno spremati za Njega. „*A kad sve to počne da se zbiva, uspravite se i podignite glavu, jer se približava vaše izbavljenje... Tako i vi, kad vidite da se sve to zbiva, znajte da je blizu Božje kraljevstvo.*“ (Luka 21:28-31)

Ovo jedinstveno svjedočanstvo Zemlje, Sunca, Mjeseca i zvijezda, koje je došlo tačnim redosledom i u vrijeme koje je Hrist predskazao, upravilo je pažnju mnogih prema proročanstvima o Drugom Hristovom dolasku.

Znaci u vjerskom svijetu. Sveto Pismo predskazuje izvjestan broj važnih znakova u vjerskom svijetu koji će označiti vrijeme neposredno pred Hristov povratak.

1) *Veliko vjersko probuđenje.* Knjiga Otkrivenje otkriva nam početak velikog, univerzalnog vjerskog pokreta prije Hristovog drugog dolaska. U Jovanovom viđenju, jedan anđeo koji objavljuje Hristov povratak, predstavlja ovaj pokret: „*I vidio sam jednog drugog anđela kako leti posred neba noseći vječnu dobru vijest da je objavi onima koji žive na zemlji - svim narodima i plemenima i jezicima i ljudima. On je govorio jakim glasom: Bojte se Boga i dajte mu slavu, jer je došao čas njegovog suda! Poklonite se Onome koji je stvorio nebo i zemlju i more i izvore voda!*“ (Otk. 14:6,7)

Sama vijest ukazuje na vrijeme u kome će biti objavljena. Jevandjelje se propovijedalo se u toku svih vjekova. Ali ova vijest naglašava izvorno vječno Jevandjelje u kontekstu početka Božjeg suda, što znači da može da se objavi samo u vrijeme kraja!

Knjiga proroka Danila obavještava nas da će u vrijeme kraja njena proročanstva biti otpečaćena (Dan. 12:4). U to vrijeme ljudi će razumjeti njene tajne. Otpečaćenje je uslijedilo na kraju 1260-godišnje papske prevlasti, sa odvođenjem Pape u ropstvo 1798. godine. Povezivanje papinog izgnanstva sa znacima u prirodi, povelu je mnoge hrišćane u proučavanje proročanstava o događajima koji vode ka Drugom dolasku, što je imalo za ishod

nove dubine u njihovom razumijevanju. Napokon, kroz Adventni pokret, vijesti tri anđela iz Otkrivenja 14:6-12 objavljene su cijelom svijetu, i još uvijek se objavljuju, jer je to svečana poruka nakon koje slijedi Drugi Hristov dolazak (Otk. 14:14-20).

2) *Propovijedanje Jevanđelja.* „A ova dobra vijest o Kraljevstvu propovijedaće se po cijelom svijetu kao svjedočanstvo svim narodima, i tada će doći kraj.“ (Mat. 24:14).

Statistika o prevođenju i prodaji Biblije u posljednja dva vijeka otkriva rast jevanđeoskog svjedočenja. Godine 1900. Biblija se mogla dobiti na 537 jezika. Godine 1980. bila je prevedena, potpuno ili djelimično, na 1.811 jezika, što je obuhvatilo gotovo 96 procenata svjetskog stanovništva. Danas (2019) je prevedena na 3.385 jezika. Godišnja prodaja Biblije povećala se sa 5,4 miliona Biblija 1900. godine na 36,8 miliona Biblija i gotovo pola milijarde djelova Biblije u 1980. godini.

Pored toga, hrišćanstvo danas ima na raspolaganju različite medije za masovno propovijedanje jevanđelja, počevši od radija do interneta. Uz to je uključeno medicinsko i vaspitno djelo.

3) *Opadanje vjere.* „Ali kad Sin čovečiji dođe, hoće li naći veru na zemlji?“ (Luk. 18:8) Široko rasprostranjena objava Jevanđelja neminovno ne znači i ogroman rast pravog hrišćanstva. Umjesto toga, Sveto Pismo predskazuje opadanje prave duhovnosti pri kraju vremena. „Jer ljudi će biti sebični, pohlepni za novcem, umišljeni, oholi, hulnici, neposlušni roditeljima, nezahvalni, nevjerni, bezosjećajni prema drugima, mirolomci, klevetnici, neobuzdani, okrutni, prezrivi prema dobroti, izdajnici, tvrdoglavi, ponosni, koji više vole užitke nego Boga, i imaju formu pobožnosti, ali se odriču njene sile.“ (2. Tim. 3:1-5)

Beskrajno sebično samoljublje i hedonizam, materijalizam i nihilizam potisnuli su Hristov Duh u mnogim srcima. Ljudi više ne dopuštaju Božjim načelima i Njegovom zakonu da upravljaju njihovim životom; bezakonje je preovladalo. Religija je pretvorena u isprazni formalizam ili duhovnu narkomaniju. Nepoštovanje Božjeg zakona dovelo je do porasta zločina i nemoralnog ponašanja svake vrste pod maskom demokratije. „Zbog velikog bezakonja ohladnjeće ljubav mnogih.“ (Mat. 24:12)

4) *Ponovno podizanje papstva.* Prema biblijskom proročanstvu, na kraju 1260 godina papstvo će zadobiti „smrtnu ranu“, ali neće umrijeti. Sveto Pismo nam otkriva da će se ova smrtna rana iscijeliti (Otk. 13:3). Papstvo će doživjeti veliko obnovljenje uticaja i poštovanja. Danas mnogi u papi vide vjerskog i moralnog vođu svijeta. U velikoj mjeri, uticaj papstva počeo je da se pojačava kada su hrišćani autoritet Biblije zamijenili crkvenim dogmama, ljudskim mjerilima i naukom. Čineći tako, oni su postali ranjivi od „čovjeka bezakonja“. Samo oni čiji je vodič Biblija i koji „drže Upute Božje i imaju vjeru Isusovu“ (Otk. 14:12) mogu uspješno da se odupru neodoljivoj obmani koja pritiska svijet i koja će dobijati na intenzitetu kako se bliži kraj.

5) *Opadanje vjerske slobode.* Obnova vjerskog totalitarizma imaće dramatični uticaj na hrišćanstvo. Vjerska sloboda zadobijena velikom cijenom, zagarantovana odvajanjem crkve od države, biće razjedana i najzad ukinuta. Uz potporu svjetskih vlada i ekumenskih crkava, ova otpala sila pokušaće da silom nametne svoj oblik bogoslužjenja svim ljudima. Svako će morati da bira između vjernosti Bogu i Njegovim uputama i vjernosti zvijeri i njenom liku (Otk. 14,6-12). Ovaj pritisak koji treba da

iznudi pokornost obuhvatiće i ekonomsku prisilu (Otk. 13:17) Na kraju oni koji odbiju da pristanu na to, suočić se sa prijetnjom smrću (Otk. 13:15). U toku ovog posljednjeg vremena nevolje, Bog će posredovati za svoj narod i oslobodiće svakoga čije je ime zapisano u Knjizi života (Dan. 12:1; ref. Otk. 3:5; 20:15).

6) *Bujanje kriminala u svijetu.* Nepoštovanje Božjeg zakona u većem dijelu otpalog hrišćanstva, doprinijelo je preziranju zakona i reda u modernom društvu. U cijelom svijetu kriminalno ponašanje izmiče kontroli.

7) *Uništavanje porodice.* Sistematsko razaranje porodice i nepoštovanje Božjeg zakona srušilo je i uzdržanje u skromnosti i čistoti, stvarajući poplavu nemoralna. Tzv. „seksualna revolucija“ donijela je plodove u nečuvenom povećanju stope razvoda, nenormalnosti kao što je „slobodan brak“ ili zamjenjivanje partnera, promjene pola, seksualne zloupotrebe djece, broja abortusa kao vodećeg uzroka smrti, širenja homoseksualnosti i lezbijstva, epidemija veneričnih oboljenja i drugih teških bolesti.

8) *Ratovi i nesreće.* „*Ustaće narod na narod, i kraljevstvo na kraljevstvo. I biće snažnih zemljotresa i po raznim mjestima biće pošasti i gladi. Biće zastrašujućih prizora i velikih znakova s neba.*“ (Luk. 21:10,11; ref. Mar. 13:7,8; Mat. 24:7). Kako se kraj približava, pojačava se sukob između sotonskih i božanskih sila. Nesreće će se takođe povećavati u jačini i učestalosti.

Iako su ratovi tištili ljudski rod u toku cijele istorije, nikada ranije nisu bili tako sveopšti i tako razarajući. Prvi i Drugi svjetski rat izazvali su mnogo više nesreća i patnji nego svi raniji ratovi zajedno. Mnogi strahuju da je na pomolu novi sukob svjetskih razmjera.

Posljednjih decenija velike prirodne katastrofe – požari, poplave, uragani – kao da se umnožavaju. Velike vremenske i klimatske promjene ukazuju na teške poremećaje prirodnog balansa u budućnosti. Svijetu takođe prijete pomanjkanje resursa hrane i glad (Luk. 21:11; Mat. 24:7).

Sve navedene znake vremena,¹² posebno one iz svijeta prirode, ne treba poistovjećivati sa kataklizmičkim događajima i pošastima za vrijeme izlivanja „sedam zala“ (Otk. 6:14-17; 15. i 16. glava; Isa. 28:21; 26:20, 21; 59:16-18) koji će se zbiti neposredno pred Drugi Hristov dolazak.

Naša spremnost za Hristov drugi dolazak

Sveto Pismo i ispunjena proročanstva nas uvjeravaju u Hristov povratak. Ali, kad će se to tačno dogoditi? „A o tom danu ili času niko ne zna, ni anđeli na nebu ni Sin, već Otac.“ (Mar. 13:32; Mat. 24:36)

Važno je znati da nakon ispunjenja velikih biblijskih vremenskih proročanstava ne postoje nikakvi drugi vremenski okviri, niti se oni mogu uz podršku Svetog Pisma izračunati, koji bi determinisali vrijeme Hristovog drugog dolaska (Otk. 10:6).

Dužnost Božjeg naroda je da budemo spremni za Hristov drugi dolazak (Mat. 24:42-51), kako bismo se našli kao pet mudrih djevojaka iz Isusove priče (Mat. 25:1-13).

---

¹² Ispunjena proročanstava iz Danila i Otkrivanja, uz mali broj onih na čije se ispunjenje čeka, ukazuju da je Hristov dolazak zaista blizu. Za više informacija, vidi: „Danilo i istorija svijeta u biblijskom proročtvu“ i „Otkrivenje života i apokalipsa smrti“, u izdanju Instituta za izučavanje religije.

15. Dvije smrti i dva uskrsenja

Uskrsenje je srž jevanđelja i najveća nada svih vjernika. Pravilno shvatanje uskrsenja je moguće samo kada se prethodno shvati da, prema Bibliji, kao što postoje dva života – ovaj ograničeni koji sada živimo i vječni život koji hrišćani iščekuju, postoje i dvije smrti – privremena i vječna.

Smrt kojom umiremo je privremena i Bog je upoređuje sa snom

Prema Bibliji, plata za grijeh je smrt. Biblija nas takođe obavještava da smrt kojom svi ljudi umiru nije vječna smrt i nije plata za grijeh.

Čovjekov život postao je vremenski ograničen jer su se, kao posljedica grijeha i sotonske vladavine, na planeti Zemlji i u čovjekovom organizmu pokrenuli mehanizmi uništenja. Bog je dopustio umiranje, smrt je postala neminovnost i uništavajući proces kao posledica grijeha. Biblija kaže da ta smrt nije plata za grijeh, jer je Bog kroz Hristovu iskupiteljsku misiju stavio čovječanstvo pod okrilje opšte blagodati i potencijalno pružio svim ljudima priliku da prihvate spasonosnu blagodat u Hristu.

Adamov život je po Zakonu trebao da bude okončan zauvijek, odmah nakon pada u grijeh. Bog je produžio Adamu život samo zbog aktiviranja plana spasenja kojim će čovjek pred Božjim zakonom kroz Hrista biti iskupljen od plate za grijeh – vječne smrti (Jev. 2:14,15).

Stoga biološka smrt kojom svi ljudi umiru nije zbogom životu zauvijek. Bog će podići mrtve da bi primili Božju presudu prema svom izboru o prihvatanju ili neprihvatanju Božjeg dara spasenja koji su načinili tokom života.

„A mnogi od onih što spavaju u prahu zemaljskom probudiće se, jedni za vječni život, a drugi za sramotu i vječni prezir.“ (Daniilo 12:2)

*„Ne čudite se tome, jer dolazi čas u koji će svi koji su u grobovima čuti njegov glasi izaći će – oni koji su činili dobro u **uskršenje života**, a oni koji su činili zlo u **uskršenje osude**.“ (Jov. 5:27,28)*

Smrt kojom svi umiremo u Bibliji je upoređena sa snom. Jedan od najpoznatijih događaja u Novom savezu, kada je Isusov prijatelj Lazar umro govori nam o smrti koju Isus upoređuje sa snom:

„Naš prijatelj Lazar je zaspao, ali idem da ga probudim.’ Na to su mu učenici rekli: ‘Gospode, ako spava, ustaje.’ Ali Isus je govorio o njegovoj smrti, a oni su mislili da govori o spavanju, o snu. Tada im je Isus otvoreno rekao: ‘Lazar je umro.’“ (Jov. 11:11-14).

Slično je bilo i u drugom slučaju, kada je Jairova ćerka umrla:

„Svi su plakali i naricali za njom. Tada je Isus rekao: ‘Ne plačite, jer nije umrla, nego spava.’ A oni su mu se podsmijavali jer su znali da je umrla. On ju je uzeo za ruku i povikao: ‘Djevojko, ustani!’ i vratio joj se duh i odmah je ustala, a on je zapovijedio da joj daju da jede.“ (Luk. 8:52-55).

Isus ovdje kaže da djevojka nije umrla za vječnost („*nije umrla nego spava*“). Na taj način se jedino mogu pravilno shvatiti ove Isusove riječi:

„Ja sam uskrsenje i život. Ko vjeruje u mene, ako i umre, živjeće. I svako ko živi i vjeruje u mene, nikada neće umrijeti.“ (Jov. 11:25,26)

Svaki čovjek koji vjeruje u Isusa zaista nikada neće umrijeti, jer smrt kojom svi umiremo nije kraj životu, nego privremeni završetak života zbog posljedica grijeha ili san iz kojeg će nas Bog probuditi. Na dan uskrsenja ljudima će biti kao buđenje iz sna koji je trajao jednu sekundu, jer svi koji umru nisu svjesni prolaženja vremena niti bilo čega drugog (Prop. 9:5,6). Ovo biblijsko učenje je od ogromne važnosti kako bismo se sačuvali od zamki vjerovanja u zagrobni život i spiritualizma.

Vječna smrt je kazna za Sotonu, demone i ljude koji odbace spasenje

Plata za grijeh – vječna smrt nije ukinuta već odložena.

Zašto vječna smrt nije ukinuta? Svaki čovjek je grešnik i svakom čovjeku je potrebno oprostjenje grijeha da bi ga Bog mogao pravedno i legalno spasiti (Titu 2:11), ali Biblija kaže da neće svaki čovjek prihvatiti spasenje (2. Sol. 2:10; Luk. 8:12-14).

Kroz Plan spasenja Bog je obezbijedio uslove za pokajanje, oprostaj grijeha, pomirenje i pripremu karaktera za konačno primanje dara vječnog života. Za to je neophodna saradnja ljudskog i božanskog koja se bazira na vjeri u Boga i Njegovu pripremu.

Grijeh nevjerovanja ili nevjerstvo nije moguće pravedno i legalno oprostiti. Zbog nevjerstva čovjeku ne mogu biti oprošteni grijesi, jer on odbija jedino moguće sredstvo spasenja i povezivanja sa Bogom. Zato je vječna smrt predviđena za ljude koji

ne vjeruju ili na razne načine odbijaju Božji dar spasenja kroz Hrista. Božja Riječ takve naziva „zlina“, jer ne prihvataju Boga i Njegove zakone života, a Hristovu žrtvu ignorišu ili preziru (Mat. 12:24-37; 16:4; Luk. 16:13; 2. Sol. 2:10-12; Jev. 10:28-31).

Vječna smrt je konačna kazna i za Sotonu, kao začetnika grijeha, i njegove pale anđele. Svi oni, kako nas Biblija izvještava, pred Bogom i cijelim svemirom umrijeće zauvijek nakon što ih Bog uskrsne da bi primili presudu koju su sami načinili tokom života. Vječna smrt je u Bibliji nazvana **druga smrt**.

„A kukavice, bezvjerni, izopačeni, ubice, bludnici, vračari, idolopoklonici i svi lažljivci završiće u jezeru koje gori ognjem i sumporom, koje je druga smrt.“ (Otk. 21:8)

„A Đavo, koji ih je zavodio, bio je bačen u ognjeno i sumporno jezero...“ (Otk. 20:10; ref. Ezek. 27:36)

„Ovo je druga smrt. I ko se god nije našao zapisan u Knjizi života...“ (Otk. 20:14-15)

Biblija kaže da na Nebu postoji Knjiga života u kojoj nema imena onih koji će umrijeti drugom smrću. *„Onoga ko mi zgriješi, njega ću izbrisati iz svoje knjige.“ (2. Mojs. 32:33)*

Biblija kaže da se pravi vjernici, hrišćani, odnosno svi oni koji su „u Hristu“, ne moraju plašiti druge ili vječne smrti, jer ona nad njima nema bilo kakvu vlast (Jov. 5:24). Isus Hrist je u ljudskoj prirodi pobijedio grijeh kao čovjekov Zastupnik pred Zakonom i na taj način, u ime svih onih koji Ga prihvataju, pobijedio drugu, vječnu smrt koja je konačna kazna za grijeh.

„Nad njima druga smrt nema vlasti, nego će biti Božji i Hristovi...“ (Otk. 20:6)

Spašeni uskrsavaju na vječni život, osuđeni uskrsavaju da bi primili smrtnu kaznu

Kao što postoje dva života i dvije smrti, postoje i dva uskrsenja koja se dešavaju između privremene i vječne smrti, jer neće svi ljudi u istom trenutku ustati iz mrtvih.

Važna je činjenica da ljudi još nisu uskrsli iz prve smrti: „*Ali David je u svom naraštaju služio Božjoj volji, pa je umro i položili su ga kod njegovih praočeva i on je vidio raspadanje.*“ (Djela 13:36) Kralj David je umro prije oko 3000 godina, pogrebli su ga, i on zajedno sa svojim precima (očevima), čeka dan uskrsenja u grobu, a ne u zagrobnom „raju“ ili „paklu“. Apostol Pavle kaže da ni najvjerniji ljudi koje je nabrojao u poslanici Jevrejima još uvijek nisu primili obećanje o savršenstvu (Jev. 11:39,40).

Svi ljudi koji će prihvatiti Isusa Hrista za Spasitelja, kao što Biblija kaže, biće uskrsnuti na vječni život prilikom Hristovog drugog dolaska, i to je prvo uskrsenje: „*Jer će sam Gospod sići s neba sa zapovjedničkim pozivom, s glasom arhanđela i s Božjom trubom, i prvo će ustati oni koji su mrtvi u Hristu. Zatim ćemo mi živi [oni koji budu živi prilikom Hristovog drugog dolaska], koji ostanemo, biti zajedno s njima odneseni u oblacima da se sret-nemo s Gospodom na nebu.*“ (1. Sol. 4:16-17)

Oni koji odbace spasenje biće uskrsnuti odvojeno, nakon 1.000 godina, i to je drugo uskrsenje.

„*I vidio sam prestole. Onima što su sjeli na njih dato je da sude. Vidio sam duše onih koji su pogubljeni zato što su svjedočili za Isusa i zato što su govorili o Bogu... Ostali mrtvi nisu oživjeli dok se nije navršilo hiljadu godina. To je prvo uskrsenje. Srećan je*

i svet svako ko ima udio u prvom uskrsenju. Nad njima druga smrt nema vlasti.“ (Otk. 20:4-6)

Prvo uskrsenje u novom neraspadljivom tijelu obuhvata one koji su „u Hristu“ i nad njima, kao što Biblija kaže, druga smrt nema vlasti. Gdje će se uskrsli spašeni nalaziti za vrijeme 1000 godina prije nego što Bog uskrsne zle? Biblija uči da će vladati sa Hristom na Nebu: „*Oni su oživjeli i vladali s Hristom hiljadu godina.*“ (Otk. 20:4; vidi takođe Jov. 14:2, 3) Zatim će uslijediti treći Hristov dolazak i njihov povratak na Zemlju, izvršni sud, te konačna obnova planete Zemlje i našeg univerzuma.

Drugo uskrsenje, o kojem govori Biblija, dešava se nakon 1.000 godina i predstavlja samo privremeni produžetak života (u raspadljivom tijelu) onih koji su odbili dar spasenja, kako bi im Bog zajedno sa Sotonom i demonima pravedno presudio. Konačni ishod ovog suda je kazna vječnom smrću.

„Ali vatra je sišla od Boga s neba i pojela ih.“ (Otk.20:9)

„Jer gle, dolazi dan koji gori kao peć, i svi oholi i svi koji zlo čine postaće kao strnjika. I proždrijeće ih dan koji dolazi, kaže Gospod nad vojskama, i neće im ostaviti ni korjena ni grane.“ (Malahija 4:1)

U Psalmu 37 za bezbožne piše da će **nestati, rasplinuti se kao dim, biće zauvijek satrti, iskorijenjeni i istrijebljeni.** (Ps. 37:2,9,10,20,28,34,36-38) **Druga smrt je vječna anihilacija, nepostojanje, smrt iz koje nema uskrsenja.**

Sveto Pismo uči o personalnim nosiocima dobra ili zla, ne o fiktivnim kategorijama dobra i zla. Zapazimo da ovo potpuno ruši koncept dualizma o navodnoj su-vječnosti dobra i zla, a konačno potvrđuje tezu o *personalnom zlu i ličnoj odgovornosti.*

Izvršni sud označava konačni kraj grešnika, kada će Bog verifikovati njihov lični izbor, što podrazumijeva i kraj grijehu i smrti. Zajedno sa prvim i poslednjim grešnikom (Sotonom) nestaje i zlo. Tako se ideja o „paklu“ kao lokaciji za „vječno mučenje zlih“ pokazuje kao čisti apsurd. Logički je nemoguće postojanje bilo kakvog prostora gdje bi egzistiralo zlo u bilo kojem stanju, ukoliko nema legalnog osnova za to. *Smrt je suprotnost životu.*

Besmrtnost je osobina koju ima samo Bog, tvorac života. On je „*jedini koji ima besmrtnost*“ (1. Tim. 6:15,16). Ako je samo Bog besmrtn, da li čovjek može da ima besmrtnu dušu? Kako čovjek može imati neki besmrtni dio ako je besmrtn samo Bog? Da li su mrtvi zaista mrtvi? Nigdje u Bibliji ne piše da su *nefeš, psihe, ruah* ili *pneuma* besmrtni. Nigdje u Svetom Pismu ne piše da je duša neki svjesni dio bića koji postoji van tijela, ili da može da nadživi tijelo. Nigdje u Bibliji ne piše da uskrsava tijelo da bi se sjedinilo sa dušom, nego piše da uskrsavaju mrtvi. Ideja o samoodrživom životu nezavisno od Boga i Njegovog poretka života, kao i ideja o zagrobnom životu posle smrti, obje potiču od prvobitne laži Sotone – „sigurno nećete umrijeti“ (Post. 3:4).

Bog kaže: „*Sve su duše moje. I očeva duša i sinovljeva duša meni pripadaju. Duša koja zgriješi, ona će umrijeti.*“ (Ezek. 18:4,20) Duša može da pogine, da umre, dakle duša nije besmrtna (Mat. 10:28; Djela 3:23). **Besmrtnost nije urođena, nego se stiče ako izaberemo Boga, ako imamo povjerenje u Njega, ako smo mu vjerni.**

16. Milenijum i kraj grijeha

Otkrivenje 20. glava je jedno od teološki najznačajnijih poglavlja u cijeloj Bibliji.

Ovo poglavlje je zapravo jedino mjesto u cijeloj Bibliji gdje se pominje milenijum ili hiljadu godina kao specifično razdoblje u Planu spasenja.

„I vidio sam jednog anđela kako silazi s neba s ključem od bezdana i velikim lancem u ruci. Uhvatio je aždaju, staru zmiju, koja je Đavo i Sotona, i svezao je na hiljadu godina. Bacio ju je u bezdan, koji je nad njom zaključao i zapečatio, da više ne zavodi narode dok se ne navrši hiljadu godina. Posle toga treba da bude nakratko odvezana. I vidio sam prestole. Onima što su sjeli na njih dato je da sude. Vidio sam duše onih koji su pogubljeni za svjedočanstvo Isusovo i za Riječ Božju, onih koji se nisu poklonili ni zvijeri ni njenom liku i koji nisu primili žig na čelo ni na ruku. Oni su oživjeli i vladali s Hristom hiljadu godina. Ostali mrtvi nisu oživjeli dok se nije navršilo hiljadu godina. To je prvo uskrsenje. Srećan je i svet svako ko ima udio u prvom uskrsenju. Nad njima druga smrt nema vlasti, nego će biti Božji i Hristovi sveštenici i vladace s njim hiljadu godina.

A kad se navrši hiljadu godina, Sotona će biti pušten iz svoje tamnice, pa će izaći da zavodi narode na četiri kraja zemlje, Goga i Magoga, da ih sakupi za rat. A biće ih kao morskog pijeska. I vidio sam kako su napredovali širom zemlje i okružili logor svetih i voljeni grad. Ali vatra je sišla od Boga s neba i pojela ih... Ovo je

druga smrt.“ (Otkrivenje 20:1-9,14)

Događaji u početku milenijuma

Da bismo ispravno shvatili gdje se milenijum tačno uklapa u Planu spasenja, moramo razmotriti događaje koji ga prate. Početak milenijuma obilježava drugi Hristov dolazak. Prethodno, 19. poglavlje Otkrivenja, završava slikovitom vizijom tog događaja.

i) *Drugi Hristov dolazak* dešava se nakon završetka antitipskog Dana pomirenja odnosno Istražnog Božjeg suda. Opravdanje na Sudu je osnov za prvo uskrsenje o kojem Pavle piše u 1. Solunjanima 4:16-18. Pavle doslovno potvrđuje da će mrtvi u Hristu uskrsnuti; u taj broj su uključeni svi Hristovi sledbenici od stvaranja svijeta, od početka istorije ove planete. Jovan ih u Otkrivenju opisuje kao „srećne i svete“ zato što su oni primaoci krune Božjih obećanja – života koji se nastavlja u vječnost. Oni koje Bog podigne u prvom uskrsenju nisu podložni drugoj smrti (Otkrivenje 20:6).

Ovaj tekst u Otkrivenju takođe pominje „ostale mrtvace“ koji neće oživjeti ili biti uskrsnuti dok se ne završi period od hiljadu godina. Odatle je sasvim jasno da je prvo uskrsenje – uskrsenje života, a drugo uskrsenje – uskrsenje suda (vidi Jovan 5:29). Razlog drugog uskrsenja je podizanje na Izvršni Božji sud svih onih koji su odbacili spasenje. Zbog toga oni polažu račune pred Bogom po svojim djelima, prema Zakonu koji ih osuđuje na smrt. To je druga smrt ili zbogom životu zauvijek (Otkrivenje 20:5,12-15).

ii) *Vezivanje Sotone* je drugi bitan događaj u početku milenijuma. Aždaja, Stara zmija, Đavo i Sotona su izvan svake sumnje isto biće, odnosno pali anđeo Lucifer, začetnik pobune protiv Boga. Pošto su Sotona i demoni duhovna bića (vidi Efes. 6:11,12), onda „lanac“, „ključ“ i „pečaćenje“ ne možemo shvatiti doslovno već figurativno. Time su simbolički predstavljene okolnosti kojima je onemogućena njegova aktivnost u početku o Hristovom drugom dolasku, kojima mu je onemogućeno da i dalje obmanjuje stanovnike zemlje.

Različiti novosavezni tekstovi ukazuju da su progresivna ograničenja bila stavljena na put Sotoninoj djelatnosti. Isus je spomenuo vezivanje jakoga (Mat. 12:29). On je „*vidio Sotonu kako pada s neba kao munja*“ (Luk. 10:18). Prije svog razapinjavanja je izjavio: „*Sada je suđenje ovom svijetu, sada će vladar ovog svijeta biti izbačen.*“ (Jov. 12:31) Zajedno s tekstom u Otkrivenju 12:7-12, ovo ukazuje da je ograničavanje Sotone progresivno djelo koje se odbija u etapama i dostiže svoj vrhunac prilikom Hristovog drugog dolaska konačnim i potpunim vezivanjem Sotone. Pošto će biti „bačen“ i „zatvoren“ i tamnica „zapečaćena nad njime“, to znači da će Sotona morati da ostane na ovoj haotičnoj i pustoj Zemlji sve do kraja hiljadu godina. „*I kada se navrši hiljada godina, Sotona će biti pušten iz tamnice svoje*“ (Otk. 20:3,7) – prije svog konačnog uništenja.

Sotona će biti bačen u „bezdan“ ili u ambis na grčkom. Taj pojam pojavljuje se i u drugim novosaveznim tekstovima kao mjesto nečistih duhova (Luka 8:31), ili boravište mrtvih (Rimljanima 10:7). U Otkrivenju 11:7 i 17:8 „ambis“ mjesto odakle izlazi zvijer. Ovdje je upotrijebljena ista riječ kao i u Septuaginti u 1.

Mojsijevoj 1:2 kojom je opisano haotično stanje Zemlje prije stvaranja, kada je „tama bila nad bezdanom.“ Zemlja se, dakle, posle drugog Hristovog dolaska i početka milenijuma vratila u staro haotično stanje, prazna i pusta.

Vraćanje Sotone natrag u „bezdan“ i „pečaćenje nad bezdanom“ označava potpuno ograničenje njegove sile za vrijeme milenijuma. On za to vrijeme nema koga da obmanjuje i moći će da razmišlja o učincima pobune i grijeha koje je pokrenuo.

iii) *Opustošena planeta zemlja* je sledeći bitan činilac koji obilježava početak milenijuma. Strahoviti poremećaji u prirodi prate uništenje bezakonika prilikom drugog Hristovog dolaska i vraćaju Zemlju u stanje haosa. Kada anđeo izlije čašu sedmog zla, „*nastale su munje i glasovi i gromovi i desio se strahovit zemljotres kakvog nije bilo otkako je ljudi na zemlji*“ (Otk. 16:18) i „*sva su ostrva nestala i gore su iščezle*“ (Otk. 16:20). Isaija opisuje slično stanje: „*Jer će se otvoriti brane na visini i potrešće se temelji zemlje. Sva se zemlja raspukla, sva se zemlja uzdrimala, sva se zemlja uskolebala. Sva se zemlja tetura kao pijanica i ljulja se kao osmatračnica. Pritiska je njen prestup, pa će pasti i više neće ustati.*“ (Isa. 24:18-20) Ostali aspekti ovog proročanstva slični su onima u Otkrivenju: „*Tog dana Gospod će presuditi vojsci na visini i kraljevima zemaljskim na zemlji. I biće skupljeni kao što se zarobljenici skupljaju u jamu i biće zatvoreni u tamnicu, i posle mnogo dana biće kažnjeni.*“ (Isa. 24:21,22; Otk. 19:19-21) Svijet će postati „bezdan“ ili ambis na koji će Sotona zajedno sa svojim demonima biti ograničen. Tada se on neće moći baviti nikakvim kreativnim ili organizatorskim djelatnostima na Zemlji koja će biti haotična i nenastanjena.

Isus je potvrdio da će oni koji se nisu spremili za Njegov drugi dolazak biti uništeni „onog dana kada se pojavi Sin čovječji“, isto onako kao što se to dogodilo u vrijeme Noja i Lota (Luka 17:26-30). I Pavle je potvrdio da će bezakonici biti uništeni sjajem Drugog dolaska (2. Sol. 1:7,8).

iv) *Uzimanje uskrsljih i živih pravednika sa Zemlje* je konačno bitno obilježje u početku milenijuma. Pavle je jasno rekao da će prilikom Drugog dolaska „mrtvi u Hristu ustati pravi,“ i da će onda živi pravednici biti zajedno s njima uzeti na oblake u susret Gospodu na nebo (1. Sol. 4:16,17). Hrist se prilikom Drugog dolaska ne spušta na zemlju niti za tim ima potrebe. Anđeli obavljaju zadatak preuzimanja i prenosa preobraženih pravednika (1. Kor. 15:50-55), osposobljenih za putovanje na Nebo, mjesto Božjeg prebivališta. Tako će se ispuniti Isusovo obećanje: „U kući mog Oca ima mnogo stanova. Da nije tako, rekao bih vam. A sada idem da vam pripremim mjesto. I kad odem i pripremim vam mjesto, ponovo ću doći i uzeću vas k sebi, da i vi budete tamo gdje sam ja.“ (Jov. 14:2,3) Ovo je toliko jasno da nema potrebe za daljim dokazivanjem iz Biblije.

Naša vjera i nada u uskrsenje suštinski zavisi od odgovara na tri pitanja: 1) Da li postoji Bog? 2) Da li Bog govori kroz Bibliju? 3) Da li Bog govori istinu? Odgovori na ova pitanja su razumski i logični.

Biblija govori o načinu kako je čovjek nastao (1. Mojs. 2:7), šta se događa prilikom smrti (Prop. 12:7), što nam, zajedno sa saznanjem o kompletnoj informaciji koju Bog posjeduje o svakom čovjeku (vidi Ps. 139:16; Otk. 20:12), pomaže da razumijemo uskrsenje (Jov. 1:1-3, 14; 1. Sol. 4:16). Hristovo uskrsenje je

garancija našeg uskrsenja (1. Kor. 15:12-23, 45-54).

Prikaz događaja za vrijeme milenijuma

Dok tekst u Otkrivenju 20:1-3 opisuje šta će se događati u početku milenijuma, Otkrivenje 20:4-6 govori o tome šta će se zbivati **u toku tih hiljadu godina**. U četvrtom stihu Jovan opisuje prizor suda i kako spaseni kraljuju sa Hristom u toku milenijuma. O kakvom sudu je riječ?

i) *Mjesto suda*. Prizor se zbiva na Nebu. U Otkrivenju 20:4-6 uopšte se ne spominje Zemlja. U knjizi Otkrivenja riječ „presto“ pojavljuje se 47 puta. U svim slučajevima, osim u tri (Otkrivenje 2:13; 13:2; 16:10), presto se nalazi na Nebu. I ovaj tekst, na isti način, govori o Nebu. Naravno da Hrist sa svojim svetima ne kraljuje na opustošenoj Zemlji; Otkrivenje kaže da On sa spasenima kraljuje na Nebu!

Pitanje gdje će pravednici provesti milenijum može se postaviti i na drugim mjestima u Otkrivenju. Iako se ti tekstovi ne odnose neposredno na milenijum, oni pokazuju gdje će se sveti nalaziti posle drugog Hristovog dolaska. U prvoj polovini sedmog poglavlja Otkrivenja, sveti se zapečaćuju; u drugoj polovini, nalaze se pred Božjim prestolom i služe Bogu dan i noć u Njegovom Hramu (Otk. 7:15). Tu se sam Bog stara o njima, tješi ih, tako da više ne moraju da trpe odricanja ni progonstva kao u vrijeme kada su boravili na Zemlji (Otk. 7:16,17). Isti Božji presto – sa živim stvorenjima, starješinama i staklenim morem – pojavljuje se i u Otkrivenju 4:1-6. Nema nikakve sumnje da se taj prizor odigrava na Nebu. Prema tekstu u Otkrivenju 21:22, na

novoj Zemlji neće biti Hrama, te, prema tome, mjesto Božjeg prestola u Otkrivenju 4. i 7. glava je na Nebu.

Otkrivenje 14:1-5 smješta 144.000 na brdo Cion, zajedno sa Jagnjetom. Kao pojedinci, otkupljeni „sa Zemlje“ oni pjevaju novu pjesmu (Otk. 14:3) pred prestolom, pred živim stvorenjima i pred starješinama. To su oni isti pravednici koji su bili zapečaćeni u Otkrivenju 7, oni isti koji su pobijedili zvijer iz Otkrivenja 13. i 14. glava. Pošto se ono što posle toga slijedi u Otkrivenju 14:6-13 događa prije nego što Sin čovječji sjedne na „bijeli oblak,“ moglo bi se pomisliti da se događaj zbiva na Zemlji. „Gora Cion“ se u Otkrivenju pojavljuje jedino ovdje i mogla bi se smatrati paralelom sa gradom u Jevrejima 12:22,23: *„Vi ste, naprotiv, pristupili gori Cionu i gradu živog Boga, nebeskom Jerusalimu, i desetinama hiljada anđela, u sveopštem skupu pozvanih prvjenaca koji su zapisani na nebesima, i Bogu, koji je svima Sudija, i duhovima savršenih pravednika.“* Prizor u ovim stihovima je posledica, prikazana prije događaja koji su doveli do nje. Zemaljski grad Jerusalem ne igra nikakvu značajnu ulogu u Otkrivenju. Svakako da su hram i grad bili razoreni prije pisanja Otkrivenja. Osim toga, Jovan čuje njihovu pjesmu, „poput huke mnogih voda“ i to sa Neba (Otk. 14:2). Cion o kojemu Otkrivenje govori u 14. poglavlju mora, prema tome, da bude nebeski Cion.

U Otkrivenju 15:2-4 trijumfalni sveci stoje na „staklenom moru“ s harfama u rukama i pjevaju pjesmu Mojsija i Jagnjeta. Vrata nebeskog Hrama se otvaraju (Otk. 15:5-7) pokazujući da se prizor događa na Nebu.

Odnos između tekstova u Otkrivenju 4, Otkrivenju 7:9-17,

14:1-5 i Otkrivenju 15,2-5 ukazuje da se svi govore o istoj lokaciji. Opisuju se otkupljeni kako stoje pred Božjim prestolom na Nebu. Svaki od tih tekstova doprinosi ukupnoj slici. Otkrivenje 4. naglašava presto i ono što ga okružuje. Otkrivenje 14. opisuje radost otkupljenih, onih koji su bez mane ili mrlje, koji sviraju u harfe i pjevaju novu pjesmu. U Otkrivenju 15. saznajemo sadržinu te nove pjesme.

Ista scena se vidi i u Otkrivenju 20:4. Oni koji su pobijedili, oni koji se nisu poklonili zvijeri niti su primili njen žig, sada su sa Hristom na Nebu. Tu zajedno s Njime kraljuju i učestvuju u suđenju.

ii) *Osobe koje sude*. Prema tekstu u Otkrivenju 20:4, sud je povjeren onima koji sjede na prestolima, onima koji su bili „pogubljeni za svjedočanstvo Isusovo i za Riječ Božju,“ koji su uskrsnuli da vladaju „s Hristom hiljadu godina.“ Odmah nam je pokazano da su to oni koji su imali udio u „prvom uskrsenju“ i kojima je izrečen blagoslov. Tri puta se naglašava da je prvo uskrsenje preduslov da žive i vladaju sa Hristom.

Iako tekst u Otkrivenju 20:4 naizgled nagovještava da svi oni koji žive i kraljuju sa Hristom pripadaju klasi mučenika koji su uskrsnuli u prvom uskrsenju, iz drugih tekstova u Otkrivenju, uključujući i onaj o 144.000, sasvim je jasno da se radi o spasenima iz svih vjekova.

iii) *Sud*. Pažljivo ispitivanje koncepta suda otkriva široki spektar događaja koji potpadaju pod taj naziv. Prva faza Božjeg suda je nebeski istražni sud, opisan u Danilu 7:9-13, na kojem se donosi odluka o životu ili smrti svih stanovnika zemlje. Ali prilikom Hristovog drugog dolaska ne događa se konačni sud nad

nepokajanim zlima, već će bezakonici biti uništeni slavom Njegovog dolaska i pratećim kataklizmičkim događajima. U Otkrivenju 20:4 opisana je sledeća faza Božjeg suda, dok je završni sud onaj koji se obavlja sa velikog bijelog prestola posle isteka milenijuma (Otk. 20:11-14).

Ovdje smo posebno zainteresovani za fazu suda koja se događa na Nebu u toku milenijuma. Sudbina svih ljudi je konačno bila zapečaćena prilikom Hristovog drugog dolaska. Mrtvi u Hristu su se vratili u život u prvom uskrsenju (Otk. 20:5,6); oni su zajedno sa živim pravednima bili „uzeti na oblake“ i žive i vladaju sa Gospodom (1. Sol. 4:16,17; Otk. 20:4). Ostali su bili uništeni (2. Sol. 1:7,8; Luk. 17:26-30). Kakva je, onda, svrha ovog suda, ako su pravedne nagrade već bile podijeljene prilikom drugog Hristovog dolaska?

Sud koji je predat svetima u Otkrivenju 20:4 odgovara sudu koji je Pavle najavio u 1. Korinćanima 6:2,3: „*Zar ne znate da će sveti suditi svijetu? A ako ćete vi suditi svijetu, zar ne možete suditi u sitnim sporovima? Zar ne znate da ćemo suditi anđelima?*“ U toku milenijuma sveti će učestvovati u savjetodavnom suđenju na kojemu će se razmatrati slučajevi izgubljenih sa ove Zemlje i slučajevi palih anđela. Ovo suđenje je očigledno neophodno zbog kosmičke razmjere problema grijeha. Tok pobune bio je predmet brige i interesa stanovnika drugih svjetova (Jov 1. i 2. glava; Efes. 3:10). Cijelo međurazdoblje grijeha mora se razmotriti na takav način da stanovnici cijelog Božjeg svemira budu zadovoljni i postupkom i presudom, posebno u odnosu na Božji karakter. Naročito je važno za otkupljene stanovnike Zemlje da razumiju Božje postupanje prema onima koji su pozivali stijenje

i kamenje da padnu na njih i da ih sakriju od „lica Onoga koji sjedi na prestolu“ (Otk. 6:16). Oni moraju biti potpuno osvjedočeni da je Bog savršeno pravedno postupao prema izgubljenima. Zbog toga se ova faza suda može nazvati **revizioni sud**. Isto tako, spaseni će moći steći realnu spoznaju o svojim životima, nedaćama, iskušenjima i tamnim trenucima, kako bi uvidjeli da ih je Bog vodio na najbolji način i štitio od zla i sebe samih.

iv) *Stanje na Zemlji*. Dok na Nebu izbjavljeni vladaju i sude zajedno sa Hristom, Zemlja je pusta i prazna. Bezakonici su mrtvi, a Sotona je vezan za Zemlju. Pošto nema nikoga da zavodi i kuša, Sotona je bespomoćan i besposlen. U tipu zemaljske svetinje, ovo odgovara izgonjenju jarca za Azazela u pustinju nakon završetka Dana pomirenja.

U antitipu pusta zemlja tako treba da zadovolji svoje šabate koje nisu svetkovali njeni stanovnici.

Zemlja se nalazi u sličnom stanju haosa u kojemu se nalazila u početku. Veliki zemljotres (Otk. 16:18-20) je razorio sve gradove. Ispunjavaju se riječi proroka Isaije (Isa. 24:19-22).

„Gledao sam zemlju, a ona bješe prazna i pusta. Gledao sam nebesa, a njihove svjetlosti više nije bilo. Gledao sam gore, a one su se zatresle, i svi su se bregovi uzdrmali. Pogledao sam, i nije bilo zemaljskog čovjeka i sve su nebeske ptice odletjele. Gledao sam voćnjak, a ono se plodna zemlja u pustinju pretvorila, i svi su njeni gradovi razoreni. Gospod je to učinio u svom žestokom gnjevu. Jer ovako kaže Gospod: ‘Cijela će zemlja biti pretvorena u pustoš, i ja ću je potpuno uništiti.’ Zbog toga će zemlja tugovati, a nebesa na visini potamneti. Jer sam ja tako rekao, tako sam odlučio i neću zažaliti niti ću od toga odustati.“ (Jeremija 4:23-28)

Teološko značenje milenijuma

Da sumiramo ono što Biblija kaže. Milenijum je stvaran period vremena od hiljadu godina posle drugog Hristovog dolaska kada će Sotona biti vezan, dok će pravednici vladati sa Hristom. U toku toga vremena Sotona će biti ograničen na ovu opustošenu planetu, dok će pravedni vladati na Nebu zajedno sa Hristom. Iz ovog opšteg zaključka mogu se izvući i neke teološke pouke.

a) Očigledan primjer koji otkriva prirodu grijeha

Gola stvarnost opustošene Zemlje posle drugog Hristovog dolaska i događaja koji će ga pratiti biće u oštroj suprotnosti sa slavom vladavine svetih sa Hristom na Nebu. Kao što je već rečeno, Zemlja će se vratiti u stanje haosa, kada je bila „bez obličja i prazna“ (1. Mojs. 1:2). Sotona i njegove kohorte su ograničeni na ovu opustošenu planetu bez živih stvorenja koja bi mogli da kušaju i zavode. U toku milenijuma stanovnici svemira imaće vremena da razmisle o posledicama primjene Sotoninog koncepta. Tragične posledice grijeha biće jasne svakom živom stvorenju. Neće biti nikakve želje da se grijeh ponovo pojavi.

b) Potvrda Božjeg karaktera

U skladu sa tekstom u Otkrivenju 20:4, sveti će učestvovati u sudskom procesu u toku milenijuma. Ovo suđenje će značiti mnogo više od jednostavnog prihvatanja Hristovog suda; sveti će imati priliku da donesu svoje vlastite nezavisne sudove o događajima na Zemlji, i onda će ustanoviti da se one u svemu slažu s božanskim presudama koje su već donesene.

U toku ovog međuperioda, prije nego što grešnici budu

konačno uništeni i prije nego što bude stvorena nova Zemlja, svi stanovnici svemira – otkupljeni, anđeli, i oni koji žive na bezgrešnim svjetovima – imaju priliku da o cijene Božje postupke prema pripadnicima ljudskog roda. Biće im data svaka mogućnost da razjasne svaku preostalu sumnju o Božjem karakteru. Njegovo postupanje sa svakim grešnikom, sa Sotonom i njegovim demonima, biće kristalno jasno i doći će do sveopšte saglasnosti da je Božji karakter besprekoran i utemeljen na ljubavi.

Sveti će biti svesrdno uključeni u ovo suđenje koje obavljaju zajedno sa Hristom. Pošto se spaseni već nalaze na Nebu, ovaj sud ima podatke o vječnoj sudbini izgubljenih. Tako će spaseni imati priliku da zaokruže svoje razumijevanje o svemu što je povezano s njihovim prijateljima, rođacima i poznanicima. U toku svoje sudske aktivnosti moći će da sagledaju tragediju grijeha s božanske tačke gledišta. Biće pružena puna mogućnost da se razjasni, razumije, potvrdi i prihvati sudbina svakog čovjeka.

c) Promjena poretka

Stari poremećeni poredak, koji je tako dugo vladao na Zemlji, konačno je zamijenjen novim. Milenijum predstavlja razdoblje između ova dva eona. On će poslužiti kao božanska orijentacija između tragedije grijeha i trijumfa novog svijeta. Promjena poretka pružiće dovoljno vremena svetima za rehabilitaciju, za fizički razvoj u punini Božje namjere za čovjeka (spaseni će biti uskrsnuti u veličini svog tijela na zemlji), da se od svijeta koji je bio orijentisan prema grijehu okrenu novom životu u kojemu više ne postoje njegove rušilačke posledice. Isto onako kao što je Bog u svojoj mudrosti vidio da treba da postoji vrijeme između prvog i drugog Hristovog dolaska, tako je On zaključio da mora

postojati i vrijeme između Hristovog drugog dolaska i konačne obnove ovog svijeta.

d) Period upoznavanja

Kao dio svrhe milenijuma, to razdoblje na Nebu može da posluži kao idealno vrijeme, neophodno Božjem narodu, koji potiče iz raznih vjekova i različitih kultura, za međusobno upoznavanje. To ujedno znači da individualnost neće biti izbrisana posle uskrsenja. I dalje će postojati razlike među pojedincima, i mi ćemo biti u stanju da prepoznamo te razlike. Iako će uskrsenje donijeti spasenima slavna duhovna tijela (1. Kor. 15:44), ona će biti stvarna i biće „jednaka tijelu slave Njegove“ (Filip. 3:21). U toku milenijuma otkupljeni će imati priliku da se upoznaju jedni s drugima i sa nebeskim bićima. Na Nebu će spaseni u potpunosti iskusiti Božju zamisao istinskog jedinstva u različitosti. Ali treba razumjeti da nijedna od tih osobenosti ličnosti ničim ne narušava Božji poredak i ustrojstvo života.

Događaji na kraju milenijuma

Događaji koji će se zbivati na kraju milenijuma opisani su u Otkrivenju 20:5,7-10 i Otkrivenju 21. glava.

i) Sveti grad se spušta na Zemlju.

Da bi moglo da dođe do drugog uskrsenja, mora da bude prisutan Životodavac. I zato se razložno može pretpostaviti da je prvi događaj posle isteka milenijuma Hristov povratak na ovu Zemlju. Pošto će se On pojaviti zajedno sa svetima u Novom Jerusalimu, može se sa sigurnošću zaključiti da će i oni zajedno s Njime doći s Neba (Otk. 21:1-3).

ii) Drugo uskrsenje.

Tekst u Otkrivenju 20:5 potvrđuje da „ostali mrtvaci nisu oživjeli dok se nije navršilo hiljada godina.“ Bezakonici se, dakle, vraćaju u život i to je uskrsenje suda (Jov. 5:29). To je ono isto uskrsenje koje je opisano i u Otkrivenju 20:13. Ovo uskrsenje pruža Sotoni novu priliku da vara i zavodi (Otk. 20:8).

iii) Sotona se oslobađa iz tamnice.

Prilikom drugog uskrsenja, „Sotona će biti „nakratko“ (Otk. 20:3) pušten iz svoje tamnice“ (Otk. 20:7). Bog svakako nije skinuo neke stvarne lance ili otvorio stvarna tamnička vrata; umjesto toga, uskrsenje bezakonika omogućilo je Sotoni da opet stekne podanike s kojima može da radi.

iv) Napad izbezumljenih očajnika na Novi Jerusalem.

„A kad se navrši hiljadu godina, Sotona će biti pušten iz svoje tamnice, pa će izaći da zavodi narode na četiri kraja zemlje, Goga i Magoga, da ih sakupi za rat. A biće ih kao morskog pijeska. I vidio sam kako su napredovali širom zemlje i okružili logor svetih i voljeni grad.“ (Otk. 20:7-9)

Sotona ponovo kreće da radi ono što najbolje zna. On počinje „zavodi narode na četiri kraja zemlje, Goga i Magoga, da ih sakupi za rat“ (Otk. 20:8). Globalno područje ove prevare treba da bude zapaženo. Gog i Magog su simboli sveopšte pobune protiv Boga na Nebu (Ezek. 38:2). Broj obuhvaćenih bezakonika iz svih vremena upoređen je sa pijeskom na obali mora (Otk. 20:8). Sotona sada oduševljava pokvarene narode svijeta da osvoje Božji Grad, koji se spustio sa Neba (Otk. 21:2). Odrednica „logor svetih i voljeni grad“ (Otk. 20:9) ukazuju ko se nalazi u njemu. Vojske bezakonika kreću prema Gradu i opkoljavaju ga (Otk.

20:9). Činjenica da su i dalje neprijateljski raspoloženi prema Bogu ukazuje koliko je bila pravedna božanska odluka da im uskrati nagradu svetih.

Pogled na ogromno mnoštvo uskrslih mrtvih, silnih ljudi koji su živjeli prije Potopa, velikih vojskovođa i ratnika, bude želju u Sotoni da ih opet okrene protiv Boga u odsudnu bitku. Nije teško pretpostaviti kako ih ubjeđuje da je on zaslužan za njihovo uskrsenje i nagovara da mogu osvojiti Novi Jerusolim, jer su neuporedivo brojniji, i da ova planeta njima pripada.

Zašto Bog ovo dopušta? To je živa demonstracija da se zli ne bi promijenili ni da im se dâ još jedno vrijeme milosti. Oni su se nepovratno sjedinili sa zlom i pobunom, baš kao Sotona i demoni.

I ta ogromna ujedinjena vojska kakvu svijet nikad nije vidio, svrstava se i kreće na Novi Jerusolim. Oni opkoljavaju Božji grad i spremaju se za napad.

v) Sud sa velikog bijelog prestola.

„Vidio sam i veliki bijeli presto i onoga koji sjedi na njemu. Pred njim su pobjegli zemlja i nebo, i za njih se više nije našlo mjesta. I vidio sam mrtve, velike i male, kako stoje pred Bogom, i svici su se otvorili. I otvorila se druga knjiga, koje je [knjiga] života. I mrtvima je bilo suđeno prema njihovim djelima na temelju onoga što je napisano u svicima. I more je predalo mrtvace koji su bili u njemu, i smrt i grob predali su mrtvace koji su bili u njima. I svakome je bilo suđeno prema njegovim djelima.“ (Otk. 20:11-13)

Tekst u Otkrivenju 20:11-13 opisuje sliku velikog završnog suda. Sam Bog je sudija, pred Njime bezakonici drhte i priroda

se grči: „*I vidio sam mrtve, velike i male, kako stoje pred Bogom, i svici su se otvorili. I otvorila se druga knjiga, koje je [knjiga] života. I mrtvima je bilo suđeno prema njihovim djelima na temelju onoga što je napisano u svicima.*“ (Otk. 20:12) Oni koji su ustali iz mrtvih sada bivaju osuđeni po svojim djelima, koja su zapisana u nebeskim svicima. Na ovom sudu se ne spominje blagodat, ne govori se o Zastupniku. Oni koji su propustili da Hrista proglase svojim posrednikom suočavaju se sa strašnom stvarnošću suđenja po djelima, suđenja koje ne mogu da izbjegnu.

Suočeni sa Božjim sudom, zli postaju potpuno svjesni težine svih svojih grijeha i promašenosti života u pobuni protiv Tvorca i Njegovog poretka. Sotona uviđa svoj neuspjeh i propast, uprkos svom lukavstvu u namjeri da opravda sebe i prividnim uspjesima u zavođenju dijela anđela i čovječanstva, u silnim pokušajima da Boga i Njegovu vladavinu prikaže odgovornim za pobunu.

Posle izvršnog suda pred velikim bijelim prestolom na kraju milenijuma, bezakonici bivaju uništeni. To uništenje je opisano u Otkrivenju 20:9: „*Ali vatra je sišla od Boga s neba i pojela ih.*“ Ista misao se ponavlja u 14. i 15. stihu: „*A smrt i had bili su bačeni u ognjeno jezero. Ovo je druga smrt. I ko se god nije našao zapisan u Knjizi života, bio je bačen u ognjeno jezero.*“ U cijeloj knjizi Otkrivenja druga smrt se opisuje kao strašni i neizbježni kraj zlih (Otk. 2:11; 20:6; 21:8).

U Otkrivenju 20:14 druga smrt je izjednačena sa „*ognjenim jezerom.*“ U Otkrivenju 19:20 i 20:10, jezero gori ognjem i sumporom. Prema vijesti trećeg anđela, oni koji prime žig zvijeri biće „*mučeni ognjem i sumporom pred anđelima svetima i pred jagnjetom*“ (Otk. 14:10).

U svojim pričama i propovjedima Isus je opisivao ogranj Gospodnjeg suda (Mat. 13:40-42). Hristova izjava u Mateju 10:28 o geheni koja uništava i tijelo i dušu ukazuje na potpuno uništenje.

Prema tekstu u Otkrivenju 20:10, Sotona će biti bačen u jezero ognjeno. To je konačno uništenje, porečeno još u Starom savezu. Prorok Malahija kaže: *„Jer gle, dolazi dan koji gori kao peć, i svi oholi i svi koji zlo čine postaće kao strnjika. I proždrijeće ih dan koji dolazi, kaže Gospod nad vojskama, i neće im ostaviti ni korjena ni grane.“* (Mal. 4:1) I ovdje je naglasak na potpunom uništenju. Korjena – Sotone – i grana – njegovih sledbenika – više neće biti.

Za mnoge je pitanje trajanja ovih kazni vrlo problematično. Grčka fraza koja je prevedena kao „u vjekove vjekova“ u Otkrivenju 14:11 glasi u originalu „eis aionas aionon.“ „Eon“¹³ se odnosi na trajni vremenski period, koji može da bude kratak, dugačak ili beskrajan. Njegovo značenje se djelimično izvodi na osnovu imenice uz koju je dodan, pa tako pridjev „eonski“ znači

---

¹³ Eoni i eonska vremena su najduži vremenski periodi koji se pominju u Svetom Pismu. Iako njihovo trajanje vremenski nije definisano, određuju ih prelomni događaji koji se tiču ovog svijeta i Plana spasenja. Ovaj termin, koji se javlja 199 puta u Novom Savezu, nikada ne izražava beskonačnost (bez početka i kraja) ako se ne odnosi na Boga, kao što je to slučaj u 1. Timoteju 1:17. Eoni imaju svoj početak (Jev. 1:2; 1. Kor. 2:7; 2. Tim. 1:9), kraj (Jev. 9:26; 1. Kor. 10:11; Mat. 24:3), prošlost (Kol. 1:26), sadašnjost (Luk. 20:34) i budućnost (Efes. 2:7). Međutim, svrha ili namjera eona je vječna (Efes. 3:8-11; 1:9-11; Fil. 2:9-11; Kol. 1:15-21). Dakle, eone je stvorio Bog (Jev. 1:2) i podesio ih (Jev. 11:3) za ispunjavanje svoje namjere. Po završetku eona, Isus Hrist će učiniti kraj grijehu (Jev. 9:26-28) i ukinuti smrt (1. Kor. 15:22-26), kada će sve biti podređeno Bogu i Bog će biti sve svima (1. Kor. 15:27,28).

da nešto traje onoliko koliko i imenica koju opisuje. Prema tome, Sotonina vječna kazna mora da bude ograničena na Sotoninu ograničenu trajnost. On je stvoreno biće, i nema urođene, prirodne besmrtnosti. Posledice njegovog kažnjavanja biće konačne i vječne. Jezero ognjeno u koje će Sotona, zvijer, lažni prorok, zajedno sa smrću i hadom (smrt i had su sinonimi), biti bačeni, na kraju će ispuniti svoj zadatak. Ono donosi drugu smrt svima i onda se gasi.

Iz pepela ovog uništenja Bog će stvoriti novu Zemlju u kojoj će vladati samo pravednost (Otk. 21:1,5; 2. Pet. 3:13). Bog stvara obnovljenu Zemlju i svemir potpuno očišćene od svih tragova grijeha i prokletstva, što svakako ne bi bilo moguće uporedo sa „vječnim ognjem“ uništenja.

Kako će izgledati Treći Hristov dolazak? Starosavezna proročanstva poznata su po uzimanju lokalne slike ili događaja koja ima primjenu od globalnog značaja. Tako na mnogim mjestima možemo naći opise velikih Božjih intervencija, kao što su Drugi i Treći dolazak. Da bismo ispravno shvatili gdje šta pripada, neophodno je dobro poznavanje osnovnih biblijskih istina, a posebno glavnih faza Plana spasenja.

„Gospod će izaći i ratovaće protiv tih naroda kao u dan rata svoga, u dan boja. Noge će njegove tog dana stajati na Maslinskoj gori koja je nasuprot Jerusalima, na istoku. I Maslinska gora će se razdvojiti po sredini, od istoka do zapada. I nastaće vrlo velika dolina, polovina gore pomjeriće se na sjever, a polovina na jug... I doći će Gospod, moj Bog, i svi sveti s njim.

Tog dana neće biti svjetlosti, niti tame. Biće to dan poznat kao Gospodnji. Tada neće biti ni dana ni noći. U večernje sate biće

svjetlosti. Tog dana iz Jerusalima će poteći žive vode, pola prema istočnom moru, a pola prema zapadnom moru. I Gospod će biti kralj nad svom zemljom. Tog dana Gospod će biti jedan i ime njegovo jedno. Sva zemlja postaće kao ravnica... Narod će živjeti u njemu i prokletstvo uništenja više ga neće snaći. Jerusalim će spokojno živjeti.“ (Zaharija 14:3-11)

U ovom odjeljku preklapaju se opis lokalne kazne Jerusalimu i Trećeg Hristovog dolaska i konačnog primanja nasleđa Božjeg naroda. Kako znamo? Prvo što možemo zapaziti je da se Gospod sada spušta na zemlju, što neće biti slučaj prilikom Drogog dolaska. Ko je ovoga puta s Njim? Svi sveti, odnosno svi spašeni koji su proveli hiljadu godina na Nebu! Šta Gospod radi? On priprema teren, ravni vrlo veliki dio zemlje. Zašto? Odgovor na to pitanje nalazimo nešto dalje u Otkrivenju. „I ja Jovan vidjeh sveti grad, Novi Jerusalim, kako silazi s neba od Boga, pripremljen kao nevjesta ukrašena za svog muža.“ (Otk. 21:2) Dalji tekst u Zahariji govori nam o obnovljenoj zemlji, što je dodatna potvrda ispravnosti datog tumačenja.

Evo još nekih Božjih najava koje potvrđuju sve što smo prethodno iznijeli: „Još malo, i zloga više neće biti; pogledaćeš na mjesto njegovo, a njega neće biti.“ (Ps. 37:10) „Jer, evo, ja stvaram nova nebesa i novu zemlju. Ono što je prije bilo neće se u sjećanje vraćati niti će se u srcu javljati.“ (Isa. 65:17)

Kao što je Bog najavio, plata za grijeh je smrt (Rim. 6:23), ne prva, već druga u vrijeme konačnog obračuna koji se s pravom možemo nazvati Strašni sud.

17. Obnova Zemlje i univerzuma

„I vidio sam novo nebo i novu zemlju, jer su prethodno nebo i prethodna zemlja nestali, a ni mora više nije bilo. I ja Jovan vidjeh sveti grad, Novi Jerusolim, kako silazi s neba od Boga, pripremljen kao nevjesta ukrašena za svog muža. Tada sam začuo snažan glas sa Neba kako govori: ‘Evo Božjeg šatora među ljudima! Bog će prebivati među njima i oni će biti njegov narod i sam Bog biće s njima, [i biti] njihov Bog. On će obrisati svaku suzu s njihovih očiju i smrti više neće biti, ni tuge, ni jauka, ni bola više neće biti. Nestalo je ono što je nekad bilo.’

I onaj koji sjedi na prestolu rekao je: ‘Gle, sve činim novo!’ Još je rekao: ‘Piši, jer su ove riječi vjerodostojne i istinite.’ I rekao mi je: ‘Izvršeno je! Ja sam Alfa i Omega, početak i svršetak. Onome ko je žedan daću da besplatno pije s izvora vode života. Ko pobijedi, naslijediće te blagoslove. Ja ću mu biti Bog, a on će mi biti sin.’“ (Otk. 21:1-7)

Oganj o izvršnom sudu Božjem poslužio je još jednom cilju. Svaki trag grijeha i zla, zajedno sa njihovim uzročnicima i promoterima je sagorio. Ova planeta je za vrijeme milenijuma takođe „nadoknadila“ svoje Šabate (počinak), budući skrnjavljena preko 6 hiljada godina (vidi 2. Dnevnika 36:21; uporedi sa 3. Mojsijeva 25:4; 26:31-35).

Sada je došlo vrijeme za veliku obnovu i konačno ispunjenje Božjih obećanja o nasleđu Božjeg naroda na Zemlji. Treba zapaziti da Bog ne obnavlja samo Zemlju, već takođe cijeli naš

univerzum koji je zahvaćen prokletstvom grijeha (vidi 2. Petrova 3:13). Duhovni zakoni života imaju primat, i ako se oni prekrše, cijela tvorevina strada, jer tvar je podređena životu tj. stvorena da služi svrsi i upotrebi. Samo u izopačenosti grijeha ljudski umovi mogu zaključiti da je mrtva materija starija od života i nastala sama od sebe.

Realizacijom Plana spasenja riješena su zauvijek sva pitanja pobune koja se nikad više neće ponoviti: „*On će učiniti kraj. Nevolja [zlo, bijeda] se neće drugi put podignuti.*“ (Nahum 1:9)

Obnovljena Zemlja izgledaće posve drugačije i što se tiče odnosa kopnenih i vodenih površina. Božja Riječ kaže da mora i morskih bazena više neće biti.

Zemlja koja je prvobitno bila povjerena čovjeku na upravu (vidi 1. Mojs. 2:15), a koju je Sotona bio uzurpirao i preoteo, sada je opet vraćena zahvaljujući Planu spasenja. Jer Bog nikad nije odustao od svoje namjere, niti je Zemlju i naš univerzum stvarao bez svrhe (vidi Isa. 45:18). Pravi nasljednici su sada tu (Ps.37:29).

Dakle, život spasenih na Novoj Zemlji je realnost za koju se ne trebamo plašiti da ćemo je shvatiti suviše materijalno. Materijalizam je problem samo sebičnom, grešnom srcu.

„*Nego, kao što je napisano: ‘Što oko nije vidjelo i uho nije čulo i što u srce čovječije nije došlo, to je Bog pripremio za one koji ga vole.*“ (1. Kor. 2:9) Mi smo nesvjesni veličine svoje nagrade, jer nikad nismo imali priliku da vidimo slavu prvobitne Zemlje, kao Adam i Eva, a dijelom i prepotopna generacija. Sa sadašnje tačke gledišta, teško nam je i u mašti da dočaramo prizore prekrasne flore i faune, slobodne od prokletstva (vidi Rim. 8:19-22)! „*Vuk i jagnje zajedno će pasti, lav će jesti slamu kao goveče, a*

zmija će se hraniti prahom. Zlo se više neće činiti niti će se pustošiti na svoj mojoj svetoj gori’, kaže Gospod.“ (Isa. 65:25)

Svaka bol biće zaboravljena. Bolest i smrt nikad više prisutni na zemlji, a ljudi će biti rasterećeni svega što ih tištalo i mučilo. Čovjek nikad više neće biti pod stresom i u psihopatološkim problemima. Život koji su spaseni nekad vodili na Zemlji neće predstavljati nikakvo opterećenje očišćenom i obnovljenom umu.

*„Jer, evo, ja stvaram nova nebesa i novu zemlju. **Ono što je prije bilo neće se u sjećanje vraćati niti će se u srcu javljati.** Ali se radujte i veselite do vijeka zbog onoga što stvaram. Jer, evo, učiniću da Jerusolim bude razlog za veselje i njegov narod razlog za radost. Veseliću se zbog Jerusalima i radovaću se zbog svog naroda, i u njemu se više neće čuti plač niti žalosna vika.“ (Isa. 65:17-19)*

„Ali po njegovom obećanju očekujemo nova nebesa i novu zemlju u kojima će pravednost prebivati.“ (2. Pet. 3:13)

Spaseni će moći posjećivati druge svjetove, istraživati riznice svemira i diviti se čudesima Božjeg stvaranja. Svi potencijali besmrtnog bića biće otvoreni za vječnost:

„Tamo će besmrtni umovi proučavati sa nepresušnim uživanjem čuda stvaralačke moći i tajne otkupljujuće ljubavi... Svaka sposobnost će se razvijati, svaki dar povećavati. Sticanje znanja neće umarati um niti iscrpljivati životnu snagu. Tamo najveći poduhvati mogu biti izvršeni, najviša stremljenja dostignuta, najzvišenije težnje ostvarene, i još uvijek će postojati novi ciljevi da se postignu, nova čuda koja će biti predmet divljenja, nove istine da se shvate, novi predmeti da pokrenu snagu uma duše i tijela.

I godine vječnosti, kako budu odmicala, donosiće bogatija i

slavnija otkrivenja o Bogu i Hristu. Sa uvećavanjem znanja rašće njihova ljubav, strahopoštovanje i sreća. Ukoliko će ljudi više znati o Bogu, utoliko će biti veće njihovo divljenje Njegovom karakteru.“¹⁴

Božji presto biće preseljen na Zemlju

Božji presto nalaziće se na zemlji! Sam Gospod biće sa svojim narodom! Isus se zauvijek poistovjetio sa svojim iskupljenima i ostaće u obličju Sina čovječijega, sa vidljivim ožiljcima svog raspeća, kao vječnim svjedočanstvom surovog djela koje je grijeh obavio.

Nebeski Jerusalem, to su „stanovi u Očevoj kući“ koje je Isus o prvom svom dolasku obećao svojim vjernima (vidi Jovan 14:2, 3; Jev. 11:16). Prestonica neće imati potrebe za svjetlošću, jer Božje prisustvo će je zamijeniti (Otk. 22:5).

„I pokazao mi je rijeku vode života, bistru kao kristal, kako teče iz Božjeg i Jagnjetovog prestola posred glavne gradske ulice. A s jedne i s druge strane reke nalazilo se drveće života koje je godišnje donosilo dvanaest rodova – svakog mjeseca davalo je plod. Lišće tog drveća bilo je za liječenje naroda. I više neće biti nikakvog prokletstva. Božji i Jagnjetov presto biće u gradu i Bogu će služiti njegove sluge. Oni će vidjeti njegovo lice i njegovo će ime biti na njihovim čelima. Više neće biti noći i neće im biti potrebna svjetlost svjetiljke i svjetlost sunca, jer će ih Gospod Bog obasjavati svjetlošću i oni će vladati u vjekove vjekova.“ (Otk. 22:1-5)

---

¹⁴ Ellen G. White, Velika borba, poglavlje „Borba je završena“, izdanje iz 1884. Str. | 332

Ovaj pasus govori o Izvoru i toku života od Boga. Opis pre-vazilazi slavu Edena. Drvo života očigledno je namijenjeno spa-senima da održava besmrtnost i za potrebe regeneracije.

Vječni život je dar od Boga kojem treba da se radujemo već sada. Time se vežemo za Boga i vječne vrijednosti. Pomislimo samo na druženje sa spasenima iz svih vjekova, izvanredne bla-goslove koje donosi pravedno ponašanje, zadovoljstva Neba, društvo anđela, povezanost i ljubav sa Bogom i Njegovim Sinom, odavanje hvale i slave Ocu i Sinu, zanimanja koja će nas usreći-vati, neopisivu slavu i ljepotu nepropadljivog okruženja, biljaka, životinja, rijeka, polja, cvijeća, voća i raznih plodova, atmosferu mira i spokoja, životnu snagu i vitalnost vječne mladosti...

„Ko pobijedi, naslijediće te blagoslove. Ja ću mu biti Bog, a on će mi biti sin.“ (Otk. 21:7; vidi takođe Zaharija 8:8; Matej 10:22; 24:13; Rimljanima 8:17, 32; Jevrejima 11:10; Otkrivenje 2:7, 11)

U kontekstu konačne realizacije Plana spasenja, vrijedno je navesti još jedan biblijski tekst:

„Jer Bog je sve pokorio pod njegove noge. A kad kaže da je sve pokoreno, jasno je da je pokoreno sve osim onoga koji mu je sve pokorio. A kad mu sve bude pokoreno, tada će se i sam Sin pokoriti onome koji mu je sve pokorio, da Bog bude sve svima.“ (1. Kor. 15:27,28)

Ova perspektiva još jednom potvrđuje koncept o Ocu i Sinu i njihovom odnosu izložen u 2. i 4. poglavlju ove knjige.

Dodatak: Brak i porodica na obnovljenoj Zemlji?

Jedno od pitanja iz tzv. „sive zone“ gdje ne postoji eksplicitno Božje otkrivenje, gdje Biblija „ćuti“, odnosi se na postojanje braka i porodice na obnovljenoj Zemlji. U ozbiljnoj teologiji poznat je stav „uzdržanosti“ koji preporučuje da i mi treba da ćutimo tamo gdje Božja Rijeć ne daje dovoljno informacija da bi se formirali ćvrsti stavovi o određenom predmetu.

Ali bićemo slobodni da damo neke sugestije u ovom pravcu.

Najprije ćemo se podsjetiti da je ćovjek stvoren po Božjem obliću i da to podrazumijeva sličnost Ocu i Sinu (Post. 1:26,27).

Porodica je prva i najvaŹnija ustanova na zemlji. Isus je potvrdio braćno sjedinjavanje kao vezu koju je Bog uspostavio i koja se ne smije razdvajati (Mat. 19:4-6).

Kratko ćemo nabrojati samo neke oćigledne prednosti ustanove porodice i nakon Pada u grijeh.

1) Porodica je jedina ustanova koja ima kapacitete da oćuva ćovjećanstvo od potpunog zastranjivanja i moralne propasti.

2) Őto je zdravija porodica, to su šanse za oćuvanje zdrave religioznosti veće, toliko neophodne u stanju odvojenosti od Boga u kojem se ćovjećanstvo nalazi.

3) Porodica je osnovna drućstvena vaspitna jedinica.

4) Porodica je nuŹna za skladan razvoj svakog djeteta, Őto se odnosilo i na samog Isusa.

5) Porodica je neophodna da bi osigurala tople i zbrinjavajuće odnose za kojima ćezne ljudsko srce.

6) U porodićnom krugu se zadovoljavaju duboke i trajne potrebe za pripadanjem, ljubavlju i prisnosti.

7) U porodičnom intimnom krugu razvijaju se najranija i najtrajnija stanovišta pojedinca prema odnosima i prenose vrijednosti s jednog naraštaja na drugi.

8) Porodica je jedina ustanova koja garantuje spregu pružene i uzvraćene ljubavi. Samo Božja ljubav je na kvalitativno uzvišenijem nivou.

Dakle, da li će biti braka i porodice na obnovljenoj Zemlji?

Zagovornici stava da braka i porodice na novoj Zemlji neće biti kao argument za svoje stavove uglavnom koriste tekst u Mateju 22:30: „*O uskrsenju se ljudi neće ni ženiti ni udavati, nego će biti kao anđeli Božji na nebu.*“

Da bismo shvatili o čemu Isus ovdje govori, moramo uzeti u obzir cijeli kontekst, kao i to kako i s kim je došlo do te diskusije. Naime, riječ je bilo o hipotetičkom pitanju o ženi koja je imala sedam muževa, braće koji su sukcesivno umirali, a ona bila u obavezi po Mojsijevom zakonu da im podigne potomstvo (5. Mojs. 25:5), postavljenom od sekte sadukeja (srodno današnjem deizmu) koji nisu vjerovali u uskrsenje (Mat. 22:23-28). Stoga se Isusov odgovor zadržava u tom istom domenu: „*Varate se, odgovori im Isus, jer ne znate ni Pisma ni Božiju silu. O uskrsenju se ljudi neće ni ženiti ni udavati, nego će biti kao anđeli Božji na nebu. Zar niste čitali šta vam je Bog rekao o uskrsenju mrtvih: 'Ja sam Bog Avramov, Bog Isakov i Bog Jakovljevi'? Bog nije Bog mrtvih, nego živih.*“ (Mat. 22:29-32)

Očigledno je da se Isus ovdje bavi dokazivanjem uskrsenja, što je bio predmet diskusije. On svojim oponentima najprije kaže da ne poznaju ni Sveto Pismo ni Božju silu. Drugim riječima, oni nisu razumjeli stvari iz Božje perspektive, niti što

promjena koju donosi uskrsenje znači u poređenju sa stanjem i odnosima u uslovima postojanja grijeha. Zatim navodi šta će se događati s ljudima **u kontekstu uskrsenja nakon kojeg spaseni treba da provedu milenijum na Nebu**. Zapazimo da tada Plan spasenja još neće biti završen niti će biti ispunjena Božja konačna obećanja o nasleđu duhovnog Izraela, što će biti slučaj tek na obnovljenoj Zemlji. Otuda nije teško zaključiti da neposredno nakon uskrsenja i u periodu milenijuma na Nebu nije ni vrijeme ni mjesto za uspostavljanje bračnih veza i porodice. Na Nebu ljudi će živjeti onako kako žive i anđeli, autohtoni stanovnici Neba, i baviti se stvarima predviđenim za taj period. Brak i porodica biće opet mogući samo na mjestu gdje je Bog prvobitno i namjestio čovjeka, a to je ova planeta!

Dalje, važno je saznanje u kakvom tijelu će ljudi biti uskrsnuti ili preobraženi. U kakvom je tijelu Isusu uskrsao? Ono isto zemaljsko tijelo bilo je preobraženo u besmrtno. Na mjestu gdje je Isus ležao tijela više nije bilo (Mat. 28:5-7; Luk. 24:6,12; Jov. 20:5-7)! U svom preobraženom tijelu Isus je bio **vizuelno prepoznatljiv** učenicima, jedini problem je bio u njihovom nevjerstvu (Jov. 20:13-16), uključujući čak i povrijeđena mjesta prilikom raspeća (Jov. 20:20, 25-27)! Biblija i zdrav razum navode nas na zaključak da će ljudi biti uskrsnuti u život onakvi kakvi jesu, ali bez tragova prokletstva grijeha. **Muškarci će biti muškarci, žene će biti žene ili majke, djeca će biti djeca**. I svi će moći da prepoznaju jedni druge. U periodu od hiljadu godina na Nebu, postojaće svi uslovi za rehabilitaciju spasenih na novi poredak, i konačno pripremu na ono što ih očekuje pri povratku na Zemlju! Pošto Nebo nije mjesto za uspostavljanje bračnih i

porodičnih veza, to se nijedna osoba neće kao dijete vratiti o Trećem Hristovom dolasku.

Vidjeli smo da nemamo nikakvog biblijskog osnova za vjeronjanje da će uskrsli u život biti bespolna bića. Zapravo postoje biblijska proročanstva u kojima je prikazan novi poredak na Zemlji sa porodicom i djecom!

„Vuk će boraviti s jagnjetom, leopard će ležati s jaretom, tele i mladi lav i uhranjena životinja zajedno će biti, a mali dječak vodiće ih. Krava i medvjedica zajedno će jesti, a njihovi mladunci zajedno će ležati. Lav će jesti slamu kao bik. Dijete koje sisa igraće se nad kobrinom rupom, dijete koje je prestalo da sisa stavljajući ruku na rupu zmije otrovnice. Zlo se više neće činiti niti će se pustošiti na svoj svetoj gori mojoj, jer će zemlja biti puna znanja o Gospodu kao što je more puno vode.“ (Isaija 11:6-9)

Niko ne može osporiti da ova proročka vizija opisuje uslove kakvi mogu postojati samo na obnovljenoj Zemlji. Vrlo je važno da primijetimo da se u ovom viđenju ne pominju samo mala djeca, već takođe i **mladunci životinja!** Sve to nedvosmisleno govori da se Božja prvobitna namjera sa životom na Zemlji **nije promijenila.**

*„Svaki dobar dar i svaki savršen poklon odozgo je, jer dolazi od Oca svjetlosti kod kojeg nema **ni sjenke promjene.**“ (Jakov 1:17)*

*„Neće više prijatelj prijatelja učiti niti brat brata, govoreći: ‘Upoznajte Gospoda!’ Jer će me svi poznavati, od **najmanjeg do najvećeg,** govori Gospod.“ (Jeremija 31:34)*

„Oni će graditi kuće i stanovaće u njima, sadiće vinograde i ješće njihov rod. Neće oni graditi, a neko drugi se naseliti, neće oni

saditi, a neko drugi jesti. Jer će dani mom narodu biti kao dani drvetu, i moji će izabranici uživati u plodovima svojih ruku. Neće se uzalud truditi niti će **rađati djecu** koju će nevolja snaći, jer su oni potomstvo koje je Gospod blagoslovio, **oni i njihovi potomci**. Prije nego što me prizovu, ja ću im se odazvati; dok još budu govorili, ja ću ih uslišiti.“ (Isaija 65:21-24)

Koje su konsekvence ideje o nepostojanju porodice na novoj Zemlji?

1) Sve prednosti i blagoslovi koje je Bog namijenio ustanovi braka i porodice bili bi uskraćeni.

2) Ljudski život bio bi obesmišljen i lišen kreativnog obnavljanja Božjeg obličja kroz porodicu.

3) Međuljudski odnosi bili bi lišeni napretka u radosti novog života i novih ciljeva.

4) Nasleđe čovječanstva postalo bi „fiksno“ i obesmišljeno.

5) Sama ličnost i karakter, za koje znamo da se prenose na Nebo, bili bi drastično modifikovani primanjem bespolnosti. Zar ta ideja zapravo nije bliska satanističkoj filozofiji koja se bori protiv porodice i polnih razlika?

6) Sam Bog bi takvom drastičnom promjenom ljudskog bića „priznao“ da eksperimentiše sa čovječanstvom, te da prvobitna zamisao nije bila dobra.

Napokon, vidjeli smo da Biblija ipak ne ćuti o ovom predmetu. Možemo biti potpuno sigurni da Bog ljubavi neće uskratiti nijedno dobro i blagoslov svojoj djeci!

II dio:
SUBJEKTIVNE KONOTACIJE
ŽIVOTA U VJERI

„A bez vjere nije moguće ugoditi Bogu, jer onaj ko mu pristupa mora vjerovati da on postoji i da nagrađuje one koji ga revno traže.“ (Jevrejima 11:6)

18. Iskustvo primanja vjere i novorođenje

„Ako ostanete u mojoj riječi, zaista ste moji učenici, i **upoznaćete istinu i istina će vas osloboditi.**“ (Jovan 8:31,32)

Istina ima moć da oslobađa. Ako istina oslobađa, logično je da laž zarobljava. Zapazimo da je Isus prethodno istakao potrebu ostajanja u Njegovoj riječi. To je uslov da bi se zaista spoznala istina.

Istina ima svoj Izvor koji je u Bogu: „*Posveti ih istinom. Tvoja riječ je istina.*“ (Jovan 17:17) Stoga ona nije i ne može biti relativna iako ljudi na sve načine pokušavaju manipulirati sa istinom i prilagoditi je svojoj vizuri, interesima ili stanju. Bog je kao apsolut istine protivnik svake vrste obmane. Deveti uput Dekaloga obavezuje na istinu i govori protiv upotrebe laži (2. Mojs. 20:16). U završnoj knjizi Biblije, u Otkrivenju 21:27, stoji da ništa nesveto i *niko ko se služi lažima* ne može ući u Božji grad i naslijediti spasenje (vidi takođe Izreke 6:16-19; Psalam 101:7; Jovan 8:44). Dugoročno gledano, odsutnost istine, neznanje i zablude nas ostavljaju u mraku, ne dopuštaju nam da objektivno sagledamo stvarnost, navode nas na pogrešne zaključke i u konačnici i na pogrešno djelovanje. Zato je govor o istini i razotkrivanje neistine najvažniji zahtjev koji se stavlja pred čovjeka. Istina obavezuje. Odbijanje istine ima samo jedan ishod – robovanje lažima, nebitno u kojoj mjeri i u kakvim oblicima. Nepoznavanje i ignorisanje istine čini nemogućim vrednovanje slobode.

Istina obznanjena u Božjoj Riječi – Bibliji ima izvor u Bogu

i svoje oličenje u Isusu Hristu Sinu Božjem (Jovan 14:6), čija misija je podrazumijevala svjedočanstvo za istinu (Jovan 18:37).

Oslobađanje u istini stoga je u uskoj vezi sa oslobađanjem od grijeha (vidi: Jovan 8:33-36). Nevjerstvo u Božju Riječ podrazumijeva ostanak u lažima i smrt u (nepokajanim i neoproštenim) grijesima (Jovan 8:23,24; vidi takođe 2. Kor. 4:3,4).

Biblija daje smjernice od čega nas istina oslobađa:

- Od stare prirode kompatibilne sa grijehom koja vodi u smrt (Rim. 8:5-8).
- Od robovanja laži i zabludama (Efes. 5:8; Jov. 8:12).
- Od nezvjesnosti i nagađanja o porijeklu, problematici i budućnosti čovječanstva i planete Zemlje (Jov 12:9).
- Od izopačenih ideologija i religija (2. Mojs. 23:32).
- Od praznovjerja (1. Kor. 10:19-21; Mat. 15:9; Kol. 2:18).
- Od idolatrije, paganstva i okultizma (2. Mojs. 20:2-5; 5. Mojs. 4:16-19; Rim. 1:21-31; 1. Kor. 10:20; 5. Mojs. 18:10-12; 3. Mojs. 19:26; 1. Kralj. 23:5).
- Od besmislenosti, gluposti i lakomislenosti (Izreke 26:11; Psalam 14:1-3; 92:6; Efes. 5:6).
- Od nemorala, perverzija i devijantnih oblika ponašanja (5. Mojs. 18:9; Efes. 5:3-5).
- Od vještačkih podjela među ljudima (Djela 17:26; 1. Sol. 2:15,16; Mat. 28:19,20).
- Od ropstva sebičnosti (1. Kor. 10:24; Filip. 2:3,4; 2. Tim. 3:2-4; Luk. 6:32-34; Jev. 13:16).
- Od ropstva lažnom sistemu vrijednosti (1. Jov. 2:15-17; Mat. 6:24; Prop. 2:17; Rim. 12:2).
- Od robovanja materijalizmu (2. Mojs. 20:17; 1. Tim. 6:10,

- 17-19; 1. Jov. 2:15-17; Mat. 6:33; Luk. 12:15).
- Od ropstva lažnoj ljubavi, oličenoj u opčinjenosti, zanesenosti, strastima i promjenljivim osjećanjima, i lišenosti prave ljubavi (1. Kor. 13:4-7).
  - Od straha od smrti u smislu vječnog gubitka života (Jev. 2:14,15; 1. Kor. 15:26);
  - Od različitih strahova, uključujući strah od drugih ljudi (1. Jov. 4:18; Mat. 20:26,28,31).
  - Od oholosti i pogrešnih motiva: zavisti, zlobe, mržnje, pakosti, gnjeva, huljenja... (Izreke 16:2; Mat. 6:1-18; Gal. 5:19-25; Jak. 3:14-17; Kol. 3:8-10).
  - Od taštine, isprazne samoživosti, samouzvisivanja, gordosti, paradiranja i nošenja maski – opterećenosti samodokazivanja na principu sopstvenog izvora života (Gal. 5:24; Efes. 2:1-3; Mat. 20:25-27).
  - Od stalnog nemira i nezadovoljstva kao rezultata života u grijehu (Isa. 57:20,21).

Prava vjera dolazi kroz Riječ Božju

„Dakle, vjera proističe iz propovijedanja, a propovijedanje kroz objavu Božju.“ (Rim. 10:17)

„Zato mi neprestano i zahvaljujemo Bogu, jer kad ste primili Božju riječ, koju ste čuli od nas, niste je prihvatili kao ljudsku riječ, nego kao Božju riječ, što ona zaista i jeste, i ona djeluje u vama koji vjerujete.“ (1. Sol. 2:13)

„Riječi koje sam vam govorio Duh su i život su.“ (Jov. 6:63)

„Da bi vam Bog našeg Gospoda Isusa Hrista, Otac slave, dao

Duha mudrosti i otkrivenja kako biste ga upoznali.“ (Efes. 1:17)

„Ali ti ostani u onome što si naučio i u šta si se uvjerio, budući da znaš ko te je svemu tome poučio i da od ranog djetinjstva poznaješ svete spise koji te mogu učiniti mudrim na spasenje kroz vjeru koja je u Hristu Isusu. Sve je Pismo nadahnuto od Boga i korisno za poučavanje, za ukoravanje, za popravljavanje, za vaspitavanje u pravednosti, da čovjek Božji bude savršen, potpuno opremljen za svako dobro djelo.“ (2. Tim. 3:14-17)

Šta je duhovno začće ili novorođenje?

Isus je izložio načela ulaska u Božje kraljevstvo kroz više priča. I dok je buduće Božje kraljevstvo vrlo stvarno, ovaj pojam ima duhovne konotacije u smislu započinjanja tog kraljevstva u nama. Isus je to izložio u priči o sijaču i sjemenu (Matej 13:3-9, 18-30) koju je nešto kasnije dodatno pojasnio svojim učenicima (Matej 13:36-43). Sin čovječji je Sijač – živa Riječ Božja (Jovan 1:1-5), a njiva je svijet. Svakom sjemenu je potrebno prvo da se primi, a zatim slijedi rast. Ovo je najbolja moguća ilustracija koja savršeno odgovara iskustvu duhovnog začća ili novorođenja. U tom procesu uočavamo dvije osnovne prepreke: 1) reakcija „terena“ na koje je „sjeme“ bačeno; 2) djelovanje Neprijatelja odnosno sabotiranje posla „Sijača“ (Matej 13:37-43).

Isus grupiše loše primaoce „sjemena“ (Matej 13:18-22): i) Oni koji ne razumiju Riječ usled onesposobljenosti primalaca za koju su sami odgovorni (Matej 13:11-15), u kom slučaju Sotona vrlo lako eliminiše „dobro sjeme“ i uspostavlja kontrolu nad njima (Matej 13:19). ii) Oni koji lakomisleno prihvataju Riječ, ali

kad se suoče sa realnošću prolaska kroz iskušenja zbog velike borbe između Hrista i Sotone, odmah odstupaju (Matej 13:20,21). To su nepostojani ljudi, laki na kompromis, kojima odgovara lažirana religija i lažirana ideologija koja istovremeno zadovoljava sebičnog čovjeka i daje lažnu nadu za vječni život. iii) Oni kojima su upletenost i zaokupljenost poslovima ovog doba i zavodljivost materijalizma prioriteta u životu.

Dobri primaoci „sjemena“ su oni koji **slušaju i razumiju** Riječ (Matej 13:23). Bog apeluje na naš razum, i religija Svetog Pisma je religija razuma, ne nikakve slijepe vjere. Takvo „sjeme“ se dalje reprodukuje i umnožava.

Iz pomenutih Isusovih priča i objašnjenja vrlo je važno uočiti položaj čovjeka u odnosu na Boga i Sotonu i veliki sukob između dobra i zla. Čovjek ima svoja prava ali i **odgovornosti**, nije prepušten na milost i nemilost „viših sila“ ili „sudbine“. Mi smo odgovorni na kojoj vrsti „terena“ ćemo primiti „sjeme“. Najveći dokaz u prilog istinitosti ove konstatacije je buduća realnost Božjeg suda (Matej 13:30, 39-43, 48-50).

Djelo Božje blagodati u srcu može u početku izgledati vrlo neznatno, baš kao zrno gorušice u jednoj Isusovoj paraboli (Mat. 13:31,32). Riječ izgovorena u pravo vrijeme, jedan zrak svjetlosti od Boga, može se pokazati na kasniju vječnu dobrobit. Takav je početak i razvoj Božjeg kraljevstva u ljudskom srcu.

Spoznaja o Božjem kraljevstvu donosi radost koja daleko nadmašuje sve ostale vrijednosti (Matej 13:44-46; Fil. 13:17,8).

Sve ovo nam pomaže da razumijemo koncept novorođenja.

Kad je jedan visokopoštovani judejski poglavar došao Isusu u namjeri da „verifikuje“ Njegovo djelo i pohvali ga kako bi

započeo teološko nadmudrivanje, Isus mu je odmah stavio do znanja šta mu je potrebno i odakle istinski duhovni život zaista počinje: „*Zaista, zaista, kažem ti, ako se neko odozgo ne rodi, ne može vidjeti Božje kraljevstvo.*“ (Jov. 3:3)

Na Nikodimov slabašan pokušaj da „racionalizuje“ ovu oštru istinu za tjelesnog čovjeka, Isus je proširio misao o potrebi za rođenjem „vodom i Duhom“ (Jov. 3:5) i dodao: „*Što je rođeno od tijela, tijelo je, a što je rođeno od Duha, duh je.*“ (Jov. 3:6)

Izraz „tijelo“ predstavlja grešnost čovjeka koju on sam po sebi nikako ne može pobijediti. Apostol Pavle objašnjava ovu misao u Rimljanima poslanici 8:5-8: „*Jer oni koji žive po tijelu razmišljaju o onome što je svojstveno tijelu, a oni koji žive po Duhu o onome što je svojstveno Duhu. Jer ishod upravljanja po tijelu je smrt, a ishod upravljanja po duhu život i mir. Zato je upravljanje po tijelu neprijateljstvo Bogu, jer se ne pokorava Božjem Zakonu, niti zapravo može.*“

„*Jer, iz srca izviru zle misli, ubistva, preljube, blud, krađe, krivokletstva i hule.*“ (Mat. 15:19)

Izvor života koji imamo po rođenju je uprljan i nama je potreban preobražaj – duhovno začecje, koje dolazi od Boga kao dar onima koji primaju Riječ spasenja. Djelovanje Božjeg Duha na ljudskom srcu Isus je uporedio sa vjetrom (Jov. 3:8). Taj proces se dešava postepeno, kako u svojoj pripremnoj fazi (prije obraćenja, kako se u teologiji naziva opredjeljenje za Boga), tako i u razvojnoj fazi (poslije obraćenja). Uticaj Božjeg Duha mijenja i preobražava primaoca na način koji nije vidljiv ni mjerljiv ljudskim metodama, ali se zapaža u spoljašnjim manifestacijama odnosno rodovima. Tako se stvara novo biće po Božjem obličju.

Bog poduzima djelo spasenja čiji rezultati će biti sveobuhvatni i vječni; na individualnom planu to je takođe proces koji traje cijeli život i koji podrazumijeva saradnju božanskog i ljudskog. Zapazite kako to Pavle lijepo sažima:

„Ja sam posadio, Apolo je zalio, ali Bog je dao da raste. Tako niti je nešto onaj koji sadi, niti onaj koji zaliva, nego Bog koji daje da raste. A onaj koji sadi i onaj koji zaliva jedno su, ali svaki će dobiti nagradu prema svom trudu. Jer mi smo Božji saradnici, a vi ste Božja njiva, Božja građevina.“ (1. Kor. 3:6-9)

Sjeme Riječi Božje začinje novi život u nama, „kvasac“ kraljevstva nebeskog koji postepeno obavlja svoje djelo. Riječ Božju primamo vjerom, ali vjera je samo spona preko koje primamo blagodat Božju, ne i naš Spasitelj. Hristove zasluge, Hristov život i Hristovo posredništvo su ono što nas spasava. Isus je u nastavku razgovora sa Nikodimom ovom vjerskom vođi ukratko iznio dalje korake u Planu spasenja i Njegove misije u svijetu (Jovan 3:10-21).

Duhovno novorođenje je misao koja se ponavlja u cijeloj Bibliji:

„Enoh je sve vrijeme hodio sa Bogom i nestao, jer ga je Bog uzeo.“ (1. Mojsijeva 5:24)

„Gospodnji Duh će doći na tebe pa ćeš zajedno s njima i ti prorokovati i postaćeš drugi čovjek.“ (1. Samuelova 10:6)

„Tog dana Gospodnji Duh je došao na Davida i ostao na njemu.“ (1. Samuelova 16:13)

„Gospodnji Duh je došao na njega i on je sudio Izraelcima.“ (Sudije 3:10)

„To su spasenje marljivo ispitivali i pažljivo istraživali

proroci koji su prorokovali o blagodati namijenjenoj vama. Ispitujući u kakvo ili u koje vrijeme javljaše Duh Hristov u njima, unaprijed svjedočeći za Hristove muke i za slavu koja će uslijediti.“ (1. Petrova 1:10,11)

„Obrežite svoje srce i ne budite više nepokorni.“ (5. Mosijeva 10:16)

„Stvori mi, o Bože, čisto srce, i obnovi duh u meni.“ (Psalam 51:10)

„Jer ću na žednog izliti vodu i potoke na suhu zemlju. Svoj ću Duh izliti na tvoje sjeme i svoj blagoslov na tvoje potomke. Oni će nicati kao zelena trava, kao topole uz vodene kanale. Jedan će reći: ‘Ja sam Gospodnji’, drugi će se zvati Jakovljevim imenom, treći će napisati na svojoj ruci: ‘Gospodnji’, a četvrti će se nazivati Izraelovim imenom.”“ (Isaija 44:3-5)

„Ja ću im dati jedno srce i staviću u njih nov duh. Izvadiću iz njihovog tela kameno srce i daću im mesno srce, kako bi živjeli po mojim odredbama i držali se mojih zakona i izvršavali ih, i oni će biti moj narod i ja ću biti njihov Bog.... Poškropiću vas čistom vodom i bićete čisti. Očistiću vas od svih vaših nečistota i od svih vaših odvratnih idola. Daću vam novo srce i u vas ću nov duh staviti. Izvadiću iz vašeg tijela kameno srce i daću vam mesno srce. Staviću u vas svoj Duh, pa ćete živjeti po mojim propisima i držaćete se mojih zakona i izvršavaćete ih.“ (Ezekiel 11:19-21; 36:25-27)

Zapazite da je cilj cijelog ovog procesa povratak Božjem porijeklu i načelima Njegovog kraljevstva.

„A onima koji su ga primili dao je pravo da postanu djeca Božja, jer vjeruju u njegovo ime, koji nisu od krvi ni od tjelesne

volje ni od čovečije volje, nego začeti od Boga.“ (Jovan 1:12,13)

„Dakle, ako je neko u Hristu, on je novo stvorenje. Ono što je staro prošlo je, i evo, novo je nastalo.“ (2. Korinćanima 5:17; vidi takođe Galatima 6:15; Titu 3:5; Jakov 1:18; 1. Petrova 1:23) Treba napomenuti da se ova novina odnosi na duhovnost osobe koja je primila Hrista.

Spasonosna Božja blagodat koja se prima duhovnim začecem nije jednokratna čin, već trebamo postojano stajati u njoj vjerom i saradivati sa Bogom na svom spasenju. U vjeri i blagodat se napreduje i jača (vidi: 1. Timoteju 2:1; 1. Petrova 1:13; 4:10; 2. Petrova 3:18).

Bog radi na onome što imamo, oplemenjuje i preobražava postojeće crte karaktera i našu ličnost. On svojim Duhom postepeno uspostavlja red, kontrolu i vraća prioritete našeg bića na svoje pravo mjesto. Za nas je to kao plivanje uzvodno, jer naša stara priroda će tražiti svoje sve dok smo u ovom tijelu i dok postoji grijeh na zemlji. Bog jeste obezbijedio sve neophodne preduslove za naš rast, ali to nije gotova stvar.

*„Ali ko **istraje do kraja**, taj će biti spasen.“ (Marko 13:13)*

U poruci hrišćanskim zajednicama u Maloj Aziji, na kraju svake poruke Isus ponavlja obećanja *„onome ko pobijedi...“* (Otkrivenje 2:7,11,17,26; 3:5,12,21; uporedi sa 2. Tim. 4:7) Društvom riječima, možemo i da ne pobijedimo ako odustanemo.

„Dakle, pošto smo okruženi tolikim oblakom svjedoka, skinimo i mi svaki teret i grijeh koji nas lako može namamiti u zamku i istrajno trčimo trku koja je pred nama. Pri tom uprimo pogled u Začetnika i Usavršitelja naše vjere, Isusa.“ (Jev. 12:1,2)

19. Krštenje i Gospodnja večera

Novosavezni grčki pojam „baptizo“ (u našem prevodu „krstiti se“) može se adekvatno prevesti riječju „uroniti“. Srodna ovoj je i grčka riječ „bapto“ – „zaroniti“, „biti ispod površine“, koja se pojavljuje na nekoliko mjesta (Luk. 16:24; Jov. 13:26; Otk. 19:13) ali nikada u vezi s krštenjem. Pojam „baptizo“ javlja se više od šezdeset puta i označava krštenje uronjavanjem posle pokajanja, kao kod Jovanovog krštenja, ili posle uskrsenja, u Hrištovo ime. Isti pojam, koji nalazimo u Marku 7:4, Luki 11:38 i Jevrejima 9:10 odnosi se na jevrejsko ceremonijalno (obredno) pranje. Pet puta ovaj termin se odnosi na krštenje Svetim Duhom (Mat. 3:11; Mar. 1:8; Luk. 3:16; Jov. 1:33; Djela 11:16), gdje ne označava nikakvo fizičko uronjavanje. U Marku 10:38-39, pojam je upotrijebljen u figurativnom smislu: pretrpjeti ili propatiti. Ne samo da riječ *baptizo* podupire ideju o krštenju uronjavanjem, već i pojedivosti u novosaveznim izvještajima o krštenju jasno ukazuju na uronjavanje. Matej ističe da „*krstivši se Isus izađe odmah iz vode*“ (Mat. 3:16) i da je Jovan krstavao u blizini Salima „*jer tamo je bilo mnogo vode*“ (Jov. 3:23). U Djelima 8:38,39 i Filip i Etiopljanin su ušli u vodu i izašli iz nje.

Istorijski pregled krštenja treba da uzme u razmatranje i prethodnike ovog hrišćanskog čina. Na primjer, u 3. Mojsijevoj 15, deset stihova propisuju pranje i kupanje koje treba da ukloni nečistoću različitih oblika (3. Mojs. 15:5-7,9,11,13,21,22,27).

Prvi novosavezni izvještaj o krštenju govori o Jovanu

Krstitelj (vidi: Mar. 1:4,5; Luk. 3:3). Prema tekstu u Mateju 3:1-6, Jovan Krstitelj (heb. Johanan Kupač) je objavljivao poruku o pokajanju jer se približava kraljevstvo Božje. Kao rezultat njegovog propovijedanja, narod iz Jerusalima, Judeje, i sa područja Jordana počeo je dolaziti k njemu. Jovan je krštavao (obredno kupao) sve one koji su se kajali zbog svojih grijeha.

Sva četiri jevanđelja izvještavaju da je Jovan krstio Isusa (Mat. 3:13-17; Mar. 1:9-11; Luk. 3:21,22; Jov. 1:31-34). Isus nije primio krštenje na temelju priznanja krivice, već je to više bila priprema za Njegovo uvođenje u javnu službu. Isusovo krštenje je bilo važno zbog Njegove uloge u ostvarivanju Božjeg plana, i plana suda i plana otkupljenja. Njime je podvučena duboka važnost krštenja u životu Njegovih sledbenika.

Krštenje je integralni dio misionarskog naloga. Sva sinoptička jevanđelja potvrđuju da je posle svog uskrsenja Isus svojim učenicima povjerio zadatak da propovijedaju i šire dobru vijest po cijelom svijetu. Matejev izvještaj o Hristovom nalogu sledbenicima (Mat. 28:19,20) govori o trostrukom nalogu:

- (1) Idite i učinite mojim učenicima pripadnike svih naroda;
- (2) krstite ih u moje ime;
- (3) naučite ih da drže sve što sam vas uputio.

Prihvatanje Hrista kao Spasitelja i Gospoda treba da bude razumno izražene volje. Zato je vrlo značajno poučavanje svim osnovnim biblijskim istinama prije nego što se donese ta značajna odluka. Krštenje je dokaz vjerovanja (Mar. 16:16) i dolazi posle poučavanja (vidi Rim. 10:17).

U iskustvu rane hrišćanske zajednice navodi se više primjera krštenja u ime Isusa Hrista (vidi: Djela 2:38; 8:16; 10:43; 19:5;

Gal. 3:27; Rim. 6:3; 1. Kor. 1:13-15). Ovi primjeri zabilježeni u Djelima jasno opisuju krštenje kao dokaz da je vjernik, kao odrasla razumna osoba, prihvatio Boga spasonosnim Hristovim djelovanjem. Krštenje je bilo i javni čin u toku kojega je bilo prizivano Isusovo ime (Djela 8:12; 10:48; 16:30-33; 22:16). Naravno, krštenju je prethodilo proučavanje Božje Riječi (Djela 8:12,35; 16:32).

Teologija krštenja u spisima apostola Pavla

Jedno je tijelo i jedan duh – kao što je i jedna nada na koju ste pozvani – jedan Gospod, jedna vjera, jedno krštenje, jedan Bog i Otac svih, koji je nad svima i u svima vama.“ (Efescima 4:1-6)

Pavlova najopširnija rasprava o krštenju zapisana je u Rimljanima 6:1-11, ali se mora sagledati i u širem kontekstu. U 5. poglavlju apostol je pokazao da je Isus jedino rješenje problema grijeha – jer „gdje se pokazao grijeh, blagodat se pokazala u još većoj mjeri.“ (Rim. 5:20). U šestom poglavlju apostol naglašava da su njegovi čitaoci umrli grijehu. Nastavlja zatim: „Ili zar ne znate da smo svi mi koji smo kršteni u Hrista Isusa, kršteni u njegovu smrt? Dakle, s njim smo sahranjeni svojim krštenjem u njegovu smrt, kako bismo, kao što je Hristos uskrsnut iz mrtvih slavom Očevom, i mi isto tako hodili u novini života!“ (Rim. 6:3,4)

U 3. stihu apostol naglašava da odnos vjernika sa Hristom putem krštenja uključuje i odnos prema Njegovoj smrti. U drugom stihu Pavle govori da osoba koja je prihvatila Isusa kao svog Gospoda i Spasitelja umire grijehu. Na temelju toga možemo zaključiti da hrišćanin, sjedinjen sa Hristom putem krštenja,

raskida s grijehom i da sada živi novim životom koji je posvećen Bogu (Rimljanima 6:4-7, 11-14; uporedi sa Mat. 10:37-39; 19:29; Luka 9:23-25; 14:33). Krštena osoba ulazi u savez sa Bogom i polaže pravo na Njegovu spasonosnu blagodat.

Isus je jasno rekao da je svakome koji želi da uđe u Božje kraljevstvo neophodno duhovno obnobljenje, koje je posledica obnavljanja srca pod uticajem Božjega Duha i krštenja vodom (Jovan 3:5). Na isti način i Pavle govori da kandidat za Božje kraljevstvo mora da postane novo stvorenje (2. Kor. 5:17). Kao rezultat preobražavanja cijelog bića, taj proces zahtijeva smrt i pogreb tjelesnog i uskrsenje na novi duhovni život u Hristu prilikom krštenja (Kol. 2:11,12). Pošto je Hrist na krstu umro za sve nas, hrišćani se sahranjuju s Njime krštenjem, odričući se svoje tjelesne prirode i umirući, simbolično, s Njime toga dana, da bi dozvolili Njemu da svoj život ponovo živi u njima, kao što isti apostol izjavljuje u Galatima 2:20 i 6:14. Hrišćani umiru grijehu i uskrsavaju prilikom krštenja, prihvatajući na taj način Božju ponudu oproštenja u Isusu Hristu. Krštenjem „*oblače se u Isusa Hrista*“ (Rim. 13:14; Gal. 3:27). Na taj način hrišćani stiču iskustvo novog života (Kol. 2:9,10).

Pavle shvata krštenje kao ulazak u život u Hristu, ali i kao ulazak u zajedničko Tijelo Hristovo (1. Kor. 6:11; 12:13). Krštenje ne stoji samo za sebe, niti je samo sebi cilj; ono uvijek predstavlja vrata za ulazak u Hristovu zajednicu Novog saveza. To osim toga znači služenje svim duhovnim darovima za izgradnju, tako da bi mogla dostići „*mjera rasta punoće Hristove*“ (Efes. 4:11-13).

Ko se može krstiti i ko može obaviti krštenje?

U svjetlosti tekstova u Djelima, propovijedanje jevanđelja ili proučavanje Pisma i obraćenje kandidata i njegovo izražavanje vjere u Gospoda Isusa Hrista uvijek su prethodili krštenju (Djela 8:12-13, 35-38; 16:30-33). Sve to potvrđuje činjenicu da kandidati za krštenje nisu mogli biti djeca i novorođenčad. Novosavezni tekstovi o primanju kandidata polaze od pretpostavke da su primaoci krštenja odrasle osobe i da su spremne da svjesno i namjerno odbace grijeh i idole i da izraze svoju vjeru u Hrista i da mu budu vjerni i odani.

Prema novosaveznom učenju, krštenje *nikada nije samostalan čin*, već je svjedok ovog obreda uvijek najmanje jedna muška osoba koja je sama obraćena i obučena u istinskoj vjeri, tako da može poučiti i/ili ispitati kandidata, i koja kao takva, ima autoritet da obavi uronjavanje nakon što se osvjedočila da se krštenik pokajao i od srca prihvatio spasonosnu vjeru utemeljenu na Svetom Pismu.

Obred Gospodnje večere

Večera Gospodnja je učestvovanje u znamenju Isusovog tijela i krvi kao izraza vjere u Njega, našeg Gospoda i Spasitelja i podrazumijeva uzimanje beskvasnog hljeba i čistog groždanog soka (Jovan 13:1-17). U ovom iskustvu zajedništva Hrist je duhovno prisutan da se sastane sa svojim narodom i da ga jača. Uzimanjem učešća mi obznanjujemo Gospodnju smrt sve dok ponovo ne dođe (1. Kor. 11:23-26). Priprema za Večeru Gospodnju

uključuje samoispitivanje, pokajanje i priznanje (1. Kor. 11:27-30), a Isus je također ostavio primjer obreda poniznosti u međusobnom pranju nogu (Jov. 13:4-14). To označava jednu vrstu ponovnog očišćenja srca na hrišćanskom putu, simboličko pranje nakupljene „prašine grijeha“ na nogama, dok krštenje predstavlja pranje kompletne osobe, te je stoga hrišćanima kasnije potrebno „samo noge oprati“ (Jov. 13:10). Osim toga, obred poniznosti izražava zajedništvo praštanja (Mat. 6:14,15), voljnost za službu jedan drugome u Hristovoj poniznosti koja sjedinjuje naša srca u ljubavi. Zajednica sa Hristom i vjernicima je moguća samo ako pristajemo da budemo očišćeni (Jov. 13:8).

Gospodnja večera, kao uspomena na oslobođenje od grijeha i smrti (Jov. 6:53,54), zamijenila je Pashu iz starosaveznog doba koja se svetkovala kao uspomena na oslobođenje Izraelaca iz egipatskog ropstva. To je vrijeme radosti, zajedništva i zahvalnosti u Gospodu. *„Zar čaša zahvalnosti za koju zahvaljujemo ne predstavlja zajednicu krvi Hristove? Zar hljeb koji lomimo ne predstavlja zajednicu tijela Hristovog? Jer smo jedan hljeb, jedno tijelo mnogi; jer svi u jednom hljebu imamo zajednicu.“* (1. Kor. 10:16,17) Ovaj obred povezuje Hristovu žrtvu i iščekivanje Drogog dolaska (Mar. 14:22-25; 1. Kor. 11:26).

Služba Večere Gospodnje je praksa otvorena za sve vjerujuće hrišćane. Koliko često će se obavljati nije precizno ustanovljeno, tako da hrišćani sami mogu odrediti prikladne termine.

20. Opravdanje vjerom

„Mi koji znamo da se čovjek nikako ne opravdava djelima zakona, već kroz vjeru Hrista Isusa, i mi smo povjerovali u Hrista Isusa, da se opravdamo vjerom Hristovom, a ne djelima zakona, jer se djelima zakona nijedno tijelo neće opravdati.“ (Gal. 2:16)

„Stoga iz djela zakona ni jedno tijelo se neće opravdati u njegovim očima.“ (Rim. 3:12)

„Dakle, budući **opravdani vjerom, imamo mir s Bogom kroz našeg Gospoda Isusa Hrista, kroz koga vjerom imamo pristup ovoj blagodati u kojoj stojimo, i radujemo se u nadi da ćemo biti učesnici u Božjoj slavi.**“ (Rim. 5:1)

Prema biblijskoj teologiji, **opravdanje vjerom** je pravednost koju Bog daruje čovječanstvu kroz Plan spasenja koji se realizuje u Hristovoj posredničkoj misiji u korist palog ljudskog roda. „Opravdati“ znači „proglasiti pravednim“, što svakako ukazuje na zakonske i sudske konotacije. Ukratko, opravdanje vjerom ima sledeće karakteristike: 1) ono se manifestuje nezavisno od Zakona ili tačnije od djela Zakona (Rim. 3:20; 4:6); 2) o pravednosti Božjoj svjedoče Zakon i proroci; 3) pravednost Božja dolazi kroz vjeru Isusa Hrista; 4) pravednost pripada svima i primjenjiva je na sve koji vjeruju, jer su svi bez razlike sagriješili i lišeni su Božje slave, plus lični grijesi za koje se treba pokajati; 5) opravdanje je dar; 6) opravdavamo se spasonosnom blagodaću Božjom; 7) blagodat dolazi kroz iskupljenje u Hristu; 8) Hrist je žrtva pomirenja; 9) pomirenje se ostvaruje tj. postaje djelotvorno

kroz vjeru u Njegovu krv (krv = život); 10) primanje te pravednosti donosi nam oprostjenje pređašnjih grijeha, čime se pokazuje dugo Božje strpljenje s nama i Njegova pravednost; 11) Bog može da opravda sve koji su **vjere Isusove**, što znači da je takva vjera neophodna za opravdanje. Plan spasenja je **Božja inicijativa, Božja priprava i realizacija i Božji dar kroz Hrista** (vidi: Jev. 2:14-17; Rim. 8:32-34; 1. Kor. 15:45), te stoga **vjera** nije naša vjera (jer je mi nismo ni proizveli), već **Hristova** i kao takva neprikosnovena, neotuđiva i nepromjenljiva u svojoj **objektivnoj dimenziji**. (Subjektivna dimenzija zavisi od progressa naše spoznaje istine i poslušnosti istini.)

Kako je Isus omogućio pravednost kroz vjeru?

- Bio je savršeno pravedan pobijedivši grijeh u ljudskoj prirodi kao što je naša: „*On nikakav grijeh nije počinio.*“ (1. Petrova 2:22).
- Preuzeo je na sebe čovjekove grijeh: „*On je u svom tijelu ponio naše grijeh.*“ (1. Petrova 2:24).
- Umro je posredničkom smrću za čovjekove grijeh koje je preuzeo na sebe: „*Hrist je umro za naše grijeh.*“ (1. Korinćanima 15:3).

Savršenim bezgrešnim životom i umrijevši bez grijeha, Hrist je pobijedio smrt koja je posledica grijeha (Jev. 2:14). Uspješan završetak Hristove misije na zemlji bio je garancija Njegovog uskrsenja, što Ga je istovremeno kvalifikovalo za drugi dio spasilačke misije: posredovanje u nebeskoj Svetinji za pokajanje grijeha te konačno **čišćenje i pomirenje** koje prethodi vraćanju Božje slave spasenima o Njegovom Drugom dolasku.

Zašto je značaj Hristovih zasluga važan za čovjeka? Zato što

je Hrist sve to uradio kao jedini kvalifikovani Zastupnik ili Predstavnik čovječanstva pred Bogom i Božjim zakonom, i na taj način se Hristove zasluge uračunavaju svima koji **vjerom pristanu**, saglase se i obavežu na saradnju sa Bogom na svom spasenju.

Hrist je kao Zastupnik čovječanstva svojim zaslugama iskupio čovjeka od osude i prokletstva Zakona (Galatima 3:13). Ta činjenica donosi sledeće blagodati svima koji vjeruju:

1) Poistovjećivanjem vjerom sa smrću Hristovom, vjernik umire starom životu i ustaje u novi – krštenje (Rimljanima 6:1-18), čime dobija oprostaj pređašnjih grijeha i uračunatu Hristovu pravednost. U teologiji postoji još termin date pravednosti. **Osnova našeg spasenja je uračunata i dodijeljena pravednost.** *Uračunata pravda* je Hristov savršeni život na zemlji i Njegova smrt na krstu. To je залог za naše opravdanje. *Dodijeljena pravda* je **naše posvećenje**, priprema da budemo **podesni za Nebo** kroz Hristov život na Nebu i posredovanje za nas, dobra djela koja čini kroz nas tj. našu saradnju sa Bogom. Sveto Pismo prepoznaje ove dvije strane Hristove pravednosti: „*Jer ako smo, dok smo još bili neprijatelji, bili pomireni s Bogom smrću njegovog Sina [uračunata pravda] koliko ćemo više sada, kad smo pomireni biti spaseni njegovim životom [dodijeljena pravda].*“ (Rim. 5:10) „*Jer nas je prije postanka svijeta izabrao u njemu, da bismo bili sveti [dodijeljena pravda] i bez mane pred njim u ljubavi [uračunata pravda].*“ (Efes. 1:4) Na Božjem sudu, naše djela vjere i ljubavi svjedočiće o stvarnosti opravdanja vjerom i našeg jedinstva sa Hristom (Efes. 2:10), ali to nisu „djela zakona“ niti nikakva zaslužna djela s naše strane kojim doprinosimo svom spasenju mimo Hrista (Gal. 2:16).

2) Kroz to isto „umiranje“, mi umiremo i Zakonu kao „legalnom mužu“ (zapazite da Zakon nije taj koji umire) da bismo mogli pripasti Hristu (Rimljanima 7:1-6)! Zakon je sam po sebi svet, pravedan i dobar, ali naša nesreća je što Zakon osuđuje grešnika na smrt. Dakle, nije problem u Zakonu niti se Zakon može promijeniti (Rim. 7:7-25), već u odvajanju grešnika od grijeha, kako bi grešnik mogao biti spasen, a grijeh uništen! To je osnovni cilj Hristove misije (Mat. 1:21)!

3) Pokajani grešnik u Hristu stiće pravo da podijeli Hristovo iskustvo uskrsenja na vječni život, jer je Hrist kao čovjekov Zastupnik i pobjednik nad grijehom, pobijedio smrt i uskrsnut je na vječni život (1. Kor. 15:20-23; Rim. 5:17-19).

„Sa Hristom se postupalo onako kako mi zaslužujemo, da bi se sa nama postupalo kako On zaslužuje. On je bio osuđen zbog naših grijeha, u kojima nije imao udjela da bismo mi mogli biti opravdani Njegovom pravdom, u kojoj nemamo udjela. Pretrpio je smrt koja je bila naša, da bismo mogli primiti život koji je bio Njegov.“ (Ellen G. White, Desire of Ages, p. 25)

Veoma je važno razumjeti da Hristovo opravdanje nije jednokratani čin žrtvovanja na krstu; On to čini za nas i u nebeskoj Svetinji, sve do potpunog očišćenja, dok uporedo svojim zaslugama čisti hram duše na zemlji i preslikava svoj karakter u zajednici pozvanih (Dj. 15:9; Efes. 4:11-16; Titu 2:14; Jev. 9:13,14; 1. Jov. 1:7; Mal. 3:3).

Jevanđelje se propovijedalo u svim vjekovima, i pravednost od Boga u vjeri je bila dostupna u svim vjekovima: prvo kroz obećanje (1. Mojs. 15:6; Rim. 4:2-8; Ps. 32:1,2; 85:2; 3. Mojs. 16:30; Isa. 44:22; Ezek. 36:25; Gal. 3:5-29), a zatim u Hristu kao

istorijskom Spasitelju (Djela 3:19).

Jevandjelje nam omogućava da pripadnemo Hristu u kojem imamo slobodu od svega čemu smo robovali: grijehu (Jov. 8:32-36; Rim. 8:3), smrti (Jov. 5:24; Jev. 2:14,15; 2. Tim. 1:10; 1. Jov. 5:12; Otk. 20:6), Sotoni (Jov. 12:31; 16:11; Jev. 2:14), osudi (Rim. 8:1), prokletstvu Zakona (Gal. 3:13).

„Zato znajte, braćo, da vam se kroz njega objavljuje oproštenje grijeha, i da je u njemu svako ko vjeruje opravdan od svega od čega po Mojsijevom zakonu niste mogli biti opravdani.“ (Djela 13:38,39)

Opravdanje ima zakonske i sudske konotacije. Svako ko poriče zakonsku osnovu otkupljenja čini nepravdu prema Bogu. Bog nas nije mogao prosto spasti zato što nas je volio. Božja ljubav i pravednost morale su se sresti i to se dogodilo na krstu. „A sada je on [Isus] dobio službu koja je uzvišenija od one prethodne, pa je postao posrednik saveza koji je isto tako bolji od onog prethodnog, saveza koji je zakonski utemeljen na boljim obećanjima.“ (Jevrejima 8:6) Plan iskupljenja zakonski je zasnovan pod oba saveza, jer, između ostalog, daje legalni okvir djelu Božjem. Ne postoji oproštenje bez plaćanja cijene za oprostaj. „Bez proliivanja krvi nema oproštenja.“ (Jev. 9:22) Hrist je utvrdio Zakon tako što je ispunio savršenu zakonsku pravednost (živio bez grijeha pod Zakonom) i napravio bajpas za sudsku pravdu Zakona koji traži smrt prestupnika. Mi sami nismo bili u stanju ispuniti ni jedan ni drugi zahtjev, i to je ono što apostol Pavle i cijela Biblija podrazumijevaju pod opravdanjem vjerom. Mi možemo imati apsolutnu sigurnost u Hristu kroz opravdanje vjerom, jer u Hristu: 1) Bog nije protiv nas; 2) Zakon nije više protiv nas. Mi

vjerom utvrđujemo Zakon, ali ne fiktivnom vjerom, već vjerom u ono što je Hrist već obavio u utvrđivanju Zakona.

Vjera je, na žalost, predmet velikih zloupotreba. Zbog toga moramo biti izuzetno oprezni kad slušamo i primamo doktrinu o opravdanju vjerom. Najprije, biblijska vjera nije vjera koju je izmislio čovjek. Da bismo imali pravu vjeru, mi moramo znati pravu istinu. *„Ako ostanete u mojoj riječi, zaista ste moji učenici, i upoznaćete istinu i istina će vas osloboditi.“ (Jovan 8:31,32)*

U Rimljanima 1:5 Pavle pominje „poslušnost vjere“, a u Rimljanima 6:17 konstatuje: *„Hvala Bogu što ste, premda ste bili robovi grijeha, od srca postali poslušni učenju koje vam je predata.“* Dakle, prava vjera je neodvojiva od poslušnosti istini.

Opravdanje vjerom je mnogo više od pravosnažne objave oslobađajuće presude; ono mijenja srce. Grešnik je sada primio očišćenje koje ga je izmirilo sa Bogom. Istinsko opravdanje vjerom ima za posljedicu pokoravanje Božjoj volji. Gospod upisuje svoj Zakon u srcu vjernika tako da poslušnost proizilazi iz ljubavi. To daje novu motivaciju koja nadmašuje strah od izgubljenosti ili nadu u nagradu za spasenje (i jedna i druga motivacija mogu se naći u Pavlovoj frazi „pod zakonom“).

Napokon, valja napomenuti da je opravdanje vjerom objektivna biblijska istina, ali i jedno od najvažnijih subjektivnih iskustava. Ali zdravo vjersko iskustvo se uvijek bazira na objektivnim istinama koje ne smijemo relativizovati ili izopačiti svojim ličnim subjektivnim pogledima koji možda poriču druge biblijske istine ili imaju tendenciju preuveličavanja i pretjerivanja.

21. Hrišćanski život, rast i služba Bogu

Biblijska vjera podrazumijeva dva aspekta: intelektualni pristanak na Božju objavu i ponudu i povjerenje. Oba ova aspekta su vrlo važna i ne smiju se odvajati. Povjerenje je oslanjanje na činjenicu da je nešto istinito i pouzdano. Intelektualnim pristankom mi prepoznajemo da se možemo u potpunosti osloniti na Boga i slažemo se da je Njegov plan jedino pravo i trajno rješenje za sve naše suštinske probleme. Povjerenje je takođe neophodno za odnos ljubavi koja se ispoljava u vertikalnoj – prema Bogu – i horizontalnoj dimenziji – u međuljudskim odnosima. Stoga je biblijska vjera usko vezana za spasenje.

„Vjeruj u Gospoda Isusa Hrista i bićeš spasen, i ti i tvoj dom.“
(Djela 16:31)

Prava vjera uvijek je praćena pokajanjem (Mat. 21:32; Mar. 1:15). Ali biblijska vjera se ne završava pokajanjem i primanjem dara spasenja. Ona se proteže dalje na cijeli hrišćanski život.

Upražnjavanje vjere nije moguće bez pokoravanja Božjoj Riječi (1. Jov. 2:3-6; Još. 22:5).

Isto tako, vjera i poslušnost ne mogu funkcionisati bez vodeće sile ljubavi (1. Kor. 13:13).

Mi ne samo što trebamo vjerovati u Božja obećanja, već i živjeti u skladu sa tim. Mi ne samo što se trebamo složiti sa istinama Božje Riječi, već i dopustiti Bogu da nas preobrazi u skladu sa istinom (Rim. 12:2). Na taj način, baš kao što kaže ovaj tekst u Rimljanima, mi možemo razumski da utvrdimo šta je dobro,

ugodno i savršeno Bogu. Dalje, mi takođe dobijamo razumsku spoznaju o sebi, da shvatimo svoje mjesto i ulogu (Rim. 12:3).

Vjera je karika koja nas spaja i drži u vezi sa Bogom. Bez vjere nije moguće ugoditi Bogu (Jev. 11:6). Bez vjere ne možemo biti spaseni (Jov. 3:15,16). Bez vjere hrišćanski život ne može biti onakav kakav Bog namjerava da bude (Jov. 15:5).

Razum je obavezan saputnik u vjeri (vidi: Izreke 1:2-7), u protivnim religija lako može biti zloupotrijebljena od pale ljudske prirode, izmanipulisana uticajem natprirodnih sila tame (palih anđela), te podložna različitim oblicima fanatizma, izvrtanja prioriteta, krajnosti, liberalizma i besmislica.

„Obilno nam je udijelio tu blagodat zajedno sa svom mudrošću i razboritošću.“ (Efes. 1:8)

„Zato se i mi, od dana kad smo čuli za to, neprestano molimo za vas i tražimo da se ispunite poznavanjem njegove volje u svakoj mudrosti i duhovnom razumijevanju.“ (Kol. 1:9)

„Zato se svesrdno potrudite da dopunite svoju vjeru čestitošću, čestitost znanjem.“ (2. Pet. 1:5)

Važno je znati da postoji suštinska razlika između razuma i mudrosti koji dolaze od Boga i „razuma“ svojstvenog paloj ljudskoj prirodi, lišenoj istinske spoznaje i vjere.

„Jer Gospod daje mudrost, iz njegovih usta dolazi znanje i razum. Čestitima pomaže da postupaju mudro, štiti je onima koji žive bezazleno, jer pazi na staze pravde i čuva put onih koji su mu vjerni. Tada ćeš razumjeti šta znači pravednost i ispravno rasuđivanje i čestitost, sve što je na putu dobrote.“ (Izreke 2:6)

Gospod „daje mudrost mudrima i znanje razboritima.“ (Dan. 2:21)

„Uzdaj se u Gospoda svim srcem svojim, a na **svoju** mudrost nemoj se oslanjati.“ (Izreke 3:5)

Jako puno religioznih osoba ne shvata ovu razliku i citira Izreke 3:5 kao podršku svojoj vjerskoj uobrazilji, krajnostima i sektaškom lutanju. Ako zdrava vjera i zdrav razum ne idu ruku pod ruku, praktično ne postoji zamka u koju ne možemo upasti i glupost u koju nećemo povjerovati.

„Lakovjeran vjeruje svakoj riječi, a pametan pazi na korake svoje.“ (Izreke 14:15)

Mudrost u vjeri podrazumijeva umjeće prepoznavanja i sklanjanja od zla:

„Gle, strah od Gospoda – to je mudrost, Kloniti se zla – to je razum!“ (Jov 28:28)

„A znamo da Sin Božji dođe, i **dao nam je razum da upoznamo Boga Istinitog**, i da budemo u istinitom Sinu njegovom Isusu Hristu. Ovo je istiniti Bog i život vječni.“ (1. Jov. 5:20)

„Voljeni moji, ovo je već drugo pismo koje vam pišem, u kojem, kao i u prvom, podsjećanjem **podstičem vaš zdrav razum**.“ (2. Pet. 3:1)

„**Razmišljaj o ovome što govorim, da bi ti Gospod dao razumijevanje u svemu**.“ (1. Tim. 2:7)

Gospodu je bilo drago kad je Solomon u molitvi vjere zatražio razum od Njega umjesto zemaljskih privilegija (1. Kralj. 3:11,12; 4:29).

Takva vrsta razuma može se nadograđivati i trajati sve dok je čovjek vjeran i poslušán Gospodu, u protivnom pretvoriće se u tjelesnu mudrost koja je ludost pred Bogom.

„Držite ih [Božje instrukcije] i postupajte po njima, jer je to

vaša mudrost i vaša razboritost u očima svih naroda koji će čuti za sve te propise, pa će reći: 'Ovaj veliki narod zaista je mudar i razborit narod.'" (5. Moj. 4:6; ref. 1. Kor. 1:20; 2:14; 3:19)

Hrišćanski život nije isprazna filozofija

Božja Riječ ne ostavlja nikakvu mogućnost opstanka zdrave vjere bez poslušnosti: „*Stoga je svaki koji **sluša moje riječi i izvršava ih** sličan mudrom čovjeku koji je svoju kuću sazio na stijeni. Pade kiša i naiđe bujica, i vjetrovi dunuše i obrušiše se na tu kuću, ali ona se ne sruši jer joj je temelj bio na stijeni. A svaki koji **sluša moje riječi i ne izvršava ih**, sličan je ludom čovjeku koji je svoju kuću sazio na pijesku. Pade kiša i naiđe bujica, i vjetrovi dunuše i sručiše se na tu kuću, i ona se uz silan tresak sruši.*“ (Mat. 7:24-27)

Mi se moramo naučiti jednoj od najvažnijih istina koju je satanistički način razmišljanja potpuno pomračio: život koji imamo nije samoodrživ, već ima izvor u Bogu i Hristu. To još više važi kad je riječ o održavanju zdrave religioznosti: „*Ja sam čokot, a vi ste loze. Ko bude u meni i ja u njemu, on donosi mnogo ploda, jer bez mene ne možete činiti ništa.*“ (Jov. 15:5; ref. Filip. 2:13)

Vjera nam ne smije služiti kao pokriće za nerealne poglede na sebe ili za neobjektivne stavove. Postoje dva načina da testiramo kakvoću svoje vjere: 1) u svjetlosti Svetog Pisma (Isa. 8:20); 2) po praktičnim rezultatima tj. rodovima (Mat. 7:16).

„*Ako kažemo da imamo zajednicu s njim a i dalje živimo u tami, onda lažemo i ne postupamo po istini. Ako u svjetlosti hodimo, kao što je On u svjetlosti, imamo zajednicu jedan s drugim,*

i krv Isusa Hrista, Sina Njegovog, čisti nas od svakog grijeha.

Ako kažemo: Nemamo grijeha, sami sebe zavaravamo i istina nije u nama. Ako priznamo svoje grijeha, vjeran je i pravedan da nam oprost i očisti nas od svake nepravde. Ako kažemo: Nismo sagriješili, činimo ga lažljivcem i njegova riječ nije u nama.“ (1. Jov. 1:6-10)

Hrišćanski put je uska staza (Mat. 7:13,14). Dok se s jedne strane trebamo čuvati sektaškog umnog sklopa i obrazaca ponašanja, s druge strane moramo biti postojani u vjeri koja zaista jeste unikatna u svojoj objektivnoj dimenziji. Ni Bog ni Hrist nam ne obećavaju nikakve nerealnosti na ovoj zemlji koja je, sve dok traje pobuna, neprijateljska planeta (2. Tim. 3:12,13; Djela 14:22; Jov. 15:18-21; Gal. 4:29; Jev. 11:36-38; Mat. 10:34-39). Stoga Pavle kaže da je naše građanstvo na Nebu (Filip. 3:20).

Unikatnost i jedinstvo biblijske vjere

Jedinstvo vjere i doktrinarna čistota i cjelovitost su iznad subjektivnih ubjeđenja koja nerijetko mogu biti devijantna ili pogrešna (vidi: Efes. 4:5; 1. Kor. 1:10; Filip. 1:27; Gal. 1:6-12; 2:11-14). Naravno ne postoji pojedinac koji je neprikosnoveni autoritet za cijelu istinu, već je svako podložan korekcijama od strane onih koji bolje razumiju određeni predmet ili eventualno imaju izraženiju svijet o potrebi za beskompromisnim čuvanjem istine, kao u Pavlovom i Petrovom slučaju. Osim toga, svi napreduju u duhovnom rastu i logično je da oni stariji i iskusniji imaju veći nivo znanja, razumijevanja i zrele duhovnosti te su tako i kvalifikovaniji kao autoriteti u Božjem djelu (Izl. 18:21,22,25;

Pnz. 1:13; Jov 12:12,13; 32:7; Dj. 6:3-6; 1. Tim. 3:1-7).

Isusova molitva za jedinstvo, zabilježena u Jovanu 17. glava predstavlja ideal koji bi Bog želio. „*Da svi jedno budu, kao ti, Oče, što si u meni i ja u tebi; da i oni u nama jedno budu, da i svijet vjeruje da si me ti poslao.*“ (Jov. 17:21)

Ova vrsta jedinstva moguća je kad isti duh – Duh Božji – prožima i nadahnjuje zajednicu vjernika. U tom kontekstu Pavle govori o „jednom tijelu“ (1. Kor. 12:13) i jedinstvu u duhu i vjeri (Ef. 4:3-6), gdje nema nepotrebnih podjela i rasprava (1. Kor. 1:10). Međutim, Biblija govori o jedinstvu u različitosti, ne o uniformnom obrascu ili kalupu za svakog vjernika. Svi nemamo iste talente niti duhovne darove, i kao što se tijelo sastoji od različitih organa koji su u međusobnom sadejstvu i ispomoći, tako treba funkcionisati i zajednica vjernika (1. Kor. 12:4-31). Glava „tijelu“ može biti samo Hrist.

Jedinstvo u vjeri i Duhu čini rad zajednice djelotvornim, otkriva načela Božjeg kraljevstva, a svjedočanstvo svijetu o Bogu i spasenju čini ubjedljivim (Jov. 13:35). Jedinstvu u smislu jednodušnosti i stremljenja istom cilju u ljubavi i istini najprije i najbolje se uči u sopstvenom domu, a zatim se sprovode slična načela u zajednici vjernih.

Molitveni život

U Bibliji Bog otkriva način na koji možemo komunicirati sa njim. To je od ključne važnosti za naš religijski život. Na taj način naše iskustvo postaje živo, budući neprekidno napajano sa izvora života i pozitivne akcije na sadašnju i vječnu dobrobit.

Prilikom pada naših praroditelja odnosno prihvatanja obmanjivačkog koncepta Lucifera o nezavisnom životu na nivou bogova za sebe, čovjek je izgubio mogućnost direktne komunikacije sa svojim Stvoriteljem. Tada je nepovratno oštećen duhovni kontrolni centar i Božje obličje u čovjeku. Ljudi su pod novim okolnostima imali težnju da se sakriju od Boga, osjećajući neprijatnost, strah, stid i ukor pri susretu sa Njegovom svetošću. Sam Gospod takođe nije više mogao da se pojavljuje pred njima u svojoj slavi, jer bi to značilo smrt grešnog stvorenja. Pošto Bog više nije imao mogućnost da pristupiti čovjeku sa rješenjem koje dolazi spolja, sa paketom popravnih mjera, morao se ponovo povezati sa nama kroz svog Sina. Način na koji se realizuje Plan spasenja otkriva nam da je primarna spona ili karika koja nas povezuje sa Bogom vjera ili povjerenje u Njegovo djelo. U istom pravcu i istim kanalima teče i naš molitveni život.

Subjektivna dimenzija našeg odnosa sa Bogom zavisi od progressa naše spoznaje istine i poslušnosti istini, koja se opet vraća kroz Kanal života koji je Bog pripremio tj. kroz Hrista (Jov. 10:9; 14:6). Kakvoća komunikacije sa Bogom zavisi od našeg stepena poznavanja istine. S napretkom spoznaje o Bogu i uopšte o svrsi života, naša komunikacija sa Bogom se unapređuje. Kada napokon shvatimo i prihvatimo da je Bog Izvor života i naš Otac, i da nemamo urođeni život sami po sebi, tada ćemo prestati da se obraćamo Bogu sa pozicije „centra svijeta“ nezavisne jedinice ka „višoj sili“ za više sile, od koje očekujemo da ispuni naše sebične želje koje korespondiraju sa satanističkim sistemom vrijednosti. Takođe ćemo prestati da robujemo predrasudama koje podstiču našu oholost i lažnu nezavisnost, kao što je na

primjer raširena ateistička podvala da je Bog potreban samo „slabićima“.

Ispravna molitva podrazumijeva poznavanje Plana spasenja i upućuje se Bogu u ime Isusa Hrista kao našeg Spasitelja i Posrednika. Sila molitve u vjeri postaje nevidljivi duhovni odbrambeni štit, jer ona ne samo što donosi izmirenje sa Bogom, već služi kao pravni osnov da se Bog zaštitnički miješa u naše živote. Kao odgovor na život vjere i poslušnosti svog naroda, sam Gospod se često miješao u ljudske poslove na direktan način u obličju Zapovjednika anđela, dajući nekim anđelima nalog da se pokažu ljudima, ili da direktno i vidljivo intervenišu u njihovu korist. Napokon, treba navesti još jedan vrlo važan aspekt molitve koji se odnosi na posredovanje pred Bogom za druge ljude. Takve molitve zahtijevaju posvećenost onog koji ih upućuje i tiču se uglavnom posebnih Božjih intervencija u korist drugih osoba ne samo u smislu zaštite, već prije svega spoznaje istine i izvođenja na put spasenja.

Dakle, veoma je važno da shvatimo kako Bog komunicira sa nama i mi s Njime, da ne bi upali u zamke lažnih religija i izložili se neposrednom uticaju Sotone i demona koji su specijalizovani u simuliranju pseudo vjerskih iskustava. Najprije trebamo imati na umu da Bog nije nikakav čarobni automat za ispunjavanje naših želja. Prvo treba da znamo šta je Božja volja i šta nam zaista služi na sadašnjju i vječnu dobrobit. Isus je kazao da će svaka molitva u Njegovo ime biti uslišena. Ali Njegovo ime nipošto nam ne smije biti neka vrsta mantre. Ime predstavlja karakter, što znači da ne možemo očekivati uslišenje molitvi koje su u neskladu sa Božjim karakterom. U tu zamku mnogi padaju, a pali ih

anđeli svojim djelovanjem utvrđuju na putu pogibije.

Molitva je „disanje duše“. Istinska molitva je zapravo razgovor sa našim Stvoriteljem i Iskupiteljem. Pri tome nikad ne smijemo smetnuti s uma kako smo dobili pravo da ovakvi kakvi jesmo razgovaramo s Njim. Svaka formalistička molitva ili besmisleno ponavljanje je uvreda i hula za Boga. Dalje, molitva je ključ u rukama vjere. Sveto Pismo kaže da „*bez vjere nije moguće ugoditi Bogu*“ (Jev. 11:6).

Najpoznatija molitva u hrišćanstvu je molitva „Oče naš“ koju je izgovorio Isus Hrist (Mat. 6:9-13). Važno je da proučimo Isusove primjere i uputstva (Mat. 6:6-8), da bi razumjeli našu potrebu za molitvom, da bi razumjeli sadržaj molitve „Oče naš“, i da bi mogli ispravno praktikovati molitvu, jer je molitva zaista veoma važna potreba svakog ljudskog bića.

Koje je pravo mjesto za molitvu? Svako. Ne postoje ograničenja. „*Ali dolazi čas, i već je tu, kada će pravi bogoslužitelji služiti Ocu u duhu i istini, jer i Otac traži takve bogoslužitelje. Bog je Duh, i oni koji mu služe obavezani su da mu služe u duhu i istini.*“ (Jov. 4:23,24; vidi takođe Mat. 6:6)

Hrišćanski rast

Hrišćanin je onaj ko je vjeran i poslušan Bogu i Hristu, što podrazumijeva praktičnu primjenu božanskih načela u životu. Biblijska religija i Hristovo jevanđelje unapređuju život u svakom pogledu. „*Uvijek zahvaljujem Bogu za vas zbog Božje blagodati koja vam je ukazana u Hristu Isusu. Zahvaljujem što ste se u njemu obogatili u svemu – u svakom kazivanju i svakom znanju*

– jer se svjedočanstvo o Hristu utvrdilo među vama, tako da ne oskudijevate ni u jednom daru dok željno očekujete da se pojavi naš Gospod Isus Hristos. Bog će vas i učiniti postojanima do kraja, da budete bez ikakve krivice u dan našeg Gospoda Isusa Hrista.“ (1. Kor. 1:4-8; uporedi sa 5. Mojs.4:5-9) „Zato držite riječi ovog saveza i vršite ih, da biste postupali pametno u svemu što preduzimate.“ (5. Mojs. 29:9)

Samo pod okriljem Božje primijenjene blagodati možemo imati zaista kvalitetan život, dobar i uspješan brak, najbolju porodicu i najbolje prijatelje – braću i sestre. Ne zavarajte se da je to moguće postići na bilo koji drugi način.

Ono što ostaje problem sve do Drugog Hristovog dolaska naše je propadljivo tijelo, koje imamo obavezu da održavamo u skladu sa zakonima zdravlja, ali koje će neminovno stradati, ne samo u vatri kroz koju nas Gospod mora provesti da bi nas okušao (Zah. 13:9; Mat. 3:11; Otk. 3:18), nego i od posledica grijeha na zemlji. „Zato ne posustajemo. Naprotiv, ako se naš spoljašnji čovjek i raspada, onaj unutrašnji se obnavlja iz dana u dan... jer mi ne gledamo na ono što se vidi, nego na ono što se ne vidi.“ (2. Kor. 4:16-18)

Ideal hrišćanskog savršenstva

„I dao je neke da budu apostoli, neke da budu proroci, neke da budu propovjednici dobre vijesti, neke da budu pastiri i učitelji, kako bi usmjeravali svete, kako bi služili i kako bi izgrađivali Hristovo tijelo, dok ne dostignemo svi u jedinstvo vjere i poznanja Sina Božijega, u čovjeka savršena, u mjeru rasta punoće

Hristove.“ (Efes. 4:11-13)

Mnogi hrišćani su zabrinuti i uplašeni da ne mogu dostići ideal o kojem ovdje Pavle govori. Ovo ima posebnu težinu u kontekstu očekivanja Hristovog dolaska i „Gospodnjeg dana“ u kojem treba opstati (Joel 2:11) tj. biti spreman za preobraženje i primanje spasenja. Ako pogledamo nastavak izlaganja u knjizi proroka Joela, vidjećemo da Gospod daje pouzdan savjet kako je moguće opstati pred Njim: „Razderite svoja srca, a ne haljine. Vratite se Gospodu, svom Bogu, jer je on milostiv i milosrdan, spor na gnjev i pun dobrote.“ (13. stih).

Činjenica je da naša ljudska priroda, opterećena grijehom i propadljivošću i lišena Božje slave, ostaje takva sve do Hristovog drugog dolaska. O antagonizmu tjelesnog i duhovnog govori i Pavle u Rimljanima 7:14-25. On u 25. stihu zaključuje da nas samo Hrist može izbaviti iz zatočeništva smrti u ovom tijelu. To je jevanđelje, Plan spasenja, opravdanje vjerom... sve ono o čemu smo već govorili. Očigledno je da zbog tjelesne pale prirode mi ne možemo postati savršeni u doslovnom smislu tog izraza. Tako nešto jednostavno nije moguće, jer ne postoji dualizam tjelesnog i duhovnog.

Ali Pavle u nastavku daje objašnjenje:

„Stoga sada nikakva osuđenja nema za one koji su u Hristu Isusu, koji ne hode po tijelu, već po Duhu. Jer zakon Duha koji daje život u Hristu Isusu oslobodio me je zakona grijeha i smrti. Budući da je Zakon bio nemoćan, jer je zbog tijela bio slab, Bog je, poslavši svog Sina u obličju grešnog tijela, za grijeh osudio grijeh u tijelu, da bi se pravedni zahtjevi Zakona ispunili na nama koji ne hodimo po tijelu, nego po Duhu.“ (Rim. 8:1-4)

Mi imamo zagarantovan život samo u Hristu, kad primimo spasenje. Tada hodimo po Duhu, što znači da u nama djeluje Božji i Hristov duh. Zbog zasluga Hristove iskupiteljske misije, Bog nas oslobađa kroz Hrista svega onoga od čega se sami nikad ne bismo mogli osloboditi, uključujući našu nemoć da ispunimo Zakon u palom tijelu, i uključujući zakonitosti grijeha i smrti!

„A ako Duh onoga koji je Isusa podigao iz mrtvih prebiva u vama, onaj koji je Hrista Isusa podigao iz mrtvih oživjeće i vaša smrtna tijela svojim Duhom koji prebiva u vama.“ (Rim. 8:11)

Dakle, ovo je rješenje. Prisustvo Duha Božjeg u nama je garancija podizanja u život ili preobraženja o Hristovom drugom dolasku!

Jedina stvar oko koje se zaista trebamo brinuti je da ne ostavljamo nepokajane grijeha. To postaje vrlo jasno iz jednog Jeremijinog proročanstva: *„Ovako kaže Gospod: Čujemo viku zbog straha, užas je tu i mira nema. Raspitajte se, molim vas, i vidite da li muškarac rađa. Zašto onda vidim da se svi muškarci rukama drže za bedra kao žene koje se porađaju? Zašto su sva lica preblijedela? Jao! Jer je taj dan velik, takvog dana još nije bilo! To je vrijeme muke Jakovljeve. Ali izbaviće se iz nje. Tog dana, govori Gospod nad vojskama, slomiću jaram s njihovog vrata i pokidaću njihove okove. Neće više tuđincima sluga biti. Služiće Gospodu, svom Bogu, i Davidu, svom kralju, koga ću im podići. Ne boj se, Jakove, slugo moj!, govori Gospod. Ne plaši se, Izraele! Jer ću te ja izbaviti.“* (Jer. 30:5-10)

Ovo se očito odnosi na „Dan Gospodnji“, Hristov drugi dolazak, i stres koji Božji narod doživljava u neizvjesnosti i strahu.

To se poredi sa duševnim mukama patrijarha Jakova, opisanim u knjizi Postanja 32. glava. Da se Božji narod zaista osjeća „savršenim“, razloga za stres i strah ne bi bilo. Oni su zapravo pod stresom zbog bojazni da nisu okajali sve grijeha, da postoji nešto što ih može razdvojiti od Boga, da nisu dostojni. Ali Bog nas u ovom proročkom odjeljku uvjerava u spasenje!

U kontekstu ovog obrazloženja, pojmove „savršenstva“ i „punoće“ prije treba shvatiti u terminima duhovne zrelosti, kao što je to slučaj i sa Hristovom izjavom u Mateju 5:48, gdje smo pozvani da „budemo savršeni kao naš nebeski Otac“.

Hrišćanska služba

Osnov za hrišćansku službu nalazimo u činjenici da naši životi, po stvaranju i iskupljenju, pripadaju Bogu: „*Zar ne znate da je vaše tijelo hram Svetog Duha, koji je u vama, koji imate od Boga, i da niste svoji? Jer ste skupo kupljeni. Zato proslavite Boga u svojim tijelima, i u duhu vašem što je Božje.*“ (1. Kor. 6:19,20)

Mi, dakle, imamo odgovornost pred Bogom za sve ono što nam je povjereno: život, fizičko biće, vrijeme, talente i sposobnosti, materijalna dobra, prilike da služimo drugima i naravno širenje i dijeljenje istine koju poznajemo (Mat. 28:19,20). Ova služba treba biti nesebična po uzoru na samopožrtvovanu ljubav Boga i Hrista (Filip. 2:1-7; Rim. 12:10,11; 15:1-7; 2. Kor. 2:3-10; Gal. 5:13,14; Jov. 12:25,26; 1. Pet. 4:10,11). Ona treba uvijek biti na blagoslov našim porodicama, bližnjima, zajednici vjernika i široj društvenoj zajednici. Hrišćani su primjerni građani u svakom smislu (Rim. 13:1-7; Mat. 5:13-16).

Hrišćanska služba je od neprocjenjive važnosti za ljudski rod. Mi ne samo što trebamo biti „so zemlji i svjetlost svijetu“ (Mat. 5:13,14), već služba bližnjima u stvari predstavlja službu Hristu koji se poistovjećuje sa onima koje je iskupio svojom skupocjenom krvlju (Djela 9:4,5):

„Onda će Kralj reći onima zdesna: Dođite, vi blagosloveni moga Oca, i naslijedite Kraljevstvo koje je za vas pripremljeno od postanka svijeta! Jer, bio sam gladan – i vi ste mi dali da jedem; i žedan – i vi ste me napojili. Bio sam stranac – i vi ste me ugostili; i go – i vi ste me obukli. Bio sam bolestan – i vi ste me njegovali; i u tamnici – i vi ste me posjetili.

Tada će mu pravednici reći: Gospode, kad smo te to vidjeli gladnog, i nahranili te; i žednog, i napojili te? Kad smo te vidjeli kao stranca, i ugostili te; i golog, i obukli te? I kad smo te to vidjeli bolesnog ili u tamnici, i posjetili te?

A Kralj će im odgovoriti: Istinu vam kažem: kad god ste učinili nešto za jednog od ove moje najmanje braće, za mene ste učinili.“ (Mat. 25:34-40)

22. *Duhovni rodovi i duhovni darovi*

Šta su duhovni rodovi, a šta duhovni darovi? Apostol Pavle pravi kontrast između „tjelesnih“ djela (Gal. 5:19-21), što podrazumijeva akte pale neobraćene ljudske prirode, i rodova duhovnosti: „*A rod Duha je: ljubav, radost, mir, trpljenje, ljubaznost, dobrotu, vjera, blagost, samosavladavanje.*“ (Gal. 5:22,23) To su konkretni i vidljivi rezultati promjene nastale obraćenjem Bogu koji treba da budu svojstveni svim vjernicima. Duhovni darovi su, međutim, specifične sposobnosti, talenti i znanja koja Bog svojim Duhom daje vjernicima sa svrhom, za potrebe Njegovog djela (1. Kor. 12:4-11), uključujući i neke koji imaju natprirodnu kakvoću. Važno je da znamo praviti ovu razliku.

Bog svim vjernicima u svim vremenima poklanja duhovne darove, koje svaki vjernik treba da prepozna i upotrijebi u službi za dobro zajednice i ljudskog roda. Dati posredstvom Svetoga Duha, koji dodjeljuje svakom vjerniku po svojoj volji, darovi pružaju sve sposobnosti i službe potrebne vjernicima da bi ispunili svoje Bogom uspostavljene funkcije. Na osnovu Svetog Pisma, za pomoć i ohrabrenje ljudima ovi darovi uključuju takve službe kao što je vjerovanje, iscjeljivanje, prorokovanje, objavljivanje, poučavanje, upravljanje, pomirenje, sažaljenje, samopregorno djelovanje i milosrđe. Neke vjernike Bog poziva i daruje ih Duhom za dužnosti u pastirskoj, evanđeoskoj, apostolskoj i učiteljskoj službi naročito potrebnoj da bi se vjernici pripremili za službu, za izgradnju do duhovne zrelosti, da bi se očuvalo

jedinstvo vjere i poznanje Boga. Kada vjernici koriste ove duhovne darove kao vjerni namjesnici Božjih različitih vrлина, Zajednica je zaštićena od razornog uticaja lažnog učenja i sazidana u vjeri i ljubavi, dostiže rast namijenjen od Boga.

Duhovni darovi za potrebe Jevanđelja

„Idite po svemu svijetu,“ naložio je Isus učenicima, „i propovijedajte jevanđelje svakome stvorenju.“ (Mar. 16:15)

Da li je ovo nemoguća misija? Bez posebne Božje intervencije u korist Njegove zajednice, sigurno bi bila. Stoga je Isus obavezao svoje učenike: *„Ne idite iz Jerusalima, nego čekajte ono što je Otac obećao, o čemu ste čuli od mene... primićete snagu kad Sveti Duh dođe na vas i bićete mi svjedoci u Jerusalimu, po cijeloj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje.“ (Djela 1:4,8)*

Učenici su bili obraćeni. Njihova prisna zajednica sa Hristom i jedinstvo proisteklo iz nje predstavljali su neophodnu pripremu za izlivanje darova Svetog Duha.

Kao što je Isus primio naročito pomazanje Duhom, što Ga je pripravilo za službu (Djela 10:38), tako su i učenici primili krštenje Svetim Duhom (Djela 1:5) koje ih je osposobilo za svjedočenje. Ishod je bio fascinantn. Onog dana kada su primili dar Svetog Duha, krstili su tri hiljade ljudi (Djela 2:41).

Isus je jednom pričom slikovito prikazao darove Svetog Duha: *„Jer kao što je jedan čovjek polazio na put, pa pozvao svoje slugе i predao im svoje imanje. Jednom je dao pet talanata, drugom dva, a trećem jedan – svakom prema njegovim sposobnostima – pa otputovao.“ (Mat. 25:14,15)*

Čovjek koji je otputovao u daleku zemlju predstavlja Hrista koji je otišao na Nebo. Čovjekove „sluge“ su Njegovi sledbenici. Hrist je dao blago svakom sluzi prema njegovoj sposobnosti i „svakome svoj posao“ (Mar. 13:34). Ovo blago predstavlja naročite duhovne darove.

„A svakome od nas ukazana je blagodat, onoliko koliko mu je Hristos podario. Uzašavši na visinu, on plijeni roblje i daje darove ljudima.“ (Efes. 4:7,8)

„A što se tiče darova koje daje Duh, braćo, ne želim da budete u neznanju... Različiti su darovi, ali je isti Duh. I različite su službe, ali je isti Gospod. I različita su djelovanja, ali je isti Bog koji na različite načine djeluje u svima. A Duh se ispoljava u svakome za korisnu svrhu. Naime, jednome je posredstvom Duha data riječ mudrosti, drugome riječ znanja po tom istom Duhu, drugome vjera po tom istom Duhu, drugome dar liječenja po tom jednom Duhu, drugome činjenje čuda, drugome proricanje, drugome sposobnost razlikovanja nadahnutih objava, drugome različiti jezici, a drugome tumačenje jezika. Ali sve to čini jedan te isti Duh, dijeleći ih svakom po svojoj namjeri.“ (1. Kor. 12:1, 4-11)

Potrebe Gospodnjega djela određuju šta, kada, kako i kome Gospod razdjeljuje putem svog Duha. Stoga se duhovni darovi nikad ne daju u „privatne svrhe“ ili radi potvrđivanja i demonstracije pseudo religioznosti. Natprirodni duhovni darovi se često falsifikuju od strane demonskih duhova. Isto tako, svi ne primaju iste darove. Ali svaki dar ima svoje mjesto i svrhu tako da vjernici sa „manjim darovima“ nisu manje bitni. „A ovako, Bog je rasporedio udove u tijelu, svaki od njih, kako je htio.“ (1. Kor. 12:18) Nijedan ud tijela ne treba da kaže drugom: „Ne

trebaš mi.“ Svi oni zavise jedan od drugoga: „*Oko ne može reći ruci: ‘Ne trebaš mi,’ ni glava nogama: ‘Ne trebate mi.’ Naprotiv, oni udovi koji izgledaju slabiji u stvari su neophodni. I udove za koje mislimo da su manje časni okružujemo većom čašću. I tako naši neugledni udovi imaju veći ugled, dok našim uglednim udovima to ne treba. Ali Bog je sastavio tijelo, dajući veću čast onom udu koji je nema, da ne bude podjele u tijelu, nego da se udovi jednako brinu jedni za druge.*“ (1. Kor. 12:21-25)

Otkazivanje bilo kog organa loše bi se odrazilo na cijelo tijelo. Kada tijelo ne bi imalo mozak, želudac ne bi radio, a ako ne bi bilo želuca, mozak bi bio beskoristan. Isto tako i Zajednica će patiti ako se neki vjernik, bez obzira koliko se činio značajnim, izgubi. Neki djelovi tijela koji su po svom sastavu slabiji i trebaju naročitu zaštitu. Umjesto da manje darove slabo cijenimo, mi sa njima moramo da postupamo sa većom brižljivošću.

Tako u Zajednici imamo „*prvo apostole, drugo proroke, treće učitelje, onda one koji čine čuda, zatim one koji imaju dar liječenja, one koji pomažu, one koji su sposobni da upravljaju i one koji govore različitim jezicima. Zar su svi apostoli? Zar su svi proroci? Zar su svi učitelji? Zar svi čine čuda? Zar svi imaju dar liječenja? Zar svi govore drugim jezicima? Zar svi prevode? Gorljivo se trudite da dobijete veće darove.*“ (stihovi 28-31)

Dok će natprirodni darovi Duha nestati prilikom Hristovog drugog dolaska, kad prestane potreba za rad u Božjem djelu, rodovi Duha su vječni, jer ih čine vrline koje imaju trajnu vrijednost (Gal. 5:22,23; Efes. 5:9). Ono što će ući u Božje kraljevstvo su naša **ličnost i karakter**. Dok će proroštvo, jezici i znanje iščeznuti, vjera, nada i ljubav će ostati. A „*ljubav je*

najveća među njima“ (1. Kor. 13:13) Ovdje je riječ o ljubavi koja ima božansku kakvoću (grč. agape), koja je požrtvovana i koja rađa ljubav (1. Kor. 13:4-8), ljubav koja je zasnovana na načelu, a ne na promjenljivom osjećanju.

Priznanjem da i vjera i duhovni darovi imaju svoj izvor u Božjoj milosti, vjernici ostaju ponizni. Ukoliko je više darova poklonjeno jednom vjerniku, utoliko je veći njegov duhovni uticaj, te stoga i njegova zavisnost od Boga treba da bude veća.

Na drugom mjestu apostol Pavle nabraja i neke druge darove: proroštvo, službu, poučavanje, tješjenje (hrabrenje), davanje (dijeljenje), upraviteljstvo i milosrđe (Rim. 12:3,6-8).

„Služite jedni drugima u skladu s darom koji je svaki od vas primio, kao dobri primaoci Božje blagodati, koja se izražava na razne načine.“ (1. Pet. 4:10)

„A svakome od nas ukazana je blagodat, onoliko koliko mu je Hristos podario... I dao je neke da budu apostoli, neke da budu proroci, neke da budu propovjednici dobre vijesti, neke da budu pastiri i učitelji, kako bi usmjeravali svete, kako bi služili i kako bi izgrađivali Hristovo tijelo, dok ne dostignemo svi u jedinstvo vjere i poznanja Sina Božijega, u čovjeka savršena, u mjeru rasta punoće Hristove.“ (Efes. 4:7, 11-13)

Uz adekvatnu primjenu duhovnih darovima i sposobnosti, mi nećemo *„više ne budemo mala djeca koju kao da bacaju talasi i koju tamo-amo nosi svaki vjetar učenja, jer slušaju ljude koji se služe prevarom i koji ih lukavo dovode u zabludu.“ (Efes. 4:14)*

Kao što smo mogli zapaziti, svrha duhovnih darova je dvojaka: **1) za potrebe izgradnje i zaštite zajednice vjernika; 2) za potrebe pronošnja jevanđelja svijetu.**

Duhovni darovi su, prirodno, namijenjeni svim vjericima. Sveto Pismo ne poznaje diobu na „kler“ i „laike“ (1. Pet. 2:5,9; 2. Mojs. 19:5,6).

Duhovni darovi nisu nagrada za neki dobro obavljeni posao, već oruđa za dobro izvršenje zadatka. Bog obično daje darove koji su u skladu sa čovjekovim prirodnim darovima, iako samo prirodni darovi nisu duhovni darovi. Potrebno je novorođenje da čovjek dobije snagu Duha. Mi moramo biti nanovo rođeni da bismo dobili duhovne darove.

Konačno, Bog ne krši načelo slobodne volje ni kad su u duhovni darovi u pitanju. Vjernici koji odbijaju da koriste svoje duhovne darove, neće samo utvrditi da su njihovi darovi zakržljali, već da ugrožavaju i svoj vječni život (Mat. 25:26-30). Nevjerni sluga iz Isusove priče otvoreno je priznao da je njegov propust bio hotimičan i sa predumišljajem. Na taj način on je morao da snosi odgovornost za svoj propust.

Mi nikad ne smijemo pasti u zabludu oko načina dobijanja Duha i duhovnih darova od Boga. „*Mi smo svjedoci tih događaja, kao i Sveti Duh, koji Bog daje onima koji mu se pokoravaju.*“ (Djela 5:32; ref. Jov. 14:15-18; 21,23,26; Luk. 24:44-48) Duh Božji je Duh istine i logično nikad ne može biti dat za promociju pseudo religije i obmana. Iz Pavlovog pisma Korinćanima, može se zaključiti da je dar jezika počeo da se zloupotrebljava među tamošnjim problematičnim vjericima harizmaticima (1. Kor. 14:7-25; ref. 2. Sol. 2:7-12). To uvijek moramo imati na umu.

Isto tako, ako samo jednom produhovljeni i dobili darove Duha, to ne znači da ne možemo otpasti od Boga i istine. Jedan takav primjer je slučaj prvog kralja Izraela, Saula (1. Sam. 10:6,

10-12; 16:14; 18:12). Stoga je predanost i poslušnost Gospodu, naša duhovna budnost i obnova stalna potreba.

Na kraju ovog izlaganja, važno je napomenuti da samo zahvaljujući Duhu istine mi možemo biti ispravno upućeni u sve istine Svetog Pisma (Jovan 16:13). Proučavanjem uz molitvu i svakako upotrebu zdravog razuma, Bog putem Duha utiskuje i pečati svoje istine u našim srcima i umovima. Bog je taj koji upotrebljava nas, ne i mi Njegov Duh za „svoje potrebe“, ličnu korist ili spiritualističke demonstracije (Djela 8:9-24).

Duh proroštva među Božjim narodom posletka

Kao što je Bog na poseban način djelovao u vrijeme rane hrišćanske zajednice, takva potreba postoji u svim prelomnim fazama Plana spasenja. To posebno važi za posledak vremena, kao što je prorokovao Joel: *„A posle toga izliću svoj Duh na svako tijelo, i prorokovaće vaši sinovi i vaše kćeri. Vaši starci sanjaće snove, a vaši mladići imaće vizije. I na sluge i sluškinje u tim danima ću izliti svoj Duh.“* (Joel 2:28-31)

Prva Pedesetnica pokazala je veliko izlivanje Svetog Duha. Apostol Petar, navodeći Joelovo proročanstvo, ukazao je na to da je Bog obećao takve blagoslove (Djela 2:2-21).

Riječ Božja u Otkrivenju identifikuje Božji narod posletka kao one koji *„drže uputstva Božja i imaju svjedočanstvo Isusa Hrista“* (Otk. 12:17). U Otkrivenju 19:10 rečeno je da je „svjedočanstvo Isusovo duh proroštva“. Duh proroštva posljednjeg vremena možemo porediti sa lučkim pilotom koji je neophodan da brod sigurno uplovi i pristane u luku.

Sredinom 19. vijeka, u vrijeme jedne od najvećih prekretnica u historiji čovječanstva, kada je i sam hrišćanski svijet krenuo putem hedonizma i počeo da osporava važnost i vječnost Božjeg zakona, te da sebični ljudski sentiment proglašava pojmom ljubavi, a užitek smislom života, i kada su sile zla lansirale posebne ideologije osmišljene da diskvalifikuju ljude iz okrilja Božje spasosne milosti, kao što su teorija evolucije, sekularni humanizam i druge, Bog je ponovo podigao svjetlost reformacije kroz djelovanje Adventnog pokreta, čija posebna misija se sastojala u objavi trostruke anđeoske vijesti (Otk. 14:6-12). U to vrijeme, nadahnuta Božjim Duhom, *Elen Guld Vajt* (1827-1915) je napisala više od 40 djela velike duhovne, teološke, proročke, medicinske i edukativne vrijednosti. Ona je sebe nazivala Božjim glasnikom, a njeno djelo, učenje i praktičan hrišćanski život potvrdili dar proroštva u svakom smislu: i) slaganje sa Biblijom i provjerljivost dara Biblijom; ii) hristocentričnost; iii) ispunjena predskazanja; iv) dobri rodovi; v) snažan i dubok uticaj na Adventni pokret i uopšte; vi) poseban proročki uvid u problematiku Božjeg naroda, ukori, svjedočanstva, opomene; vii) posebne smjernice i otkrivenja za posljednje vrijeme.

Dakle, Biblija definiše domen Duha proroštva i poziva nas da slušamo njegov glas isto tako kao što nas Otac poziva da slušamo glas Njegovog Sina. Ovo je potpuno smisljeno, jer Duh proroštva je Isusovo svjedočanstvo (Otk. 19:10). Drugim riječima, ako vam Biblija zaista nije vodič vjere i života, sasvim je izvjesno da ćete se naći kao oponent Duhu proroštva, kao što su se savremenici proroka i apostola opirali porukama i svjedočanstvima koje su dobijali preko izabranih Božjih glasnika pa su na kraju

odbacili i Sina Božjeg (vidi: Mat. 21:33-46). Naravno protivljenje može biti uzrokovano neznanjem, predrasudama ili indoktrinacijom, tako da gornja konstatacija važi za one koji su već upoznati sa Duhom proroštva.

Kada se potčinimo biblijskom autoritetu jednog Boga i jednog Gospoda (1. Kor. 8:6), gdje Isusov autoritet potiče od Očevog autoriteta, tada možemo da uvidimo da autoritet Duha proroštva potiče iz Riječi Božje i da je potčinjen njoj kao „manja svjetlost koja upućuje na veliku“. Cilj izlivanja posebnih duhovnih darova te tako i Duha proroštva je napredak Božjeg djela i sticanje zrelosti na putu spasenja.

Mi treba da smo zahvalni Gospodu za Duh proroštva, svjedočanstvo Isusovo koje u posletku vremena ima ulogu koja se može porediti sa brodskim pilotom prilikom ulaska u luku i koje ima adekvatan **trajni** autoritet u našim životima, bez ikakvog remećenja autoriteta, ljubavi i poštovanja prema Bibliji.

Natprirodni duhovni darovi biće ispoljeni na naročit način, u sili većoj od one posle Pedesetnice, u završnom djelu Božje milosti i posljednjem pozivu čovječanstvu za spasenje, prepoznatom u teologiji kao „Glasni poklič“ (Otk. 18:1,2,4). Osposobljen i nadahnut posebnom Božjom silom, ovo djelo izniće globalni pokret vjernih pred sam ulazak u vrijeme velike nevolje koja neposredno prethodi drugom Hristovom dolasku.

23. Zajednica vjernika

U Svetom Pismu pojam „eklesija“ doslovno znači „pozvani“ (iz svijeta od Boga) u duhovnu zajednicu, zasnovanu na biblijskim i hrišćanskim principima. „Eklesija“ kao skup ili skupština odgovara hebrejskoj riječi „kahal“ (Pnz. 9:10; 18:16; 1. Sam. 17:47; 1. Kralj. 8:14; 1. Dn. 13:2). Pojam „eklesija“ primjenjuje se na vjernike, bez obzira da li se radi o obraćenim članovima porodice (1. Kor. 16:19; Kol. 4:15; Filim. 1:2), zajednici vjernika na određenom lokalitetu ili području, ili napokon vjerskom tijelu po cijelom svijetu (Mat. 16:18; 1. Kor. 10:32; 12:28; ref. Efes. 1:20-22; 4:11-16; Filip. 2:9-11). Ovaj termin se nikad ne odnosi na građevinu, sveštenstvo ili sveštenučku službu.

Ova vrsta zajednice vjernih je božanski predviđena (Djela 20:28; 1. Kor. 1:2) radi izgradnje Hristovog tijela na principima međusobne saradnje i ispomoći (1. Kor. 12:12-27). Podsjetimo se da je čovjek stvoren kao društveno biće.

Zajednica vjernih takođe je upoređena sa živim hramom kojim je Hrist ugaoni kamen (vidi: Efes. 2:20-22; 1. Pet. 2:3-5), sa Hristovom nevjestom (2. Kor. 11:2; Os. 2:19; Jer. 3:14), sa „gornjim Jerusalimom“ ili Cionom (Ps. 9:11; Gal. 4:26)...

Ko čini zajednicu vjernih i šta joj daje autoritet?

„Gdje su dva ili tri sabrana u moje ime, ondje sam ja među njima.“ (Mat. 18:20). Gdje je Hrist čak i među nekolicinom

najskromnijih, to je Hristova zajednica, jer prisutnost Božja i Hristova jedino može ustanoviti takvu zajednicu. Samo istinska Hristova zajednica ima autoritet dat u Mateju 18:15-19 i 16:19. Samo zajednica koja ima tu kakvoću, koja se samo duhovno može primiti i izgraditi, koja je ukorijenjena i utemeljena u Hristu, ima Božje obećanje da „neće pasti“: „*A ja ti kažem: ti si Petar i na ovoj stijeni sagradiću svoju Zajednicu pozvanih, i vrata hada neće je nadjačati. Daću ti ključeve Kraljevstva nebeskog pa sve što svežeš na zemlji, biće svezano na nebu, i sve što razriješiš na zemlji, biće razriješeno na nebu.*“ (Mat. 16:18,19)

Kao što zbog (zlo)upotrebe naše slobodne volje, nepostojanosti u vjeri i iz drugih razloga možemo privremeno ili trajno odstupiti od Boga kao pojedinci, isto to je primjenljivo na vjersku zajednicu. Ne postoji nikakva ustanova „koja neće pasti“, postoje samo oni koji se zidaju u Božju građevinu i koji su sigurni u njoj sve dok su postojani u vjeri i odani Bogu.

I kroz istoriju jevrejskog naroda, Bog je ukazao na zabludu oslanjanja na ustanovu, čak i kad je bio u pitanju Hram koji je izrađen po Njegovim naročitim uputstvima i koji je bio mjesto posebne Božje prisutnosti.

Ovako kaže Gospod nad vojskama, Izraelov Bog: „Popravite svoje puteve i svoja djela... Ne uzdajte se u lažne riječi i ne govorite: ‘Gospodnji hram, Gospodnji hram, ovo je Gospodnji hram!’... Ali vi svoje povjerenje polažete u lažne riječi – a od toga nikakve koristi nema.“ (Jer. 7:3-8)

Pripadnost nekoj ustanovi, naciji i sl. ne može i neće biti garancija spasenja. I „pšenica“ i „kukolj“ će zajedno rasti do žetve (Mat. 13:30). Kad Bog razdvoji ljude na spasene i one koji to neće

biti prilikom Drugog Hristovog dolaska, nikakva pripadnost po bilo kojem osnovu, čak ni porodičnom, nikome neće biti garancija spasenja (vidi: Mat. 24:40,41; Luk. 17:34-36). Ali to ne znači da treba zanemariti blagoslove koje donosi porodična zajednica na cijeli dom (Post. 7:1; Još. 24:15; 1. Kor. 7:10-16).

Bog ima sinove i kćeri koji su to postali usvojenjem u Božju porodicu kroz Hrista. Oni su to postali ličnim pokajanjem i obraćenjem Bogu u istini. To nije status koji dobijamo po nasleđu ili od neke ustanove. Na taj način postajemo „živo kamenje“ koja se uziduje u Božju građevinu ili udovi tijela kojem je glava Hrist.

Ovdje je istrajnost svetih, koji drže uputstva Božja i vjeru I-susovu. (Otk. 14:12) To je jedina „eklesija“ koju „vrata hada neće nadvladati“ (Mat. 16:18). Nema nijedne druge.

Kosmopolitizam zajednice vjernih

Svi ljudi su „od jedne krvi“ (Djela 17:26). Biblijska religija ne gradi na nacionalizmu. Niko ne može biti spasen na osnovu eventualnih prednosti koje bi imali po nacionalnoj pripadnosti. To je bila jedna od najvećih zabluda jevrejskog naroda, jedan od glavnih uzroka odbacivanja Hrista. Kad Biblija govori o konačnoj svrsi i ishodu Božje vjere, koje je spasenje za vječni život, to uključuje pripadnike svih naroda (Otk. 7:9; uporedi sa 1. Mojs. 12:3; Isa. 2:2; Zah. 2:1). Ko god se nađe među spasenima, to će svakako biti rezultat njegovog/njenog prihvatanja Plana spasenja, saradnje sa Bogom ili življenja po dobroj savjesti i datoj svjetlosti; izvjesno ne zbog pripadnosti nekoj naciji. Novosavezna

učenja čine ovo vrlo jasnim:

„Zaista, svi ste vi Božji sinovi vjerom u Hrista Isusa. Jer koji se god u Hrista krstiste, u Hrista se obukoste. Nema više ni Judejca ni Grka, nema ni roba ni slobodnjaka, nema ni muškog ni ženskog, jer vi ste svi jedno u Hristu Isusu.“ (Gal. 3:26-28) Apostol Petar se teže oslobađao negativnog nacionalnog nasleđa, ali i on je, vođen uputima Duha Božjeg, izjavio: „Sad zaista shvatam da Bog nije pristrasan, nego iz svakog naroda prihvata onog ko ga se boji i čini što je pravedno.“ (Djela 10:34,35)

Ova velika načela nedijeljenja ljudi po podjelama koje gode tjelesnom srcu istakao je sam Isus Hrist. U Jevanđelju po Luki 10:25-37 zabilježena je priča o razgovoru Isusa i jednog poznavoca Zakona. Na pitanje zakonika „ko je moj bližnji?“, Isus je odgovorio pričom o dobrom Samarićaninu (podsjetimo da su u to vrijeme Samarjani i Judejci bili „ljuti neprijatelji“). Naši „bližnji“, najbliži koje u stvarnosti imamo, su oni koji s nama dijele istinsku dobrotu.

Božji narod teži tom boljem, nebeskom, kosmpolitskom kraljevstvu, tj. obnovi prvobitnog Božjeg poretka života. *„A naše je građanstvo na nebesima, odakle željno očekujemo spasitelja, Gospoda Isusa Hrista.“ (Filip. 3:20)*

Da ovo nije slučaj samo sa hrišćanima, već želja svih pravih vjernika ikad, otkriva nam apostol Pavle nabrajajući neke heroje vjere iz prošlosti: *„Svi su oni umrli u vjeri, a da nisu primili ono što im je bilo obećano, nego su to vidjeli izdaleka i pozdravili, izjavljujući da su stranci i iseljenici na zemlji. Jer oni koji tako govore dokazuju da revno traže domovinu. A da su mislili na onu iz koje su otišli, još bi imali priliku da se tamo vrate. Ali oni sada*

žude za boljim, to jest nebeskim; stoga se Bog ne stidi nazvati njihovim Bogom, jer im je pripremio grad.“ (Jev. 11:13-16; uporedi sa 1. Pet. 2:11) Petar se u uvodu svoje poslanice obraća pripadnicima raznih etničkih grupa kao „došljacima u ovom svijetu“ (1. Pet. 1:1) ili, drugim riječima, smatra ih privremenim putnicima na ovoj neprijateljskoj zemlji opterećenoj grijehom i smrću. U daljem izlaganju te iste ljude, tadašnje pripadnike raznih nacija i plemena, naziva jednim Božjim narodom (1. Pet. 2:9)! U tom smislu, biblijski vjernici zaista jesu jedan duhovni narod.

Organizacija zajednice vjernika

Bog je Bog reda. To se odlično vidi na primjeru kako je bio organizovan stari Izrael pod Gospodnjim vođstvom. Ta organizacija temeljila se na platformi Božjeg zakona i različitih uredbi i propisa, uključujući građanske, vojne, ekonomske, zdravstvene i druge odredbe. Velika pažnja posvećivana je disciplini, higijeni i obrednoj čistoći, te pravljenju razlike između svetog i profanog.

Isus je okupljao svoje učenike koji su napuštali svoja pređašnja zanimanja i posvetili se svom Učitelju i Gospodu (vidi: Mat. 4:18-22; 9:9). Zatim, kad se broj sledbenika povećao, Isus je po modelu 12 plemena izabrao 12 apostola (Luk. 6:13). Primarna svrha Hristovog organizovanog tijela je **misionstvo**. Gospod šalje svoje učenike po svijetu u cilju pronošnja dobre vijesti o spasenju i dolazećem Božjem kraljevstvu (Djela 9:31).

Zdravstvena reforma je desna ruka Hristovom jevanđelju. Da bi ljudi bili duhovno i mentalno zdravi potrebno je da se riješe nezdravih navika i posvete svoje tijelo, um i srce u službi

Bogu, Hristu i svojim bližnjima, a to nije moguće sprovesti u praksi bez zdravog načina života. Zdrav način života podrazumijeva poštovanje i primjenu osnovnih zakona života i zdravlja koje je Bog uspostavio. Tendencija zdravog načina života treba biti ka povratku prvobitnom Božjem poretku ali bez nerazumnog pretjerivanja i fanatizma. U tom smislu vjernici su i najbolji promoteri zdravlja.

U organizovanim vjerskim tijelima svakako postoji potreba za starješinstvom (Titu 1:5), učiteljima, propovjednicima, raznim vrstama službi. U svakom mjestu u kome je bilo vjernih, apostoli su nastojali da ih organizuju kako bi se utvrđivali u istini i sačuvali od lažnih nauka.

Prema Božjem sistemu vrijednosti, za starješine i vođe se biraju oni koji najviše služe (vidi: Luka 22:23-27) i zadovoljavaju najveće ljudske i moralne kvalitete (vidi: Titu 1:6-9).

Međusobne dužnosti vjernika su prije svega uzajamna ljubav (Jov. 15:12, 17; 1. Jov. 4:7-21; 1. Sol. 4:9; 1. Pet. 4:8; 1. Kor. 13:3-13), ispravljanje, ukoravanje i popravljavanje (Gal. 6:1), što podrazumijeva mudro razlikovanje kako postupati u konkretnom slučaju (1. Kor. 5:3-5; 2. Kor. 2:5-11; Juda 1:22,23; Mat. 18:15-17). Empatija i spremnost na opraštanje važni su činioci međuljudskih odnosa vjernika (Mat.18:21-35).

Finansiranje Božjeg djela

Zemlja i dobra na njoj su Gospodnje vlasništvo. Čovjek nije apsolutni gospodar ni od čega u ovom svijetu. Čovjek je stvoreno biće i pripada svome Stvoritelju. On je takođe otkupljen, „stečen

krvlju Hristovom“ (Djela 20:28), tako da iz ova dva razloga nije svoj. Bog je stvorio našu Zemlju, i ona je Njegova svojina. Zemlja i sve što je na njoj pripada Gospodu (1. Dn. 29:11; Ps. 24:1; 50:10; Hag. 2:8). On je vrhovni vlasnik svega. Međutim, On je svoje vlasništvo povjerio čovjeku na upravljanje i osposobio ga za privređivanje (5. Mojs. 8:17,18; ref. Jak. 1:17).

Pod Starim savezom Gospodu su posvećivani prvenci (2. Mojs. 13:2) i prvine (5. Mojs. 12:6; 26:2). U tijesnoj vezi sa tim uredbama bilo je i odvajanje desetka. Božja uredba o desetku detaljno propisana u knjigama Zakona, podrazumijevala je desetak kao **prinos isključivo u hrani i piću**: poljski usjevi, rodovi sa drveća i čiste domaće životinje (za detalje vidi: 3. Mojs. 27:30-34; 4. Mojs. 18:20-32; 5. Mojs. 12:4-18; 14:22-29; 26:9-16).

Desetak se nije smio nositi ili konzumirati bilo gdje osim na mjestu koje je Gospod bio odabrao za svoje prebivalište, a to je bio Šator od sastanka gdje je bila namještena svetinja ili, kasnije, jerusalimski hram. U 4. Mojsijevoj 18. glava, gdje se ustanovljava levitska tipska služba u svetinji, dati su propisi o prinosima i desecima za levite. Leviti su također morali davati desetak od desetaka koji su donošeni kako bi se naglasilo Božje vlasništvo nad svime. Prilagači desetka su zajedno sa levitima, porodicom i slugama jeli taj prinos i radovali se pred Gospodom. To znači da su oni u potpunosti kontrolisali raspodjelu desetka i sami učestvovali u blagoslovima tog prinosa. Oni čije prebivalište je bilo daleko od mjesta koje je Gospod izabrao za službu, po dolasku novcem bi kupili hranu i piće, i dalji postupak bio je isti.

Pored toga, svake treće godine, desetak je trebalo ostaviti u svom mjestu za levite koji su tu živjeli, i ne samo za njih već i za

sirotinju, udovice i strance koji bi se god našli u potrebi.

Pod Novim savezom prestala je potreba za hramskom i obrednom službom kao i za svetkovanjem praznika. Takođe ne postoji određeno mjesto bogoslužbenog okupljanja (Jov. 4:20-24; Mat. 18:20).

Pogledaćemo učenje apostola Pavla o ovom predmetu:

*„Ako smo mi vama sijali duhovna dobra, zar je previše ako žanjemo vaša tjelesna dobra? Ako drugi imaju pravo na dio vaših dobara, zar mi nemamo još više prava na to? Ali nismo se poslužili tim pravom, nego sve podnosimo, da ne bismo postavili nekakvu prepreku dobroj vijesti o Hristu. Zar ne znate da oni koji vrše svetu službu jedu hranu koja dolazi iz hrama i da oni koji služe kod oltara dijele žrtvu sa oltarom? Tako je i Gospod odredio da oni koji objavljuju dobru vijest [jevandjelje] žive od dobre vijesti. **Ali ja nisam ništa od toga iskoristio... Ako to činim drage volje, imam nagradu, a ako to činim preko volje, ipak mi je povjeren zadatak. Šta mi je onda nagrada? Da propovijedajući besplatno prenosim dobru vijest, ne zloupotrebljavajući pravo koje imam kao propovjednik dobre vijesti.** (1. Kor. 9:3-18)*

Pavlu, međutim, nije bio problem da prihvati podršku u vidu dragovoljnih priloga (vidi: 2. Kor. 11:7-9). Pavle nije mislio kako je on izuzetak već **primjer** koji treba slijediti (vidi: 2. Sol. 3:6-15). I Pavle i njegovi saradnici naporno su radili za svoje izdržavanje (vidi: 1. Sol. 2:9; 4:11-13).

Dakle, prilaganje za potrebe Božjeg djela i zajednice na *dobrovoljnoj osnovi* bila je raširena praksa među ranim hrišćanima (vidi: Djela 2:44-46; 4:34,35). Nema nikakvog razloga da tako ne bude i danas.

24. *Progresivna svjetlost i sadašnja istina*

Za nas je veoma važno da znamo od čega nas Bog spasava i kako nas spasava, što zauzvrat donosi uravnotežen subjektivni odgovor na jevandjelje. Postepena zdrava spoznaja biblijskih istina i duhovni rast neutrališe mehanizme obmane i razotkriva devijacije ljudskog srca u pokušaju iskrivljivanja i zloupotrebe istine. *„Odbacite, stoga, svaku zloću, svaku prevaru, licemjerstvo, zavist i svako klevetanje, i kao novorođena djeca razvijajte želju za čistim mlijekom Božje riječi, da biste hraneći se njime rasli, ako ste zaista okusili koliko je Gospod dobar.“* (1. Pet. 2:1-3)

„Posveti se ... čitanju, podsticanju, poučavanju. Ne zanemarij učinak blagodati u tebi... Razmišljaj o tome, budi u tome, da tvoj napredak svima bude očigledan. Dobro pazi kako živiš i kako poučavaš. Ustraj u tome, jer čineći to spašćeš i sebe i one koji te slušaju.“ (1. Tim. 4:13-16)

„Uput po uput, uput po uput, načelo po načelo, načelo po načelo, ovdje malo, ondje malo.“ (Isa. 28:10) *„Tako je proročanska riječ koju imamo još pouzdanija, i dobro činite što na nju pazite kao na svjetiljku koja svijetli na tamnom mjestu, u vašem srcu, dok ne svane dan i ne pojavi se zvijezda danica u vašim srcima.“* (2. Pet. 1:19)

„Braćo, ja ne smatram da sam to već osvojio. Ali jedno činim: zaboravljam ono što je iza mene i trudim se da dosegnem ono što je ispred mene, trčim ka cilju, ka nagradi visokog poziva Božjeg u Hristu Isusu.“ (Filip. 3:13)

Samo u izbalansiranom razumijevanju Božjeg karaktera i
Str. | 392

otkrivenih istina, ne oduzimajući nijedan aspekt na račun nekog drugog aspekta, možemo spoznati pravu istinu koja se uklapa u najširi spektar poput velikog mozaika koji pokriva bukvalno svaku tačku ljudskog znanja i iskustva.

Dakle, s jedne strane je Plan spasenja koji ima svoju dinamiku, svoju istorijsku realizaciju kroz različite faze, a s druge strane smo mi kao primaoci koji to spoznajemo kroz otkrivenje istine u Božjoj Riječi i koji na progresivan način rastemo u istini, u ljubavi, u pravednosti i posvećenju. To je formula uspjeha.

Mi takođe moramo biti u stanju da prepoznamo vrijeme u kojem živimo, znake vremena, na osnovu cjelokupne istine i proročke vremenske skale (Mat. 24:32,33; 2. Pet. 1:19; Otk. 22:7,10; Dan. 12:9,10), kako bismo stajali u sadašnjoj istini ili istini za naše vrijeme.

Šta je sadašnja istina?

Sadašnju istinu možemo definisati kao specifičnu Božju poruku, posebno važnu i naglašenu istinu (istine) za određeno vrijeme. Postoje opšte istine koje naravno važe za sva vremena i sve ljude, ali sadašnja istina ističe važnost i značaj Božje poruke za upravo to vrijeme u kojem se daje.

To je veoma jednostavno razumjeti u kontekstu progresa realizacije Plana spasenja. Vrijeme teče linearno i Plan spasenja teče linearno tako što se vremenom ispunjavaju njegove određene faze. Spoznaja sadašnje istine omogućava nam da znamo u kojoj fazi se mi nalazimo, što logično pomijera težište i značaj poruke istine. Istu ovo imao je na umu apostol Petar: „*Zato ću*

vas uvijek na to podsjećati, iako to znate i utvrđeni ste u sadašnjoj istini.“ (2. Pet. 1:12) Naravno, najveća „sadašnja istina“ za apostole bila je objava jevanđelja o Hristu uskrsnom Spasitelju.

Pored toga, treba imati na umu i progresivno otkrivenje istine, za šta je važan ljudski faktor koji spoznaje i prima istinu, do njene punoće određene od Boga za nas kojima je ovo važno za spasenje. Ovakav progres sadašnje istine može se, na primjer, prepoznati kroz protestantsku reformaciju koja je postepeno vraćala pomračenu svjetlost Božje Riječi.

Posebno je značajno zapaziti da sadašnja istina *nikad ne negira ni protivrječi postojećim istinama* koje je Božji narod dobijao u prošlosti. Istina se nadograđuje na postojeće temelje, stubove vjere. Za svaku „novu svjetlost“ koja krši ovo načelo možemo biti sigurni da ne dolazi sa Izvora istine.

Drastičan primjer važnosti prihvatanja sadašnje istine desio se o prvom Hristovom dolasku. Zakon i proročanstva vjekovima su najavljivali Mesiju koji je trebao biti najveća želja svih naroda, ali kad je Mesija zaista došao, odbacili su ga većinski i oni koji su se nazivali Božjim narodom i čuvarima vjere i istine. Odbacili su ga oni koji su od religije napravili kodeks pravila i ponašanja za prirodnog čovjeka, odbacivši njen duh i smisao, u kojem su sami pronašli svoje interese. Takvima je Mesija bio nepoželjan, a Bog apstraktan, dok je dobrodošao samo „mesija“ koji bi potvrdio njihov status i dominaciju, oslobađajući ih usput od svih neprijatelja i stavljajući neprijatelje u podređeni položaj.

Drugo, svako ko je želio prihvatiti Isusa Hrista suočavao se sa neminovnošću napuštanja tipa pored živog Antitipa. Većini ljudi tog vremena to je bilo šokantno. Zbog toga je Gospod

morao strpljivo pripremati svoje učenike i stalno usmjeravati njihovu pažnju sa prolaznog zemaljskog na vječne duhovne vrijednosti, sa zablude o zemaljskom kraljevstvu u grijehu na realnost nebeskog kraljevstva. Zato je bilo neophodno podignuti i velike umove kao što je bio apostol Pavle koji će iznijeti jevanđelje svijetu i ostaviti svjedočanstvo za buduće generacije.

Koje su najvažnije sadašnje istine?

Važnost i smisao sadašnjih istina bazira se na znanju da mi živimo u vremenu kraja. **Vremenom kraja** se smatra period nakon isteka papske supremacije krajem 18. vijeka (vidi: Danilo 12:4), do okončanja Plana spasenja. Ključni događaj koji obilježava vrijeme kraja vezano za realizaciju Plana spasenja je istražna faza Božjeg suda koja je, prema najdužem vremenskom proročanstvu iz Danila 8:13,14; 9:22-27 o 2300 dana odnosno proročkih godina, započela od 1844. godine. Istražni sud odnosi se na Hristovo antitipsko posredovanje u nebeskoj Svetinji odnosno u odjeljenju zvanom Svetinja nad svetinjama gdje se obavlja djelo poznato u tipologiji zemaljske svetinje kao Dan pomirenja. Istražni sud je prva faza Božjeg suda u kojem se razmatraju slučajevi svih ljudi koji su ikada živjeli na zemlji, zaključno sa živima u vremenu okončanja ovog suda, i verifikuju za spaseenje ili za izvršni sud nad nepokajanima zlima (Otk. 20:5, prvi dio; 20:7-15). On se takođe poistovjećuje sa vremenom milosti. Ovo zato što je vrijeme milosti isti okvirni period kao Istražni sud koji se završava sa okončanjem Hristove posredničke službe, kada će i prestati svaka mogućnost opredjeljenja za Boga i spasenje. I dok

je početak Istražnog suda odnosno vremena milosti poznat, tu se ujedno i završavaju vremenska proročanstva Biblije tako da je termin završetka Istražnog suda, nakon čega neposredno slijedi Drugi Hristov dolazak, nepoznat. Mi jedino možemo pratiti znake vremena u kontekstu ispunjenja biblijskog proroštva za vrijeme kraja, ali ne i baviti se datiranjima koja su poznata samo Bogu (Mar. 13:32,33).

U tom kontekstu čovječanstvu se objavljuje posljednja poruka sadržana u troanđeoskoj vijesti iz Otkrivenja 14:6-12, na koju se nadovezuje i poruka iz 17. i 18. glave Otkrivenja. Da bi se ove poruke iznijele u punoj sili, neophodna je priprema i rast Božjeg naroda u punoj istini. Kad zablista Božja istina, tada se istovremeno i zabluda u raznim njenim oblicima razotkriva i o-goljava kako bi stanovnici zemlje mogli napravili konačni izbor i polarizaciju u dva tabora pred Drugi Hristov dolazak. Ukratko, poruke tri anđela su univerzalne i objavljuju: (i) izvorno „vječno“ jevanđelje (Gal. 1:8,9) u kontekstu početka Božjeg suda i potrebe vraćanja strahopoštovanja prema Bogu Stvoritelju koji ima svoj sveti dan kao uspomenu na Stvaranje i posvećenje – Su-botu; (ii) pad Vavilona – identifikovanje i razobličavanje duhov-nog otpada; (iii) upozorenje na kobni ishod pristajanja uz vjerski otpad i lojalnost „zvijeri“ i njenoj „ikoni (liku)“ koje silom na-meću „žig zvijeri“ (satanističku ideologiju pobune protiv Boga, oličenu u lažiranju Božjeg identiteta i lažnom danu odmora), što stoji u oštrm kontrastu sa karakteristikama istinskog Božjeg na-roda. Zablude i grijesi Vavilona se razobličavaju u svjetlosti po-ruke prvog anđela, u svrhu upućivanja **poslednjeg poziva na izlazak** (Otk. 18:4) kroz završni globalni pokret. Odbijanje

sadašnje istine znači neminovni otpad, baš kao što je to bio slučaj u vrijeme Isusa i ranog hrišćanstva i u svim vjekovima.

Poruka trećeg anđela završava se identifikacijom Božjeg naroda: „*Ovdje je **istrajnost svetih, koji drže uputstva Božja i vjeru Isusovu.***“ (Otk. 14:12) Doslednost istini i istrajnost u istini su glavne odlike Božjeg naroda (2. Pet. 3:14-18). Istinska vjera nije naša vjera (jer je mi nismo ni proizveli), već **Hristova** i kao takva neprikosnovena, neotuđiva i nepromjenljiva u svojoj **objektivnoj dimenziji**. To je vjera kojom bivamo opravdani. Logično, takva vjera ne smije biti zatrovana ljudskim tradicijama, pretpostavkama i subjektivnim mišljenjima.

Važne karakteristike istinskog Božjeg naroda koji stoji u sadašnjoj istini date su u tekstu iz Otkrivenja 14:4,5: „*To su oni koji se nisu onečistili sa ženama, koji su sačuvali svoje djevičanstvo. Oni slijede Jagnje kuda god ono pođe. Otkupljeni su od ljudi kao prvine Bogu i Jagnjetu, i u njihovim ustima ne nađe se prevara, jer su bez mane pred prestolom Božijim.*“ Ovaj pasus govori o savršenstvu u Hristu, ne o bezgrešnim i nepogrešivim vjericima jer takvi ne postoje. Ali izvjesno postoje oni koji odbijaju da se „onečiste“ ili zatruju crkvenim otpadom i kompromisima (u Bibliji poistovjećenim sa bludom), koji su spremni da slijede i gledaju na Isusa tamo gdje On jeste sa svojom službom u našu korist, i koji se ne bave nikakvim prevarama na štetu integriteta Božje istine. Takvih ljudi Bog je imao u svim vjekovima, i oni se ni po cijenu najveće prijetnje nisu odricali od istine.

Stajanje u sadašnjoj istini podrazumijeva iščekivanje skorog Hristovog drugog dolaska i događaja koji će mu prethoditi, te stoga ima predadventni karakter.

25. Brak i porodica

Smjernice koje Biblija daje o braku i porodici uzimaju u obzir široku lepezu vitalnih faktora. Najvažniji među njima su: razlozi za sklapanje braka, načela na kojima počiva njegova čvrstina, uloga braka i porodice, odnosi u braku i uticaj koji brak ima na članove porodice.

Brak, zajedno sa danom odmora, subotom, bio je ustanovljen u Edenu. Bog je stvorio Evu, dao je Adamu, i spojio ih vezom braka (1. Mojs. 2:21-24). Opis braka – „*Zato će čovjek ostaviti svog oca i svoju majku i prionuće uz svoju ženu i oni će postati jedno tijelo!*“ (1. Mojs. 2:24) – ponovio je Isus (Mat. 19:5; Mar. 10:7), a posle njega i Pavle (Efes. 5:31), kao jasan normativ. Monogamija je ovdje izražena otvoreno i nedvosmisleno.

Prema tekstu u 1. Mojsijevoj 4:1, kada je Adam „poznao“ Evu i ona začela sina, Kajina, bračni par se pretvorio u porodicu. Hebrejska riječ „jada“ doslovno znači „poznati“, ali i „steći iskustvo sa“ ili „mariti za“. Ista riječ se upotrebljava da označi seksualne odnose u smislu potpunog upoznavanja i dubokog partnerskog odnosa.

Normiranje braka

Mojsijev zakon daje osnovna pravila o braku. 3. Mojsijeva 18. glava nabroja zabrane povezane s brakom: incest, sodomiju, homoseksualnost (vidi i 3. Mojs. 20:17-21; 5. Mojs. 27:20-23). Tekst u 3. Mojsijevoj 18:18 može se protumačiti i kao indirektni

poziv protiv poligamije. Razvod, prekidanje braka, priznaje se kao dozvoljena mjera (5. Mojs. 24:1-4), ali ne dobija izričitu podršku. Leviratski ili djeverski brak, kada brat umrloga uzima njegovu udovicu bez djece, takođe je uključen u Mojsijevo zakonodavstvo (5. Mojs. 25:5-10).

I Novi savez govori o braku. Isus je uzeo tekst iz 1. Mojsijeve 2:24 kao temelj učenja da je brak neraskidiv, osim u slučaju bluda (Mat. 19:9). Pavlovi savjeti o braku pojavljuju se u nekoliko njegovih poslanica. Zbog teških vremena s kojima su se hrišćani suočavali, on je nekima od njih preporučivao celibat, istovremeno govoreći da je drugima brak neophodan i preporučljiv (1. Kor. 7:1,8,9,28,29). Razvod, prema Pavlu, predstavlja mogućnost jedino u slučaju kada neobraćeni bračni drug ne želi da nastavi bračnu zajednicu sa obraćenim hrišćaninom (1. Kor. 7:15).

Ceremonija sklapanja braka

Iako Biblija nigdje ne propisuje niti opisuje uzorni ceremonijal za sklapanje braka, ipak se neke pojedinosti mogu pronaći i tako imamo mogućnost da stvorimo bar opštu sliku. U stara vremena obično je porodica ženika birala nevjestu i ugovarala brak (Agara za Ismaela, 1. Mojs. 21:21; Juda za Ira, 1. Mojs. 38:6; Manoje za Samsona, Sud. 14:2). Davali su se darovi (na primjer, darovi doneseni Rebeki, 1. Mojs. 24:53), slavila se svadba, posle koje su mladenci bili obavezni na potpunu međusobnu vjernost (5. Mojs. 22:23-27).

Vjenčanje je bilo povezano sa slavljenjem i gozбом (1. Mojs. 29:22; Sud. 14:12; Mat. 22:1-10; Jov. 2:1-10), na kojoj su

učestvovali prijatelji mladenaca oba pola (Sud. 14:11; Mat. 25:1-13; Jov. 3:29). Svetkovanje je moglo trajati i po sedmicu dana (1. Mojs. 29:27). Isus je učinio svoje prvo čudo da bi osigurao piće za takvu jednu svetkovinu (Jov. 2:1-11). Muzika je predstavljala nezaobilazni i priznati dio svadbenih svečanosti (Ps. 45), njeno izostavljanje se smatralo znakom propasti (Ps. 78:63; Jer. 7:34).

Obično se nosila i posebna svadbena odjeća: nevjesta je nosila izvezenu haljinu (Ps. 45:13,14) i dragulje (Isa. 61:10); a ženik vijenac i poseban turban (Isa. 61:10). Prilikom svadbe Jagnjetove, nevjesta je prekrasno ukrašena (Otk. 21:2), odjevena u platno čisto i bijelo, bez mrlje (Efes. 5:27; Otk. 19:8).

Seksualni odnos je obilježavao konzumaciju braka i njime je označavan kraj svadbene svečanosti. Nevinost nevjeste je dokazivana okrvavljenom haljinom (5. Mojs. 22:13-21).

Simbolizam braka

U Bibliji brak prije svega služi kao slika stvaranja po Božjem obličju, po obličju Oca i Sina, gdje je otac glava i izvor a žena kanal blagoslova. Brak je takođe simbol bliskog odnosa između Boga i Njegovog naroda (Jer. 3; Ezek. 16; Os. 1-3). Bog je isprosiio Izraela i vjenčao se s njime; odnos je nježan i blizak. Otpad Izraela je nazvan preljubom. U Novom savezu, brak je simbol odnosa između Hrista i Njegove zajednice (Efes. 5:22,23). Dopršenje svega je nazvano „svadbom Jagnjetovom“, kada Hrist uzima svoju „nevjestu“, da bude s Njime (Otk. 19:7-9). Prema tome, biblijski simbolizam svjedoči da brak mora da bude „držan u časti“ (Jev. 13:4).

Razlozi za brak

1. Blagoslovi bračne zajednice.

Kada je načinio prvo ljudsko biće, Bog je rekao: „Nije dobro da je čovjek sam!“ (1. Mojs. 2:18). Ljudi su društvena bića, rođena sa čežnjom da žive u zajedništvu s drugim ljudskim bićima – najuži oblik tog zajedništva je porodica i život u domu. Ljudi mogu da budu sretni i kada žive sami, i ima onih koji su se odlučili za taj način života. Međutim, preovladava želja za druženjem i za radostima zajedništva u okviru bračne zajednice. Ljubav koja objedinjuje najsvetiji od svih odnosa uzdiže mentalne, fizičke i duhovne kvalitete odabranog druga suprotnog pola, izražavajući ujedno i odluku da se cijeni i poštuje izabrana osoba i da se s njome ostane u trajnom zajedništvu sve do kraja života.

Kvalitet ljubavi koja brak uzdiže na nivo „kraljice prijateljstva“ nalazi svoj radosni izražaj u Adamovom gledanju na Evu kao na „kost od mojih kosti i tijelo od mogega tijela“ (1. Mojs. 2:23). Ona se vidi u Jakovljevoj ocjeni dugog služenja za Rahelu kao „nekoliko dana“ (1. Mojs. 29:20) i u Solomonovoj pjesničkoj ocjeni: „*Kako je slatka ljubav tvoja, sestro moja, nevjesto moja!*“ (Pjesma 4:10)

2. Reproductivna uloga braka.

Bog nije napunio Zemlju ljudima. On je to mogao učiniti, ali je taj zadatak ipak povjerio bračnom paru. Njegov nalog je glasio: „*Rađajte se i množite se!*“ (1. Mojs. 1:28). Prema tome, roditeljima je ukazana prednost da sarađuju s Bogom u produženju stvaranja bića po Božjem obličju. Međutim, ovdje se ne radi samo o prostom biološkom procesu rađanja. U ovu odgovornost

je uključena i (a) radost posmatranja kako se udružene osobine oba bračna druga ponavljaju u njihovom potomstvu, (b) ona obuhvata i obnovljeno strahopoštovanje i divljenje prema Bogu koji je svojom stvaralačkom veličinom omogućio ponavljanje života roditelja u njihovim potomcima.

3. Zadovoljenje seksualnog nagona.

Seksualno zadovoljenje nalazi svoj legitimni izražaj jedino u okviru braka. To pravilo je izraženo u biblijska vremena posebnim zabranama seksualnog bluda i preljube (2. Mojs. 20:14; Izreke 6:24-32; Mat. 5:27-30; Otk. 22:14,15). Božje poznavanje psihološke i fiziološke građe ljudskih bića potvrđuje pravilnost te zabrane. Seksualni odnos sa osobom koja nije bračni drug nije samo suprotan Božjoj volji; on je problematičan i u odnosu na obje povrijeđene strane i za društvo u cjelini. Stvoritelj je znao da seksualni odnos izvan braka ili „tuđi jaram“ dovodi do obilja emocionalno neprihvatljivih posljedica, kao što su laganje, gnjev, nepoštovanje, ljubomora, krivica, gubljenje samopoštovanja. On je znao da će on dovesti i do žetve teških veneričnih i drugih bolesti. I upravo zato je iz ljubavi u 7. Uputu opomenuo svoja stvorenja: „*Ne čini preljube!*“ (2. Mojs. 20:14).

Seks izvan bračne veze nije biblijski; to je strašna i razorna posljedica grijeha. Vanbračni seks nije samo grešan, već i nepotreban i degradirajući za ljudski moral i odnose.

Upravo zbog prevencije širenja nemoralna i bluda, u teokratskom Izraelu bila je propisana smrtna kazna za preljubočinstvo i seksualne „avanture“ (vidi: 3. Mojs. 20:10; 5. Mojs. 22:20-27; Ezek.16:38).

Kao što su Božja uputstva protiv seksualnih odnosa izvan

bračne zajednice data radi naše zaštite i sreće, tako su i Njegove odredbe za seksualno zadovoljenje u okviru bračne veze namijenjene istom cilju. Činjenica da su naši praroditelji stavljeni u Edenski vrt „goli“¹⁵ i da ih „nije bilo sramota“ potvrđuje nevinost prvobitne ljudske seksualnosti. Jezgrovita, ali pozitivna naredba u Jevrejima 13:4 „*Brak neka bude častan kod svih i bračna postelja neka bude neokaljana, jer će Bog suditi bludnicima i preljubnicima*“, snažno izražava istu misao.

Apostol Pavle piše da nevezanost porodičnim dužnostima može doprinijeti nečijoj slobodi da radi u Božjem djelu (1. Kor. 7:5,32-34); međutim, tako radikalni oblik službe nije uobičajen niti predstavlja normalni vid hrišćanskog načina života (1. Kor. 7:6). Njegov mudar i svrsishodan savjet glasi: „*Ali, pošto je blud veoma raširen, neka svaki muškarac ima svoju ženu i neka svaka žena ima svog muža!*“

4. Uključenje djece u društvo

Djeca su „nasledstvo od Gospoda“ (Ps. 127:3), i zato su roditelji posebno odgovorni pred Bogom za njih. Ta činjenica predstavlja srž božanske poruke roditeljima u vrijeme suda: „*Gdje je stado što ti je predano, stado slave tvoje?*“ (Jer. 13:20) Društvo je osnovalo mnoštvo ustanova koje treba da pomognu djeci da se uključe u društvo, ali prvenstvena odgovornost počiva na roditeljima i porodici. Roditelji su prvi i najvažniji učitelji svoje djece. U domu djeca treba da nauče da dijele, da poštuju imovinu, da zapažaju i zadovoljavaju potrebe drugih. Božja volja

---

¹⁵ Hebrejska riječ za kožu „or“ ista je kao riječ za svjetlost, što ukazuje da su prije Pada ljudi bili „obučeni“ u odjeću od svjetlosti slave Božje, te im stoga golotinja nije predstavljala problem (2. Mojs. 34:35; 2. Kor. 3:7; Matej 17:2).

je da se te i druge pouke, strpljivo formulisane i na odgovarajući način prilagođene, konačno preobraze u vrline kao što su poštovanje opšteg dobra, vladanje sobom, pomaganje bližnjima – ukratko, u karakter, koji je neophodan za preživljavanje društva.

5. Zaštita porodice.

Porodica je grupa ljudi sjedinjenih krvnim i bračnim vezama ili adopcijom, koji imaju istu kulturu i obično žive u istom domaćinstvu. Dom je podignut da osigura sigurnost svojim pripadnicima i predstavlja luku utočišta od opasnih prijetnji spoljnog društva. Zaštita koju su u kovčegu uživali Noje, njegova supruga, njegova tri sina i njihove žene (1. Mojs. 6:18 – 7:1) predstavlja najdrastičniji istorijski prikaz ove uloge. Pošto su od jedne krvi i jednog tijela, pripadnici porodice ne samo da treba da iskuse fizičku zaštitu od opasnih elemenata, već i emocionalnu i psihološku sigurnost. U krugu porodice nema potrebe za odbranom ili za pretvaranjem. Tu su pripadnici porodice slobodni da izražavaju svoje nade i sumnje, težnje i razočaranja, potpuno sigurni da će biti prihvaćeni i da se ne moraju plašiti izdaje.

Načela braka

i) Načelo jedinstva.

ii) Načelo međuzavisnosti.

„Zato će čovjek ostaviti svog oca i svoju majku i prionuće uz svoju ženu i oni će postati jedno tijelo!“ (1. Mojs. 2:24) Ova načela, koje je Hrist potvrdio dok je bio na Zemlji (Mat. 19:5), naglašavaju da je odnos među bračnim drugovima iznad svih ostalih odnosa.

iii) *Načelo endogamije* (brak unutar iste grupacije).

Pavle podučava endogamiji u 2. Korinćanima 6:14: „*Ne budite u istom jarmu s nevjernicima. Jer šta imaju zajedničko pravednost i bezakonje? Ili šta imaju zajedničko svjetlost i tama?*“ Sve razlike nastale zbog različitog gledanja na stvarnost ili način života, povećavaju ugroženost bračnog jedinstva. Osim toga, posebno razorno na brak djeluju fundamentalno različita religijska gledišta. Za dalji biblijski uvid: 1. Mojs. 6:1-6; 2. Mojs. 34:15,16; 5. Mojs. 7:2-4; 1. Kralj. 11:1-8; Ezra 9:11,12.

iv) *Načelo monogamije*.

Biblija opisuje poligamiju, koja započinje s Lamehom (1. Mojs. 4:19), kao posledicu nepokornosti čovjeka. Bog je podnio ovo stanje, iako ono nije odgovaralo Njegovoj volji ni dobru čovjeka. Nevolje koje je Avram doživljavao u svom braku s Agarom (1. Mojs. 16:1-6), duhovna katastrofa do koje su Solomoneve mnogobrojne žene dovele svoga muža (1. Kralj. 11:1-4), i gorke posljedice Davidovih haremskih okolnosti, sve nas to snažno podsjeća na razorne posljedice tog odstupanja od Božje volje.

v) *Načelo trajnosti*.

Brak treba da bude doživotna zajednica – odnos koji se prekida jedino smrću jednoga od bračnih drugova. „*Ono što je Bog sastavio, čovjek da se rastavlja!*“ (Mat. 19:6)

vi) *Načelo privatnosti*.

„*Zato će čovjek ostaviti svog oca i svoju majku i prionuće uz svoju ženu*“ – kako je bračnu zajednicu opisao sam Bog (1. Mojs. 2:24) – ističe novu vrlo važnu odrednicu u ponašanju bračnih drugova – privatnost.

Uloge u braku i porodici

1. Muž/Otac.

Muž i otac ima nekoliko značajnih uloga. On je, prije svega, glava porodice, prema božanskom principu izvora i kanala blagoslova kakav se nalazi u odnosu Bog Otac – Sin (1. Kor. 11:3; vidi takođe Efes. 5:21-29). On djeluje kao sveštenik (1. Mojs. 18:19; 5. Mojs. 6:7-9), snabdjevač (1. Mojs. 3:19; 1. Tim. 5:8), zaštitnik (1. Mojs. 32:22-24), roditelj, ljubavnik i prijatelj.

2. Žena/Majka.

Uloga koju otac i muž ima u dobrobiti porodice, u Bibliji je po važnosti upoređena s istaknutom ulogom žene i majke. Ako dom treba da ima glavu, onda svakako treba da ima i srce! Žena je kanal života i blagoslova u porodici. Nigdje ta uloga nije tako živo opisana kao u Izrekama! „*Vrsna je žena kruna mužu svom!*“ (Izreke 12:4), „*Ko je našao dobru ženu, našao je dobro, i Gospod mu pokazuje naklonost!*“ (Izreke 18:22), „*Od Gospoda je razumna žena!*“ (Izreke 19:14), *Dobra žena „vredi više nego biser“* (Izreke 31:10)...

Majka ima ulogu roditeljke i hraniteljke, domaćice, partnerke u braku.

3. Djeca.

I uloga djece u domu ima svoje biblijsko usmjerenje. Ona nisu samo bića podređena roditeljima, već i mlađi partneri u društvenom krugu u koji su ušla rođenjem ili adopcijom. Da su zavisna potpuno je jasno. Božja Riječ traži: „*Djeco, slušajte svoje roditelje u Gospodu, jer je to pravedno!*“ (Efes. 6:1) Djeca su i pomagači (1. Sam. 3; 2. Kralj. 4:1-7) i učesnici u procesu učenja.

Odnosi u braku

1. Odnosi između bračnih drugova.

Odnos između muža i žene, najznačajniji odnos nastao sklapanjem bračne veze, odnos od kojega i najviše zavisi, vrlo je precizno kodificiran u Božjoj Riječi. Radni opis te zajednice „jedno tijelo“ (1. Mojs. 2:24; Efes. 5:21) ukazuje na zajednicu namjera i misli, kao i Bogom dati poredak (Efes. 5:21-33; vidi takođe 1. Kor. 11:3,7-9,11,12).

2. Odnos između roditelja i djece.

Biblija sadrži i smjernice o odnosu djece prema roditeljima. Ona traži da se djeca prema roditeljima odnose s poštovanjem (2. Mojs. 20:12), sa zahvalnošću (Jov. 19:26), da se staraju o njima (1. Tim. 5:4), i da im budu poslušna (Efes. 6:1; Kol. 3:20). Primjeri djetinjske odanosti i poslušnosti roditeljima koje nalazimo u životu Samuela (1. Sam. 2:18-21), Isaka (1. Mojs. 22:2-18), Estere (Est. 2:7; 4:4,12-16) i samoga Hrista (Luk. 2:51) pokazuju kako djeca treba da ispune ovu svoju dužnost.

Međutim, ne smije se zaboraviti da i djeca imaju svoja prava. Ona imaju pravo na društvo i vrijeme svojih roditelja, pravo na njihovu fizičku podršku, pravo da njihov pravilan primjer, pravo na njihovu nesebičnu ljubav i pravo da ne budu zlostavljana (Efes. 6:4), vrijeđana i izazivana riječima ili djelima svojih roditelja.

3. Odnosi među djecom.

U Bibliji se vrlo često govori o međusobnom druženju djece u porodici. Mnogi zapisani primjeri pokazuju šta ne treba činiti i kako se ne treba ponašati. Kajin i Abel, najstariji sinovi najstarijih roditelja, postaju naši prvi učitelji na tom području (1. Mojs.

4:2-8). Drugi negativni primjeri iz kojih se možemo poučiti su primjeri Jakova i Isava (1. Mojs. 27; 28; 32), Josifa i ostalih Jakovljevih sinova (1. Mojs. 28), posvađane Davidove djece (2. Sam. 13), pohlepni i neposlušni Elijevih sinova (1. Sam. 2:12-17, 22-25) i izgubljenog sina i njegovog starijeg brata (Luk. 15:25-32).

I pozitivni primjeri druženja djece u porodici pojavljuju se u Bibliji. Primjeri su Petar i Andrija, koji su zajednički pošli za Isusom (Mat. 4:18), Jakova i Jovana (Mat. 4:21,22), Filipovih kćeri, koje su proricale (Djela 21:8,9)...

4. Braća i sestre u Bibliji.

U cijeloj Bibliji, termini „brat“ i „sestra“ označavaju tople i bliske međusobne odnose. Braća ne treba da se sukobljavaju (1. Mojs.13:8; Djela 7,26). Voljeni prijatelj se često naziva „bratom“ (2. Sam. 1:26). Braća se pomažu u nevoljama, spremni su u svako vrijeme (Izreke 17:17). Prijatelj, koji je „vjerniji od brata“, zaista je pravi prijatelj (Izreke 18:24). U Pjesmi nad pjesmama, draga se često naziva „sestrom“ da bi se pokazala bliskost odnosa (Pjesma 4:9,10; 5:1,2). Isus one koji ispunjavaju Njegovu volju naziva svojom braćom i sestrama (Mat.12:50; Mar. 3:35). Više od 50 puta u Djelima hrišćani jedni druge zovu „braćom“. Pavle svoje čitaoce naziva „braćom“ više od 60 puta samo u svojim poslanicama. Konačno, da bi se zapečatilo značenje pravog međusobnog odnosa braće i sestara, Isus je „prvorođeni među mnogom braćom“ (Rim. 8:29), i „u svemu kao braća“ (Jev. 2:17).

Uticaj porodice

Solomonove riječi: „Odgajaj dijete prema putu kojim treba da ide, pa neće odstupati od njega ni kad ostari.“ (Izreke 22:6) ne predstavljaju apsolutnu garanciju da će pravilno vaspitanje sigurno pomoći čovjeku da kasnije živi u skladu s Božjom voljom. Međutim, one se oslanjaju na zakon vjerovatnoće i na trajni uticaj roditeljskog vaspitanja na čovjekov karakter i njegovu sadašnjju i vječnu dobrobit.

Dom je radionica čiji proizvod, dobar građanin, izgrađuje društvenu zajednicu. Kada ta radionica pokvari svoj proizvodni proces, neizostavno i proizvod postaje pokvaren. Tragično je za svaku porodicu kada društvu predaje oštećenu osobu, osobu čiji je sistem vrijednosti poremećen.

Moralno obučavanje je svuda po svijetu temelj bez kojega nema ni dobrog građanina, a obraćeni hrišćanin je najveće dostignuće tog procesa.

Zajednica vjernika se takođe sastoji od pojedinaca ili porodica, tako da shvatanja, prioriteta i običaji tih jedinica velikim dijelom određuju snagu vjerske zajednice.

Svijest o važnosti porodice u društvu navela je starješine starog Izraela da u vrijeme teških društvenih kriza traže reformu porodice. To se događalo u vrijeme Jošue Nunova (Još. 24:15-26), Ezre (Ez. 9:1-4), Nehemije (Neh. 13:23-27) i Malahije (Mal. 4:5,6).

Primat i važnost doma kao osnovne jedinice društva je nedvosmisleno potvrđen u doba slavljenja prve Pashe (2. Mojs. 12:1-13).